

श्री शेषाचल साधुमहाराज आनंदवनअगाडि.

शुद्धिपत्र.

संख्या	पंक्तिः	अशुद्धाक्षराणि	शुद्धाक्षराणि	संख्या	पंक्तिः	अशुद्धाक्षराणि	शुद्धाक्षराणि
२	१८	स्यंवधूतं	स्यत्रंधूतं	१९	१२	ब्रेधो	व्रेधो
२	१९	त्वादित्या	त्वादित्या	२०	६	त्रेष्णवान्	वैष्णवान्
३	३	सिवे	सिवे	२२	१६	स्पूनु	स्सूनु
५	७	सदनृतस्य	सदन्नृतस्य	२२	१८	हविः	हविः
६	१२	तुर्यज्ञ	तर्यज्ञ	२४	१७	स्था॥त्रि	स्थात्रि
६	१६	पोहामि	पौहामि	२७	१०	रंस्याम	रंस्स्याम
६	१८	जस्यै	जस्यै	२७	१६	द्रवन्त	द्रवन्ता
७	८	यक्त	यत्क	३५	९	भुवस्व	भुवस्स्व
९	९	भुवस्व	भुवस्स्व	४०	२०	जभ्रिरे	जभ्रिरे
१०	७	यानि	योनि	४१	८	यंयज्ञे	यंज्ञे
१२	३	षुणः	षुनः	४१	१०	प्रजा	प्रजा
१८	९	अपार्वधी	अपावधी	४१	१०	वोअ	वोअ

४१	१९	आदित्यं	आदित्यं
४२	८	षल्टतून्	षकृतून्
४३	१०	रक्ष	रक्ष
४४	१९	बृहस्पतये	बृहस्पतये
४६	३	ब्राह्मणानाँ	ब्राह्मणानाँ
४६	६	विश्रा	विश्वा
४७	११	नाश्शु	नाशु
४७	१२	वधुः	वधुः
४८	७	शृण्वन्तु	शृण्वन्तु
५०	१५	वृत	व्रत
५०	१५	महाँअ	महाँअ
५१	४	स्यत्कून्	स्यक्तून्
५५	१८	भृशात्	भ्रशात्
५७	५	नरर्क्षषिभिः	नरक्षबिभिः
५७	१६	अस्यौ	अस्यो
५८	२०	इद्रा	इन्द्रा
५९	१	प्रश्न	पृश्न
५९	५	वृता	व्रता
६०	१२	कृत्वो	क्रत्वो
६०	१६	इक्तिला	इत्किला
६१	२	याक्तिश्च	यत्किश्च
६१	४	बादध्व	बाधध्व
६१	१२	ह्रदे	हृदे
६५	९	सहमाना	सहमाना
६७	१२	गृच्छतु	गृच्छतु
६८	११	छा	शा
७०	१३	हुतं	हतं
७६	२	स्वगे	स्वर्गे

७६	९	पुनिक	पुञ्जिक	१२८	१२	होव्यैं	होव्यैं
७८	१८	अर्वाङ्स्व	अर्वाङ्क्स्व	१२९	१२	हान्त्यां	हान्त्या
७९	१४	नयस्स्व	नयस्व	१३०	१९	माम्रौ	मम्रौ
७९	१७	ज्येष्ठ्या	ज्यैष्ठ्या	१३४	७	वेशा	वेश३
८३	१	गृहि	ग्रहि	१३८	१६	श्शंकाते	शकाते
८४	१०	इरण्या	इरिण्या	१४०	१०	मृक्षगाभिः	मृक्षलाभिः
८४	११	वृज्या	व्रज्या	१४१	९	हृदा	हृदा
८८	१६	मुंत्रना	मुत्रंना	१४१	१८	यस्यच्छाया	यस्यच्छाया
९१	११	अकः	अकः	१४२	१२	श्रुणुयाम	शृणुयाम
१११	११	चतुदश	चतुर्दश	१४३	६	चपाळं	चपालं
११२	२	यक्ष्य	यक्ष्य	१४६	९	न्द्रः	द्र
११५	१४	वलं	व्रलं	१४६	१८	मन्ने	मन्ने
११६	१६	याहि	यांहि	१४७	५	दथ	दध
११८	८	इद्रियं	इन्द्रियं	१५०	१४	वरवृषभ	वरंवृषभ

१५१	२०	शिक्षितो	शिक्षितौ	१७३	१३	येऽपी	येपी
१५२	२	नराशꣳस	नराशꣳस	१७६	१५	म्यसौ	म्यसौ
१६१	१७	पाथ	पार्थ	१७६	१९	भवतु	भवन्तु
१६३	१	नागा	नागा	१७९	१	दूते	धूते
१६३	७	थुस्व	थुस्व	१७९	२	दूते	धूते
१६८	११	पदज्ञा	पदज्ञा	१८३	२	बर्हिभ्यो	बर्हिभ्यों
१६८	१९	ओषधी	ओषधी	१८६	८	मर्शत्	मर्षत्
१६९	११	रश्विना	रश्विना	१८७	३	कर्षे	कक्षे
१७३	११	कारीं	कारिं	१७६	१०	ते	ते

॥ अथ प्रथमदशकप्रारम्भः ॥

श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीयाज्ञवल्क्यगुरुभ्योनमः॥हरिः ॐ॥इषेत्त्वोर्जेत्त्वावाय
वस्स्थ। देवोवस्सविता प्रार्पयतु श्रेष्ठतमाय कर्मणे॥१॥ आप्यायध्वमघ्न्याइन्द्राय
भागम्प्रजावतीरनमीवाअयक्ष्माः॥मावस्तेनईशतमाघशंसः॥२॥ध्रुवाअस्मिन्गो
पतौस्यातबह्वीः॥ यजमानस्य पशून्पाहि वसोःपवित्रमसि ॥३॥ १

द्यौरसिपृथिव्यसिमातरिश्वनोघर्मोऽसि॥विश्वधाःपरमेणधाम्ना॥१॥दृꣳहस्वमाह्वा
र्मातेयज्ञपतिर्ह्वार्षीत् ॥ वसोःपवित्रमसिशतधारंवसोःपवित्रमसि सहस्रधारम्॥२
देवस्त्वा सवितापुनातुवसोःपवित्रेण शतधारेण॥ सुप्वाकामधुक्षः॥३॥ साविश्वा
युस्साविश्वकर्मा साविश्वधायाः॥ इन्द्रस्यत्वाभागꣳसोमेनातनच्मिविष्णोहव्यꣳ
रक्षस्व॥४॥ २

अग्नेव्रतपतेव्रतञ्चरिष्यामितच्छकेयन्तन्मेराध्यताम्॥इदमहमनृतात्सत्यमुपैमि॥१

कस्त्वायुनक्तिसत्वायुनक्तिकस्मैत्वायुनक्तितस्मैत्वायुनक्ति॥कर्मणेवांवेषायवाम्॥२॥
प्रत्युष्टꣳरक्षःप्रत्युष्टाअरातयोनिष्टप्तꣳरक्षोनिष्टप्ताअरातयः॥ उर्वन्तरिक्षमन्वेमि ॥३॥
धूरसिधूर्वधूर्वन्तन्धूर्वतंय्योऽस्मान्धूर्वति॥धूर्वतंयंवयन्धूर्वामः ॥४॥ देवानामसिस
स्नितमँवह्नितमम्पप्रितमञ्जुष्टतमन्देवहूतमम् ॥ अह्रुतमसिहविर्धानन्दृꣳहस्वमा
ह्वामातेयज्ञपतिर्ह्वार्षीत्॥५॥विष्णुस्त्वाक्रमतामुरुवातायापहतꣳरक्षोयच्छन्तांपञ्च।
देवस्यत्वासवितुःप्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥६॥ अग्नयेजुष्टङ्गृह्णा
म्यग्नीषोमाभ्याञ्जुष्टङ्गृह्णामि ॥ भूतायत्वानारातयेस्वरभिविरव्येषम् ॥७॥ दृꣳह
न्तान्दुर्याःपृथिव्यामुर्वन्तरिक्षमन्वेमि॥पृथिव्यास्त्वानाभौसादयाम्यदित्याउपस्थे॥
अग्नेहव्यꣳरक्षस्व ॥ ८ ॥ २

पवित्रेस्थोवैष्णव्यौसवितुर्वःप्रसवउत्पुनामि॥अच्छिद्रेणपवित्रेणसूर्यस्यरश्मिभिः।१।

देवीरापोअग्रेगुवोअग्रेपुवः ॥ अग्रइममद्ययज्ञन्नयनमुधानुँय्यज्ञपतिन्देवायुवंम ।२।
युष्माइन्द्रोऽवृणीतवृत्रतूर्य्येयूयमिन्द्रमवृणीध्वँवृत्रतूर्य्येप्रोक्षिताम्स्थ॥ अग्नयेत्वाजुष्टम्
प्रोक्षाम्यग्नीषोमाभ्यान्त्वाजुष्टम्प्रोक्षामि॥३॥ दैव्यायकर्मणेशुन्धध्वन्देवयज्यायै ॥
यद्वोऽशुद्धः पराजघानेतद्वस्तच्छुन्धामि ॥ ४ ॥ ४
शर्मास्यवधूत ँरक्षोऽवधूताअरातयः॥अदित्यास्त्वगसिप्रतित्वादितिर्वेत्तु ॥ १ ॥
अद्रिरसिवानस्पत्योग्रावासिपृथुबुध्नः ॥ प्रतित्वादित्यास्त्वग्वेत्तु ॥ २ ॥ अग्नेस्त
नूरसिवाचोविसर्जनम् ॥ देववीतयेत्वागृह्णामि ॥ ३ ॥ बृहद्ग्रावासिवानस्पत्य
स्सइदन्देवेभ्यः॥ हव्य ँशमीष्वसुशमिशमीष्वहविष्कृदेहि ॥४॥ कुक्कुटोऽसिमधु
जिह्वइषमूर्जमावद ॥ वय ँसङ्घातेसङ्घातेजेष्म ॥ ५ ॥ वर्षवृद्धमसिप्रतित्वावर्ष
वृद्धवेत्तु॥ परापूत ँरक्षःपरापूताअरातयः ॥ ६ ॥ अपहत ँरक्षोवायुर्वोविविन

क्तु ॥ देवोवस्सविताप्रतिगृह्णातुहिरण्यपाणिरच्छिद्रेणपाणिना ॥ ७ ॥ ५

धृष्टिरस्यपाग्नेअग्निमामादञ्जहि ॥ निष्क्रव्याद ँ सेधादेवयजँवह ॥१॥ ध्रुवमसि
पृथिवीन्दृ ँ ह ॥ ब्रह्मवनित्वाक्षत्रवनिसजातवन्युपदधामिद्विषतोवधाय ॥२॥ अग्नेब्रह्म
गृभ्णीष्वधरुणमस्यन्तरिक्षन्दृ ँ ह ॥ ब्रह्मवनित्वाक्षत्रवनिसजातवन्युपदधामिद्विषतो
वधाय ॥ धर्त्रमसिदिवन्दृ ँ ह ॥ ब्रह्मवनित्वाक्षत्रवनिसजातवन्युपदधामिद्विषतो
वधाय ॥ ३ ॥ विश्वाभ्यस्त्वाशाभ्यउपदधामिद्विषतोवधाय ॥ चितस्स्थोर्ध्वचितो
भृगूणामङ्गिरसान्तपसातप्यध्वम् ॥४॥ ६

शर्मास्यवधूत ँ रक्षोऽवधूताअरातयः ॥ अदित्यास्त्वगसिप्रतित्वादितिर्वेत्तु ॥१॥
धिषणासिपर्वतीप्रतित्वादित्यास्त्वग्वेत्तु ॥ दिवस्स्कम्भनीरसिधिषणासिपार्वतेयीप्रति
त्वापर्वतीवेत्तु २ धान्यमसिधिनुहिदेवान्धिनुहियज्ञन्धिनुहियज्ञपतिम् ॥ धिनुहिमाँयज्ञ

न्यसु॥३॥ प्राणाय त्वोदानाय त्वा व्यानाय त्वा। दीर्घामनुप्रसितिमायुषे धान्देवो वस्स
विताप्रतिगृह्णातु हिरण्यपाणिरच्छिद्रेण पाणिना ॥ चक्षुषे त्वा महीनाम्पयोऽसि ।४।
वेदोऽसि येन त्वन्देव वेद देवेभ्यो वेदोऽभवः ॥ तेन मह्यं वेदो भव ॥ ५ ॥ ७
देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ सँ वपामि समाप ओष
धीभिस्समोषधयो रसेन ॥ सꣳरेवतीर्जगतीभिस्सम्मधुमतीर्मधुमतीभिः पृच्यन्ताम् ।
जनयत्यै त्वा सँयौमि ॥१॥ इदमग्नेरिदमग्नीषोमयोरिषे त्वा ॥ घर्मोऽसि विश्वायुरुरुप्र
था उरु प्रथस्वोरु ते यज्ञपतिः प्रथताम् ॥२॥ अग्निष्टे त्वचम्मा हिꣳसीद्देवस्त्वा सवितारिꣳरक्षोऽन्त
रिता अरातयः ॥ देवस्त्वा सविता श्रपयतु वर्षिष्ठेऽधि नाके ॥३॥ माभेर्मा सँविक्था अ—
तमेरुर्यज्ञोऽतमेरुर्यजमानस्य प्रजा भूयात् ॥ त्रिताय त्वा द्विताय त्वैकताय त्वा ॥४॥ ८
देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ आददेऽध्वरकृतन्देवे

भ्यः ॥ इन्द्रस्यबाहुरसिदक्षिणस्सहस्रभृष्टिश्शततेजाः॥वायुरसितिग्मतेजाद्विषतोव
धः।१।पृथिव्यैवर्मासिपृथिविदेवयजनि॥ओषध्यास्तेमूलम्माहिꣳसिषम्।२।व्रजङ्गच्छ
गोष्ठानँवर्षतुतेद्यौर्बधानदेवसवितःपरमस्याम्पृथिव्याꣳशतेनपाशैः।योऽस्मान्द्वेष्टिय
ञ्चवयन्द्विष्मस्तमतोमामौक्।३।अपाररुँवध्यासम्पृथिव्यैदेवयजनात्।व्रजङ्गच्छगो
ष्ठानंवर्षतुतेद्यौर्बधानदेवसवितःपरमस्याम्पृथिव्याꣳशतेनपाशैः।योऽस्मान्द्वेष्टियञ्च
वयन्द्विष्मस्तमतोमामौक्।अररोदिवम्मापप्तोद्रप्सस्तेद्याम्मास्कन्॥व्रजङ्गच्छगोष्ठानं
वर्षतुतेद्यौर्बधानदेवसवितःपरमस्याम्पृथिव्याꣳशतेनपाशैः॥योऽस्मान्द्वेष्टियञ्चवय
न्द्विष्मस्तमतोमामौक्॥४॥ गायत्रेणत्वाच्छन्दसापरिगृह्णामित्रैष्टुभेनत्वाच्छन्दसा
परिगृह्णामिजागतेनत्वाच्छन्दसापरिगृह्णामि।सुक्ष्माचासि।शिवाचासिस्योनाचासि
सुषदाचासि।ऊर्जस्वतीचासिपयस्वतीच।५।पुराक्रूरस्यविसृपोविरप्शिन्नुदादायपृथि

वीञ्जीवदानुम्।यामैरय॑श्चन्द्रमसिस्वधाभिस्तान्धीरासोअनुदिश्ययजन्ते। क्षिपतोद्म
भोऽसि६।१।प्रत्युष्टꣳरक्षःप्रत्युष्टाअरातयोनिष्टप्तꣳरक्षोनिष्टप्ताअरातयः।अनिशितोऽसि
सपत्न क्षिद्वाजिनन्त्वावाजेध्यायैसम्मार्ज्मि।प्रत्युष्टꣳरक्षःप्रत्युष्टाअरातयोनिष्टप्तꣳर
क्षोनिष्टप्ताअरातयः। अनिशितासिसपत्नक्षिद्वाजिनीन्त्वावाजेध्यायैसम्मार्ज्मि॥१।
अदित्यैरास्नासीन्द्राण्यैसन्नहनम्। विष्णोर्वेष्पोऽस्यूर्जेत्वादब्धेनत्वाचक्षुषावपश्या
मि ॥२॥ अग्नेर्जिह्वासिसुभूर्देवेभ्यः।धाम्नेधाम्नेभवयजुषेयजुषे। सवितुस्त्वाप्रसव
उत्पुनाम्यच्छिद्रेणपवित्रेणसूर्यस्यरश्मिभिः।सवितुर्वःप्रसवउत्पुनाम्यच्छिद्रेणपवित्रे
णसूर्यस्यरश्मिभिः ॥३॥ तेजोऽसिशुक्रमस्यमृतमसिधामनामासि। प्रियन्देवानाम
नाधृष्टन्देवयजनम् ॥ ४ ॥ यस्तेप्राणःपशुषुप्रविष्टोदेवानाँविष्ठामनुयोवितस्थे॥ आ
त्मन्वान्त्सोमघृतवान्हिभूत्वाग्निंगच्छस्वर्यजमानायविन्द ॥ ५॥ १० हरिःॐम्

इषेत्वातिस्रः ॥ ३ ॥ ध्रौरासिचतस्रः ॥ ४ ॥ अग्नेव्रतपतेऽष्ट ॥ ८ ॥ पवित्रेस्थश्चत

स्रः ॥ ४ ॥ शर्मासिसप्त ॥ ७ ॥ धृष्टिरसिचतस्रः ॥ ४ ॥ शर्मपञ्च ॥ ५ ॥

देवस्यत्वाचतस्रः ॥ ४ ॥ द्वितीयोदेवस्यत्वाषट् ॥ ६ ॥ प्रत्युष्टम्पञ्च ॥ ५ ॥ दशा

नुवाकेषुपञ्चाशत् ॥ इषेदेवस्यसमाःपञ्चाशत् ॥ ५० ॥ ॥ इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्व

संहितापाठेप्रथमोऽध्यायः ॥ ॥ हरिः३ॐम्

कृष्णोऽस्याखरेष्ठोऽग्नयेत्वाजुष्टम्प्रोक्षामिवेदिरसिबर्हिषेत्वाजुष्टाम्प्रोक्षामि। बर्हिरसि

स्रुग्भ्यस्त्वाजुष्टम्प्रोक्षामि॥१॥अदित्यैव्युन्दनमसिविष्णोस्स्तुपोऽसि।ऊर्णम्रदसन्त्वा

स्तृणामिस्वासस्थान्देवेभ्यः२भूपतयेस्वाहाभुवनपतयेस्वाहाभूतानाम्पतयेस्वाहा।ग

न्धर्वस्त्वाविश्वावसुःपरिदधातुविश्वस्यारिष्ट्यै३यजमानस्यपरिधिरस्यग्निरिळईळि

तः।इन्द्रस्यबाहुरसिदक्षिणोविश्वस्यारिष्ट्यै।यजमानस्यपरिधिरस्यग्निरिळईळितः॥

मित्रावरुणौत्वोत्तरतः परिधत्तान्ध्रुवेणधर्मणा विश्वस्यारिष्ट्यै ॥ यजमानस्यपरि
धिरस्यग्निरिळईळितः ॥४॥ वीतिहोत्रन्त्वाकवेद्युमन्तꣳसमिधीमहि ॥ अग्नेबृह
न्तमध्वरे ॥५॥ समिदसिसूर्यस्त्वापुरस्तात्पातुकस्याश्चिदभिशस्त्यै ॥ सवितुर्बाहू
स्थः ॥६॥ ऊर्णम्रदसन्त्वास्तृणामिस्वासस्थन्देवेभ्यः ॥ आत्वावसवोरुद्रा आदि
त्यास्सदन्तु ॥७॥ घृताच्यसिजुहूर्नामसेदम्प्रियेणधाम्ना प्रियꣳसदआसीद ॥ घृता
च्यस्युपभृन्नामसेदम्प्रियेणधाम्ना प्रियꣳसदआसीद ॥ घृताच्यसिध्रुवानामसेदम्प्रिये
णधाम्ना प्रियꣳसदआसीद प्रियेणधाम्ना प्रियꣳसदआसीद ॥८॥ ध्रुवाअसदन्नृत
स्ययोनौताविष्णोपाहि ॥ पाहियज्ञम्पाहियज्ञपतिम्पाहिमांय्यज्ञन्यम् ॥२॥ १

अग्नेवाजजिद्वाजन्त्वासरिष्यन्तंवाजजितꣳसम्मार्ज्मि ॥ नमोदेवेभ्यस्स्वधा
पितृभ्यस्सुयमेमेभूयास्तम् ॥१॥ अस्कन्नमद्याज्यन्देवेभ्यस्सम्भ्रियासम्॥आङ्घ्रिणा

विष्णोमात्वाविक्रमिषम् ॥२॥ वसुमतीमग्नेतेच्छायामुपस्थेषँविष्णोस्स्थानमसि॥
इतइन्द्रोवीर्यमकृणोदूर्ध्वोऽध्वरआस्थात् ॥३॥ अग्नेवेर्होत्रँवेर्दूत्यम् ॥ अवतान्त्वाद्या
वापृथिवीअवत्वन्द्यावापृथिवी ॥४॥ स्विष्टकृद्देवेभ्यइन्द्रआज्येनहविषाभूत्स्वाहा॥ स
ञ्ज्योतिषाज्योतिः ॥५॥ अत्रपितरोमादयध्वँयथाभागमावृषायध्वम् ॥ अमी
मदन्तपितरोयथाभागमावृषायिषत॥६॥ उपहूतापृथिवीमातोपमाम्पृथिवीमाताह्वय
ताम्॥ अग्निराग्नीध्रात्स्वाहा ॥७॥ उपहूतोद्यौष्पितोपमान्द्यौष्पिताह्वयताम्॥अग्निरा
ग्नीध्रात्स्वाहा ॥८॥ मर्यादामिन्द्रइन्द्रियन्दधात्वस्मान्रायोमघवानस्सचन्ताम् ॥ अ
स्माकँसन्त्वाशिषस्सत्यानस्सन्त्वाशिषः ॥ अग्नेवाजजिद्वाजन्त्वासस्वाँसँवाज
जितँसम्मार्ज्मि ॥ ९ ॥ २

देवसवितरेतन्त्वावृणतेबृहस्पतिम्ब्रह्माणम् ॥ तदस्मैनसेप्रब्रवीमि ॥१॥

मनो गायत्र्यैगायत्रीत्रिष्टुभेत्रिष्टुब्जगत्यैजगत्यनुष्टुभे ॥ अनुष्टुप्सावित्र्यैसवितादेवआदित्यै

विश्वेभ्योदेवेभ्यः ॥ २ ॥ बृहस्पतिर्देवानाम्ब्रह्माहम्मनुष्याणाम् ॥ वाचं [illegible]

स्तःपाप्मनःमहस्त्वबृहस्पतेममदोदिर्मोदासि ॥३॥ मित्रस्यत्वाचक्षुषाप्रतीक्षे ॥ देवस्य

त्वासवितुःप्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ प्रतिष्ठासि [illegible]

भौसादयाम्यदित्याउपस्थे ॥ देवस्यत्वासवितुःप्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ता

भ्याम् ॥ ४ ॥ आददेऽभ्र्यसिनग्राभ्यासिबृहस्पतेर्मूर्ध्ना ॥ [illegible] देवतास्ता

इदꣳशंमयन्तु ॥ ५ ॥ स्वाहाकृतञ्जठरमिन्द्रस्यगच्छ ॥ घर्मितासिमासम्पृक्धाऊ

र्ध्वम्मेनाभेस्सीद ॥ ६ ॥ इन्द्रस्यत्वाजठरेसादयामि ॥ प्रजापतेर्भागोस्यूर्जस्वान्प

यस्वान् ॥ ७॥ प्राणापानौमेपाहिसमानव्यानौमेपाह्युदानव्यानौमेपाहि ॥ ऊर्ग

स्यूर्जम्मयिधेह्यक्षितिरसिमामेक्षेष्ठाअमुत्रामुष्मिँल्लोकइहच ॥ ८ ॥ एषातेअग्नेस

मित्तयावर्धस्वचाचंप्यायस्व ॥ वर्धिषीमहिचवयमाचंप्यासिषीमहि ॥ ९ ॥ एतत्ते देवसवितुर्यज्ञम्प्राहुर्बृहस्पतयेब्रह्मणे ॥ तेनयज्ञमवतेनयज्ञपतिन्तेनमामव ॥ १० ॥ मनोज्योतिर्जुषतामाज्यस्यबृहस्पतिर्यज्ञमिमन्तनोतु ॥ अरिष्टँय्यज्ञꣳसमिमन्दधातुविश्वेदेवासइहमादयन्तामो३प्रतिष्ठ ॥ ११ ॥ ३

अग्नीषोमयोरुज्जितिमनूज्जेषँव्वाजस्यमाप्रसवेनप्रोहामि ॥ अग्नीषोमौतमपनुदताँय्योऽस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्मोवाजस्यैनम्प्रसवेनापोहामि ॥ इन्द्राग्न्योरुज्जितिमनूज्जेषँव्वाजस्यमाप्रसवेनप्रोहामि ॥ इन्द्राग्नीतमपनुदताँय्योऽस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्मोवाजस्यैनम्प्रसवेनापोहामि ॥१॥ वसुभ्यस्त्वारुद्रेभ्यस्त्वादित्येभ्यस्त्वा ॥ सञ्जानाथान्द्यावापृथिवीमित्रावरुणौत्वावृष्ट्यावताम् ॥२॥ व्यन्तुवयोरिप्तोरिहाणामरुताम्पृषतीङ्गच्छ ॥ वशापृश्निर्भूत्वादिवङ्गच्छततोनोवृष्टिमावह ॥ ३ ॥ चक्षुष्पा

असिचक्षुर्मेपाहि ॥ यम्परिधिम्पर्यधत्थाअग्नेदेवपणिभिर्गुह्यमानः ॥४॥ तन्तएत
मनुजोषम्भराम्येपनेत्वदपचेतयाति । अग्नेःप्रियम्पाथोऽपीतम् ॥५॥ सꣳस्रवभो
गास्थेषा वृहन्तःप्रस्तरेष्ठाःपरिधेयश्चदेवाः ॥ इमाँवाचमभिविश्वेगृणन्तआसद्या
स्मिन्बर्हिषिमादयध्वꣳस्वाहावाट् ॥ घृताचीस्थोधुर्योपातꣳसुम्नेस्थस्सुम्नेमाधत्त
म् ॥ ६ ॥ ४

अग्नेऽदब्धायोऽशीतमपाहिमादिद्योःपाहिप्रसित्यैपाहिदुरिष्ट्यैपाहिदुरद्मन्यै॥
आविषन्नःपितुङ्कृणुसुपदायोनौस्वाहावाट् ॥१॥ अग्नयेसँवेशपतयेस्वाहासरस्वत्यै
यशोभगिन्यैस्वाहा ॥ उलूखलेमुसलेयच्चशूर्पेआशिश्लेषदृषदियत्कपाले ॥ २ ॥
उत्प्रुषोविप्रुषस्सञ्जुहोमिसत्यास्सन्तुयजमानस्यकामास्स्वाहा ॥ आप्यायताम्ध्रु
वाहविषाघृतेनयज्ञँयज्ञम्प्रतिदेवयद्भ्यः ॥ सूर्यायाऊधोअदित्याउपस्थउरुधारा

पृथिवीयज्ञेअस्मिन् ॥ ३ ॥ देवागातुविदोगातुमित्वागातुमित ॥ मनसस्पतइ
मन्देवयज्ञᳬस्वाहावातेधाः ॥ ४ ॥ सम्बर्हिरङ्क्ताᳬहविषाघृतेनसमादित्यैर्वसुभि
स्सम्मरुद्भिः ॥ समिन्द्रोविश्वदेवेभिरङ्क्तान्दिव्यन्नभोगच्छतुयत्स्वाहा ॥५॥कस्त्वा
विमुञ्चतिसत्वाविमुञ्चतिकस्मैत्वाविमुञ्चति तस्मैत्वाविमुञ्चति॥ पोषायरक्षसाम्भा
गोऽसि॥६ ॥ वेषोऽस्युपवेषोऽसिपतोप्रीवाउपवेषोविहि ॥ वेदाँऽअस्मैसुभगधारयेह ॥७॥
ऋद्धाः कर्मण्याअनपायिनोयथासन् ॥ जुहोमित्वासुभगसौभगायपुरुतमम्पुरुहूतञ्च
वस्यन् ॥८॥ ५

सँव्वर्चसापयसासन्तनूभिरगन्महिमनसासᳬशिवेन ॥त्वष्टासुदत्रोविदधातु
रायोऽनुमार्ष्टुतन्वोयद्विलिष्टम् ॥९॥ यज्ञातान्वन्नउपन्व ॥ दिवेमेसन्तिष्ठस्वारिष्टेमेस
न्तिष्ठस्वास्विष्टेमेसन्तिष्ठस्व॥१०॥ दिविविष्णुर्व्यक्रᳬस्तजागतेनच्छन्दसाततोनिर्भक्तः॥

योऽस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्मः॥अन्तरिक्षेविष्णुर्व्यक्रꣳस्तत्रैष्टुभेनच्छन्दसाततोनि
र्भक्तः॥योऽस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्मः॥पृथिव्यांविष्णुर्व्यक्रꣳस्तगायत्रेणच्छन्दसा
ततोनिर्भक्तः॥ योऽस्मान्द्वेष्टियञ्चवयन्द्विष्मः ॥ ३ ॥ अस्मादन्नादस्यैप्रतिष्ठाया
अगन्मस्वः ॥ सञ्ज्योतिषाभूम ॥४॥ स्वयम्भूरसिश्रेष्ठोरश्मिर्वर्चोदाअसिवर्चोमेदे
हि॥ सूर्यस्यावृतमन्वावर्ते ॥ ५ ॥ अग्नेगृहपतेसुगृहपतिस्त्वयाऽग्नेऽहङ्गृहपतिनाभूया
सम् ॥ सुगृहपतिस्त्वम्मयाग्नेगृहपतिनाभूयाः ॥ ६ ॥ अस्थूरिणौगार्हपत्यानिस
न्तुशतꣳहिमाः ॥ तिग्मेननस्तेजसासꣳशिशाधिसूर्यस्यावृतमन्वावर्ते ॥७॥ उ
रुविष्णोविक्रमस्वोरुक्षयायनस्कृधि ॥ घृतङ्घृतयोनेपिबप्रप्रयज्ञपतिन्तिर ॥८॥
ततोऽसितन्तुरस्यनुमातनुहि ॥ अस्मिन्यज्ञस्याꣳसाशुक्त्यायमस्मिन्क्षेत्रेऽस्मिल्लोके
॥ ९ ॥ इदम्मेकर्मेदंवीर्यम्पुत्रोऽनुसन्तनोतु ॥अग्नेव्रतपतेव्रतमचारिषन्तदशकन्त

न्मोऽराधि ॥ इदमहँय्यएवास्मिसएवास्मि ॥ १० ॥ ६
अग्नयेकव्यवाहनायस्वाहासोमायपितृमतेस्वाहा ॥ अपहताअसुरारक्षाᳪं
सिवेदिषदः ॥ १ ॥ येरूपाणिप्रतिमुञ्चमानाअसुरास्सन्तस्स्वधयाचरन्ति ॥ परा
पुरोनिपुरोयेभरन्त्यग्निष्टाँल्लोकात्प्रणुदात्यस्मात् ॥ २ ॥ अत्रपितरोमादयध्वँय्य
थाभागमावृषायध्वम् ॥ अमीमदन्तपितरोयथाभागमावृषायिषत ॥ ३ ॥
नमोवःपितरश्शुष्मायनमोवःपितरस्तपसे ॥ नमोवःपितरोयज्जीवन्तस्मैनमोवः
पितरोरसाय ॥ नमोवःपितरोघोरायमन्यवेस्वधायैवःपितरोनमः ॥ एतद्वःपित
रोवासोगृहान्नःपितरोदत्त ॥ ४ ॥ उदायुषास्वायुषोत्पर्जन्यस्यधामभिः ॥ उ
दस्थाममृताँऽअनु ॥ ५ ॥ आधत्तपितरोगर्भङ्कुमारम्पुष्करस्रजम् ॥ यथेहपुरुषोऽ
सत्॥६ ॥ ऊर्जँव्वहन्तीरमृतङ्घृतम्पयः कीलालम्परिस्रुतम् ॥ स्वधास्थतर्पयतमे

पितृन् ॥ ७ ॥ ७ ॥ हरिः ॐ ॥ कृष्णोऽस्यनव ॥ ९ ॥ अग्नेवाजजिच्च ॥९॥ देवसवितरेकादश ॥ ११ ॥ अग्नीषोमयोष्पट् ॥ ६ ॥ अग्नऽद्व्वायोऽष्ट ॥ ८ ॥ सँव्वर्चसादश ॥ १० ॥ अग्नयेकव्यवाहनायस्त ॥ ७ ॥ मसानुवाकेषुषष्टिः ॥ ६० ॥ कृष्णइमम्मेषष्टिः ॥ इतिशुक्लयजुर्वेदसंहितापाठेद्वितीयोऽध्यायः हरिःॐ ॥

समिधाग्निन्दुवस्यतघृतैर्बोधयतातिथिम् ॥ आस्मिन्हव्याजुहोतन ॥१॥ सुसमिद्धायशोचिषेघृतन्तीव्रञ्जुहोतन ॥ अग्नयेजातवेदसे ॥ २ ॥ तन्त्वासमिद्भिरङ्गिरोघृतेनवर्धयामसि ॥ बृहच्छोचायविष्ठ्य ॥ ३ ॥ उपत्वाग्नेहविष्मतीर्घृताचीर्यन्तुहर्यत ॥ जुषस्वसमिधोमम ॥ ४ ॥ भूर्भुवस्वर्द्यौरिवभूम्नाभूमिरिववरिम्णा ॥ तस्यास्तेपृथिविदेवयजनिपृष्ठेऽग्निमन्नादमन्नाद्यायादधे ॥ ५ ॥ आय

द्यौःपृश्निरक्रमीदसदन्मातरम्पुरः ॥ पितरञ्चप्रयन्त्स्वः ॥ ६ ॥ अन्तश्चरतिरो
चनास्यप्राणादपानती ॥ व्यख्यन्महिषोदिवम् ॥ ७ ॥ त्रि ँ शद्धामविराजति
वाक्पतङ्गायधीयते ॥ प्रतिवस्तोरहद्युभिः ॥ ८ ॥ १

अग्निर्ज्योतिषन्त्वावायुमतीम्प्राणवतीम् ॥ स्वर्ग्यां ँ स्वर्गायोपदधामिभा
स्वतीम् ॥ अग्निर्ज्योतिर्ज्योतिरग्निस्स्वाहा ॥ १ ॥ सूर्यज्योतिषन्त्वावायुमतीम्प्राण
वतीम् ॥ स्वर्ग्यां ँ स्वर्गायोपदधामिभास्वतीम् ॥ सूर्योज्योतिर्ज्योतिस्सूर्यस्स्वाहा ॥ २ ॥
सजूर्देवेनसवित्रासजूरात्र्येन्द्रवत्या ॥ जुषाणोअग्निर्वेतुस्वाहा ॥ ३ ॥ सजूर्देवेन
सवित्रासजूरुषसेन्द्रवत्या ॥ जुषाणस्सूर्योवेतुस्वाहा ॥ ४ ॥ इहपुष्टिम्पुष्टिपतिर्द
धात्विहप्रजा ँ रमयतुप्रजापतिः ॥ अग्नयेगृहपतयेरयिमतेपुष्टिपतयेस्वाहा ॥ अग्न
येऽन्नादायान्नपतयेस्वाहा ॥ ५ ॥ अनमिलम्मेअधरागनमित्रमुदक्कृधि ॥ इन्द्रान

मित्रम्पश्चान्मेऽनामिलम्पुरस्कृधि ॥ ६ ॥ इन्द्रः पश्चादिन्द्रः पुरस्तादिन्द्रोऽअस्माँ२ऽअ
भिपातुविश्वतः ॥ इन्द्रोजिघांऽसताम्मनांऽसिविपूर्चीनाऽयंम्यनात् ॥ ७ ॥ सामि
दंसिसमिंद्धोमेअम्नेदीदिहि ॥ समंद्धातेंअग्नेर्दीद्यान्नम् ॥ ८ ॥ २

उपप्रयन्तोअध्वरम्मन्त्रँव्वोचेमाग्नये ॥ आरेअस्मेचशृण्वते ॥ १ ॥ अग्नि
र्मूर्धादिवःककुत्पतिः पृथिव्याअयम् ॥ अपांऽरेतांऽसिजिन्वति ॥ २ ॥ उभावा
मिन्द्राग्नीआहुवध्याउभाराधसस्सहमादयध्यै ॥ उभादातारांइषांऽरयीणामुभावा
जस्यसातयेहुवेवाम् ॥ ३ ॥ अयन्तेयोनिर्ऋत्वियोयतोजातोअरोचथाः ॥ तञ्जानन्न
ग्नआरोहाथानोवर्धयारयिम् ॥ ४ ॥ अयमिहप्रथमोधायिधातृभिर्होतायजिष्ठोअ
ध्वरेष्वीड्यः ॥ यमप्नवानोभृगवोविरुरुचुर्वनेषुचित्रँव्विभ्वँव्विशेविशे ॥ ५ ॥
अस्यप्रत्नामनुद्युतंऽशुक्रन्दुदुह्रेअह्रयः ॥ पयस्सहस्रसामृषिम् ॥६॥ तनूपाअ

ग्नेऽसितन्वम्मेपाह्यायुर्दाअग्नेस्यायुर्मेदेहि ॥ वर्चोदाअग्नेऽसिवर्चोमेदेहि ॥ ७ ॥
अग्नेयन्मेतन्वाऊनन्तन्मआपृण ॥ इन्धानास्त्वाशतꣳहिमाद्युमन्तꣳसमिधीमहि
॥ ८ ॥ वयस्वन्तोवयस्कृतꣳसहस्वन्तस्सहस्कृतम् ॥ अग्नेसपत्नदम्भनमद
ब्धासोअदाभ्यम् ॥ ९ ॥ चित्रावसोस्वस्तितेपारमशीय ॥ सन्त्वमग्नेसूर्यस्य
वर्चसागथास्समृषीणाꣳस्तुतेन ॥ १० ॥ सम्प्रियेणधाम्नासमहमायुषासँवर्चसा
सम्प्रजयासꣳरायस्पोषेणग्मिषीय ॥ अन्धस्स्थान्धोवोभक्षीयमहस्स्थमहोवोभक्षी
य ॥ ११ ऊर्जस्स्थोर्ज्जँव्वोभक्षीयरायस्पोषस्स्थरायस्पोषँव्वोभक्षीय ॥ रेवती
रमध्वमस्मिन्योनावस्मिन्गोष्ठेऽस्मिन्क्षयेऽस्मिँल्लोके ॥ १२ ॥ इहैवस्तेतोमा
पगात ॥ सꣳहितासिविश्वरूप्यूर्जामाविशगौपत्येन ॥ १३ ॥ उपत्वाग्नेदिवेदि
वेदोषावस्तर्धियावयम् ॥ नमोभरन्तएमसि ॥ १४ ॥ राजन्तमध्वराणा

क्षोपामृतस्यदीदिविम् ॥ वर्धमानꣳस्वेदमे ॥ १५ ॥ सनःपितेवसूनवेऽग्नेसू
पायनोभव ॥ सचस्वानस्स्वस्तये ॥ १६ ॥ अग्नेत्वन्नोअन्तमउतत्राताशि
वोभवावरूथ्यः ॥ वसुरग्निर्वसुश्रवाअच्छानक्षिद्युमत्तमꣳरयिन्दाः ॥ १७ ॥
तन्त्वाशोचिष्ठदीदिवस्सुम्नायनूनमीमहेसखिभ्यः ॥ सनोबोधिश्रुधीहवमुरु
ष्याणोअघायतस्समस्मात् ॥ १८ ॥ इळएह्यदितएहिकाम्यएहि ॥ मयि
वःकामधरणम्भूयात् ॥ १९ ॥ सोमानꣳस्वरणङ्कृणुहिब्रह्मणस्पते ॥ कक्षीवं
न्तँय्यऔशिजः ॥ २० ॥ योरेवान्योअमीवहावसुवित्पुष्टिवर्धनः ॥ सनस्सि
षक्तुयस्तुरः ॥ २१ ॥ मानश्शꣳसोअररुषोधूर्तिःप्रणङ्मर्त्यस्य ॥ रक्षाणोब्रह्म
णस्पते ॥ २२ ॥ महित्रीणामवोऽस्तुद्युक्षम्मित्रस्यार्यम्णः ॥ दुराधर्षँवरु
णस्य ॥ २३ ॥ नहितेषाममाचननाध्वसुवारणेषु ॥ ईशेरिपुरघशꣳसः ॥ २४ ॥

तेहिपुत्रासोआदितेःप्रजीवसेमर्त्याय ॥ ज्योतिर्यच्छन्त्यजस्रम् ॥ २५ ॥ क
दाचनस्तरीरसिनेन्द्रसश्चसिदाशुषे ॥ उपोपेन्नुमघवन्भूयइन्नुतेदानन्देवस्य
पृच्यते ॥ २६ ॥ तत्सवितुर्वरेण्यम्भर्गोदेवस्यधीमहि ॥ धियोयोनःप्रचो
दयात् ॥ २७ ॥ परितेदूळभोरथोऽस्माँ२अश्नोतुविश्वतः ॥ येनरक्षसिदाशु
षः ॥ समिद्धोमासमर्धयप्रजयाचधनेनच ॥ २८ ॥ ३

भूर्भुवस्स्वस्सुप्रजाः प्रजयाभूयासम् ॥ सुवीरोवीरैस्सुपोपःपोषैः ॥ १ ॥ न
र्यप्रजाम्मेपाहिशꣳस्यपशून्मेपाहि ॥ आगन्मविश्ववेदसमस्मभ्यँवसुवित्तमम्॥२॥
अग्ने सम्राळभिद्युम्नमभिसहआयच्छस्व ॥ अयमग्निर्गृहपतिर्गार्हपत्यः प्रजावान्व
सुवित्तमः॥३॥ अग्नेगृहपतेऽभिद्युम्नमभिसहआयच्छस्व ॥ गृहामाबिभीतमावेप
ध्वमूर्जम्बिभ्रतएमसि ॥ ४ ॥ ऊर्जम्बिभ्रद्वस्सुमनास्सुमेधागृहानैमिमनसामोद

मानः ॥ येषामध्येतिप्रवसन्येषुसौमनसोबहुः ॥ ५ ॥ गृहानुपह्वयामहेतेनोजान
न्तुजानतः ॥ उपहूताइहगावउपहूताअजावयः ॥६ ॥ अथोअन्नस्यकीलालउपहू
तोगृहेषुणः ॥ क्षेमायवश्शान्त्यैप्रपद्ये ॥ शिवꣳशग्मꣳशँय्योश्शँय्योः ॥ ७ ॥ ८ ॥
प्रघासिनोहवामहेमरुतश्चरिशादसः ॥ करम्भेणसजोषसः ॥ १ ॥ य
द्ग्रामे यदरण्येयत्सभायाँय्यदिन्द्रिये ॥ यदेनश्चकृमावयमिदन्तदवयजामहे
स्वाहा ॥ २ ॥ मोपूणइन्द्रात्रपृत्सुदेवैरस्तिहिष्मातेशुष्मिन्नवयाः ॥ मह
श्चिद्यस्यमीढुषोयव्याहविष्मतोमरुतोवन्दतेगीः ॥ ३ ॥ अक्रन्कर्मकर्मकृत
स्सहवाचामयोभुवा ॥ देवेभ्यःकर्मकृत्वास्तम्प्रेतसचाभुवः ॥ ४ ॥ अवभृथ
निचुम्पुणनिचेरुरसिनिचुम्पुण ॥ अवदेवैर्देवकृतमेनोऽयासिषमवमर्त्यैर्मर्त्यकृत
म्पुरुराव्णोदेवरिषस्पाहि ॥ ५ ॥ ५

पूर्णादर्विपरापतसुपूर्णापुनरापत ॥ वस्नेवविक्रीणावहाइषमूर्जꣳशतक्रतो
॥ १ ॥ देहिमेददामितेनिमेधेहिनितेदधौ ॥ निहारान्निहरामितेनिहारन्निहरा
सिमेस्वाहा ॥ २ ॥ ६

अक्षन्नमीमदन्तह्यवप्रियाअधूषत॥ अस्तोषतस्वभानवोविप्रानविष्ठयामती
योजान्विन्द्रतेहरी ॥ १ ॥ सुसन्दृशन्त्वावयम्मघवन्वन्दिषीमहि ॥ प्रनून
म्पूर्णबन्धुरस्स्तुतोयासिवशाँ२अनुयोजान्विन्द्रतेहरी ॥ २ ॥ मनोन्वाह्वामहे
नाराशꣳसेनस्तोमेन ॥ पितॄणाञ्चमन्मभिः ॥ ३ ॥ आनएतुमनःपुनःक्रत्वे
दक्षायजीवसे ॥ ज्योक्चसूर्यन्दृशे ॥४॥ पुनर्नःपितरोमनोददातुदैव्योजनः ॥
जीवँव्व्रातꣳसचेमहि ॥ ५ ॥ वयꣳसोमव्रतेतवमनस्तनूषुबिभ्रतः ॥ प्रजावन्तस्सचे
महि ॥६॥ ७

एषतेरुद्रभागस्सहस्वस्राम्बिकयातञ्जुषस्वस्वाहा ॥ एषतेरुद्रभागआखुस्ते
पशुः ॥१॥ अवरुद्रमदीमह्यवदेवन्त्र्यम्बकम् ॥ यथानोवस्यसस्करद्यथानश्श्रेयस
स्करद्यथानोव्यवसाययात् ॥ २॥ भेषजमसिभेषजङ्गवेऽश्वायपुरुषायभेषजम् ॥ सुग
म्मेषायमेष्यै ॥३॥ त्र्यम्बकँय्यजामहेसुगन्धिम्पुष्टिवर्धनम् ॥ उर्वारुकमिवबन्धना
न्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् ॥४॥ त्र्यम्बकँय्यजामहेसुगन्धिम्पतिवेदनम् ॥ उर्वारुकमि
वबन्धनादितोमुक्षीयमामुतः ॥५॥ एतेनरुद्रावसेनपरोमूजवतोतीहि ॥ अवततध
न्वापिनाकावसःकृत्तिवासाअहिँसन्नश्शिवश्शान्तोतीहि ॥ ६ ॥ ८
वाजिनाँव्वाजोऽवतुभक्षोअस्मात्रतस्सिक्तममृतम्बलाय ॥ विश्वेदेवाअभियत्स
म्बभूवुस्तन्माधिनोतुप्रजयाधनेन ॥ १ ॥ वाज्यहँव्वाजिनस्योपहूतउपहूतस्यभ
क्षयामि ॥ वाजेवाजीभूयासम् ॥ २ ॥ सवित्राप्रसूतादैव्यआपउन्दन्तुतेतनू

म् ॥ दीर्घायुत्वायवर्चसे ॥ ३ ॥ कश्यपस्य-त्र्यायुषञ्जमदग्नेस्त्र्यायुषम् ॥
यद्देवानान्त्र्यायुषन्तन्मेअस्तुत्र्यायुषम् ॥ ४ ॥ येनधाताबृहस्पतेरिन्द्रस्यचायुषेव
पत् ॥ तेनंतेवपामिब्रह्मणाजीवातवेजीवनाय ॥ ५ ॥ दीर्घायुत्वायबलायव
र्चसे ॥ सुप्रजास्त्वायचासाअथोजीवशरदश्शतम् ॥ ६ ॥ ९ ॥ हरिःॐ ॥
समिधाग्निमष्ट ॥ ८ ॥ अग्निज्योतिषन्त्वाच ॥ ८ ॥ उपप्रयन्तोऽष्टाविंशतिः ॥ २८ ॥
भूर्भुवस्सप्त ॥ ७ ॥प्रयासिनःपञ्च ॥ ५ ॥ पूर्णादर्विद्वे ॥ २ ॥ अक्षन्नमीमदन्तष
ट् ॥ ६ ॥ एषतेच ॥ ६ ॥ वाजिनांवाजश्च ॥ ६ ॥ नवानुवाकेषुषट्सप्ततिः ॥ ७६ ॥
इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसंहितापाठेतृतीयोऽध्यायः ॥
हरिःॐ ॥ एदमगन्मदेवयजनम्पृथिव्यायत्रदेवासोअजुषन्तविश्वे ॥ ऋक्सा
माभ्याᳪसन्तरन्तोयजुर्भीरायस्पोषेणसमिषामदेम ॥ १ ॥ इमाआपश्शमुमेसन्तु

देवीरोषधेत्रायस्वस्वधितेमैनꣳहिꣳसीः ॥ आपोअस्मान्मातरꣳशुन्धयन्तुघृतेन नोघृतप्वः पुनन्तु ॥ २ ॥ विश्वꣳ हिरिप्रम्प्रवहन्ति देवीरुदिदाभ्यꣳशुचिरापू तएमि ॥ दीक्षातपसोस्तनूरसि तान्त्वा शिवाꣳ शग्माम्परि दधभद्रँवर्णम्पु ष्यन्॥ ३ ॥ १

महीनाम्पयोअसिवर्चोदाअसिवर्चोमेदेहि ॥ वृत्रस्यकनीनकासिचक्षुर्दाअसि चक्षुर्मेदेहि ॥ १ ॥ चित्पतिर्मापुनातुवाक्पतिर्मापुनातुदेवोमासवितापुनात्वच्छिद्रे णपवित्रेणसूर्यस्यरश्मिभिः ॥ तस्यतेपवित्रपतेपवित्रपूतस्ययत्कामःपुनेतच्छकेयम् ॥ २ ॥ आवोदेवासईमहेवामम्प्रयत्यध्वरे ॥ आवोदेवासआशिषोयज्ञियासोहवा महे ॥ ३ ॥ स्वाहायज्ञम्मनसस्स्वाहोरोरन्तरिक्षात् ॥ स्वाहाद्यावापृथिवीभ्याꣳ स्वाहावातादारभे ॥ ४ ॥ २

आकूत्यैप्रयुजेऽग्नयेस्वाहामेधायैमनसेऽग्नयेस्वाहादीक्षायैतपसेऽग्नयेस्वाहासरस्व
त्यैपूष्णेऽग्नयेस्वाहा ॥ आपोदेवीर्बृहतीर्विश्वशम्भुवोद्यावापृथिवीउर्वन्तरिक्ष ॥
बृहस्पतयेहविषाविधेमस्वाहा ॥१॥ विश्वोदेवस्यनेतुर्मर्तोवुरीतसख्यम् ॥ वि
श्वोरायइषुध्यतिद्युम्नँवृणीतपुष्यसेस्वाहा ॥२॥ ३
ऋक्सामयोश्शिल्पेस्थस्तेवामारभेतेमापातम् ॥ आस्ययज्ञस्योद्दचः ॥ १ ॥ श
र्मासिशर्ममेयच्छनमस्तेअस्तुमामाहिꣳसीः ॥ ऊर्गस्याङ्गिरस्यूर्णम्रदाऊर्ज्जम्मेय
च्छ ॥ २ ॥ सोमस्यनीविरसिविष्णोश्शर्मासिशर्मयजमानस्य ॥ इन्द्रस्ययो
निरसिसुसस्याःकृषीस्कृधि ॥ ३ ॥ उच्छ्रयस्ववनस्पतऊर्ध्वोमापाह्यꣳहसः ॥
आस्ययज्ञस्योद्दचः ॥४॥ ४
व्रतंकृणुतव्रतंकृणुतव्रतंकृणुत ॥ अग्निर्ब्रह्माग्निर्यज्ञोवनस्पतिर्यज्ञियः ॥ १ ॥ दै

वीन्धियंम्मनामहेसुमृळीकामभिष्टये ॥ वर्चोदाँव्विश्वधायस सुतीर्थानोअसद्दशे॥
२ ॥ येदेवामनोजातामनोयुजोदक्षक्रतवः ॥ तेनोवन्तुतेनःपान्तुतेभ्यस्स्वा
हा ॥ ३ ॥ श्वात्राःपीताभवतयूयमापोअस्माकमन्तरुदरेसुशेवाः ॥ ताअस्मभ्य
मयक्ष्माअनमीवाअनागसस्स्वदन्तुदेवीरमृताऋतावृधः ॥ ४ ॥ इयन्तेयज्ञियात
नूरपोमुञ्चामिनप्रजाम् ॥ अंहोमुचस्स्वाहाकृताःपृथिवीमाविशतपृथिव्यासम्भव ॥
५ ॥ अग्नेत्व सुजागृहिवय सुमन्दिषीमहि ॥ रक्षाणोअप्रयुच्छन्प्रबुधेनःपुन
स्कृधि ॥ ६ ॥ पुनर्मनःपुनरायुर्मआगात्पुनश्चक्षुःपुनश्श्रोत्रम्मआगात् ॥ पुनःप्रा
णःपुनरात्माममआगाद्वैश्वानरोअदब्धस्तनूपाअग्निर्मापातुदुरितादवद्यात् ॥ ७ ॥ त्व
मग्नेव्रतपाअसिदेवआमर्त्येष्वा ॥ त्वंयज्ञेष्वीड्यः ॥ ८॥ रास्वेयत्सोमाभूयोभर ॥
देवोनस्सवितावसोर्दातावस्वदात् ॥ ९ ॥ ५

एषातैशुक्रतनूरेतद्वर्चस्तयासम्भवभ्राजङ्गच्छ ॥ जूरसिधृतामनसाजुष्टाविष्ण
वे ॥ १ ॥ तस्यास्तेसत्यसवसःप्रसवेतनुयन्त्रमशीयस्वाहा ॥ चन्द्रमासिशुक्रम
स्यमृतमसिवैश्वदेवमसि ॥ २ ॥ चिदसिमनासिधीरसिदक्षिणासिक्षत्रियासियज्ञि
यास्यदितिरस्युभयतश्शीर्ष्णी ॥ सानस्सुप्राचीसुप्रतीचीभव ॥ ३ ॥ मित्रस्त्वापदिब
ध्नीताम्पूषाध्वनस्पात्विन्द्रायाध्यक्षाय ॥ अनुत्वामातामन्यतामनुपितानुभ्राता
सगर्भ्योऽनुसखासयूथ्यः ॥ ४ ॥ सादेविदेवमच्छेहीन्द्रायसोमम् ॥ रुद्रस्त्वाव
र्तयतुस्वस्तिसोमसखापुनरेहि ॥ ५ ॥ ६

वस्व्यस्यदितिरस्यादित्यासिरुद्रासिचन्द्रासि ॥ बृहस्पतिष्ट्वासुम्नेरम्णातुरु
द्रोवसुभिराचके ॥ १ ॥ अदित्यास्त्वामूर्धन्नाजिघर्मिदेवयजनेपृथिव्याः ॥ इळा
यास्पदमसिघृतवत्स्वाहा ॥२॥ अस्मेरमस्वास्मेतेबन्धुः ॥ त्वेरायोअस्मेरायः ॥३॥

मावयꣳरायस्पोषेणावियौष्मतोतोरायः ॥ समंख्येदेव्याधियासन्दाक्षिणयोरुचक्षसा॥
मामआयु:प्रमोषीर्मोअहन्तववीरान्विदेयतवदेविसन्द्दशि ॥ ९ ॥ ७
एषतेगायत्रोभागइतिमेसोमायब्रूतादेषतेत्रैष्टुभोभागइतिमेसोमायब्रूतात् ॥ एष
तेजागतोभागइतिमेसोमायब्रूताच्छन्दोमानानाꣳसाम्राज्यङ्गच्छतादितिमेसोमाय
ब्रूतात् ॥ १ ॥ आस्माकोऽसिशुक्रस्तेग्रह्यः ॥ विचितस्त्वाविचिन्वन्तु ॥ २ ॥
अभित्यन्देवꣳसवितारमोण्योः कविक्रतुमर्चामिसत्यसवꣳरत्नधामाभिप्रियम्मतिङ्क
विम्॥ ऊर्ध्वायस्यामतिर्भाअदिद्युतत्सवीमनिहिरण्यपाणिरमिमीतसुक्रतुः कृपास्वः
॥ ३ ॥ प्रजाभ्यस्त्वाप्रजास्त्वानुप्राणन्तु ॥ प्रजास्त्वमनुप्राणिहि॥ ४ ॥ ८
चन्द्रन्त्वाचन्द्रेणक्रीणामिशुक्रꣳशुक्रेणामृतममृतेन ॥ सग्मेतेगोरस्मेतेचन्द्राणि॥
१ ॥ तपसस्तनूरसिप्रजापतेर्वर्णः॥ परमेणपशुनाक्रीयसेसहस्रपोषम्पुषेयम् ॥ २॥

मित्रोनएहिसुमित्रधइन्द्रस्योरुमाविशदक्षिणम् ॥ उशन्नुशन्तँ स्योनस्स्योनम् ॥
३॥ स्वानभ्राजाङ्घारिबम्भारेहस्तसुहस्तकृशानो ॥ एतेवस्सोमक्रयणास्तान्रक्षध्व
म्मावोदभन् ॥४॥ परिमाग्नेदुश्चरिताद्बाधस्वामासुचरितेभज ॥ उदायुषास्वायुषो
दस्थाममृताँ२ऽअनु॥५॥प्रतिपन्थामपद्महिस्वस्तिगामनेहसम् ॥ येनविश्वाःपरिद्वि
षोवृणक्तिविन्दतेवसु॥६॥ ९

आदित्यास्त्वगस्यदित्यैसदआसीद ॥ अस्तभ्नाद्यामृषभोअन्तरिक्षममिमीतव
रिमाणम्पृथिव्याः ॥ आसीदद्विश्वाभुवनानिसम्राड्विश्वेत्तानिवरुणस्यव्रतानि ॥१॥
वनेषुव्यन्तरिक्षन्ततानवाजमर्वत्सुपयउस्त्रियासु॥ हृत्सुक्रतुँवरुणोविक्ष्वग्निन्दिवि
सूर्यमदधात्सोममद्रौ ॥२॥ सूर्यस्यचक्षुरारोहाग्नेरक्ष्णःकनीनकाम् ॥ यत्रैतशेभिरी
यसेभ्राजमानोविपश्चिता॥३॥ उस्राएतन्धूर्षाहौयुज्येथामनश्रूअवीरहणौब्रह्मचोद

नो ॥ स्वस्तियजमानस्य गृहान्गच्छतम् ॥ ४ ॥ भद्रोमेऽसि प्रच्यवस्व भुवस्प
तेविश्वान्याभिधामानि ॥ मात्वापरिपरिणोविदन्मात्वा परिपन्थिनोविदन्मात्वा
वृकाअघायवोविदन् ॥ श्येनोभूत्वा परापतयजमानस्य गृहान्गच्छतन्नौ सꣳस्कृत
म् ॥ ५ ॥ नमोमित्रस्य वरुणस्यचक्षसे महोदेवायतदृतꣳसपर्यत ॥ दूरेदृशेदे
वजातायकेतवे दिवस्पुत्रायसूर्यायशꣳसत ॥ ६ ॥ वरुणस्योत्तम्भनमसिवरुणस्य
स्कम्भसर्जनीस्थः ॥ वरुणस्य ऋतसदन्यसि वरुणस्यऋतसदनमसि वरुणस्यऋ
तसदनीमासीद ॥ ७ ॥ यातेधामानि हविषायजन्तिताते विश्वापरिभूरस्तु यज्ञ
म् ॥ गयस्फानः प्रतरणस्सुवीरोऽवीरहा प्रचरासो मदुर्यान् ॥ ८ ॥ १०

एदमगन्मातिस्रः॥३॥ महीनाश्वतस्रः॥४॥ आकूत्यैद्वे॥२॥ऋक्सामयोश्वतस्रः॥४॥
व्रतंकृणुतनव॥९॥ एषातेपञ्च॥५॥वस्व्यसिचतस्रः ॥४॥ एषतेच॥४॥ चन्द्रन्त्वाषट्॥

६॥ आदित्यास्त्वगष्ट॥८॥ दशानुवाकेष्वेकोनपञ्चाशत्॥४९॥ इति शुक्लयजुर्वेद का
ण्व संहितापाठे चतुर्थोऽध्यायः॥ हरिः ॐ॥

हरिः ॐ॥ अग्नेस्तनूरसिविष्णवेत्वासोमस्यतनूरसिविष्णवेत्वा ॥ अतिथे
रातिथ्यमसिविष्णवेत्वाश्येनायत्वासोमभृते विष्णवेत्वाग्नयेत्वारायस्पोषदेविष्णवे
त्वा ॥१॥ अग्नेर्जनित्रमसिवृषणौस्थः ॥ उर्वश्यस्यायुरसिपुरूरवाअसि ॥ गायत्रे
णत्वाच्छन्दसामन्थामित्रैष्टुभेनत्वाच्छन्दसामन्थामि जागतेनत्वाच्छन्दसामन्था
मि ॥२॥ भवतन्नस्समनसौसचेतसाअरेपसौ ॥ मायज्ञꣳहिꣳसिष्ट म्मायज्ञपतिञ्जा
तवेदसौशिवौभवतमद्यनः ॥३॥ अग्नाअग्निश्चरतिप्रविष्टऋषीणाम्पुत्रोअभिशास्तिपा
वा ॥ सनस्स्योनस्सुयजायजेहदेवेभ्योहव्यꣳसदमप्रयुच्छन्त्स्वाहा ॥४॥ १

आपतयेत्वागृह्णामिपरिपतयेत्वागृह्णामि ॥ तनूनप्त्रेशाक्वरायशक्मन्नोजिष्ठाय ॥

१ ॥ अनाधृष्टमस्यनाधृष्यन्देवानामोजः ॥ अनभिशस्त्यभिशस्तिपा अनभिश
स्तेन्यम् ॥ २॥ अञ्जसासत्यमुपगेषꣳ सुविनेमाधाः ॥ अग्नेव्रतपास्त्वेव्रतपाः ॥ ३ ॥
यातवतनूरियꣳसा मयियामम तनूरेपासा त्वयि ॥ सहनौ व्रतपतेव्रतान्यनुमेदी
क्षान्दीक्षापतिर्मन्यतामनु तपस्तपस्पतिः ॥४॥ अꣳशुरꣳ शुष्टे देवसोमाप्यायता
मिन्द्रायैकधनाविदे ॥ आतुभ्यमिन्द्रः प्यायतामात्वामिन्द्राय प्यायस्व ॥ ५ ॥
आप्याययास्मान्त्सखीन्त्सन्यामेधया ॥ स्वस्ति तेदेवसोम सुत्यामुदृचमशीय ॥
६ ॥ एष्टारायः प्रेषे भगाय ॥ ऋतमृतवादिभ्यो नमो दिवेनमः पृथिव्यै ॥ ७ ॥
यातेअग्नेयश्शयातनूर्वर्षिष्ठा गह्वरेष्ठा ॥ उग्रꣳवचोअपावधीत्त्वेषꣳवचोअपावधीत्स्वा
हा ॥ यातेअग्ने रजश्शया तनूर्वर्षिष्ठागह्वरेष्ठा॥ उग्रꣳवचो अपावधीत्त्वेषꣳवचोअ
पावधीत्स्वाहा ॥ यातेअग्ने हरीशाया तनूर्वर्षिष्ठागह्वरेष्ठा ॥ उग्रꣳवचोअपावधीत्त्वेषꣳ

ऽवचोअपावधीत्स्वाहा ॥ ८ ॥ २

तप्तायनीमेऽसिवित्तायनीमेऽसि ॥ अवतान्माव्यथितमवतान्मानाथितम् ॥१॥
विदेरग्नेर्नभोनामाग्नेअङ्गिरआयुनानाम्नेहि ॥ योस्याम्पृथिव्यामसियत्तेनाधृष्टन्नाम
यज्ञियन्तेनत्वादधे ॥ विदेरग्नेर्नभोनामाग्नेअङ्गिरआयुनानाम्नेहि ॥ योद्वितीयस्या
म्पृथिव्यामसियत्तेनाधृष्टन्नामयज्ञियन्तेनत्वादधे ॥ विदेरग्नेर्नभोनामाग्नेअङ्गिरआ
युनानाम्नेहि ॥ यस्तृतीयस्याम्पृथिव्यामसियत्तेनाधृष्टन्नामयज्ञियन्तेनत्वादधे ॥
अनुत्वादेववीतयेसिꣳह्यसिसपत्नसाहीदेवेभ्यःकल्पस्वासिꣳह्यसि सपत्नसाहीदेवेभ्य
श्शुन्धस्वासिꣳह्यसिसपत्नसाहीदेवेभ्यश्शुम्भस्व ॥२॥ ३

इन्द्रघोषस्त्वावसुभिःपुरस्तात्पातुप्रचेतास्त्वारुद्रैःपश्चात्पातु ॥ मनोजवास्त्वापि
तृभिर्दक्षिणतःपातुविश्वकर्मात्वादित्यैरुत्तरतःपातु॥१॥ इदमहन्तप्तंवार्बहिर्धायज्ञा

न्निस्सृजामि ॥ सि ꣳ ह्यासिस्वाहासि ꣳ ह्यस्यादित्यवनिस्स्वाहा ॥२॥ सि ꣳ ह्यासिब्रह्मव
निः क्षत्रवनिस्स्वाहा सि ꣳ ह्यासिसुप्रजावनीरायस्पोषवनिस्स्वाहा ॥ सि ꣳ ह्यस्यावहदे
वान्यजमानायस्वाहाभूतेभ्यस्त्वा ॥३॥ ध्रुवोऽसिपृथिवीन्दृ ꣳ हध्रुवक्षिदस्यन्तरिक्ष
न्दृ ꣳ ह ॥ अच्युतक्षिदसिदिवन्दृ ꣳ हाग्नेर्भस्मास्यग्नेः पुरीषमासि ॥४॥ ४

युञ्जते मन उतयुञ्जतेधियो विप्राविप्रस्यबृहतोविपश्चितः ॥ विहोत्रा दधेवयु
नाविदेकइन्महीदेवस्यसवितुः परिष्टुतिः ॥ १ ॥ इदँविष्णुर्विचक्रमेत्रेधानि दधेप
दम् ॥ समूढमस्यपा ꣳ सुरे स्वाहा ॥ २ ॥ इरावती धेनुमतीहिभूत ꣳ सूयव
सिनीमनवेद शस्या ॥ व्यस्कभ्नारोदसी विष्णएते दाधर्थपृथिवी मभितो मयू
खैस्स्वाहा ॥ ३॥ देव श्रुतौदेवेष्वाघोषतम् ॥ प्राचीप्रेतमध्वरङ्कल्पयन्ती ऊर्ध्वंयज्ञ
न्नयतम्मा जिह्वरतम् ॥ ४ ॥ स्वङ्गोष्ठमावदतन्देवीदुर्ये आयुर्मानिर्वादिष्टम्प्रजा

स्मानिर्वीदिष्टम् ॥ अत्ररमे थाँ॑ऽवर्ष्मन्पृथिव्याः ॥ ५ ॥ विष्णोर्नुकँ॑ऽवीर्याणि प्रवो
चँ॑य्यः पार्थिवानिविममेरजाꣳसि ॥ योअस्कभायदुत्तरꣳ सधस्थँ॑ऽविचक्रमाण स्त्रे
धोरुगायो विष्णवेत्वा ॥ ६ ॥ दिवोवा विष्णउतवा पृथिव्या महोवाविष्ण उरोर
न्तरिक्षात् ॥ उभाहिहस्ता वसुना पृणस्वाप्रयच्छ दक्षिणादोतसव्याद्विष्णवेत्वा ॥
७ ॥ प्रतद्विष्णुस्स्तवतेवीर्येण मृगोनभीमः कुचरोगिरिष्ठाः ॥ यस्योरुषुत्रिषु विक्र
मणेष्वधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ॥ ८ ॥ विष्णोररराटमसि विष्णोश्श्नप्त्रेस्थोवि
ष्णोस्स्यूरसिविष्णोर्ध्रुवोऽसि ॥ वैष्णवमसिविष्णवेत्वा ॥ ९ ॥ ५
देवस्यत्वासवितुःप्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ आददेनार्यसीद
महꣳरक्षसोग्रीवाअपिकृन्तामि ॥ बृहन्नसिबृहद्ग्रवाबृहतीमिन्द्रायवाचँ॑ऽवद ॥ रक्षो
हणँ॑ऽवलगहनँ॑ऽवैष्णवीम् ॥ १ ॥ इदमहन्तँ॑ऽवलगमुद्वपामियन्नोनिष्ट्योयममात्योनिच

खानं॥ इदमहन्तँ व्वलगमुद्वपामियन्नस्समानोयमसमानोनिच खान॥ इदमहन्तँ
व्वलगमुद्वपामियन्नस्सवन्धुर्यमसवन्धुर्निचखानं ॥ इदमहन्तँ व्वलगमुद्वपामियन्नं
स्सजातोयमसजातोनिचखानोत्कृत्याङ्किरामि ॥२॥ स्वराळसिसपत्नहासत्रराळस्य
भिमातिहा ॥ जनराळसि रक्षोहा सर्वराळस्यमित्रहा ॥३॥ रक्षोहणो वलगहनः
प्रोक्षामि वैष्णवान्रक्षोहणो वलगहनोऽवनयामि वैष्णवान् ॥ रक्षोहणो वलगहनो
ऽवस्तृणामि वैष्णवान् ॥४॥ रक्षोहणौ वलगहनाउपदधामि वैष्णवी रक्षोहणौ व
लगहनौ पर्यूहामि वैष्णवी ॥ वैष्णवमसि वैष्णवास्स्थ ॥५॥ ६

देवस्यत्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ आददेनार्यसी
दमहꣳ रक्षसोग्रीवा अपि कृन्तामि ॥ यवोऽसि यवयास्मद्द्वेषोयवयारातीः ॥ दिवे
त्वान्तरिक्षाय त्वापृथिव्यैत्वा ॥ १ ॥ शुन्धन्ताँल्लोकाः पितृषदनाः पितृषदनम

सि ॥ उद्दिवꣳ स्तभानान्तरिक्षम्पृणदृꣳहस्व पृथिव्याम् ॥ २ ॥ द्युतानस्त्वा मारु
तोमिनोतु मित्रावरुणौ ध्रुवेण धर्मणा ॥ ब्रह्मवनित्वा क्षत्रवनि रायस्पोषवनिपर्यू
हामि ॥ ३ ॥ ब्रह्मदृꣳह क्षत्रन्दृꣳहायुर्दृꣳहप्रजान्दृꣳह ॥ ध्रुवासि ध्रुवोऽस्मिन्यज
मान आयतने भूयात् ॥ घृतेन द्यावापृथिवी पूर्येथामिन्द्रस्यच्छदिरसि विश्वजन
स्यच्छाया ॥ ४ ॥ परित्वा गिर्वणोगिरइमाभवन्तु विश्वतः ॥ वृद्धायुमनुवृद्धयोजु
ष्टाभवन्तुजुष्टयः॥५॥इन्द्रस्य स्यूरसीन्द्रस्य ध्रुवोऽसि॥ऐन्द्रमसिवैश्वदेवमसि॥६॥७

विभूरसि प्रवाहणोवह्निरसि हव्यवाहनः ॥ श्वात्रोऽसि प्रचेतास्तुथोऽसि विश्व
वेदाः ॥१॥ उशिगसिक विरङ्घारिरसिबम्भारिः ॥ अवस्यूरसि दुवस्वाञ्छुन्ध्यूरसि
मार्जालीयः ॥२॥ ऋतधामासि स्वर्ज्योतिस्समुद्रोऽसि विश्वव्यचाः ॥ अजोस्येक
पादहिरसिबुध्न्यः ॥ ३ ॥ सम्राळसि कृशानुः परिषद्योऽसि पवमानः ॥ नभोऽसि

प्रतक्वा मृष्टोऽसि हव्यसूदनः ॥ ४ ॥ समूढोऽसि विश्ववेदा ऊर्जा निरिकस्य प्रति
ष्ठा ॥ अग्नयस्सगरास्सगरा स्थ सगरेण नाम्ना रौद्रेणानीकेन ॥ पात माग्नयः पिपृत
माग्नयो नमो वोऽस्तु मा मा हिꣳसिष्ट ॥ ५ ॥ ८

ज्योतिरसि विश्वरूपं विश्वेषां देवानाꣳ समित् ॥ त्वꣳसोम तनूकृद्भ्यो द्वेषो
भ्योऽन्यकृतेभ्यः ॥ उरु यन्तासि वरूथꣳ स्वाहा ॥ जुषाणो अप्तुराज्यस्य वेतु स्वाहा ॥ १ ॥
अग्ने नय सुपथा राये अस्मान्विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ॥ ॥ युयोध्यस्मज्जुहुरा
णमेनो भूयिष्ठान्ते नम उक्तिं विधेम ॥ २ ॥ अयन्नो अग्निर्वरिवस्कृणोत्वयम्मृधः पुर
एतु प्रभिन्दन् ॥ अयँव्वाजाञ्जयतु वाजसाता अयꣳशत्रूञ्जयतु जर्हृषाणस्स्वाहा ॥
३ ॥ उरु विष्णो विक्रमस्वोरुक्षयाय नस्कृधि ॥ घृतं घृतयोने पिब प्रप्र यज्ञपतिन्तिर स्वा
हा ॥ ४ ॥ देव सवितरेष ते सोमस्तꣳ रक्षस्व मा त्वा दभन् ॥ एतत्त्वन्देव सोम

देवोदेवाँ२ऽउपागाः॥५॥इदमहम्मनुष्यान्त्सहरायस्पोषेणस्वाहानिर्वरुणस्यपाशान्मु
च्ये ॥ अग्ने व्रतपास्त्वेव्रतपाः ॥ ६ ॥ यातव तनूर्मय्यभूदेषासात्वयि यामममतनू
स्त्वय्यभूदियꣳसामयि ॥ यथायथन्नौ व्रतपते व्रतान्यनु मेदीक्षान्दीक्षापतिरमꣳ
स्तानु तपस्तपस्पतिः ॥ ७ ॥ ९

उरुविष्णो विक्रमस्वोरुक्षयाय नस्कृधि ॥ घृतङ्घृतयोने पिबप्रप्र यज्ञपतिन्तिरस्वा
हा ॥ १ ॥ अत्यन्याँ२ऽ अगान्नान्याँ२ऽ उपागाम् ॥ अर्वाक्त्वा परेभ्यः परोऽवरेभ्यः ॥
२ ॥ तन्त्वाजुषामहे देववनस्पते देवयज्यायै ॥ देवास्त्वादेवयज्यायैजुषन्ताँविष्
ष्णवेत्वा ॥ ३ ॥ ओषधे त्रायस्व स्वधिते मैनꣳहिꣳसीः ॥ दिवम्माले्खीरन्तरिक्ष
म्माहिꣳसीःपृथिव्यासम्भव ।४। अयꣳहित्वा स्वधितिस्तेतिजानःप्रणिनायमहतेसौ
भगाय ॥ अतस्त्वन्देव वनस्पते शतवल्शोविरोह सहस्रवल्शाविवयꣳरुहेम ।५।१०।

इति पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ अग्नेस्तनूरसिचतस्रः ॥ ४ ॥ आपतयेऽष्टौ ॥ ८ ॥ नमस्त ... ॥ २ ॥

इन्द्रघोषश्चतस्रः ॥ ४ ॥ युञ्जतेनव ॥ ९ ॥ देवस्यत्वापञ्च ॥ ५ ॥ द्विर्नोयदेवस्यत्वाषट् ॥ ६ ॥ वि

भूरसिपञ्च ॥ ५ ॥ ज्योतिरसिसप्त ॥ ७ ॥ उरुविष्णोपञ्च ॥ ५ ॥ [illegible] पञ्च

पञ्चाशत् ॥ ५५ ॥ अग्नेस्तनूरसिसहस्र[illegible]पञ्चदशागत् ॥

हरिः ॐ ॥ देवस्यत्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यांपू

ष्णो हस्ताभ्याम् ॥ आददे नार्यसीदमहꣳ रक्षसाङ्ग्रीवा अपिकृन्तामि ॥ यवोऽसि य

वयास्मद्द्वेषो यवयारातीः ॥ दिवे त्वान्तरिक्षायत्वा पृथिव्यै त्वा ॥ शुन्धन्ताँल्लोकाः

पितृषदनाः पितृषदनमसि ॥ १ ॥ अग्रेणीरसिस्वावेश उन्नेतॄणामेतस्य वित्तादधि

त्वा स्थास्यति ॥ देवस्त्वा सविता मध्वानक्तु सुपिप्पलाभ्यस्त्वौषधीभ्यः ॥ द्यामग्रे

णास्पृक्ष आन्तरिक्षम्मध्येनाप्राः पृथिवीमुपरेणादृꣳहीः ॥ २ ॥ या ते धामान्युश्मसि

सिगमध्यै यत्र गावो भूरिशृङ्गा अयासः॥अत्राह तदुरुगायस्य विष्णोः परमम्पद
मवभारि भूरि ॥३॥ ब्रह्मवनि त्वा क्षत्रवनि रायस्पोषवनि पर्यूहामि॥ब्रह्म दृ॑ꣳह क्ष
त्रन्दृꣳहायुर्दृꣳह प्रजान्दृꣳह ॥४॥ विष्णोः कर्माणि पश्यत यतो व्रतानि पस्पशे ॥
इन्द्रस्य युज्यस्सखा ॥५॥ तद्विष्णोः परमम्पदꣳ सदा पश्यन्ति सूरयः॥दिवीव
चक्षुराततम् ॥६॥ परि वीरसि परि त्वा दैवीर्विशो व्ययन्ताम् ॥ परीमं यजमानꣳ
रायोमनुष्याणान्दिवस्सूनुरस्येषते पृथिव्याँल्लोक आरण्यस्ते पशुः ॥७॥ १

उपावीरस्युप देवान्दैवीर्विशःप्रागुरुशिजो वह्नितमान्॥देव त्वष्टर्वसुरमहव्या
ते स्वदन्ताम् ॥१॥ रेवतीरमध्वम्बृहस्पते धारया वसूनि ॥ ऋतस्यत्वा देवहविः
पाशेन प्रतिमुञ्चामि धर्षान्मानुषः ॥ देवस्यत्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां
म्पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥२॥ अग्नीषोमाभ्याञ्जुष्टन्नियुनज्मि ॥ अद्भ्यस्त्वौषधीभ्य

प्रोक्षाम्यनु त्वा माता मन्यतामनु पितानु भ्राता सगर्भ्योऽनु सखा सयूथ्यः ॥ अग्नी
षोमाभ्यान्त्वा जुष्टम्प्रोक्षामि ॥ ३ ॥ अपाम्पेरुरस्यापो देवीस्स्वदन्तु ॥ स्वात्तं चित्स
द्देवहविः ॥४॥ सन्ते प्राणो वातेन गच्छताᳬं समङ्गानि यजत्रैः ॥ सय्यज्ञपतिरा
शिषा ॥ ५ ॥घृतेनाक्तौ पशुन्त्रायेथाᳬं रेवति यजमाने ॥ प्रियन्धा आविश ॥६॥
उरोरन्तरिक्षात्सजूर्देवेन वातेन ॥ अस्य हविषस्त्मना यज समस्य तन्वा भव ॥७॥
वर्षो वर्षीयसि यज्ञे यज्ञपतिन्धाः ॥ स्वाहा देवेभ्यो देवेभ्यस्स्वाहा ॥ माहिर्भूर्मा
पृदाकुः ॥ ८ ॥ २ ॥

नमस्त आतानानर्वा प्रेहि ॥ घृतस्य कुल्या उप ऋतस्य
पथ्या उप ॥ १ ॥ देवीरापः शुद्धा वोढ्वᳬं सुपरि विष्टा देवेषु ॥ सुपरिविष्टा वय
म्परि वेष्टारो भूयास्म ॥ २ ॥ वाचन्ते शुन्धामि प्राणन्ते शुन्धामि चक्षुस्ते शु-

षधीर्हिँसीर्धाम्नोधाम्नो राजँस्ततो वरुण नो मुञ्च ॥ यदाहुरघ्न्या इति वरुणे
ति शपामहे ततो वरुण नो मुञ्च ॥ ३ ॥ सुमित्रिया न आप ओषधयस्सन्तु
दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु ॥ योऽस्मान्द्वेष्टि यञ्च वयन्द्विष्मः ॥ ४ ॥ इदमापः प्रव
हत यत्किञ्च दुरितम्मयि ॥ यद्वाहमभिदुद्रोह यद्वा शेप उतानृतम् ॥ ५ ॥ ५

हविष्मतीरिमा आपो हविष्माँ आविवासति ॥ हविष्मान्देवो अध्वरो ह
विष्माँ अस्तु सूर्यः ॥ १ ॥ अग्नेर्वोऽपन्नगृहस्य सदसि सादयामि ॥ इन्द्राग्न्योर्भा
गधेयीस्थ मित्रावरुणयोर्भागधेयीस्थ ॥ विश्वेषान्देवानाम्भागधेयीस्थ ॥ २ ॥ अ
मूर्या उपसूर्ये याभिर्वा सूर्यस्सह ॥ ता नो हिन्वन्त्वध्वरम् ॥ ३ ॥ ६

हृदे त्वा मनसे त्वा दिवे त्वा सूर्याय त्वा ॥ ऊर्ध्वो अध्वरन्दिवि देवेषु हो
त्रा यच्छ ॥ १ ॥ सोमराजन्विश्वास्त्वम्प्रजा उपावरोह ॥ विश्वास्त्वाम्प्रजा उपावरो

हन्तु ॥ २ ॥ शृणोत्वग्निस्समिधा हवम्मे शृण्वन्त्वापो धिषणाश्च देवीः ॥ श्रो
ता ग्रावाणो विदुषो न यज्ञꣳ शृणोतु देवस्सविता हवम्मे स्वाहा ॥३॥ देवीरापो
अपान्नपाद्यो वऊर्मिर्हविष्यः ॥ इन्द्रियावान्मदिन्तमः ॥ ४ ॥ तन्देवेभ्यो देवत्रा
दात शुक्रपेभ्यः ॥ येषाम्भागस्थ स्वाहा ॥ ५ ॥ कार्षिरसि समुद्रस्य त्वा क्षित्या
उन्नयामि ॥ समापो अद्भिरग्मत समोषधीभिरोषधीः ॥ ६ ॥यमग्ने पृत्सु मर्त्यमवा
वाजेषु यञ्जनाः ॥ स यन्ता शश्वतीरिषस्स्वाहा ॥ ७ ॥ ७
देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ आददे रावासि
गभीरमिमम्ध्वरङ्कृधीन्द्राय सुषूतमम् ॥ उत्तमेन पविनोर्ज्जस्वन्तम्मधुमन्तम्प
यस्वन्तम् ॥ निग्राभ्या स्थ देवश्रुतस्तर्पयत मा ॥ १ ॥ मनो मे तर्पयत वाचम्मे त
र्पयत प्राणम्मे तर्पयत चक्षुर्मे तर्पयत श्रोत्रम्मे तर्पयत ॥ आत्मानम्मे तर्पयत प्र

जाम्मैतर्पयत पशून्मैतर्पयत गणान्मैतर्पयत गणामेमावितृषन् ॥ २ ॥ इन्द्रा
यत्वावसुमते रुद्रवत इन्द्रायत्वादित्यवते ॥ इन्द्रायत्वाभिमातिघ्ने श्येनायत्वा
सोमभृतेऽग्नयेत्वारायस्पोषदे ॥ ३ ॥ यत्तेसोमदिवि ज्योतिर्यत्पृथिव्याँय्यदुराअ
न्तरिक्षे ॥ ॥तेनास्मै यजमानायोरुराये कृध्यधि दात्रेवोचः ॥ ४ ॥ श्वात्रास्थ
वृत्रतुरोराधोगूर्ता अमृतस्य पत्नीः ॥ तादेवीर्देवत्रेमँय्यज्ञन्नयतोपहूतास्सोमस्य
पिबत ॥ ५ ॥ माभेर्मा सँविक्था ऊर्जन्धत्स्व धिषणे वीड्वीसती वीळयेथा
मूर्जन्दधाथाम् ॥ पाप्माहतोन सोमः ॥ ६ ॥ प्रागपागुदगधराक्सर्वतस्त्वादि
शआधावन्तु ॥ अम्बनिष्परसमरीर्विदाम् ॥ ७ ॥ त्वमङ्गप्रशँसिषोदेवश्श
विष्ठमर्त्यम् ॥ नत्वदन्योमघवन्नस्ति मर्डितेन्द्र ब्रवीमि तेवचः ॥ ८ ॥ ८
हरिःॐ ॥ देवस्यत्वासप्त ॥ ७ ॥ उपावीरस्यष्ट ॥ ८ ॥ नमस्तेसप्त ॥ ७॥ सन्ते

पश्च ॥ ५ ॥ समुद्रम्पश्च ॥ ५ ॥ हविष्मतीस्तिस्रः ॥ ३ ॥ हृदेत्वासत ॥ ७ ॥
देवस्यत्वाष्ट ॥ ८ ॥ अष्टानुवाकेषुपञ्चाशत् ॥ ५० ॥ इषेदेवस्यसमाःपञ्चाशत्
इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसँहितापाठेषष्ठोऽध्यायः ॥ हरिःॐ

हरिःॐ ॥ वाचस्पतये पवस्व वृष्णोअꣳशुभ्याङ्गभस्तिपूतः ॥ देवोदेवेभ्यः पव
स्व येषाम्भागोऽसि मधुमतीर्न इषस्कृधि ॥ १ ॥ यत्ते सोमादाभ्यन्नाम जागृ
वि तस्मैते सोम सोमाय स्वाहा ॥ स्वाहोर्वन्तरिक्षमन्वेमि स्वाङ्कृतोऽसि विश्वे
भ्य इन्द्रियेभ्योदिव्येभ्यः पार्थिवेभ्यः ॥ २ ॥ मनस्त्वाष्टु स्वाहा त्वा स्वभवस्सू
र्याय ॥ देवेभ्यस्त्वा मरीचिपेभ्योदेवाꣳशोयस्मै त्वेळे ॥ तत्सत्यमुपरिप्लुता भ
ङ्गेन हतोसौ फट्प्राणाय त्वाव्यानायत्वा ॥ ३ ॥ १

उपयामगृहीतोऽस्यन्तर्यच्छ मघवन्पाहि सोमम् ॥ उरुष्य रायोवेषोयजस्व ॥ १ ॥

अन्तस्ते द्यावापृथिवी दधाम्यन्तर्दधाम्युर्वन्तरिक्षम् ॥ सजूर्देवेभिरवरैः परैश्चा
न्तर्यामेमघवन्मादयस्व ॥ स्वाहोर्वन्तरिक्षमन्वेमि स्वाङ्कृतोऽसि विश्वेभ्यइन्द्रि
येभ्योदिव्येभ्यः पार्थिवेभ्यः ॥ मनस्त्वाष्टु स्वाहा त्वासुभवस्सूर्याय ॥ देवे
भ्यस्त्वा मरीचिपेभ्य उदानायत्वा ॥ २ ॥ २

आवायो भूष शुचिपाउपनस्सहस्रन्ते नियुतोविश्ववार ॥ उपोते अन्धोमद्य
मया मियस्यदेवदधिषे पूर्वपेयँव्वायवेत्वा ॥ १ ॥ इन्द्रवायू इमे सुताउपप्रयोभि
रागतम् ॥ इन्दवोवा मुशन्तिहि ॥ उपयामगृहीतोऽसि वायवइन्द्रवायुभ्यां
न्त्वैषते योनिस्सजोषोभ्यान्त्वा ॥ २ ॥ ३

अयँव्वाम्मित्रावरुणा सुतस्सोमऋतावृधा ॥ ममेदिह श्रुतँहवम् ॥ उपया
मगृहीतोऽसि मित्रावरुणाभ्यान्त्वा ॥ १ ॥ रायावयँससवाँसोमदेम हव्येनदे

वायवसेन गावः ॥ तान्धेनुम्मित्रावरुणा युवन्नोविश्वाहा धत्तमनपस्फुरन्तीम् ॥
एषते योनिर्ऋतायुभ्यान्त्वा ॥ २ ॥ ४

याबाङ्कशा मधुमत्यश्विना सूनृतावती ॥ तया यज्ञम्मिमिक्षतम् ॥ उपयाम
गृहीतोऽस्यश्विभ्यान्त्वैषते योनिर्माध्वीभ्यान्त्वा ॥ १ ॥ ५

तम्प्रत्नथा पूर्वथा विश्वथेमथा ज्येष्ठतातिम्बर्हिषदꣳस्वर्विदम् ॥ प्रतीचीनँ
वृजनन्दोहसेधुनिमाशुञ्जयन्तमनु यासुवर्धसे ॥ उपयामगृहीतोसिशण्डायत्वा ।१।
एषते योनिर्वीरताम्पाह्यपमृष्टश्शण्डोदेवास्त्वा शुक्रपाः प्रणयन्त्वनाधृष्टासि ॥
सुवीरोवीरान्प्रजनयन्परीह्यभि रायस्पोषेण यजमानम् ॥ सञ्जग्मानोदिवा पृथि
व्या शुक्रश्शुक्रशोचिषा निरस्तश्शण्डश्शुक्रस्याधिष्ठानमसि ॥ २ ॥ अच्छिन्न
स्यते देवसोम सुवीर्यस्य रायस्पोषस्य ददितारस्याम ॥ साप्रथमासꣳस्कृतिर्वि

श्ववारा सप्रथमोवरुणोमित्रोअग्निः ॥ ३ ॥ सप्रथमोबृहस्पतिश्चिकित्वाꣳस्तस्मा
इन्द्राय सुतमाजुहोत स्वाहा ॥ तृम्पन्तु होत्रा मधोर्यत्स्विष्टँय्यत्सुभृतँय्यत्स्वा
हा ॥ ४ ॥ ६

अयँव्वेनश्चोदयत्पृश्निगर्भा ज्योतिर्जरा यूरजसोविमाने ॥ इममपाꣳसङ्गमे
सूर्यस्य शिशुन्नविप्रा मतिभीरिहन्ति ॥ उपयामगृहीतोऽसि मर्कायत्वा ॥ १ ॥
मनोनयेषु हवनेषु तिग्मँव्विपश्शाच्या वनुथोद्रवन्त ॥ आयश्शर्याभिस्तुविनृम्णो
अस्याश्रीणीतादिशङ्गभस्तौ ॥ २ ॥ एषते योनिः प्रजाः पाह्यपमृष्टोमर्कोदेवा
स्त्वा मन्थिपाः प्रणयन्त्वनाधृष्टासि ॥ सुप्रजाः प्रजाः प्रजनयन्परीह्यभि राय
स्पोषेण यजमानम् ॥ सञ्जग्मानोदिवा पृथिव्या मन्थी मन्थिशोचिषानिरस्तो
मर्कोमन्थिनोधिष्ठानमसि ॥ ३ ॥ अच्छिन्नस्यते देवसोम सुवीर्यस्य रायस्पोष

स्यददितारस्स्याम ॥ साप्रथमा सꣳस्कृतिर्विश्ववारा सप्रथमोवरुणोमित्रोअग्निः ॥ ४ ॥ सप्रथमोवृहस्पतिश्चिकित्वाꣳस्तस्माइन्द्राय सुतमाजुहोत स्वाहा ॥ तृम्पन्तु होत्रा मधोर्यस्स्विष्टँय्यत्सुभृतँय्यत्स्वाहा ॥ ५ ॥ ७

येदेवासोदिव्येका दशस्थ पृथिव्यामध्येका दशस्थ ॥ अप्सुक्षितोमहिनैका दशस्थ तेदेवासोयज्ञमिमञ्जुषध्वम् ॥ १ ॥ उपयामगृहीतोऽस्याग्रयणोऽसि स्वाग्रयणः ॥ पाहियज्ञम्पाहियज्ञपतिम् ॥ २ ॥ विष्णुस्त्वामिन्द्रियेण पातुविष्णुन्त्वम्पाह्यभिसवनानि पाहि ॥ सोमः पवते सोमः पवते सोमः पवते ॥ ३ ॥ अस्मै ब्रह्मणे पवतेऽस्मै क्षत्राय पवतेऽस्मैसुन्वते यजमानायपवते ॥ इषऊर्जे पवतेऽद्भ्यओषधीभ्यः पवते द्यावापृथिवीभ्याम्पवते सुभूताय पवते ब्रह्मवर्चसाय पवते ॥ विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यएषते योनिर्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ॥ ४ ॥ ८

उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा बृहद्वते वयस्वत उक्थायुवङ्गृह्णामि ॥ यत्तइन्द्र
बृहद्वयस्तस्मैत्वा विष्णवेत्वैषतेयोनिरुक्थेभ्यस्त्वा ॥ १ ॥ देवेभ्यस्त्वा देवायुवं
ङ्गृह्णामियज्ञस्यायुषे मित्रावरुणाभ्यान्त्वा देवायुवङ्गृह्णामि यज्ञस्यायुषे ॥ इन्द्रा
यत्वा देवायुवङ्गृह्णामियज्ञस्यायुषइन्द्राग्निभ्यान्त्वा देवायुवङ्गृह्णामियज्ञस्यायुषे ॥
इन्द्रायत्वा देवायुवङ्गृह्णामियज्ञस्यायुषइन्द्रावरुणाभ्यान्त्वा देवायुवङ्गृह्णामि यज्ञ
स्यायुषे ॥ इन्द्राबृहस्पतिभ्यान्त्वा देवायुवङ्गृह्णामि यज्ञस्यायुषइन्द्राविष्णुभ्या
न्त्वादेवायुवङ्गृह्णामि यज्ञस्यायुषे ॥ २ ॥ १

मूर्धानन्दिवोअरतिम्पृथिव्यावैश्वानरमृत आजातमग्निम् ॥ कविंसम्राज
मतिथिञ्जनानामासन्नापात्रञ्जनयन्त देवाः ॥ १ ॥ उपयामगृहीतोऽसिध्रुवोऽसि
ध्रुवक्षितिर्ध्रुवाणान्ध्रुवतमोऽच्युतानामच्युतक्षित्तमः ॥ एषते योनिर्वैश्वानराय

त्वा ॥ २ ॥ ध्रुवन्ध्रुवेण मनसा वाचासोममवनयामि ॥ अथान इन्द्रइद्विशो

सपत्नास्समनसस्करत् ॥ ३ ॥ १०

यस्ते द्रप्सस्स्कन्दति यस्तेअꣳशुर्ग्रावच्युतोधिषणयोरुपस्थात् ॥ अध्वर्योर्वापरिवा

यःपवित्रात्तन्ते जुहोमि मनसा वषट्कृतꣳस्वाहा देवानामुत्क्रमणमसि ॥ १ ॥ ११

उपयामगृहीतोऽसि मधवेत्वोपयामगृहीतोऽसि माधवायत्वा ॥ उपयामगृ

हीतोऽसि शुक्रायत्वोपयामगृहीतोऽसि शुचयेत्वा ॥ उपयामगृहीतोऽसि नभसेत्वो

पयामगृहीतोऽसि नभस्यायत्वा ॥ उपयामगृहीतोऽसीषेत्वोपयामगृहीतोऽस्यूर्जे

त्वा ॥ उपयामगृहीतोऽसि सहसेत्वोपयामगृहीतोऽसि सहस्यायत्वा ॥ उप

यामगृहीतोऽसि तपसेत्वोपयामगृहीतोऽसि तपस्यायत्वा ॥ उपयामगृहीतोऽस्य

ꣳहसस्पतयेत्वा ॥ १ ॥ १२

इन्द्राग्नी आगतꣳसुतङ्गीर्भिर्नभोवरेण्यम् ॥ अस्यपातन्धियेषिता ॥ उपयाम
गृहीतोऽसीन्द्राग्निभ्यान्त्वैषते योनिरिन्द्राग्निभ्यान्त्वा ॥ १ ॥ १३

आघाये अग्निमिन्धते स्तृणन्ति बर्हिरानुषक् ॥ येषामिन्द्रोयुवा सखा ॥
उपयामगृहीतोऽस्यग्नीन्द्राभ्यान्त्वैषते योनिरग्नीन्द्राभ्यान्त्वा ॥ १ ॥ १४

ओमासश्चर्षणीधृतोविश्वेदेवास आ गत ॥ दाश्वाꣳसोदाशुषस्सुतम् ॥ उ
पयामगृहीतोऽसिविश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्य एषते योनिर्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ॥ १ ॥ १५

विश्वेदेवासआगत शृणुतामइमꣳहवम् ॥ एदम्बर्हिर्निषीदत ॥ उपया
मगृहीतोऽसिविश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्य एषतेयोनिर्विश्वेभ्यस्त्वादेवेभ्यः ॥ १ ॥ १६

इन्द्रमरुत्वइहपाहिसोमँय्यथाशार्यातेअपिबस्सुतस्य ॥ तवप्रणीतीतवशूरशर्मन्ना
विवासन्तिकवयस्सुयज्ञाः ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वामरुत्वतएषतेयोनिरिन्द्रा

यत्वामरुत्वते ॥ १ ॥ १७

मरुत्वन्तँवृषभँवावृधानमकवारिन्दिव्यꣳशासमिन्द्रम् ॥ विश्वासाहमवसे नूतनायोग्रꣳसहोदामिहतꣳहुवेम ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा मरुत्वत एषते योनिरिन्द्राय त्वामरुत्वते ॥ १ ॥ १८

उपयामगृहीतोऽसि मरुताम् ॥ ओजसेत्वा ॥ १ ॥ १९

सजोषाइन्द्रसगणोमरुद्भिस्सोमंपिब वृत्रहाशूर विद्वान् ॥ जहिशत्रूꣳरपमृधोनुदस्वाथाभयङ्कृणुहि विश्वतोनः ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा मरुत्वतएषते योनिरिन्द्रायत्वा मरुत्वते ॥ १ ॥ २०

महाँꣳइन्द्रो नृवदाचर्षणि प्राउतद्विबर्हा अमिनस्सहोभिः ॥ अस्मद्र्यग्वावृधे वीर्यायोरुः पृथुस्सुकृतः कर्तृभिर्भूत् ॥ उपयामगृहीतोसि महेन्द्रायत्वैषतेयोनि

महेन्द्रायत्वा ॥ १ ॥ २१

महाँ२इन्द्रोय ओजसा पर्जन्योवृष्टिमाँ२इव ॥ स्तोमैर्वत्सस्य वावृधे ॥ उ
पयामगृहीतोऽसि महेन्द्राय त्वैषते योनिर्महेन्द्रायत्वा ॥ १ ॥ २२ ॥हरिःॐ ॥
वाचस्पतयेतिस्रः ॥ ३ ॥ उपयामगृहीतोऽसि ॥ २ ॥ आवायो ॥ २ ॥ अयँ्वां
इन्द्रे ॥ २ ॥ यावामेका ॥ १ ॥ तम्प्रत्नथाचतस्रः ॥ ४ ॥ अयँ्वेनःपञ्च ॥ ५ ॥ येदे
वासश्चतस्रः ॥ ४ ॥ इन्द्रायत्वाष्टे ॥ २ ॥ मूर्धानन्तिस्रः ॥ ३ ॥ यस्ते ॥ १ ॥ मघवे ॥ १ ॥
इन्द्राग्नीआगतम् ॥ १ ॥ आघाये ॥ १ ॥ ओमासश्चर्षणीधृतः ॥ १ ॥ विश्वेदेवा
सः ॥ १ ॥ इन्द्रमरुत्वः ॥ १ ॥ मरुत्वन्तँ्वृषभम् ॥ १ ॥ सजातमोजसे ॥ १ ॥
सजोषाइन्द्र ॥ १ ॥ महाँइन्द्रः ॥ १ ॥ महाँइन्द्रइत्येकैका ॥ १ ॥ द्वाविंशत्यनुवाकेषु
चत्वारिँशत् ॥ ४० ॥ इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसंहितापाठेसप्तमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ

हरिः ॐ ॥ कदाचनस्तरीरसि नेन्द्रसश्चसि दाशुषे ॥ उपोपेन्नुमघवन्भूयइन्नुते दानन्देवस्य पृच्यतआदित्येभ्यस्त्वा ॥ १ ॥ कदाचनप्रयुच्छस्युभे निपासि जन्मनी ॥ तुरीयादित्य सवनन्तइन्द्रियमातस्था अमृतन्दिव्यादित्येभ्यस्त्वा ॥ २ ॥ यज्ञोदेवानाम्प्रत्येति सुम्नमादित्यासोभवता मृळयन्तः ॥ आवोर्वाची सुमतिर्ववृत्यादꣳहोश्चिद्यावरिवोवित्तरासदादित्येभ्यस्त्वा ॥ विवस्वँ२आदित्यैषते सोमपीथस्तस्मिन्मत्स्व ॥ ३ ॥ १

भद्रस्मैनरोवर्चसे दधातनयदाशीर्दा दम्पती वाममश्नुतः ॥ पुमान्पुत्रो जायते विन्दते वस्वधा विश्वाहारप एधते गृहे ॥ १ ॥ २

वाममद्यसवितर्वाममुश्वोदिवेदिवे वाममस्मभ्यꣳसावीः ॥ वामस्य हि क्षयस्य देवभूरे रयाधियावामभाजस्स्याम ॥ १ ॥ ३

उपयामगृहीतोऽसि सावित्रोऽसि चनोधाश्चनोमयि धेहि ॥ जिन्व यज्ञञ्जिन्व
यज्ञपतिम्भगायसवित्रेत्वा ॥ १ ॥ ४

उपयामगृहीतोऽसि सुशर्मासि सुप्रतिष्ठानोबृहदुक्षाय नमः ॥ विश्वेभ्यस्त्वा
देवेभ्य एषते योनिर्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ॥ १ ॥ ५

उपयामगृहीतोऽसि बृहस्पतिसुतस्य ते देवसोम ॥ इन्द्रइन्द्रियावतः पत्नी
वतोग्रहाँ२ऋध्यासम् ॥ १ ॥ अहम्परस्तादहमवस्ताद्यदन्तरिक्षन्तदुमे पितास॥
अहꣳसूर्यमुभयतो ददर्शाहन्देवानाम्परमङ्गुहायत् ॥ २ ॥ अग्ने वाक्पत्नि सजू
र्देवेनत्वष्ट्रा ॥ सोमम्पिबस्वाहा ॥ ३ ॥ प्रजापतिर्वृषासि रेतोधारेतोमयिधेहि ॥
प्रजापतेस्तेवृष्णोरेतोधसोरेतोधामशीय ॥ ४ ॥ ६

उपयामगृहीतोऽसि हरिरसिहारियोजनोहरिभ्यान्त्वा ॥ हर्योर्धानास्थ सहसो

मा इन्द्राय ॥ १ ॥ यस्तै देव सोमाश्वसनिर्भक्षोयोगोसनिः ॥ तस्यंत इष्टयं जुष
स्स्तुतस्तोमस्य शस्तोक्थस्योपहूतउपहूतस्य भक्षयामि ॥ २ ॥ ७

युक्ष्वाहि केशिना हरी वृषणा कक्ष्यप्रा ॥ अथा नइन्द्र सोमपा गिरामुपश्रु
तिञ्चर ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा षोळशिने एषते योनिरिन्द्राय त्वा षो
ळशिने ॥ १ ॥ ८

आतिष्ठ वृत्रहन्रथँयुक्ताते ब्रह्मणा हरी ॥ अर्वाचीनंसुते मनोग्रावा कृणो
तु वग्नुना ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा षोळशिने एषते योनिरिन्द्रायत्वा
षोळशिने ॥ १ ॥ ९

इन्द्रामिद्धरी वहतोप्रतिधृष्टशवसम् ॥ ऋषीणाञ्चस्तुतीरुप यज्ञञ्च मानुषा
णाम् ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा षोळशिने एषते योनिरिन्द्राय त्वा षोळ

शिने ॥ १ ॥ १०

यस्मान्न जातःपरोअन्योअस्ति यआविवेश भुवनानिविश्वा ॥ प्रजापतिःप्र
जयासꣳरराणस्त्रीणिज्योतीꣳषि सचते सषोडशी ॥ १ ॥ इन्द्रश्च सम्राड्वरुण
श्चराजा तौते भक्षञ्चक्रतुरग्रएतम् ॥ तयोरहमनु भक्षम्भक्षयामिवाग्देवी जुषा
णासोमस्य तृप्यतु सहप्राणेन स्वाहा ॥ २ ॥ ११

अग्नआयूꣳषि पवस आसुवोर्जमिषञ्चनः ॥ आरेबाधस्व दुच्छुनाम् ॥ उ
पयामगृहीतोऽस्यग्नये त्वा वर्चस एषते योनिरग्नये त्वावर्चसे ॥ अग्ने वर्चस्वन्व
र्चस्वाꣳस्त्वन्देवेष्वसि ॥ वर्चस्वानहम्मनुष्येषु भूयासम् ॥ १ ॥ १२

अग्ने पवस्व स्वपा अस्मे वर्चःसुवीर्यम् ॥ दधद्रयिम्मयि पोषम् ॥ उपया
मगृहीतोऽस्यग्नये त्वावर्चस एषतेयोनिरग्नये त्वावर्चसे ॥ अग्ने वर्चस्वन्वर्चस्वाꣳ

स्त्वन्देवेष्वसि ॥ वर्चस्वानहम्मनुष्येषु भूयासम् ॥ १ ॥ १३

उत्तिष्ठन्नोजसा सह पीत्वी शिप्रेअवेपयः ॥ सोममिन्द्र चमूसुतम् ॥ उप यामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वौजस एषते योनिरिन्द्राय त्वौजसे ॥ इन्द्रौजस्वन्नोज स्वाᳪंस्त्वन्देवेष्वसि ॥ ओजस्वानहम्मनुष्येषु भूयासम् ॥ १ ॥ १४

अदृश्रमस्य केतवोविरश्मयोजनाँ२अनु ॥ भ्राजन्तोअग्नयोयथा ॥ उपया मगृहीतोऽसि सूर्यायत्वा भ्राज एषते योनिस्सूर्यायत्वा भ्राजे ॥ सूर्य भ्राजस्व न्भ्राजस्वाᳪंस्त्वन्देवेष्वासि ॥ भ्राजस्वानहम्मनुष्येषुभूयासम् ॥ १ ॥ १५

उदुत्यञ्जातवेदसन्देवँव्वहन्ति केतवः ॥ दृशे विश्वाय सूर्यम् ॥ उपयाम गृहीतोऽसि सूर्यायत्वा भ्राज एषते योनिस्सूर्यायत्वा भ्राजे ॥ सूयभ्राजस्वन्भ्रा जस्वाᳪंस्त्वन्देवेष्वसि ॥ भ्राजस्वानहम्मनुष्येषु भूयासम् ॥ १ ॥ १६

चित्रन्देवानामुद्गादनीकञ्चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ॥ आप्राद्यावापृथिवी अ
न्तरिक्षꣳसूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्च ॥ उपयामगृहीतोऽसि सूर्यायत्वा भ्राज
एषते योनिस्सूर्यायत्वा भ्राजे ॥ सूर्य भ्राजस्वन्भ्राजस्वाꣳस्त्वन्देवेष्वसि ॥ भ्रा
जस्वानहम्मनुष्येषुभूयासम् ॥ १ ॥ १७

विन्न इन्द्र मृधोजहिनीचा यच्छ पृतन्यतः ॥ योअस्माँ२अभिदा सत्यधरङ्ग
मया तमः ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा विमृध एषते योनिरिन्द्रायत्वा वि
मृधे ॥ १ ॥ १८

वाचस्पतिँ᳘विश्वकर्माणमूतये मनोजुवँ᳘वाजे अद्याहुवेम ॥ सनोविश्वानिह
वनानि जोषद्विश्वशम्भूरवसे साधुकर्मा ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा विश्वक
र्मण एषते योनिरिन्द्रायत्वा विश्वकर्मणे ॥ १ ॥ १९

विश्वकर्मन्हविषा वावृधानस्स्वयँय्यजस्व पृथिवीमुतद्याम् ॥ मुह्यन्त्वन्ये अभितंस्सपत्ना इहास्माकम्मघवा सूरिरस्तु ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा विश्वकर्मण एषते योनिरिन्द्रायत्वा विश्वकर्मणे ॥ १ ॥ २०

विश्वकर्मन्हविषा वर्द्धनेन त्रातारमिन्द्रमकृणोरयुध्यम् ॥ तस्मै विशस्समनमन्तपूर्वीरयमुग्रोविहव्योयथासत् ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा विश्वकर्मणए षते योनिरिन्द्रायत्वा विश्वकर्मणे ॥ १ ॥ २१

उपयामगृहीतोऽस्यग्नये त्वागायत्रच्छन्दसङ्गृह्णामीन्द्रायत्वा त्रिष्टुप्च्छन्दसङ्गृह्णामि ॥ विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्योजगच्छन्दसङ्गृह्णाम्यनुष्टुप्तेऽभिगरः ॥ १ ॥ व्रेशीनान्त्वा पत्मन्नाधूनोमि कुकूननानान्त्वा पत्मन्नाधूनोमि भन्दनानान्त्वा पत्मन्नाधूनोमि मध्वन्तमानान्त्वापत्मन्नाधूनोमि ॥ शुक्रन्त्वा शुक्रआधूनोम्यह्नोरूपे सू

यैस्य रश्मिषु ॥ २ ॥ ककुहꣳरूपँवृषभस्यरोचते बृहत्सोमस्सोमस्य पुरोगाश्शु
क्रश्शुक्रस्य पुरोगाः ॥ यत्ते सोमादाभ्यन्नाम जागृवितस्मैत्वा गृह्णामि तस्मैते
सोमसोमाय स्वाहा ॥ ३ ॥ उशिक्त्वन्देव सोमाग्नेः प्रियम्पाथोपीहि वशीत्व
न्देव सोमेन्द्रस्य प्रियम्पाथोपीहि ॥ अस्मत्सखा त्वन्देव सोम विश्वेषान्देवा
नाम्प्रियम्पाथोपीहि ॥ ४ ॥ २२ हरिःॐ

कदाचनातिस्त्रः ॥ ३ ॥ श्रदस्मै ॥ १ ॥ वाममद्य ॥ १ ॥ सावित्रः ॥ १ ॥ सुश
मेत्येकैका ॥ १ ॥ बृहस्पतिचतस्त्रः ॥ ४ ॥ हरिरसिद्वे ॥ २ ॥ युक्ष्वाहि ॥ १ ॥
आतिष्ठ ॥ १ ॥ इन्द्रमित्येकैका ॥ १ ॥ यस्मान्नजातइतिद्वे ॥ २ ॥ अग्नआयूꣳषि
॥ १ ॥ अग्नेपवस्व ॥ १ ॥ उत्तिष्ठन् ॥ १ ॥ अदृश्रम् ॥ १ ॥ उदुत्यम् ॥ १ ॥ चि
त्रम् ॥ १ ॥ विनः ॥ १ ॥ वाचस्पतिम् ॥ १ ॥ विश्वकर्मन् ॥ १ ॥ विश्वकर्मन्नि

त्येकैका ॥ १ ॥ अग्नयेत्वाचतस्त्रः ॥ ४ ॥ द्वाविꣳशत्यनुवाकेषुद्वात्रिꣳशत् ॥ ३२ ॥ शुक्लयजुर्वेदकाण्वसँहितापाठेअष्टमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ

हरिःॐ प्राणाय मे वर्चोदावर्चसे पवस्व व्यानाय मेवर्चोदा वर्चसे पवस्व ॥ उदानाय मेवर्चोदावर्चसे पवस्व वाचेमे वर्चोदावर्चसे पवस्व ॥ १ ॥ क्रतूदक्षाभ्याम्मे वर्चोदावर्चसे पवस्व श्रोत्रायमे वर्चोदावर्चसे पवस्व ॥ चक्षुर्भ्याम्मेव र्चोदसौवर्चसे पवेथाम् ॥ २ ॥ आत्मने मेवर्चोदावर्चसे पवस्वौजसे मेवर्चोदा वर्चसे पवस्वायुषे मेवर्चोदावर्चसे पवस्व ॥ विश्वाभ्योमे प्रजाभ्योवर्चोदसौ व र्चसेपवेथाम् ॥ ३ ॥ कोऽसि कतमोऽसि कस्यासि कोनामासि ॥ यस्यते नामामन्महियन्त्वासोमेनातीतृपाम ॥ ४ ॥ भूर्भुवस्वस्सुप्रजाः प्रजया भूयासम् ॥ सुवीरोवीरैस्सुपोषः पोषैः ॥ ५ ॥ १

उदुत्यञ्जातवेदसन्देवँव्वहन्ति केतवः॥ दृशेविश्वायसूर्यम् ॥ १ ॥ चित्रन्देवाना
मुदगादनीकञ्चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ॥ आप्राद्यावापृथिवी अन्तरिक्षँसूर्य आ
त्मा जगतस्तस्थुषश्च ॥ २ ॥ अग्नेनय सुपथाराये अस्मान्विश्वानि देव वयुना
नि विद्वान् ॥ युयोध्यस्मज्जुहु राणमेनोभूयिष्ठान्तेनम उक्तिँव्विधेम ॥ ३ ॥ अय
न्नोअग्निर्वरिवस्कृणोत्वयम्मृधः पुरएतु प्रभिन्दन् ॥ अयँव्वाजाञ्जयतु वाजसाता
अयँशत्रूञ्जयतुजर्हृषाणस्वाहा ॥ ४ ॥ रूपेणवोरूपमभ्यागान्तुथोवोविश्ववेदा
विभजतु ॥ ऋतस्यपथाप्रेत चन्द्र दक्षिणाः ॥ ५ ॥ विस्वः पश्यव्यन्तरिक्षँय्य
तस्व सदस्यैः ॥ ब्राह्मणमद्यविदेय पितृमन्तम्पैतृमत्यमृषिमार्षेयँसुधातु द
क्षिणम् ॥ ६ ॥ अस्मद्राता देवत्रा गच्छप्रदातारमाविश ॥ अग्नयेत्वामह्यँव्वरु
णोददातु सोऽमृतत्वमश्याम् ॥ ७ ॥ आयुर्दात्रएधि मयोमह्यम्प्रतिग्रहीत्रे ॥ रु

द्रायत्वा मह्यँव्वरुणोददातु सोऽमृतत्वमश्यात् ॥ प्राणोदात्र एधि मयोमह्यम्प्रतिग्रहीत्रे ॥ बृहस्पतयेत्वा मह्यँव्वरुणोददातु सोऽमृतत्वमश्यात् ॥ त्वग्दात्र एधिमयोमह्यम्प्रतिग्रहीत्रे ॥ यमायत्वा मह्यँव्वरुणोददातुसोऽमृतत्वमश्यात् ॥ वयोदात्र एधि मयोमह्यम्प्रतिग्रहीत्रे ॥ ८ ॥ कोऽदात्कस्मा अदात्कामोऽदात्कामायादात् ॥ कामोदाता कामः प्रतिग्रहीता कामैतत्ते तर्वकाम सता भुनजामहे ॥ ९ ॥ २

समिन्द्रणोमनसा नेषिगोभिस्सꣳसूरिभिर्मघवन्त्सꣳस्वस्त्या ॥ सम्ब्रह्मणादेवकृतँय्यदस्ति सन्देवानाꣳसुमतौ यज्ञियानाम् ॥ १ ॥ सँव्वर्चसा पयसा सन्तनूभिरगन्महि मनसा सꣳशिवेन ॥ त्वष्टा सुदत्रोविदधातु रायोनु मार्ष्टु तन्वो यद्विलिष्टम् ॥ २ ॥ धातारातिस्सवितेदञ्जुषन्ताम्प्रजापतिर्निधिपा देवोअग्निः ॥

त्वष्टाविष्णुः प्रजया सꣳरराणोयजमानाय द्रविणन्दधातु ॥ ३ ॥ सुगावोदेवा
स्सदना अकर्मय आजग्मेदꣳसवनञ्जुषाणाः ॥ भरमाणा वहमाना हवीꣳष्य
स्मे धत्त वसवोवसूनि ॥ ४ ॥ याँ२आवह उशतोदेव देवाꣳस्तान्प्रेरयस्वे अग्ने
सधस्थे ॥ जक्षिवाꣳसःपपिवाꣳसश्च विश्वेसुधर्मꣳस्वरातिष्ठतानु ॥ ५ ॥ वय
ꣳहिल्वा प्रयति यज्ञे अस्मिन्नग्ने होतारमवृणीमहीह ॥ ऋधगया ऋधगुताशमि
ष्ठाः प्रजानन्यज्ञमुपयाहि विद्वान् ॥ ६ ॥ देवागातुविदोगातुमित्वा गातुमित ॥
मनसस्पत इमन्देव यज्ञꣳस्वाहा वाते धाः ॥ ७ ॥ यज्ञयज्ञङ्गच्छ यज्ञपतिङ्गच्छ
स्वाँय्योनिङ्गच्छ स्वाहा ॥ एषते यज्ञोयज्ञपते सहसूक्तवाकस्सर्ववीरस्तञ्जुषस्व
स्वाहा ॥ ॥ ८ ॥ ३

माहिर्भूर्मापृदाकुः ॥ उरुꣳहिराजावरुणश्चकारसूर्यायपन्थामन्वेतवाउ॥अपदेपादा

प्रतिधातवेकरुतापवक्काहृदयाविधश्चित् ॥ नमोवरुणायाभिष्ठितोवरुणस्यपाशः ॥१॥
अग्नेरनीकमप आविवेशापान्नपात्प्रति रक्षन्न सुर्यम् ॥ दमेदमे समिधंय्यक्ष्यग्ने
प्रति ते जिह्वा घृतमुच्चरण्यत्स्वाहा ॥ २ ॥ समुद्रे ते हृदयमप्स्वन्तस्सन्त्वावि
शन्त्वोषधीरुतापः ॥ यज्ञस्यत्वा यज्ञपते सूक्तोक्तौ नमोवाके विधेम यत्स्वाहा ॥
३ ॥ देवीराप एषवोगर्भस्तꣳसुप्रीतꣳसुभृतम्बिभृत ॥ देवसोमैषते लोकः
परिच वक्षि शञ्चवक्षि ॥ अवभृथ निचुम्पुण निचेरुरसि निचुम्पुण ॥ अवदेवैर्दे
वकृतमेनोयासिषमवमर्त्यैर्मर्त्यकृतम्पुरुराव्णोदेव रिषस्पाहि ॥ देवानाꣳसमि
दसि ॥ ४ ॥ ४

एजतु दशमास्योगर्भोजरायुणा सह ॥ यथायँव्वायुरेजति यथासमुद्र एज
त्येवायन्दशमास्योअस्त्रज्जरायुणा सह ॥ १ ॥ यस्यास्ते यज्ञियोगर्भोयस्यायो

निर्हिरण्ययी ॥ अङ्गान्यहुता यस्य तम्मात्रा समजगिमᳫ्स्वाहा ॥ २ ॥ पुरुद्स्मोविषुरूप इन्दुरन्तर्महिमानमानञ्ज धीरः ॥ एकपदीन्द्विपदीन्त्रिपदीञ्चतुष्पदीमष्टापदीम्भुवनानु प्रथन्ताᳫ्स्वाहा ॥ ३ ॥ मरुतोयस्य हिक्षये पाथादिवो विमहसः ॥ ससुगोपातमोजनः ॥ ४ ॥ महीद्यौः पृथिवी चन इमँय्यज्ञम्मिमिक्षताम् ॥ पिपृतान्नोभरीमभिः ॥ ५ ॥ ५

आजिघ्र कलशम्महात्वा विशन्त्विन्दवः ॥ पुनरूर्जा निवर्तस्व सानस्सहस्रन्धुक्ष्वोरुधारा पयस्वती पुनर्मा विशताद्रयिः ॥ १ ॥ हव्ये काम्यइळे रन्ते चन्द्रे ज्योतेदिते सरस्वति महि विश्रुति ॥ एताते अघ्न्ये नामानि देवेषु मासुकृतम्ब्रूतात् ॥ २ ॥ इह रतिरिह रमध्वमिह धृतिरिह स्वधृतिस्स्वाहा ॥ उपसृजन्धरुणम्मात्रे धरुणोमातरन्धयन्रायस्पोषमस्मासु दीधरत्स्वाहा ॥ ३ ॥ अग्

न्मज्योतिरमृता अभूम दिवंपृथिव्या अध्यारुहाम ॥ अविदाम देवान्त्स्वर्ज्योतिः ॥ ४ ॥ युवन्तामिन्द्रा पर्वता पुरोयुधा योनःपृतन्या दपतन्तमिद्धंतँव्वज्रेण तन्तमिद्धंतम् ॥ दूरे चत्तायच्छन्त्सद्गहनँय्यदिनक्षदस्माकँशत्रून्परिशूर विश्वतोदर्मा दर्शीष्ट विश्वतः ॥ ५ ॥ भूर्भुवस्स्वस्सुप्रजाः प्रजया भूयासम् ॥ सुवीरोवीरैस्सुपोषः पोषैः ॥ ६ ॥ ६

परमेष्ठ्यभिधीतः प्रजापतिर्वाचिव्याहृतायामन्धो अच्छेतस्सवितासन्याम् ॥ विश्वकर्मा दीक्षायाम्पूषासोमक्रयण्याम् ॥ १ ॥ इन्द्रश्च मरुतश्च क्रया योपोत्थितः ॥ असुरः पण्यमानोमित्रःक्रीतः ॥ २ ॥ विष्णुश्शिपिविष्ट ऊरा आसन्नोविष्णुर्नरन्धिषः प्रोह्यमाणः ॥ सोमआगतोवरुण आसन्द्यामासन्नः ॥ ३ ॥ अग्निराग्नीध्र इन्द्रोहविर्धाने ॥ अथर्वोपावह्रियमाणो विश्वे देवा अंशुषुन्युप्य

मानेषु ॥ ४ ॥ विष्णुराप्रीतपाआप्याय्यमानोयमस्सूयमानो विष्णुस्सम्भ्रियमा
णः ॥ वायुः पूय मानश्शुक्रःपूतः ॥ ५ ॥ शुक्रःक्षीरश्रीर्मन्थीसक्तश्रीः ॥ वि
श्वे देवाश्चमसेषून्नीतो सुहोमायोद्यतः ॥ ६ ॥ रुद्रो हूयमानो वातोऽभ्यावृत्तो
नृचक्षाःप्रतिख्यातो भक्षः पीतः पितरो नाराशꣳसास्साद्यमानः ॥ सिन्धुरवभृथा
योद्यतस्समुद्रोऽभ्यवह्रियमाणस्सलिलःप्रप्लुतः ॥ ७ ॥ ययोरोजसा स्कभिता रजा
ꣳसि वीर्येभिर्वीरतं माशविष्ठा ॥ यापत्येते अप्रतीतासहोभिर्विष्णू अगन्वरुणा
पूर्वहूतौ ॥ ८ ॥ देवान्दिव मगन्यज्ञस्ततोमाद्रविणमष्टुमनुष्यानन्तरिक्षमगन्य
ज्ञस्ततोमाद्रविणमष्टु ॥ पितॄन्पृथिवी मगन्यज्ञस्ततोमाद्रविणमष्टुयङ्कञ्च लोकमग
न्यज्ञस्ततोमे भद्रमभूत् ॥ ९ ॥ ७ हरिःॐ

प्राणायमेपश्च ॥ ५ ॥ उदुत्यन्नव ॥ ९ ॥ समिन्द्रणोऽष्ट ॥ ८ ॥ माहिश्वत

स्त्रः ॥ ४ ॥ एजतुदशमास्यःपञ्च ॥ ५ ॥ आजिघ्रषट् ॥ ६ ॥ परमेष्ठीनव ॥ ९ ॥
सप्तानुवाकेषुषट्चत्वारिꣳशत् ॥४६॥ प्राणावाज होतायज्जाषट्चत्वारिꣳशत् ॥४६॥

इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसँहितापाठेनवमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ

हरिःॐ ॥ देव सवितः प्रसुव यज्ञम्प्रसुवेमम्भगाय ॥ दिव्योगन्धर्वः केतपाः केतन्नः पुनातु वाचस्पतिर्नोअद्यवाजꣳस्वदतु ॥ १ ॥ ध्रुवसदन्त्वा नृषदम्मनस्सदम् ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा जुष्टङ्गृह्णाम्येषते योनिरिन्द्रायत्वा जुष्टतमम् ॥ २ ॥ अप्सुषदन्त्वा घृतसदँव्योमसदम् ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा जुष्टङ्गृह्णाम्येषते योनिरिन्द्रायत्वा जुष्टतमम् ॥ पृथिवि सदन्त्वान्तरिक्षसदन्दिविसदन्देव सदन्नाकसदम् ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा जुष्टङ्गृह्णाम्येषते योनिरिन्द्रायत्वा जुष्टतमम् ॥ ३ ॥ अपाꣳरसमुद्वयसꣳसूर्ये सन्तꣳसमा

हितम् ॥ अपाᳬंरसंस्यवयो रसस्तँव्वो गृह्णाम्युत्तमम् ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्रा
यत्वा जुष्टङ्गृह्णाम्येषते योनिरिन्द्रायत्वा जुष्टतमम् ॥ ४ ॥ ग्रहा ऊर्जाहुतयो
व्यन्तोविप्राय मतिम् ॥ तेषाँव्विशिप्रियाणाँव्वोहमिषमूर्जᳬंसमग्रभम् ॥ उप
यामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा जुष्टङ्गृह्णाम्येषते योनिरिन्द्रायत्वा जुष्टतमम् ॥ ५ ॥
सम्पृचस्थ सम्मा भद्रेण पृङ्क्त ॥ विपृचस्थविमापापेनपृङ्क्त ॥ ६ ॥ १

इन्द्रस्य वज्रोऽसि वाजसास्त्वयायँव्वाजᳬंसेत् ॥ वाजस्य नु प्रसवे मातरम्म
ही मदितिन्नाम वचसा करामहे ॥ यस्यामिदँव्विश्वम्भुवनमाविवेश तस्यान्नो
देवस्सविता धर्म साविषक् ॥ १ ॥ देवीरापो आपान्नपाद्योवे ऊर्मिः प्रतूर्तिः ॥ क
कुन्मान्वाजसास्तेनायँव्वाजᳬंसेत् ॥ २ ॥ अप्स्वन्तरमृतमप्सु भेषजमपामुत प्र
शस्तिभिः ॥ अश्वाभवत वाजिनः ॥ ३ ॥ वातोवावो मनोवागन्धर्वास्सप्तविᳬंश

तिः ॥ ते अग्रेश्वमयुञ्जँस्ते अस्मिञ्जवमादधुः ॥ ४ ॥ वातरँहा भव वाजि
न्युज्यमान इन्द्रस्येवदक्षिणः श्रियैधि ॥ युञ्जन्तु त्वा मरुतोविश्ववेदस आते
त्वष्टा पत्सु जवन्दधातु ॥ ५ ॥ जवोयस्ते वाजिन्निहितोगुहायश्श्येने परीतोअ
चरच्च वाते ॥ तेन नोवाजिन्बलवान्बलेन वाजजिच्चैधि समने चपारयिष्णुः ॥ ६ ॥
वाजिनोवाजजितोवाजँसरिष्यन्तः ॥ बृहस्पतेर्भागमव जिघ्रत ॥ ७ ॥ २
देवस्य वयँसवितुस्सवे सत्यसवसः ॥ बृहस्पतेरुत्तमन्नाकँरुहेमेन्द्रस्योत्त
मन्नाकँरुहेम ॥ देवस्य वयँसवितुस्सवे सत्यसवसः ॥ बृहस्पतेरुत्तमन्ना
कमरुहामेन्द्रस्योत्तमन्नाकमरुहाम ॥ १ ॥ बृहस्पते वाजञ्जय बृहस्पतये वाँचं
व्वदत ॥ बृहस्पतिँव्वाजञ्जापयत ॥ २ ॥ इन्द्रवाजञ्जयेन्द्रायवाँचंव्वदत ॥
इन्द्रँव्वाजञ्जापयत ॥ ३ ॥ एषा वस्सा सत्या सँव्वाग् भूद्यया बृहस्पतिँव्वाज

मजीजपत ॥ अजीजपत बृहस्पतिँवाचँवनस्पतयोविमुच्यध्वम् ॥ ४ ॥ देवस्य
वयꣳ सवितुस्सवे सत्यसवसः ॥ बृहस्पतेर्वाजजितो वाजञ्जेष्म ॥ ५ ॥ वाजि
नो वाजञ्जयताध्वनस्स्कभ्नन्तः ॥ योजनामिमानाः काष्ठाङ्गच्छत ॥ ६ ॥ एषस्य
वाजी क्षिपणिन्तुरण्यति ग्रीवायाम्बद्धो अपिकक्ष आसनि ॥ क्रतुन्दधिक्रा अ
नु सन्तवीत्वत्पथामङ्काꣳस्यन्वा पनीफणत् ॥ ७ ॥ उतस्मास्य द्रवतस्तुरण्य
तः पर्णन्न वेरनु वाति प्रगर्धिनः ॥ श्येनस्येवध्रजतो अङ्कसम्परि दधिक्राव्णस्स
होर्ज्जा तारित्रतः ॥ ८ ॥ शन्नोभवन्तु वाजिनोहवेषु देवताता मितद्रवस्स्वर्काः ॥
जम्भयन्तोऽहिँवृकꣳरक्षाꣳसि सनेम्यस्मद्युयवन्नमीवाः ॥ ९ ॥ तेनो अर्वन्तोह
वनश्रुतो हवँविश्वेशृण्वन्तु वाजिनो मितद्रवः ॥ सहस्रसा मेधसाता इवत्मना
महोयेधनꣳसमिथेषु जभ्रिरे ॥ १० ॥ वाजेवाजेवत वाजिनोनोधनेषु विप्राअमृता

ऋतज्ञाः ॥ अस्यमध्वः पिबत मादयध्वन्तृप्तायातपथिभिर्देव यानैः ॥ ११॥ आ
मा वाजस्य प्रसवो जगम्यादेमे द्यावापृथिवी विश्वरूपे ॥ आमा गन्ताम्पितरा
मातरा युवमामा सोमो अमृतत्वाय गम्यात् ॥ १२ ॥ वाजिनो वाजजितो वा
जꣳसस्रुवाꣳसः ॥ बृहस्पतेर्भागमव जिघ्रत निमृजानाः ॥ १३ ॥ ३

आपये स्वाहा स्वापये स्वाहा पिजायस्वाहा क्रतवे स्वाहा ॥ वसवे स्वाहा
हर्पतये स्वाहा ॥ अह्नेमुग्धायस्वाहा मुग्धाय वैनꣳशिनायस्वाहा विनꣳशिन आ
न्त्यायनाय स्वाहान्त्याय भौवनायस्वाहा भुवनस्य पतये स्वाहाधिपतये स्वाहा॥
१ ॥ आयुर्यज्ञेन कल्पताम्प्राणो यज्ञेन कल्पताञ्चक्षुर्यज्ञेन कल्पताꣳश्रोत्रँयज्ञेन
कल्पताम् ॥ पृष्ठँयज्ञेन कल्पताँयज्ञोयज्ञेनकल्पताम् ॥ २ ॥ जायएहि स्वोरोहा
व ॥ प्रजापतेः प्रजाअभूम स्वर्देवा अगन्मामृताअभूम ॥ ३ ॥ अस्मेवोअस्त्व

न्द्रियमस्मे नृम्णमुतक्रतुः ॥ अस्मेवर्चाꣳसि सन्तुवः ॥ ४ ॥ नमोमात्रे पृथि
व्या इयन्तेराडयन्तासि यमनः ॥ ध्रुवोऽसिधरुणः कृष्यैक्षेमायरय्यै पोषाय ॥ ५ ॥४

वाजस्येमम्प्रसवस्सुषुवेऽग्रेसोमꣳराजानमोषधीष्वप्सु ॥ ताअस्मभ्यम्मधुम
तीर्भवन्तु वयꣳराष्ट्रे जागृयाम पुरोहिताः ॥ १ ॥ वाजस्येदम्प्रसव आबभूवेमा
च विश्वा भुवनानि सर्वतः ॥ सनेमि राजा परियाति विद्वान्प्रजाम्पुष्टिँव्वर्धयमा
नोअस्मे ॥ २ ॥ वाजस्येमाम्प्रसवश्शिश्रिये दिवमिमाच विश्वाभुवनानि सम्रा
ट् ॥ अदित्सन्तन्दापयति प्रजानन्त्सनो रयिꣳसर्ववीरन्नि यच्छतु ॥ ३ ॥ अ
ग्ने अच्छावदेहनः प्रतिनस्सुमना भव ॥ प्रनोयच्छ सहस्राजित्त्वꣳहिधनदा अ
सि ॥ ४ ॥ सोमꣳराजानमवसेऽग्निमन्वारभामहे ॥ आदित्याँव्विष्णुꣳसूर्यम्ब्र
ह्माणञ्च बृहस्पतिम् ॥ ५ ॥ प्रनोयच्छत्वर्यमा प्रपूषा प्रसरस्वती ॥ प्रवाग्देवी

ददातुनः ॥ ६ ॥ अर्यमणम्बृहस्पतिमिन्द्रन्दानाय चोदय ॥ वाचँविष्णुꣳ सरस्वतीꣳसवितारञ्च वाजिनम् ॥७॥ देवस्यत्वा सवितुःप्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ सरस्वत्यै वाचोयन्तुर्यै तुर्यन्दधामि ॥ बृहस्पतेष्ट्वा साम्राज्येनाभिषिञ्चामीन्द्रस्य त्वा साम्राज्येनाभिषिञ्चामि ॥ ८ ॥ ५

अग्निरेकाक्षरेण प्राणमुदजयत्तमुज्जेषमाश्विनौ द्व्यक्षरेण द्विपदोमनुष्यानुदजयतान्तानुज्जेषम् ॥ विष्णुस्त्र्यक्षरेण त्रीनिमाँल्लोकानुदजयत्तानुज्जेषꣳसोमश्चतुरक्षरेण चतुष्पदः पशूनुदजयत्तानुज्जेषम् ॥ १ ॥ पूषापञ्चाक्षरेण पञ्च ऋतूनुदजयत्तानुज्जेषꣳसविता षळक्षरेण षळृतूनुदजयत्तानुज्जेषम् ॥ मरुतस्सप्ताक्षरेण सप्तग्राम्यान्पशूनुदजयꣳस्तानुज्जेषम्बृहस्पतिरष्टाक्षरेण गायत्री मुदजयत्तामुज्जेषम् ॥ २ ॥ मित्रोनवाक्षरेण त्रिवृतꣳस्तोममुदजयत्तमुज्जेषँवरुणोदशा

क्षरेण विराजमुदजयत्तामुज्जैषम् ॥इन्द्रएकादशाक्षरेण त्रिष्टुभमुदजयत्तामुज्जै
षँव्विश्वे देवाद्वादशाक्षरेण जगतीमुदजयꣳस्तामुज्जैषम् ॥ ३ ॥ वसवस्त्रयोदशा
क्षरेण त्रयोदशꣳस्तोममुदजयꣳस्तमुज्जैषꣳरुद्राश्चतुर्दशाक्षरेण चतुर्दशꣳस्तोममु
दजयꣳस्तमुज्जैषम् ॥ आदित्याःपञ्चदशाक्षरेण पञ्चदशꣳस्तोममुदजयꣳस्तमुज्जै
षमादितिष्षोळशाक्षरेण षोळशꣳस्तोममुदजयत्तमुज्जैषम् ॥ प्रजापतिस्सप्तद
शाक्षरेण सप्तदशꣳस्तोममुदजयत्तमुज्जैषम् ॥ ४ ॥ ६ ॥हरिःॐ

देवसवितषट् ॥ ६ ॥ इन्द्रस्यवज्ररसप्त ॥ ७ ॥ देवस्यवयन्त्रयोदश ॥ १३ ॥
आपयेपञ्च ॥ ५ ॥ वाजस्येममष्ट ॥ ८ ॥ अग्निरेकाक्षरेणचतस्रः ॥ ४ ॥ षळनुवा
केषु त्रयश्चत्वारिꣳशत् ॥ ४३ ॥ देवसवितरिमꣳस्तनन्त्रयश्चत्वारिꣳशत् ॥हरिःॐ

॥ इति प्रथमोद्देशकःसमाप्तः ॥

॥ अथ द्वितीयदशकप्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीगुरुभ्योनमः ॥ हरिःॐ ॥ एषते निर्ऋते भागस्त
ञ्जुषस्व स्वाहाग्निर्नेत्रेभ्यो देवेभ्यः पुरस्सद्भ्यस्स्वाहा यमनेत्रेभ्यो देवेभ्यो द
क्षिणसद्भ्यस्स्वाहा ॥ विश्वदेवनेत्रेभ्यो देवेभ्यः पश्चात्सद्भ्यस्स्वाहा मित्राव
रुणनेत्रेभ्योवा मरुन्नेत्रेभ्योवा देवेभ्य उत्तरसद्भ्यस्स्वाहा ॥ सोमनेत्रेभ्यो देवेभ्यउ
परिसद्भ्योदुवस्वद्भ्यस्स्वाहा ॥ १ ॥ येदेवा अग्निनेत्राः पुरस्सदस्तेभ्यस्स्वाहा येदे
वायमनेत्रादक्षिणसदस्तेभ्यस्स्वाहा ॥ येदेवा विश्वदेवनेत्राःपश्चात्सदस्तेभ्यस्स्वा
हा येदेवा मित्रावरुणनेत्रावा मरुन्नेत्रावोत्तरसदस्तेभ्यस्स्वाहा ॥ येदेवास्सोमने
त्रा उपरिसदो दुवस्वन्तस्तेभ्यस्स्वाहा ॥ २ ॥ अग्ने सहस्व पृतना अभिमातीर
पास्य ॥ दुष्टरस्तरन्नरातीर्वर्चोधा यज्ञवाहसि ॥ देवस्यत्वा सवितुः प्रसवेऽश्वि
नोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्याम् ॥ ३ ॥ उपांशोर्वीर्येण जुहोमि हतꣳरक्षस्स्वाहा ॥

रक्षसान्त्वा वधायावधिष्म रक्षोऽमुष्यत्वा वधायामुमवधिष्म ॥ जुषाणोऽध्वाज्यस्य वेतुस्वाहा ॥ ४ ॥ १

अपोदेवा मधुमतीरगृभ्णन्नूर्जस्वतीराजस्वश्चितानाः ॥ याभिर्मित्रावरुणा अभ्यषिञ्चन्याभिरिन्द्रमनयन्नत्यरातीः ॥ १ ॥ वृष्णऊर्मिरसि राष्ट्रदा राष्ट्रम्मे देहिस्वाहा वृष्णऊर्मिरसि राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मैदेहि ॥ वृषसेनोऽसिराष्ट्रदा राष्ट्रम्मे देहिस्वाहा वृषसेनोऽसिराष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मैदेहि ॥ २ ॥ अर्थेतस्थराष्ट्रदा राष्ट्रम्मे दत्तस्वाहार्थेतस्थराष्ट्रदाराष्ट्रममुष्मैदत्त ॥ ओजस्वतीस्थ राष्ट्रदा राष्ट्रम्मेदत्त स्वाहौजस्वतीस्थ राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मैदत्त ॥ आपः परिवाहिणीस्थराष्ट्रदा राष्ट्रम्मेदत्तस्वाहापः परिवाहिणीस्थराष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मैदत्त ॥ अपाम्पतिरसिराष्ट्रदा राष्ट्रम्मेदेहि स्वाहापाम्पतिरसि राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मैदेहि ॥ अपाङ्गर्भोऽसि राष्ट्र

दाराष्ट्रम्मेदेहि स्वाहापाङ्गर्भोऽसि राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मैदेहि ॥ सूर्यवर्चसस्थराष्ट्र
दाराष्ट्रम्मे दत्तस्वाहा सूर्यवर्चसस्थराष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मैदत्त ॥ सूर्यत्वचस्थराष्ट्र
दाराष्ट्रम्मेदत्तस्वाहा सूर्यत्वचस्थराष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मैदत्त ॥ व्रजक्षितस्थराष्ट्रदा
राष्ट्रम्मेदत्तस्वाहा व्रजक्षितस्थराष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मैदत्त ॥ वाशास्थराष्ट्रदा राष्ट्रम्मेद
त्तस्वाहा वाशास्थराष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मैदत्त ॥ मान्दास्थराष्ट्रदा राष्ट्रम्मेदत्तस्वाहा
मान्दास्थराष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मैदत्त ॥ शक्वरीस्थराष्ट्रदा राष्ट्रम्मेदत्तस्वाहा शक्वरीस्थ
राष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मैदत्त ॥ जनभृतस्थराष्ट्रदा राष्ट्रम्मेदत्तस्वाहा जनभृतस्थरा
ष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मैदत्त ॥ विश्वभृतस्थराष्ट्रदा राष्ट्रम्मेदत्तस्वाहा विश्वभृतस्थरा
ष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मैदत्त ॥ शैष्ठास्थराष्ट्रदा राष्ट्रम्मेदत्तस्वाहा शैष्ठास्थराष्ट्रदा राष्ट्रम
मुष्मैदत्त ॥ आपस्वाराज्ञीस्थराष्ट्रदा राष्ट्रममुष्मैदत्त ॥ ३ ॥ सम्मधुमतीर्मधुम

तीभिः पृच्यन्ताम्महिक्षत्रङ्क्षत्रिया यवन्वानाः ॥ अनाधृष्टास्सीदत सहौजसा महि क्षत्रङ्क्षत्रिया यदधतीः ॥ ४ ॥ २

सविता त्वा प्रसवानाꣳसुवतामग्निर्गृहपतीनाꣳसोमो वनस्पतीनाम् ॥ बृहस्पतिर्वाच इन्द्रो ज्यैष्ठ्याय रुद्रः पशूनाम्मित्रस्सत्याय वरुणो धर्मपतीनाम् ॥ १ ॥ इमन्देवा असपत्नꣳसुवध्वम्महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय ॥ इमममुममुष्यपुत्रममुष्याःपुत्रमस्यैविशे ॥ २ ॥ एषवः कुरवोराजैषवः पञ्चाला राजा ॥ सोमोऽस्माकम्ब्राह्मणानाꣳराजा ॥ ३ ॥ ३

सोमस्यत्विषिरस्यग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहा सवित्रे स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहा ॥ पूष्णे स्वाहा बृहस्पतये स्वाहा ॥ १ ॥ इन्द्राय स्वाहाꣳशाय स्वाहाश्लोकायस्वाहा घोषाय स्वाहा भगाय स्वाहार्यम्णेस्वाहा ॥ सवितुर्वः प्रसवउत्पुनाम्याच्छिद्रेण

पवित्रेण सूर्यस्यरश्मिभिः ॥ अनिभृष्टमासि वाचोबन्धुस्तपोजास्सोमस्य दात्रमासि
स्वाहाराजस्वः ॥२॥ सधमादो द्युम्निनीराप एता अनाधृष्टा अपस्योवसानाः ॥ पस्त्यासु
चक्रे वरुणस्सधस्थमपाᳪशिशुर्मातृतमास्वन्तः ॥३॥ क्षत्रस्योल्बमासि क्षत्रस्य जरा
य्वसि क्षत्रस्यनाभिरासि क्षत्रस्ययोनिरसि ॥ इन्द्रस्यवार्त्रघ्नमासि त्वयायँ वृत्रँ वध्या
न्मित्रस्यासि वरुणस्यासि ॥ ४ ॥ रुजासि द्रुवासि क्षुपासि ॥ पातैनम्प्राञ्चम्पातैनं
म्प्रत्यञ्चम्पातैनंतिर्यञ्चंदिग्भ्यःपात ॥ ५ ॥ आविर्मर्या आवित्तो अग्निर्गृहपति
रावित्तइन्द्रोवृद्धश्रवा आवित्तः पूषा विश्ववेदा अवित्तौ मित्रावरुणौ धृतव्रतौ ॥
अवित्ते द्यावापृथिवी विश्वशम्भू आविरत्तादितिरुरुशर्मा ॥ ६ ॥ ४

अवेष्टा दन्दशूकाः प्राचीमारोह गायत्री त्वावतु ॥ रथन्तरᳪसाम त्रिवृत्स्तो
मोवसन्त ऋतुर्ब्रह्म द्रविणम् ॥ १ ॥ दक्षिणामारोह त्रिष्टुप्त्वावतु ॥ बृहत्सामप

श्वदशस्तोमो ग्रीष्मऋतुः क्षत्रन्द्रविणम् ॥ २ ॥ प्रतीचीमारोह जगतीत्वावतु ॥
वैरूपꣳसामसप्तदशस्तोमोवर्षाऋतुर्विड्द्रविणम् ॥ ३ ॥ उदीचीमारोहानुष्टुप्त्वा
वतु ॥ वैराजꣳसामैकविꣳशस्तोमश्शरद्दतुः फलन्द्रविणम् ॥ ४ ॥ ऊर्ध्वामा
रोह पङ्क्तिस्त्वावतु ॥ शाक्वररैवते सामनी त्रिणवत्रयस्त्रिꣳशौ स्तोमौ हेमन्त
शिशिरा ऋतूवर्चोद्रविणम् ॥ प्रत्यस्तन्नमुचेश्शिरः ॥५॥ सोमस्य त्विषिरसि त
वेवमे त्विषिर्भूयात् ॥ मृत्योः पाह्योजोऽसिसहोऽस्यमृतमसि ॥ ६ ॥ हिरण्य
रूपा उषसोविरोक उभा इन्द्रा उदितस्सूर्यश्च ॥ आरोहतँवरुण मित्र गर्त
न्ततश्चक्षाथामदितिन्दितिञ्च ॥ मित्रोऽसि वरुणोऽसि ॥ ७ ॥ ५

सोमस्यत्वा द्युम्नेनाभिषिञ्चाम्यग्नेर्भ्राजसा सूर्यस्य वर्चसा ॥ इन्द्रस्येन्द्रियेण
मरुतामोजसा क्षत्राणाङ्क्षत्रपतिरेध्यतिदिद्यून्पाहि ॥ १ ॥ इमन्देवा असपत्नꣳ

सुवब्ध्वम्महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय महते जानराज्याय ॥ इममुममुष्य पु
त्रममुष्याः पुत्रमस्यैविशे ॥ २ ॥ एषवः कुरवो राजैषवः पञ्चालाराजा ॥ सो
मोऽस्माकम्ब्राह्मणानाᳬराजा ॥ ३ ॥ प्रपर्वतस्य वृषभस्य पृष्ठान्नावश्चरन्ति स्व
सिचइयानाः ॥ ताआववृत्रन्नधरा गुदक्ता अहिम्बुध्न्यमनुरीयमाणाः ॥ विष्णो
र्विक्रमणमासि विष्णोर्विक्रान्तमसि विष्णोःक्रान्तमसि ॥ ४ ॥ प्रजापते नत्वदे
तान्यन्योविश्वारूपाणि परिता बभूव ॥ यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नोअस्तुवयᳬस्याम
पतयोरयीणाम् ॥ ५ ॥ रुद्रयत्ते क्रिविपरन्नाम ॥ तस्मैहुतमस्यमेष्टमसिस्वाहा ॥ ६ ॥ ६
इन्द्रस्य वज्रोऽसि मित्रावरुणयोस्त्वा प्रशास्त्रोःप्रशिषा युनज्मि ॥ अव्यथा
यैत्वा स्वधायै त्वारिष्टःफल्गुनः ॥ मरुतांप्रसवेन जयापाममनसासमिन्द्रियेण ॥
॥१॥ मातइन्द्रते वयन्तुराषाळयुक्तासोअब्रह्मता विदसाम ॥ तिष्ठारथमाधि यद्व

ञ्रहस्ता रश्मीन्द्देवयुवसेस्वश्वान् ॥२॥ अग्नयेगृहपतये स्वाहा सोमाय वनस्पतये
स्वाहा ॥ इन्द्रस्येन्द्रियाय स्वाहा मरुतामोजसे स्वाहा ॥ पृथिवि मातर्मामाहिꣳसी
र्मोअहन्त्वाम् ॥३॥ हꣳसश्शुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोता वेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ॥
नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जा गोजा ऋतजा अद्रिजा ऋतम्बृहत् ॥४॥ इयदस्यायुर
स्यायुर्मेदेहियुङ्ङसि वर्चोऽसि वर्चोमे देहि ॥ऊर्गस्यूर्ज्जम्मयि धेहीन्द्रस्यवाम्बाहू
वीर्यकृतो उपावहरामि ॥ ५ ॥　७

स्योनासि सुषदासि क्षत्रस्ययोनिरासि ॥ स्योनामासीद सुषदामासीद क्षत्र
स्ययोनिमासीद ॥ १ ॥ निषसाद धृतव्रतो वरुणः पस्त्यास्त्वा ॥ साम्राज्याय सु
क्रतुः ॥२॥ अभिभूरस्ययानामेतास्तेपञ्चादिशःकल्पन्ताम्॥ ब्रह्मꣳस्त्वम्ब्रह्मासि ॥३॥
सवितासि सत्यप्रसवो वरुणोऽसि सत्यौजाः ॥ इन्द्रोऽसि विशौजा रुद्रोऽसि सुशे

वः ॥४॥ प्रियङ्करश्रेयस्करभूयस्कर ॥ इन्द्रस्यवज्रोऽसितेनमेरध्य ॥ ५ ॥ अग्निः पृथुर्धर्मणस्पतिर्जुषाणोअग्निः पृथुर्धर्मणस्पतिः ॥ आज्यस्य हविषोवेतु स्वाहा ॥ स्वाहाकृतास्सूर्यस्य रश्मिभिर्यतध्वꣳसजातानाम्मध्यमे ष्ठ्याय ॥ ६ ॥ ८

सवित्राप्रसवित्रा सरस्वत्यावाचा ॥ त्वष्ट्रारूपैः पूष्णा पशुभिरिन्द्रेणास्मै ॥ १ ॥ बृहस्पतिना ब्रह्मणा वरुणेनौजसाग्निना तेजसासोमेन राज्ञा ॥ विष्णुना देवतया दशम्येमँय्यज्ञँविष्णुमाप्नवानि ॥ २ ॥ ९

अश्विभ्याम्पच्यस्व सरस्वत्यै पच्यस्वेन्द्राय सुत्राम्णे पच्यस्व ॥ वायोः पूतः पवित्रेणप्रत्यङ्क्सोमोअतिस्रुतः ॥ इन्द्रस्य युज्यस्सखा ॥ १ ॥ कुविदङ्गयवमन्तोय वाश्चिद्यथादान्त्यनु पूर्वँवियूय ॥ इहेहैषाङ्कृणुहिभोजनानि येबर्हिषोनम उक्तिन्न जग्मुः ॥ उपयामगृहीतोऽस्याश्विभ्यान्त्वा सरस्वत्यैत्वेन्द्राय त्वासुत्राम्णे ॥ २ ॥

युवꣳसुराममश्विना नमुचा आसुरे सचा ॥ विपिपानाश्शुभस्पती इन्द्रङ्कर्मस्वावतम् ॥ ३ ॥ पुत्रमिवपितरा अश्विनोभेन्द्रावधुःकाव्यैर्दꣳसनाभिः ॥ यत्सुरामँव्यपिबश्शचीभिस्सरस्वती त्वामघवन्नभिष्णक् ॥ ४ ॥ १० ॥ हरिःॐ

एषतेचतस्रः ॥ ४ ॥ अपोदेवाश्च ॥ ४ ॥ सवितारवातिस्रः ॥ ३ ॥ सोमस्यत्विषिषट् ॥ ६ ॥ अवेष्टासप्त ॥ ७ ॥ सोमस्यत्वाषट् ॥ ६ ॥ इन्द्रस्यवज्रः पञ्च ॥ ५ ॥ स्योनासिषट् ॥ ६ ॥ सवित्राद्वे ॥ २ ॥ अश्विभ्याञ्चतस्रः ॥ ४ ॥दशानुवाकेषु सप्तचत्वारिꣳशत् ॥ ४७ ॥ एषतेतेजोऽसिसप्तचत्वारिꣳशत् ॥ अर्थेतओजस्वतीरापोऽपाम्पतिरपाङ्गर्भस्सूर्यवर्चसस्सूर्यत्वचोव्रजाक्षितो वाशा मान्दाश्शाक्वरीर्जनभृतोविश्वभृतश्शैष्ठा आपः इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसँहितापाठे एकादशोऽध्यायः हरिःॐ

श्रीगुरुभ्योनमः हरिःॐ ॥ युञ्जानः प्रथमम्मनस्तत्वाय सविता धियः ॥ अ
ग्नेर्ज्योतिर्निचाय्य पृथिव्या अध्याभरत् ॥ १ ॥ युक्तेन मनसा वयन्देवस्य सवि
तुस्सवे ॥ स्वर्गेयाय शक्त्या ॥ २ ॥ युक्त्वाय सविता देवान्त्स्वर्यतोधियादि
वम् ॥ बृहज्ज्योतिःकरिष्यतस्सविता प्रसुवातितान् ॥ ३ ॥ युञ्जते मन उत
युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतोविपश्चितः ॥ विहोत्रादधे वयुना विदेकइन्म
ही देवस्य सवितुः परिष्टुतिः ॥ ४ ॥ युजेवाम्ब्रह्म पूर्व्यन्नमोभिर्विश्लोक एतुप
थ्येव सूरेः ॥ शृण्वन्तु विश्वे अमृतस्य पुत्रा आये धामानि दिव्यानि तस्थुः ॥
५ ॥ यस्य प्रयाणमन्वन्यइद्ययुर्देवादेवस्य महिमानमोजसा ॥ यःपार्थिवानि
विममे सएतशोरजांꣳसि देवस्सविता महित्वना ॥ ६ ॥ देव सवितः प्रसुवय
ज्ञम्प्रसुव यज्ञपतिम्भगाय ॥ दिव्योगन्धर्वः कैतपूः केतन्नःपुनातु वाचस्पति

वाचन्नस्स्वदतु ॥ ७ ॥ इमन्नोदेव सवितर्यज्ञम्प्रणय देवाव्यꣳसखिविदꣳसत्रा
जितन्धनाजितꣳस्वर्जितम् ॥ ऋचास्तोमꣳसमर्धय गायत्रेण रथन्तरम्बृहद्गायत्र
वर्तनि स्वाहा ॥ ८ ॥ देवस्यत्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्या
म् ॥ आददेगायत्रेण च्छन्दसाङ्गिरस्वत्पृथिव्यास्सधस्थादग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्व
दाभर ॥ त्रैष्टुभेनच्छन्दसाङ्गिरस्वत् ॥ ९ ॥ अभ्रिरसि नार्यसि त्वया वयम
ग्निꣳशकेम खनितुम् ॥ सधस्थ आजागतेनच्छन्दसाङ्गिरस्वत् ॥ १० ॥ हस्त
आधाय सविता बिभ्रदभ्रिꣳहिरण्ययीम् ॥ अग्नेर्ज्योतिर्निचाय्य पृथिव्या अ
ध्याभरदानुष्टुभेन च्छन्दसाङ्गिरस्वत् ॥ ११ ॥ ॥ १

प्रतूर्त्तँव्वाजिन्नाद्रववरिष्ठामनुसँव्वतम् ॥ दिवितेजन्म परममन्तरिक्षे तव
नाभिःपृथिव्यामधियो निरित् ॥ १ ॥ युञ्जाथाꣳरासभँय्युवमस्मिन्यामे वृषण्व

सू ॥ अग्निम्भरन्तमस्मयुम् ॥ २ ॥ योगेयोगे तवस्तरँ्वाजेवाजे हवामहे ॥
सखाय इन्द्र मूतये ॥ ३ ॥ प्रतूर्वन्नेह्यवक्रामन्नशस्ती रुद्रस्य गाणपत्यम्मयोभू
रेहि ॥ उर्वन्तरिक्षँ्वीहि स्वस्ति गव्यूतिरभयानि कृण्वन्पूष्णा सयुजा सह ॥
४ ॥ पृथिव्यास्सधस्थादग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वदा भर ॥ अग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्व
दच्छेमोऽग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वद्भरिष्यामः ॥ ५ ॥ अन्वग्निरुषसामग्रमख्यदन्वहा
निप्रथमो जातवेदाः ॥ अनुसूर्यस्य पुरुत्रा च रश्मीननुद्यावापृथिवी आ तत
न्थ ॥ ६ ॥ आगत्य वाज्यध्वानꣳसर्वा मृधो विधूनुते ॥ अग्निꣳसधस्थे महति
चक्षुषा निचिकीषते ॥ ७ ॥ आक्रम्य वाजिन्पृथिवीमग्निमिच्छ रुचात्वम् ॥ भू
मेर्वृत्वाय नो ब्रूहि यतःखनेम तँ्वयम् ॥ ८ ॥ द्यौस्ते पृष्ठम्पृथिवी सधस्थमा
त्मान्तरिक्षꣳसमुद्रो योनिः ॥ विख्याय चक्षुषा त्वमभितिष्ठ पृतन्यतः ॥ ९ ॥

उत्क्राम महते सौभगायास्मादास्थानाद्द्रविणोदा वाजिन् ॥ वयꣳस्याम सु
मतौ पृथिव्या अग्निङ्खनन्त उपस्थे अस्याः ॥ १० ॥ उदक्रमीद्द्रविणोदावा
ज्यर्वाकस्सुलोकꣳसुकृतम्पृथिव्याम् ॥ ततः खनेम सुप्रतीकमग्निꣳस्वोरुहाणा
अधिनाकमुत्तमम् ॥ ११ ॥ आत्वा जिघर्मि मनसा घृतेन प्रतिक्षियन्तम्भुवना
नि विश्वा ॥ पृथुन्तिरश्चावयसा बृहन्तँव्यचिष्ठमन्नैरभसन्दृशानम् ॥ १२ ॥
आविश्वतः प्रत्यञ्चञ्जिघर्म्यरक्षसा मनसा तज्जुषेत ॥ मर्यश्रीस्स्पृहयद्वर्णो अ
ग्निर्नाभिमृशे तन्वा जर्भुराणः ॥ १३ ॥ परि वाजपतिः कविरग्निर्हव्यान्यक्रमी
त् ॥ दधद्रत्नानि दाशुषे ॥ १४ ॥ परित्वाग्ने पुरँवयँविप्रꣳसहस्य धीमहि ॥
धृषद्वर्णन्दिवेदिवे भेत्तारम्भङ्गुरावताम् ॥ १५ ॥ त्वमग्ने द्युभिस्त्वमाशुशुक्षणि
स्त्वमद्भ्यस्त्वमश्मनस्परि ॥ त्वँवनेभ्यस्त्वमोषधीभ्यस्त्वन्नृणान्नृपते जायसे

शुचिः ॥ १६ ॥ २

देवस्य त्वा सवितुःप्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ पृथिव्यास्सधस्थादग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वत्खनामि ॥ ज्योतिष्मन्तन्त्वाग्नेसुप्रतीकमजस्रेण भानुनादीद्यतम् ॥ शिवम्प्रजाभ्योऽहिंꣳसन्तम्पृथिव्यास्सधस्थादग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वत्खनामः ॥ १ ॥ अपाम्पृष्ठमसियोनिरग्नेस्समुद्रमभितः पिन्वमानम् ॥ वर्धमानोमहाँ२आच पुष्करे दिवोमात्रयावरिम्णा प्रथस्व ॥ २ ॥ शर्मचस्थो वर्मचस्थोऽच्छिद्रे बहुले उभे ॥ व्यचस्वती सꣳवसाथाम्भृतमग्निम्पुरीष्यम् ॥ ३ ॥ सꣳवसाथाꣳस्वर्विदा समीची उरसात्मना ॥ अग्निमन्तर्भरिष्यन्ती ज्योतिष्मन्तमजस्रमित् ॥ पुरीष्योऽसि विश्वभरा अथर्वात्वा प्रथमोनिरमन्थदग्ने ॥ ४ ॥ त्वामग्ने पुष्करा दध्यथर्वा निरमन्थत ॥ मूर्ध्नोविश्वस्य वाघतः ॥ ५ ॥ तमुत्वा द

ध्यङ् ऋषिः पुत्र ईधे अथर्वणः ॥ वृत्रहणम्पुरन्दरम् ॥ ६ ॥ तमुत्वा पाथ्यो वृषा
समीधेदस्युहन्तमम् ॥ धनञ्जयᳬरणेरणे ॥ ७ ॥ सीदहोतस्स्वउलोके चिकित्वा
न्त्सादया यज्ञᳬसुकृतस्ययोनौ ॥ देवावीर्देवान्हाविषा यजास्यग्ने बृहद्यजमाने वयो
धाः ॥ ८ ॥ निहोता होतृषदने विदानस्त्वेषो दीदिवाँ२असदत्सुदक्षः ॥ अद
ब्धवृतप्रमतिर्वसिष्ठस्सहस्रम्भरश्शुचिजिह्वोअग्निः ॥ ९ ॥ सᳬसीदस्व महाँ२अ
सिशोचस्व देववीतमः ॥ विधूममग्ने अरुषम्मियेध्य सृजप्रशस्त दर्शतम् ॥१०॥ ३
अपोदेवीरुपसृज मधुमतीरयक्ष्माय प्रजाभ्यः ॥ तासान्नास्थानादुज्जिहतामोष
धयस्सुपिप्पलाः ॥ १ ॥ सन्ते वायुर्मातरिश्वा दधातूत्तानाया हृदयँय्यद्विकस्तम्॥
योदेवानाञ्चरासि प्राणथेन कस्मै देववषळस्तु तुभ्यम् ॥ २॥ सुजातो ज्योतिषा
सहशर्मवरूथमा सदत्स्वः ॥ वासोअग्ने विश्वरूपᳬसँव्ययस्व विभावसो ॥ ३ ॥

उदुतिष्ठस्वध्वरावानो देव्या धिया ॥ दृशेचभासा बृहता सुशुक्वनिराग्ने याहिसु
शस्तिभिः ॥ ४ ॥ ऊर्ध्व ऊषुणं ऊतयेतिष्ठा देवोन सविता ॥ ऊर्ध्वोवाजस्य स
निता यदञ्जिभिर्वाघद्भिर्विह्वयामहे ॥ ५ ॥ सजातो गर्भो असिरोदस्योरग्ने
चारुर्विभृतओषधीषु ॥ चित्रश्शिशुः परितमाꣳस्यक्तून्प्रमातृभ्यो अधि कनिक्रद
द्गाः ॥ ६ ॥ स्थिरोभव वीड्वङ्ग आशुर्भव वाज्यर्वन् ॥ पृथुर्भव सुषदस्त्वमग्नेः
पुरीषवाहणः ॥ ७ ॥ शिवोभवप्रजाभ्यो मानुषीभ्यस्त्वमङ्गिरः ॥ माद्यावा पृथि
वी अभि शोचीर्मान्तरिक्षम्मावनस्पतीन् ॥ ८ ॥ प्रैतुवाजी कनिक्रदन्नानदद्रास
भस्पत्वा ॥ भरन्नग्निम्पुरीष्यम्मापाद्यायुषः पुरा ॥ ९ ॥ वृषाग्निंवृषणम्भरन्न
पाङ्गर्भꣳसमुद्रियम् ॥ अग्न आयाहि वीतये ॥ ऋतꣳसत्यमृतꣳसत्यमग्निम्पुरी
ष्यमङ्गिरस्वद्भरामः ॥ १० ॥ ओषधयः प्रतिमोदध्वमग्निमेतꣳशिवमायन्तमभ्यत्र

युष्माः ॥ व्यस्यन्विश्वाअनिराअमीवा निषीदन्नो अपदुर्मतिञ्जहि ॥ ११ ॥ ओषधयः प्रतिगृभ्णीत पुष्पवतीस्सुपिप्पलाः ॥ अयँव्वो गर्भ ऋत्वियः प्रत्नꣳसधस्थमासदत् ॥ १२ ॥ विपाजसा पृथुना शोशुचानो बाधस्व द्विषो रक्षसो अमीवाः ॥ सुशर्मणो बृहतश्शर्मणिस्यामग्नेरहꣳसुहवस्यप्रणीतौ ॥ १३ ॥ ४

आपोहिष्ठा मयोभुवस्तान ऊर्जे दधातन ॥ महेरणाय चक्षसे ॥ १ ॥ योवःशिवतमोरसस्तस्य भाजय तेहनः ॥ उशतीरिव मातरः ॥ २ ॥ तस्माअरङ्ग मामवो यस्यक्षयाय जिन्वथ ॥ आपोजनयथाचनः ॥ ३ ॥ मित्रस्सꣳसृज्य पृथिवीम्भूमिञ्च ज्योतिषा सह ॥ सुजातञ्जातवेदसमयक्ष्माय त्वा सꣳसृजामि प्रजाभ्यः ॥४॥ रुद्रास्सꣳसृज्य पृथिवीम्बृहज्ज्योतिस्समीधिरे ॥ तेषाम्भानुरजस्र इच्छुक्रो देवेषु रोचते ॥ ५ ॥ सꣳसृष्टाँव्वसुभो रुद्रैर्धीरैः कर्मण्याम्मृदम् ॥ हस्ताभ्या

म्मृद्धीङ्कृत्वा सिनीवाली कृणोतु ताम् ॥ ६ ॥ सिनीवाली सुकपर्दा सुकुरीरा स्वौपशा ॥ सा तुभ्यमदिते मह्योखान्दधातु हस्तयोः ॥ ७ ॥ उखाङ्कृणोतु शक्त्या बाहुभ्यामदितिर्धिया ॥ माता पुत्रँय्यथोपस्थेसाग्निम्बिभर्तु गर्भ आ ॥८॥ मखस्य शिरोऽसि वसवस्त्वा कृण्वन्तु गायत्रेण च्छन्दसाङ्गिरस्वद्ध्रुवासि पृथिव्यसि ॥ धारया मयि प्रजाँ रायस्पोषङ्गौपत्यँ सुवीर्यँ सजातान्यजमानाय ॥ रुद्रास्त्वाकृण्वन्तु त्रैष्टुभेनच्छन्दसाङ्गिरस्वद्ध्रुवास्यन्तरिक्षमसि ॥ धारया मयि प्रजाँ रायस्पोषङ्गौपत्यँ सुवीर्यँ सजातान्यजमानाय ॥ आदित्यास्त्वा कृण्वन्तु जागतेनच्छन्दसाङ्गिरस्वद्ध्रुवासि द्यौरसि ॥ धारया मयि प्रजाँ रायस्पोषङ्गौपत्यँ सुवीर्यँ सजातान्यजमानाय ॥ विश्वेत्वा देवा वैश्वानराःकृण्वन्त्वानुष्टुभेन च्छन्दसाङ्गिरस्वद्ध्रुवासिदिशोऽसि ॥ धारया मयि प्रजाँरायस्पोषङ्गौपत्यँ

सुवीर्यं सजातान्यजमानाय ॥ अदित्यै रास्नास्यदितिष्टे बिलङ्गृभ्णातु ॥ ९ ॥
कृत्वाय सा महीमुखाम्मृन्मयींयोनिमग्नये ॥ पुत्रेभ्यः प्रायच्छददितिः श्रपया
निति ॥ १० ॥ वसवस्त्वा धूपयन्तु गायत्रेण च्छन्दसाङ्गिरस्वद्रुद्रास्त्वा धूपयन्तु
त्रैष्टुभेनच्छन्दसाङ्गिरस्वत् ॥ आदित्यास्त्वा धूपयन्तु जागतेनच्छन्दसाङ्गिरस्व
द्विश्वे त्वा देवा वैश्वानरा धूपयन्त्वानुष्टुभेनच्छन्दसाङ्गिरस्वत् ॥ इन्द्रस्त्वा धूप
यतु वरुणस्त्वा धूपयतु विष्णुस्त्वा धूपयतु ॥ ११ ॥ ५
अदितिष्ट्वा देवी विश्वदेव्यावती ॥ पृथिव्यास्सधस्थे अङ्गिरस्वत्खनत्वव
ट ॥ १ ॥ देवानान्त्वा पत्नीर्देवीर्विश्वदेव्यावतीः ॥ पृथिव्यास्सधस्थे अङ्गि
रस्वद्दधतूखे ॥ धिषणास्त्वा देवीर्विश्वदेव्यावतीः ॥ पृथिव्यास्सधस्थे अङ्गि
रस्वदभीन्धतामुखे ॥ वरूत्रीष्ट्वा देवीर्विश्वदेव्यावतीः ॥ पृथिव्यास्सधस्थे

अङ्गिरस्वच्छ्रपयन्तूखे ॥ ग्नास्त्वादेवीर्विश्वदेव्यावतीः ॥ पृथिव्यास्सधस्थे अङ्गिरस्व
त्पचन्तूखे ॥ जनयस्त्वाच्छिन्नपत्रादेवीर्विश्वदेव्यावतीः ॥ पृथिव्यास्सधस्थे अङ्गिर
स्वत्पचन्तूखे ॥२॥ मित्रस्यचर्षणीधृतोऽवो देवस्यसानसि ॥ द्युम्नाश्चित्रश्रवस्तम
म् ॥३॥ देवस्त्वासवितोद्वपतुसुपाणिस्स्वङ्गुरिस्सुबाहुरुतशक्त्या ॥ अव्यथमानापृ
थिव्यामाशादिशआपृण ॥४॥ उत्थायबृहतीभवोदुतिष्ठध्रुवात्वम् ॥ मित्रैतान्तउखा
म्परिददाम्यभित्याएषामाभेदि॥वसवस्त्वाच्छृन्दन्तुगायत्रेणच्छन्दसाङ्गिरस्वद्रुद्रा
स्त्वाच्छृन्दन्तुत्रैष्टुभेनच्छन्दसाङ्गिरस्वत् ॥ आदित्यास्त्वाच्छृन्दन्तुजागतेनच्छन्द
साङ्गिरस्वद्विश्वेत्वादेवावैश्वानराआच्छृन्दन्त्वानुष्टुभेनच्छन्दसाङ्गिरस्वत् ॥५॥ ६
आकूतिमग्निम्प्रयुजꣳस्वाहा मनो मेधामग्निम्प्रयुजꣳस्वाहा ॥ चित्तंविज्ञातम
ग्निम्प्रयुजꣳस्वाहा वाचो विधृतिमग्निम्प्रयुजꣳस्वाहा ॥ प्रजापतये मनवेस्वाहाग्न

ये वैश्वानराय स्वाहा ॥ १ ॥ विश्वो देवस्य नेतुर्मर्तो वुरीत सख्यम् ॥ विश्वो
राय इषुध्यति द्युम्नँवृणीत पुष्यसे स्वाहा ॥ २ ॥ मा सु भित्था मा सु रिषोऽ
ब धृष्णु वीरयस्वसु ॥ अग्निश्चेदङ्करिष्यथः ॥ ३ ॥ दृँहस्व देवि पृथिवि स्वस्त
ये आ सुरी माया स्वधया कृतासि ॥ जुष्टन्देवेभ्य इदमस्तु हव्यमरिष्टा त्वमु
दिहि यज्ञे अस्मिन् ॥ ४ ॥ द्र्वन्नस्सर्पिरासुतिः प्रत्नो होता वरेण्यः ॥ सहसस्पु
त्रो अद्भुतः ॥ ५ ॥ परस्या अधि सँव्वतोऽवराँ२अभ्यातर ॥ यत्राहमस्मिताँऽअ
व ॥ ६ ॥ परमस्याः परावतो रोहिदश्व इहा गहि ॥ पुरीष्यः पुरुप्रियोऽग्नेत्वन्त
रामृधः ॥ ७ ॥ यदग्ने कानिकानि चिदाते दारूणि दध्मसि ॥ सर्वन्तदस्तु
ते घृतन्तज्जुषस्वयविष्ठ्य ॥ ८ ॥ यदत्त्युपजिह्विकायद्वम्रो अतिसर्पति ॥ सर्वन्त
दस्तुते घृतन्तज्जुषस्वयविष्ठ्य ॥९॥ अहरहरप्रयावम्भरन्तोऽश्वायेवातिष्ठतेघासम

स्मै ॥ रायस्पोषेण समिषा मदन्तोऽग्ने माते प्रतिवेशा रिषाम ॥ १० ॥ नाभा पृथिव्यास्समिधाने अग्नौ रायस्पोषाय बृहते हवामहे ॥ इरम्मदम्बृहदुक्थँय्यजत्रञ्जेतारमग्निम्पृतना सुसासहिम् ॥ ११ ॥ यास्सेना अभीत्वरीराव्याधिनीरुगणा उत ॥ ये स्तेना ये चतस्करास्ताꣳस्ते अग्नेऽपिदधाम्यास्ये ॥ १२ ॥ दꣳष्ट्राभ्याम्मलिम्लूञ्जम्भ्यैस्तस्कराँ२उत ॥ हनुभ्याꣳस्तेनान्भगवस्ताꣳस्त्वङ्खाद सुखादितान् ॥ १३ ॥ ये जनेषुमलिम्लव स्तेनासस्तस्करा वने ॥ येकक्षेष्वघायवस्ताꣳस्ते दधामि जम्भयोः ॥ १४ ॥ यो अस्मभ्यमरातीयाद्यश्चनो द्वेषतेजनः ॥ निन्दाद्यो अस्मान्धिप्साच्चसर्वन्तम्मस्मसा कुरु ॥ १५ ॥ सꣳशितम्मे ब्रह्मसꣳशितँव्वीर्यम्बलम् ॥ सꣳशितङ्क्षत्रञ्जिष्णु यस्याहमस्मि पुरोहितः ॥ १६ ॥ उदेषाम्बाहू अतिरमुद्वर्चो अथोबलम् ॥ क्षिणोमि ब्रह्मणामित्रानुन्नयामि स्वाँ२ अहम् ॥१७॥

अन्नपतेऽन्नस्य नोदेह्यनमीवस्य शुष्मिणः ॥ प्रप्र दातारन्तारिष ऊर्जन्नो धेहि द्विपदे चतुष्पदे ॥ विश्वकर्मणे स्वाहा ॥ १८ ॥ पुनस्त्वादित्या रुद्रा वसवस्समिन्धताम्पुनर्ब्रह्माणो वसुनीथ यज्ञैः ॥ घृतेन त्वन्तन्वँ वर्धयस्व सत्यास्सन्तु यजमानस्य कामास्स्वाहा ॥ १९ ॥ ७ ॥ हरिःॐ

युञ्जान एकादश ॥ ११ ॥ प्रतूर्तँ वाजिन्षोळश ॥ १६ ॥ देवस्यत्वादश ॥१० ॥ अपोदेवीस्त्रयोदश ॥ १३ ॥ आपोह्येकादश ॥ ११ ॥ अदितिष्ट्वापञ्च ॥ ५ ॥ आकूतिमेकोनविंशतिः ॥ १९ ॥ सप्तानुवाकेषु पञ्चाशीतिः ॥ ८५ ॥ युञ्जानोऽग्नेजातान्पञ्चाशीतिः ॥ शुक्लयजुर्वेद काण्वसँहितापाठे द्वादशोऽध्यायः ॥ हरिःॐ

हरिःॐ ॥ दृशानो रुक्म उर्व्या व्यद्यौद्दुर्मर्षमायुःश्रिये रुचानः ॥ अग्निरमृतो अभवद्वयोभिर्यदेनन्द्यौरजनयत्सुरेताः ॥ १ ॥ नक्तोषासा समनसाविरूपे

धापयेते शिशुमेकँ समीची ॥ द्यावाक्षामारुक्मो अन्तर्विभाति देवा अग्नि
न्धारयन्द्रविणोदाः ॥ २ ॥ विश्वा रूपाणि प्रतिमुञ्चते कविः प्रासावीद्भद्रन्द्विप
दे चतुष्पदे ॥ विनाकमख्यत्सविता वरेण्योऽनु प्रयाणमुषसो विराजति ॥ ३ ॥
सुपर्णोऽसि गरुत्माँस्त्रिवृत्ते शिरः ॥ गायत्रञ्चक्षुर्बृहद्रथन्तरे पक्षौ ॥ ४ ॥ स्तो
मआत्माच्छन्दाँस्यङ्गानि यजूँषि नाम ॥ सामते तनूर्वामदेव्यँय्यज्ञायज्ञि
यम्पुच्छन्धिष्ण्याश्शफाः ॥ ५ ॥ सुपर्णोऽसि गरुत्मान्दिवङ्गच्छस्वः पत ॥ वि
ष्णोःक्रमोऽसि सपत्नहा गायत्रञ्छन्द आरोह ॥ पृथिवीमनु विक्रमस्व ॥ विष्णोः
क्रमोऽस्यभिमातिहा त्रैष्टुभञ्छन्द आरोह ॥ अन्तरिक्षमनु विक्रमस्व ॥ वि
ष्णोःक्रमोऽस्यरातीयतो हन्ता जागतञ्छन्द आरोह ॥ दिवमनुविक्रमस्व ॥
विष्णोः क्रमोऽसि शत्रूयतो हन्तानुष्टुभञ्छन्द आरोह ॥ दिशोनुविक्रमस्व ॥

६ ॥ अक्रन्ददग्निस्स्तनयन्निव द्यौः क्षामा रेरिहद्वीरुधस्समञ्जन् ॥ सद्यो जज्ञानो
विहीमिद्धो अख्यदारोदसी भानुना भात्यन्तः ॥ ७ ॥ अग्नेभ्यावर्तिन्नभिमा
निवर्तस्वायुषा वर्चसा प्रजया धनेन ॥ सन्यामेधया रय्या पोषेण ॥ ८ ॥ अ
ग्ने अङ्गिरश्शतन्ते सन्त्वा वृतस्सहस्रन्त उपावृतः ॥ अधापोषस्य पोषेण पुनर्नो
नष्टमाकृधि पुनर्नो रयिमाकृधि ॥ ९ ॥ पुनरूर्जा निवर्तस्व पुनरग्न इषायुषा ॥
पुनर्नः पाह्यꣳहसः ॥ १० ॥ सहरय्या निवर्तस्वाग्ने पिन्वस्व धारय ॥ विश्व
प्स्न्या विश्वतस्परि ॥ ११ ॥ आत्वाहार्षमन्तरभूर्ध्रुवस्तिष्ठा विचाचलिः ॥ वि
शस्त्वा सर्वा वाञ्छन्तु मात्वद्राष्ट्रमधिभ्रशत् ॥ १२ ॥ उदुत्तमँ वरुणपाशमस्मद
वाधमँ विमध्यमꣳ श्रथाय ॥ अथावयमादित्य व्रते तवानागसो अदितये स्या
म ॥ १३ ॥ अग्ने बृहन्नुषसामूर्ध्वो अस्थान्निर्जगन्वान्तमसो ज्योतिषागात् ॥

अग्निर्भानुना रुशता स्वङ्ग आजातो विश्वासद्मान्यप्राः ॥ १४ ॥ हꣳसश्शुचिष
द्वसुरन्तरिक्षसद्धोता वेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ॥ नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जा
गोजा ऋतजा अद्रिजा ऋतम्बृहत् ॥ १५ ॥ सीदत्वम्मातुरस्या उपस्थे विश्वा
न्यग्नेवयुनानि विद्वान् ॥ मैनान्तपसामार्चिषाभिशोचीरन्तरस्याꣳशुक्रज्योतिर्वि
भाहि ॥ १६ ॥ अन्तरग्ने रुचा त्वमुखायास्सदनेस्वे ॥ तस्यास्त्वꣳहरसा तप
ञ्जातवेदःशिवोभव ॥ १७ ॥ शिवोभूत्वा मह्यमग्ने अथो सीदशिवस्त्वम् ॥
शिवाः कृत्वा दिशस्सर्वास्स्वँय्योनिमिहासदः ॥ १८ ॥ १

दिवस्परि प्रथमञ्जज्ञे अग्निरस्मद्द्वितीयम्परि जातवेदाः ॥ तृतीयमप्सु नृम
णा अजस्रमिन्धान एनञ्जरते स्वाधीः ॥ १ ॥ विद्मातेअग्ने त्रेधा त्रयाणिं विद्माते
धाम विभृता पुरुत्रा ॥ विद्माते नाम परमङ्गुहायाद्विद्मा तमुत्सँय्यतं आजग

समुद्रेत्वा नृमणा अप्स्वन्तर्नृचक्षा ईधे दिवोअग्न ऊधन् ॥ तृतीयेत्वा
न्थ ॥ २ ॥ समुद्रेत्वा नृमणा अप्स्वन्तर्नृचक्षा ईधे दिवोअग्न ऊधन् ॥ तृतीयेत्वा
रजसि तस्थिवांसमपामुपस्थे महिषा अवर्धन् ॥ ३ ॥ अक्रन्ददग्निस्स्तनयन्निव
द्यौः क्षामारेरिहद्वीरुधस्समञ्जन् ॥ सद्योजज्ञानो विहीमिद्धोअख्यदारोदसी भानुना
भात्यन्तः ॥ ४ ॥ श्रीणामुदारो धरुणो रयीणाम्मनीषाणाम्प्रार्पणस्सोमगोपाः ॥
वसुस्सूनुस्सहसो अप्सुराजा विभात्यग्र उषसामिधानः ॥ ५ ॥ विश्वस्य केतुर्भुव
नस्य गर्भआरोदसी अपृणाज्जायमानः ॥ वीळुश्चिदद्रिमभिनत्परायञ्जनायदग्निम
यजन्त पञ्च ॥ ६ ॥ उशिक्पावको अरतिस्सुमेधा मर्त्तेष्वग्निरमृतो निधायि ॥
इयर्ति धूममरुषम्भरिभ्रदुच्छुक्रेण शोचिषा द्यामिनक्षन् ॥ ७ ॥ दृशानो रुक्म
उर्व्या व्यद्यौद्दुर्मर्षमायुः श्रिये रुचानः ॥ अग्निरमृतो अभवद्वयोभिर्यदेनन्द्यौरजन
यत्सुरेताः ॥ ८ ॥ यस्ते अद्य कृणवद्भद्रशोचेऽपूपन्देव घृतवन्तमग्ने ॥ प्रतन्नय

प्रतरँव्वस्योअच्छाभिसुम्नन्देवभक्तँय्यविष्ठ ॥ ९ ॥ आतम्भजसौ श्रवसेष्वग्न उक्थउक्थ आभंजशस्यमाने ॥ प्रियस्सूर्येप्रियो अग्ना भवात्युज्जातेन भिनदद्दुज्जनित्वैः ॥ १० ॥ त्वामग्ने यजमाना अनुद्यून्विश्वा वसुदधिरे वार्याणि ॥ त्वया सह द्रविणमिच्छमाना व्रजङ्गोमन्तमुशिजो विवव्रुः ॥ ११ ॥ अस्ताव्यग्निर्नराँ्सुशेवो वैश्वानरऋषिभिस्सोमगोपाः ॥ अद्वेषेद्यावापृथिवी हुवेम देवा धत्त रयिमस्मे सुवीरम् ॥ १२ ॥ २

समिधाग्निन्दुवस्यत घृतैर्बोधयतातिथिम् ॥ आस्मिन्हव्या जुहोतन ॥ १ ॥ उदुत्वा विश्वे देवा अग्ने भरन्तु चित्तिभिः ॥ सनो भव शिवस्त्वँ सुप्रतीको विभावसुः ॥ २ ॥ प्रेदग्ने ज्योतिष्मान्याहि शिवेभिरर्चिभिष्ट्वम् ॥ बृहद्भिर्भानुभिर्भासन्माहिँसीस्तन्वा प्रजाः ॥ ३ ॥ अक्रन्ददग्निस्स्तनयन्निवद्यौः क्षा

मारेरिहद्वीरुधंस्समञ्जन् ॥ सद्योजज्ञानो विहीमिद्धो अख्यदारोदसी भानुना भात्यन्तः ॥ ४ ॥ प्रप्रायमग्निर्भरतस्य शृण्वे वियत्सूर्यो नरोचते बृहद्भाः ॥ अभियः पूरुम्पृतना सुतस्थौ दीदाय दैव्योअतिथिःशिवोनः ॥ ५ ॥ आपोदेवीः प्रतिगृभ्णीत भस्मैतत्स्योनेकृणुध्वꣳसुरभा उलोके ॥ तस्मै नमन्ताञ्जनयस्सुपत्नीर्मातेवपुत्रम्बिभृताप्स्वेनत् ॥ ६ ॥ अप्स्वग्ने सधिष्ट वसौषधीरनु रुध्यसे ॥ गर्भे सञ्जायसे पुनः ॥ ७ ॥ गर्भो अस्यौषधीनाङ्गर्भो वनस्पतीनाम् ॥ गर्भो विश्वस्य भूतस्याग्ने गर्भो अपामसि ॥ ८ ॥ प्रसद्यभस्मना योनिमपश्च पृथिवीमग्ने ॥ सꣳसृज्य मातृभिष्ट्वञ्ज्योतिष्मान्पुनरासदः ॥ ९ ॥ पुनरासद्यसदनमपश्च पृथिवीमग्ने ॥ शेषे मातुर्यथोपस्थेन्तरस्याꣳशिवतमः ॥ १० ॥ पुनरूर्जा निवर्तस्व पुनरग्न इषायुषा ॥ पुनर्नः पाह्यꣳहसः ॥ ११ ॥ सहरय्या

निवर्तस्वाग्ने पिन्वस्वधारय ॥ विश्वप्स्न्या विश्वतस्परि ॥ १२ ॥ बोधामे अ
स्यवचसो यविष्ठमँ्हिष्ठस्य प्रभृतस्य स्वधावः ॥ पीयतित्वो अनुत्वो गृणाति
वन्दारुष्टे तन्वँ्वन्दे अग्ने ॥ १३ ॥ सबोधि सूरिर्मघवा वसुपतेवसुदावन् ॥
युयोध्यस्मद्द्वेषाँ्सिविश्वकर्मणे स्वाहा ॥ १४ ॥ पुनस्त्वादित्या रुद्रा वसवस्स
मिन्धताम्पुनर्ब्रह्माणो वसुनीथ यज्ञैः ॥ घृतेन त्वन्तन्वँ्वर्धयस्व सत्यास्सन्तु
यजमानस्य कामास्स्वाहा ॥ १५ ॥ ३

अपेतवीतविचसर्पतातोयेऽत्रस्थ पुराणा येचनूतनाः ॥ अदाद्यमोऽवसानम्पृ
थिव्या अक्रन्निमम्पितरो लोकमस्मै ॥ १ ॥ संज्ञानमसि कामधरणम्मयिते का
मधरणम्भूयात् ॥ अग्नेर्भस्मास्यग्नेः पुरीषमसि ॥ चितस्थ परिचित ऊर्ध्वचि
तःश्रयध्वम् ॥ २ ॥ अयँ्सो अग्निर्यस्मिन्त्सोममिन्द्रस्सुतन्दधेजठरे वावशानः ॥

सहस्त्रियँ᳒वाजमत्यन्नसातिँ᳖ ससवान्त्सन्त्स्तूयसे जातवेदः ॥ ३ ॥ अग्नेयत्तेदि
विवर्चः पृथिव्याँय्यदोषधीष्वप्स्वायजत्र ॥ येनान्तरिक्षमुर्वाततन्थ त्वेषस्सभा
नुरर्णवो नृचक्षाः ॥ ४ ॥ अग्ने दिवो अर्णमच्छाजिगास्यच्छा देवाँ२ऊचिषेधि
ष्ण्याये ॥ यारोचने परस्तात्सूर्यस्य याश्चावस्तादुपतिष्ठन्त आपः ॥ ५ ॥ पु
रीष्यासो अग्नयःप्रावणेभिस्सजोषसः ॥ जुषन्ताँय्यज्ञमद्रुहोऽनमीवा इषो महीः ॥६॥
इळामग्नेपुरुदꣳसꣳसनिङ्गोश्शश्वत्तमꣳ हवमानाय साध ॥ स्यान्नस्सूनुस्तनयो
विजावाग्ने साते सुमतिर्भूत्वस्मे ॥ ७ ॥ अयन्ते योनिर्ऋत्वियो यतोजातो अरोच
थाः ॥ तञ्जानन्नग्न आरोहाथानो वर्धयारायिम् ॥ ८ ॥ चिदसि तया देव
तयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद ॥ परिचिदसि तयादेवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद ॥ ९ ॥ लो
कम्पृणच्छिद्रम्पृणाथो सीदध्रुवात्वम् ॥ इन्द्राग्नीत्वा बृहस्पतिरस्मिन्योनाअसी

षदन् ॥ १० ॥ ताअस्य सूदर्दोहसस्सोमं श्रीणान्ति प्रश्नयः ॥ जन्मन्देवानाँव्वि शस्त्रिष्वारोचने दिवः ॥ ११ ॥ इन्द्रँव्विश्वा अवीवृधन्त्समुद्रव्यचसङ्गिरः ॥ रथी तम रथीनाँव्वाजानां सत्पतिम्पतिम् ॥ १२ ॥ समित सङ्कल्पेथा सम्प्रियौ रोचिष्णू सुमनस्यमानौ ॥ इषमूर्जमभि सँव्वसानौ ॥ १३ ॥ ॥ सँव्वाम्मनां सि सँव्वृता समुचित्तान्याकरम् ॥ अग्ने पुरीष्याधिपा भव त्वन्न इषमूर्जँय्यजमानाय धेहि ॥ १४ ॥ अग्ने त्वम्पुरीष्यो रयिमान्पुष्टिमाँ२ असि ॥ शिवाः कृत्वा दिशस्सर्वा स्स्वँय्योनिमिहासदः ॥ १५ ॥ भवतन्नस्समनसौ सचेतसा अरेपसौ ॥ मायज्ञ हिं सिष्टम्मा यज्ञपतिञ्जातवेदसौ शिवौभवतमद्यनः ॥ १६ ॥ मातेव पुत्रम्पृथिवी पुरीष्यमग्नि स्वेयोनावभारुखा ॥ ताँव्विश्वैर्देवैर्ऋतुभिस्सँव्विदानः प्रजापतिर्विश्वकर्मा विमुञ्चतु ॥ १७ ॥ ४

असुन्वन्तमयजमानमिच्छस्तेनस्येत्यामन्विहि तस्करस्य ॥ अन्यमस्मादि
च्छसातइत्यानमो देवि निर्ऋते तुभ्यमस्तु ॥ १ ॥ नमस्सुते निर्ऋते तिग्मते
जो यस्मयँव्विचृता बन्धमेतम् ॥ यमेनत्वँय्यम्या सँव्विदानोत्तमेनाके अधि
रोहयैनम् ॥ २ ॥ यस्यास्ते घोर आसञ्जुहोम्येषाम्बन्धानामवसर्जनाय ॥ या
न्त्वाजनो भूमिरिति प्रमन्दते निर्ऋतिन्त्वाहम्परि वेदविश्वतः ॥ ३ ॥ यन्ते दे
वी निर्ऋतिराबबन्ध पाशङ्ग्रीवास्वविचृत्यम् ॥ तन्ते विष्याम्यायुषो न मध्या
दथैतम्पितुमद्धि प्रसूतः ॥ नमो भूत्यै येदञ्चकार ॥ ४ ॥ निवेशनस्सङ्गम
नो वसूनाँव्विश्वा रूपाभिचष्टे शचीभिः ॥ देव इव सविता सत्य धर्मेन्द्रो न
तस्थौ समरे पथीनाम् ॥ ५ ॥ सीरा युञ्जन्ति कवयो युगा वितन्वते पृथक् ॥
धीरा देवेषु सुम्नया ॥ ६ ॥ युनक्त सीरा वियुगा तनुध्वङ्कृते योनौ वपतेहबी

जेम् ॥ गिरा चश्रुष्टिस्सभरा असन्नो नेदीय इत्सृण्यः पक्कमेयात् ॥ ७ ॥ शु
नꣳसुफाला विकृषन्तु भूमिꣳशुनङ्कीनाशा अभियन्तु वाहैः ॥ शुना सीरा ह
विषा तोशमाना सुपिप्पला ओषधीः कर्तमस्मे ॥ ८ ॥ घृतेन सीता मधुनास
मंज्यताँव्विश्वैर्देवैरनुमता मरुद्भिः ॥ ऊर्जस्वती पयसा पिन्वमानास्मान्त्सीते
पयसाभ्याववृत्स्व ॥ ९ ॥ लाङ्गलम्पवीरवत्सुशेवꣳसोमपित्सरु ॥ तदुद्वपति
गामविम्प्रफर्व्यंश्चपीवरीम्प्रस्थावद्रथवाहणम् ॥ १० ॥ कामङ्कामदुघे धुक्ष्व मि
त्राय वरुणायच ॥ इन्द्रायाश्विभ्याम्पूष्णे प्रजाभ्य ओषधीभ्यः ॥ ११ ॥ वि
मुच्यध्वमघ्न्यादेवयाना अगन्मतमसस्पारमस्य ॥ ज्योतिरापाम ॥ १२ ॥ स
जूरब्दो अयवोभिस्सजूरुषा अरुणीभिः ॥ सजोषसा अश्विनादꣳसोभिस्सजूस्सू
रएतशेन सजूर्वैश्वानर इळया घृतेन स्वाहा ॥ १३ ॥ ५

या ओषधीः पूर्वा जाता देवेभ्यस्त्रियुगम्पुरा ॥ मनैनुबभ्रूणामह ँ शतन्धामा
नि सप्तच ॥ १ ॥ शतँव्वो अम्बधामानि सहस्रमुतवो रुहः ॥ अधा शतक्रत्वो
यूयमिमम्मे अगदङ्कृत ॥ २ ॥ ओषधीः प्रति गृभ्णीत पुष्पवतीः प्रसूवरीः ॥
अश्वाइव सजित्वरीर्वीरुधः पारयि ष्णवः ॥ ३ ॥ ओषधीरिति मातरस्तद्वो देवीरु
पब्रुवे ॥ सनेयमश्वङ्गाँव्वास आत्मानन्तवपूरुष ॥ ४ ॥ अश्वत्थेवो निषदनम्पर्णे
वो वसतिष्कृता ॥ गोभाजइक्किलासथ यत्सनवथ पूरुषम् ॥ ५ ॥ यत्रौषधीस्सम
ग्मत राजानस्समिता इव ॥ विप्रस्स उच्यते भिषग्रक्षो हामीवचातनः ॥ ६ ॥
अश्वावती ँ सोमावतीमूर्जयन्तीमुदोजसम् ॥ आवित्सिसर्वा ओषधीरस्मा अरिष्ट
तातये ॥ ७ ॥ उच्छुष्मा ओषधीनाङ्गावो गोष्ठादिवेरते ॥ धन ँ सनिष्यन्तीना
मात्मानन्तव पूरुष ॥ ८ ॥ इष्कृतिर्नामवो माताथो यूय ँ स्थ निष्कृतीः ॥ सीराः

पतत्रिणीं स्थनयदामयतिनिष्कृथ ॥ ९ ॥ अति विश्वाः परिष्ठास्स्तेनइव व्रजम
क्रमुः ॥ ओषधीः प्राचुच्यवुर्यत्किञ्च तन्वो रपः ॥ १० ॥ यदिमा वाजयन्नहमोष
धीर्हस्त आदधे ॥ आत्मा यक्ष्मस्य नश्यतिपुरा जीवगृभो यथा ॥ ११ ॥ यस्यौ
षधीःप्रसर्पथाङ्गमङ्गम्परुष्परुः ॥ ततो यक्ष्मँव्विबाधध्व उग्रो मध्यमशीरिव ॥ १२ ॥
साकँय्यक्ष्मप्रपत चाषेण किकिदीविना ॥ साकँव्वातस्य ध्राज्या साकन्नश्य निहा
कया ॥ १३ ॥ अन्यावो अन्यामवत्वन्यान्यस्या उपावत ॥ तास्सर्वास्सँव्विदाना
इदम्मे प्रावतावचः ॥ १४ ॥ याः फलिनीर्याअफला अपुष्पायाश्च पुष्पिणीः ॥
बृहस्पतिप्रसूतास्तानो मुञ्चन्त्वँहसः ॥ १५ ॥ मुञ्चन्तु मा शपथ्यादथो वरु
ण्यादुत ॥ अथो यमस्य पड्वीशात्सर्वस्माद्देवकिल्बिषात् ॥ १६ ॥ अवयतीस्सम
वदन्त दिव ओषधयस्परि ॥ यञ्जीवमश्नवामहै नस रिष्याति पूरुषः ॥ १७ ॥

या ओषधीस्सोमराज्ञीर्बह्वीश्शतविचक्षणाः ॥ तासामसि त्वमुत्तमारङ्कामाय श
ꣳहृदे ॥ १८ ॥ याओषधीस्सोमराज्ञीर्विष्ठिताः पृथिवीमनु ॥ बृहस्पतिप्रसूता अस्यै
सन्दत्त वीर्यम् ॥ १९ ॥ याश्चेदमुपश्रृण्वन्ति याश्चदूरम्परागताः ॥ सर्वास्सङ्गत्य
वीरुधोऽस्यै सन्दत्तवीर्यम् ॥ २० ॥ नाशयित्री बलासस्यार्शस उपचितामसि ॥
अथो शतस्य यक्ष्माणाम्पाकारोरसि नाशनी ॥ २१ ॥ मावो रिषत्खनिता यस्मै
चाहङ्खनामिवः ॥ द्विपच्चतुष्पदस्माकꣳसर्वमस्त्वनातुरम् ॥ २२ ॥ ओषधयस्सँ
व्वदन्ते सोमेन सह राज्ञा ॥ यस्मै कृणोति ब्राह्मणस्तꣳराजन्पारयामसि ॥ २३ ॥
त्वाङ्गन्धर्वा अखनꣳस्त्वामिन्द्रस्त्वाम्बृहस्पतिः ॥ त्वामोषधे सोमो राजा विद्वा
न्यक्ष्मादमुच्यत ॥ २४ ॥ त्वमुत्तमास्योषधे तववृक्षा उपस्तयः ॥ उपस्तिरस्तु
सोऽस्माकँय्यो अस्माँ२अभिदासति ॥ २५ ॥ ६

मामा हिꣳसीज्जनिता यः पृथिव्या योवा दिवꣳसत्यधर्मा व्यानट् ॥ यश्चा
पश्चन्द्राःप्रथमो जजान कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ १ ॥ अभ्यावर्तस्व पृथि
वि यज्ञेन पयसा सह ॥ वपान्ते अग्निरिषितो अरोहत् ॥ २ ॥ अग्ने यत्ते शु
क्रँय्यच्चन्द्रँय्यत्पूतँय्यच्च यज्ञियम् ॥ तद्देवेभ्यो भरामसि ॥ ३ ॥ इषमूर्जमह
मित आदमृतस्य योनिम्महिषस्य धाराम् ॥ आमा गोषु विशत्वातनूषु जहा
मि सेदिमनिराममीवाम् ॥ ४ ॥ अग्नेतव श्रवोवयो महि भ्राजन्ते अर्चयोविभा
वसो ॥ बृहद्भानो शवसा वाजमुक्थ्यन्दधासि दाशुषे कवे ॥ ५ ॥ पावकव
र्चाश्शुक्रवर्चा अनूनवर्चा उदियर्षि भानुना ॥ पुत्रोमातरा विचरन्नुपावसि पृ
णाक्षिरोदसी उभे ॥ ६ ॥ ऊर्जोनपाज्जातवेदस्सुशास्तिभिर्मन्दस्व धीतिभिर्हितः ॥
त्वे इषस्सन्दधुर्भूरि वर्पसश्चित्रोतयो वामजाताः ॥ ७ ॥ इरज्यन्नग्ने प्रथयस्व

जन्तुभिरस्मे रायोअमर्त्य ॥ सदर्शतस्य वपुषो विराजसि पृणाक्षि सानसिङ्क्र
तुम् ॥ ८ ॥ इष्कर्तारमध्वरस्य प्रचेतसङ्क्षयन्तꣳ राधसो महः ॥ रातिंव्वाम
स्यं सुभगाम्महीमिषन्दधासि सानसिꣳरयिम् ॥ ९ ॥ ऋतावानम्महिषँव्विश्व
दर्शतमग्निꣳ सुम्नायदधिरे पुरोजनाः ॥ श्रुत्कर्णꣳसप्रथस्तमन्त्वा गिरा दैव्यम्मा
नुषायुगा ॥ १० ॥ आप्यायस्व समेतुते विश्वतस्सोम वृष्ण्यम् ॥ भवा वा
जस्य सङ्गथे ॥ ११ ॥ सन्तेपयाꣳसि समुयन्तु वाजास्सँव्वृष्ण्यान्यभिमातिषा
हः ॥ आप्यायमानो अमृताय सोम दिविश्रवाꣳस्युत्तमानि धिष्व ॥ १२ ॥
आप्यायस्व मदिन्तम सोमविश्वेभिरꣳशुभिः ॥ भवानस्सप्रथस्तमस्सखावृधे ॥
१३ ॥ आते वत्सो मनो यमत्परमाच्चित्सधस्थात् ॥ अग्नेत्वाङ्कामया गिरा ॥
१४ ॥ तुभ्यन्ता अङ्गिरस्तमविश्वास्सुक्षितयः पृथक् ॥ अग्नेकामाय येमिरे ॥

१५ ॥ आग्नेः प्रियषु धामसुकामा भूतस्य भव्यस्य ॥ सम्राळकाविराजात ॥
१६ ॥ ७ ॥ हरिःॐ

इशानोऽष्टादश ॥ १८ ॥ दिवस्परिद्वादश ॥ १२ ॥ सामिधाग्निम्पञ्चदश ॥ १५ ॥
अपेतसप्तदश ॥ १७ ॥ असुन्वन्तन्त्रयोदश ॥ १३ ॥ याओषधीःपञ्चविंशतिः ॥
२५ ॥ मामाषोळश ॥ १६ ॥ सप्तानुवाकेषुषोळशोत्तरशतम् ॥ ११६ ॥ इतिशुक्ल
यजुर्वेदकाण्वसँहितापाठेत्रयोदशोऽध्यायः ॥ हरिःॐ

हरिःॐ ॥ मयि गृह्णाम्यग्रे अग्निंरायस्पोषाय सुप्रजास्त्वाय सुवीर्याय ॥
मामु देवतास्सचन्ताम् ॥ १ ॥ अपाम्पृष्ठमसि योनिरग्नेस्समुद्रमभितः पिन्व
मानम् ॥ वर्धमानो महाँ२आच पुष्करे दिवोमात्रया वरिम्णा प्रथस्व ॥ २ ॥
ब्रह्म जज्ञानम्प्रथमम्पुरस्ताद्विसीमतस्सुरुचो वेन आवः ॥ सबुध्न्या उपमा अ

स्य विष्ठास्सतश्चयोनिमसतश्चविवः ॥ ३ ॥ हिरण्यगर्भस्समवर्त्तताग्रे भूतस्य जा
तः पतिरेक आसीत् ॥ सदाधारपृथिवीन्द्यामुतेमाङ्कस्मै देवाय हविषा विधे
म ॥ ४ ॥ द्रप्सश्चस्कन्द पृथिवीमनुद्यामिमञ्च योनिमनु यश्च पूर्वः ॥ समा
नँय्योनिमनु सञ्चरन्तन्द्रप्सञ्जुहोम्यनु सप्त होत्राः ॥ ५ ॥ नमोऽस्तु सर्पेभ्यो
येकेच पृथिवीमनु ॥ येअन्तरिक्षेये दिवि तेभ्यस्सर्पेभ्यो नमः ॥ ६ ॥ याइषे
वो यातु धानानाँय्येवा वनस्पतीँरनु ॥ येवावटेषु शेरते तेभ्यस्सर्पेभ्यो नमः ॥
७ ॥ येवामी रोचने दिवो येवा सूर्यस्य रश्मिषु ॥ येषामप्सु सदस्कृतन्तेभ्य
स्सर्पेभ्यो नमः ॥ ८ ॥ कृणुष्व पाजः प्रसितिन्नपृथ्वीय्याहि राजेवाम वाँ२इभे
न ॥ तृष्वीमनु प्रसितिन्द्रूणानोऽस्तासिविध्य रक्षसस्तपिष्ठैः ॥ ९ ॥ तवभ्र
मास आशु यापतन्त्यनु स्पृशधृषता शोशुचानः ॥ तपूँष्यग्ने जुह्वा पतङ्गान

सन्दितो विसृज विष्वगुल्काः ॥ १० ॥ प्रतिस्पशो विसृजतूर्णि तमो भवा पा
युर्विशो अस्या अदब्धः ॥ योनो दूरे अघशꣳसोयो अन्त्यग्ने माकिष्टे व्यथिरा
दधर्षीत् ॥ ११ ॥ उदग्ने तिष्ठ प्रत्यातनुष्वन्यमित्राँ२ओषतात्तिग्महेते ॥ योनो
अरातिꣳसमिधानचक्रे नीचा तन्धक्ष्यतसन्नशुष्कम् ॥ १२ ॥ ऊर्ध्वो भव प्रति
विध्याध्यस्मदाविष्कृणुष्व दैव्यान्यग्ने ॥ अवस्थिरा तनुहि यातुजूनाञ्जामिमजा
मिम्प्रमृणीहिशत्रून् ॥ १३ ॥ अग्नेष्ट्वातेजसा सादयामि ॥ अग्निर्मूर्धा दिवःककु
त्पतिः पृथिव्याअयम् ॥ अपाꣳरेताꣳसिजिन्वति ॥ इन्द्रस्यत्वौजसा सादया
मि ॥ १४ ॥ भुवो यज्ञस्य रजसश्चनेता यत्रानियुद्भिस्सचसे शिवाभिः ॥ दि
वि मूर्धानन्दधिषे स्वर्षाञ्जिह्वामग्ने चकृषे हव्यवाहम् ॥ १५ ॥ १
ध्रुवासि धरुणास्तृता विश्वकर्मणा ॥ मात्वा समुद्र उद्वधीन्मासुपर्णोऽव्यथ

माना पृथिवीन्दृꣳह ॥ १ ॥ प्रजापतिष्ट्वा सादयत्वपाम्पृष्ठे समुद्रस्येमन् ॥ व्य
चस्वतीम्प्रथस्वतीम्प्रथस्व पृथिव्यसि ॥ २ ॥ भूरसि भूमिरस्यदितिरसि वि
श्वधाया विश्वस्य भुवनस्य धर्त्री ॥ पृथिवीय्यच्छ पृथिवीन्दृꣳह पृथिवीम्माहि
ꣳसीः ॥ ३ ॥ विश्वस्मै प्राणायापानाय व्यानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरित्राय ॥
अग्निष्ट्वाभिपातु मह्या स्वस्त्याच्छर्दिषा शन्तमेनतया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासी
द ॥ ४ ॥ काण्डात्काण्डात्प्ररोहन्ती परुषः परुषस्परि ॥ एवानो दूर्वे प्रतनु
सहस्रेण शतेनच ॥ ५ ॥ याशतेन प्रतनोषि सहस्रेण विरोहसि ॥ तस्यास्ते
देवीष्टके विधेमहविषावयम् ॥ ६ ॥ यास्ते अग्ने सूर्ये रुचो दिवमातन्वन्तिरश्मि
भिः ॥ ताभिर्नो अद्यसर्वाभी रुचे जनाय नस्कृधि ॥ ७ ॥ यावो देवास्सूर्ये
रुचोगोष्वश्वेषु यारुचः ॥ इन्द्राग्नी ताभिस्सर्वाभी रुचन्नोधत्तबृहस्पते ॥ ८ ॥

विराड्ज्योतिरधारयत्स्वराड्ज्योतिरधारयत् ॥ प्रजापतिष्ट्वा सादयतु पृष्ठेपृ
थिव्या ज्योतिष्मतीम् ॥ ९ ॥ विश्वस्मै प्राणायापानाय व्यानाय विश्वञ्ज्यो
तिर्यच्छ ॥ अग्निष्टेधिपतिस्तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद ॥ १० ॥ मधुश्च
माधवश्च वासन्तिका ऋतू अग्नेरन्तःश्लेषोऽसि ॥ कल्पैताम्द्यावापृथिवी कल्प
न्तामाप ओषधयःकल्पन्तामग्नयःपृथङ्ममज्यैष्ठ्याय सव्रताः ॥ येअग्नयस्सम
नसोऽन्तरा द्यावापृथिवी इमे ॥ वासन्तिका ऋतू अभिकल्पमाना इन्द्रमिवदे
वा अभिसँविशन्तु तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥ ११ ॥ अषाढ्ळासि
सहमाना सहस्वारातीस्सहस्व पृतनायतः ॥ सहस्रवीर्यासि सामाजिन्व ॥ १२ ॥
सहस्वेमा अभिमातीस्सहस्व पृतनायतः ॥ सहस्व सर्वम्पाप्मानꣳ सहमाना
स्योषधे ॥ १३ ॥ २

मधु वाता ऋतायते मधुक्षरन्ति सिन्धवः ॥ माध्वीर्नस्सन्त्वोषधीः ॥ १ ॥
मधुनक्तमुतोषसो मधुमत्पार्थिवꣳरजः ॥ मधुद्यौरस्तु नःपिता ॥ २ ॥ मधु
मान्नो वनस्पतिर्मधुमाँ२अस्तु सूर्यः ॥ माध्वीर्गावो भवन्तुनः ॥ ३ ॥ अपा
ङ्गम्भन्त्सीदमात्वा सूर्योऽभिताप्सीन्माग्निर्वैश्वानरः ॥ अच्छिन्नपत्राः प्रजाअनु
वीक्षस्वानुत्वा दिव्या वृष्टिस्सचताम् ॥ ४ ॥ त्रीन्त्समुद्रान्त्समसृपत्स्वर्गानपा
म्पतिर्वृषभ इष्टकानाम् ॥ पुरीषँव्वसानस्सुकृतस्य लोके तत्र गच्छ यत्रपूर्वेपरे
ताः ॥ ५ ॥ महीद्यौः पृथिवीचन इमँय्यज्ञम्मिमिक्षताम् ॥ पिपृतान्नो भरी
माभिः ॥ ६ ॥ विष्णोः कर्माणि पश्यत यतो व्रतानि पस्पशे ॥ इन्द्रस्य युज्य
स्सखा ॥ ७ ॥ ध्रुवासि धरुणेतोजज्ञे प्रथममेभ्यो योनिभ्यो अधिजातवेदाः ॥
सगायत्र्या त्रिष्टुभानुष्टुभाच देवेभ्यो हव्यँव्वहतु प्रजानन् ॥ ८ ॥ इषेरायेर

मस्व सहसे द्युम्न ऊर्जे अपत्याय ॥ सम्राळसि स्वराळसि सारस्वतौ त्वोत्सौ
प्रावताम् ॥ ९ ॥ अग्ने युक्ष्वाहि येतवाश्वासो देवसाधवः ॥ अरँवहन्ति म
न्यवे ॥ १० ॥ युक्ष्वाहि देवहूतमाँ२ अश्वाँ२अग्ने रथीरिव ॥ निहोता पूर्व्य
स्सदः ॥ ११ ॥ ३

सम्यक्स्त्रवन्ति सरितो नधेना अन्तर्हृदा मनसा पूयमानाः ॥ घृतस्य धा
रा अभि चाकशीमि हिरण्ययो वेतसो मध्ये अग्नेः ॥ १ ॥ ऋचेत्वा रुचेत्वा
भासेत्वाज्योतिषेत्वा ॥ अभूदिदँविश्वस्य भुवनस्य वाजिनमग्नेर्वैश्वानरस्यच ॥
२ ॥ अग्निर्ज्योतिषा ज्योतिष्मान्रुक्मो वर्चसा वर्चस्वान् ॥ सहस्रदा असि स
हस्रायत्वा ॥ ३ ॥ आदित्यङ्गर्भम्पयसा समङ्धिसहस्रस्य प्रतिमाँविश्वरूप
म् ॥ परिवृङ्धि हरसामाभिमँस्थाश्शतायुषङ्कृणुहि चीयमानः ॥ ४ ॥ वात

स्यजूतिंव्वरुणस्य नाभिमश्वञ्जज्ञानꣳसरिरस्य मध्ये ॥ शिशुन्नदीनाꣳहरिमद्रिबु
ध्नमग्ने माहिꣳसीःपरमे व्योमन् ॥ ५ ॥ अजस्रमिन्दुमरुषम्भुरण्युमग्निमीळे पू
र्वचित्तिन्नमोभिः ॥ सपर्वभिर्ऋतुशःकल्पमानो गाम्माहिꣳसीरदितिंव्विराजम् ॥
६ ॥ वरूत्रीन्त्वष्टुर्वरुणस्य नाभिमविञ्जज्ञानाꣳरजसःपरस्मात् ॥ महीꣳसाहस्त्री
मसुरस्य मायामग्ने माहिꣳसीः परमे व्योमन् ॥ ७ ॥ यो अग्निरग्नेरध्यजायत
शोकात्पृथिव्या उतवा दिवस्परि ॥ येनप्रजा विश्वकर्माजजान तमग्ने हेळःप
रिते वृणक्तु ॥ ८ ॥ चित्रन्देवानामुदगादनीकञ्चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ॥
आप्राद्यावापृथिवी अन्तरिक्षꣳसूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्च ॥ ९ ॥ ४

इमम्माहिꣳसीर्द्विपादम्पशुꣳ सहस्राक्ष मेधाय चीयमानः ॥ मयुम्पशुम्मे
धमग्ने जुषस्वतेन चिन्वानस्तन्वो निषीद ॥ मयुन्ते शुगृच्छतु यन्द्विष्मस्त न्ते

शुग्गृच्छतु ॥ १ ॥ इमम्माहिँ॒सीरेकं शफम्पशुङ्कनिक्रदँ॒व्वाजिनँ॒व्वाजिनेषु ॥
गौरमारण्यमनुते दिशामितेन चिन्वानस्तन्वो निषीद ॥ गौरन्ते शुग्गृच्छतु य
न्द्विष्मस्तन्ते शुग्गृच्छतु ॥ २ ॥ इमँ॒साहस्रँ॒ शतधारमुत्सँ॒व्व्यच्यमानँ॒ सारि
रस्य मध्ये ॥ घृतन्दुहानामदितिञ्जनायाग्ने माहिँ॒सीः परमे व्योमन् ॥ गव
यमारण्यमनुते दिशामितेन चिन्वानस्तन्वो निषीद ॥ गवयन्ते शुग्गृच्छतुय
न्द्विष्मस्तन्ते शुग्गृच्छतु ॥ ३ ॥ इमम्मूर्णायुँ॒व्वरुणस्य नाभिन्त्वचम्पशूनान्द्विपदाञ्च
तुष्पदाम् ॥ त्वष्टुः प्रजानाम्प्रथमञ्जनित्रमग्ने माहिँ॒सीः परमे व्योमन् ॥ उ
ष्ट्रमारण्यमनुते दिशामितेन चिन्वानस्तन्वो निषीद ॥ उष्ट्रन्ते शुग्गृच्छतु य
न्द्विष्मस्तन्ते शुग्गृच्छतु ॥ ४ ॥ अजो ह्यग्नेरजनिष्टशोकात्सो अपश्यज्जनितार
मग्रे ॥ तेनदेवादेवतामग्रमायँ॒स्तेन रोहमायन्नुप मेध्यासः ॥ शरभमारण्य

मनुते दिशामितेनं चिन्वानस्तन्वो निषीद ॥ शरभन्ते शुग्गृच्छतु यन्द्विष्मस्त
न्ते शुग्गृच्छनु ॥ ५ ॥ त्वँय्यंविष्ठ दाशुषो नृँ॒ःपाहि शृणुधी गिरः ॥ रक्षातो
कमुतत्मना ॥ ६ ॥ ५

अपान्त्वेमन्त्सादयाम्यपान्त्वोद्मन्त्सादयाम्यपान्त्वा भस्मन्त्सादयामि ॥ अपा
न्त्वा ज्योतिंषि सादयाम्यपान्त्वायने सादयामि ॥ अर्णवेत्वा सदने सादयामि
समुद्रेत्वा सदने सादयामि सरिरेत्वा सदने सादयामि ॥ अपान्त्वा क्षयेसाद
याम्यपान्त्वा सधिषि सादयामि ॥ अपान्त्वा सदने सादयाम्यपान्त्वा सधस्थे
सादयाम्यपान्त्वा योनौ सादयामि ॥ अपान्त्वापुरीषेसादयाम्यपान्त्वापाथसिसा
दयामि ॥ गायत्रेणत्वाच्छन्दसासादयामित्रैष्टुभेनत्वाच्छन्दसासादयामि जागतेन
त्वा च्छन्दसा सादयामि ॥ आनुष्टुभेनत्वा च्छन्दसा सादयामि पाङ्क्तेनत्वा च्छ

न्द्सा सादयामि ॥१॥ ६

अयम्पुरो भुवस्तस्य प्राणो भौवायनो वसन्तः प्राणायनः॥ गायत्री वासन्ती ॥ १ ॥ गायत्र्यै गायत्रङ्गायत्रादुपाꣳशुरुपाꣳशोस्त्रिवृत्त्रिवृतो रथन्तरम् ॥ वसिष्ठऋषिः प्रजापतिगृहीतया त्वया प्राणङ्गृह्णामि प्रजाभ्यः ॥ २ ॥ अयन्दक्षिणा विश्वकर्मा तस्य मनो वैश्वकर्मणम् ॥ ग्रीष्मो मानसस्त्रिष्टुब्ग्रैष्मी ॥ ३ ॥ त्रिष्टुभस्स्वारꣳस्वारादन्तर्यामोन्तर्यामात्पञ्चदशः पञ्चदशाद्बृहत् ॥ भरद्वाजऋषिः प्रजापतिगृहीतया त्वया मनोगृह्णामि प्रजाभ्यः ॥ ४ ॥ अयम्पश्चाद्विश्वव्यचास्तस्यचक्षुर्वैश्वव्यचसम् ॥ वर्षाश्चाक्षुष्यो जगती वार्षी ॥ ५ ॥ जगत्याऋक्समम्मृक्समाच्छुक्रश्शुक्रात्सप्तदशस्सप्तदशाद्वैरूपम् ॥ जमदग्निर्ऋषिः प्रजापतिगृहीतया त्वया चक्षुर्गृह्णामि प्रजाभ्यः ॥ ६ ॥ इदमुत्तरात्स्वस्तस्य श्रोत्रꣳसौवम् ॥ शरच्छ्रौत्र्यनु

ष्टुपूछोरदी ॥ ७ ॥ अनुष्टुभं ऐळमैळान्मन्थी मन्थिनं एकविꣳश एकविꣳशाद्वैरा जम् ॥ विश्वामित्रऋषिः प्रजापतिगृहीतया त्वया श्रोत्रङ्गृह्णामि प्रजाभ्यः ॥ ८ ॥ इयमुपरि मतिस्तस्यै वाङ्माता ॥ हेमन्तो वाच्यः पङ्क्तिर्हैमन्ती ॥ ९ ॥ पङ्क्त्यै निधनवन्निधनवत आग्रयण आग्रयणात्त्रिणवत्रयस्त्रिꣳशौ त्रिणवत्रयस्त्रिꣳशाभ्याꣳ शाक्वररैवते ॥ विश्वकर्मऋषिः प्रजापतिगृहीतया त्वया वाचङ्गृह्णामि प्रजाभ्यः ॥ लोकम्पृणताअस्येन्द्रँ्विश्वाः ॥ १० ॥ ७ ॥ हरिः ॐ

मयिगृह्णामिपञ्चदश ॥ १५ ॥ ध्रुवासित्रयोदश ॥ १३ ॥ मधुवाताएकादश ॥ ११ ॥ सम्यवस्त्रवन्तिनव ॥ ९ ॥ इमम्माषट् ॥ ६ ॥ अपान्त्वेक ॥ १ ॥ अयम्पुरोदश ॥ १० ॥ सप्तानुवाकेषुपञ्चषष्टिः ॥ ६५ ॥ इति शुक्लयजुर्वेदकाण्व सँहितापाठे चतुर्दशोऽध्यायः ॥ हरिः ॐ

हरिः ॐ ॥ ध्रुवक्षितिर्ध्रुवयोनिर्ध्रुवासि ध्रुवँय्योनिमासीद साधुया ॥ उख्यस्य केतुम्प्रथमञ्जुषाणाश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा ॥ १ ॥ कुलायिनी घृतवती पुरन्धिस्स्योनेसीद सदने पृथिव्याः ॥ अभित्वा रुद्रा वसवो गृणन्त्विमा ब्रह्मपीपिहि सौभगायाश्विनाध्वर्यूसादयतामिह त्वा ॥ २ ॥ स्वैर्दक्षैर्दक्षपितेह सीद देवानाँ सुम्ने बृहते रणाय ॥ पितेवैधि सूनव आसुशेवा स्वावेशा तन्वा सँविशस्वाश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा ॥ ३ ॥ पृथिव्याःपुरीषमस्यप्सोनामतान्त्वा विश्वे अभिगृणन्तु देवाः ॥ स्तोमपृष्ठा घृतवतीह सीद प्रजावदस्मे द्रविणायजस्वाश्विनाध्वर्यू सादयतामिहत्वा ॥ ४ ॥ अदित्यास्त्वा पृष्ठेसादयाम्यन्तरिक्षस्य धर्त्रीँ विष्टम्भनीन्दिशामधिपत्नीम्भुवनानाम् ॥ ऊर्मिर्द्रप्सो अपामसि विश्वकर्मातऋषिरश्विनाध्वर्यू सादयतामिहत्वा ॥ शुक्रश्च शुचिश्चग्रैष्मा

ऋतू अग्नेरन्तः श्लेषोऽसि ॥ कल्पेतान्द्यावापृथिवी कल्पन्तामाप ओषधयः कल्पन्तामग्नयः पृथङ्मम ज्यैष्ठ्याय सव्रताः ॥ येअग्नयस्समनसोऽन्तरा द्यावापृथिवी इमे ॥ ग्रैष्मावृतू अभिकल्पमाना इन्द्रमिव देवा अभिसँविशन्तु तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवे सीदतम् ॥ ५ ॥ १ ॥

सजूर्ऋतुभिस्सजूर्विधाभिस्सजूर्देवैस्सजूर्देवैर्वयोनाधैः ॥ अग्नयेत्वा वैश्वानरायाश्विनाध्वर्यू सादयतामिहत्वा ॥ सजूर्ऋतुभिस्सजूर्विधाभिस्सजूर्वसुभिस्सजूर्देवैर्वयोनाधैः ॥ अग्नयेत्वा वैश्वानरायाश्विनाध्वर्यूसादयतामिहत्वा ॥ सजूर्ऋतुभिस्सजूर्विधाभिस्सजू रुद्रैस्सजूर्देवैर्वयोनाधैः ॥ अग्नयेत्वा वैश्वानरायाश्विनाध्वर्यूसादयतामिहत्वा ॥ सजूर्ऋतुभिस्सजूर्विधाभिस्सजूरादित्यैस्सजूर्देवैर्वयोनाधैः ॥ अग्नयेत्वा वैश्वानरायाश्विनाध्वर्यू सादयतामिहत्वा ॥ सजूर्ऋतुभि

स्सजूर्विधाभिस्सजूर्विश्वैर्देवैस्सजूर्देवैर्वयोनाधैः ॥ अग्नयेत्वा वैश्वानरायाश्विना ध्वर्यू सादयतामिहत्वा ॥ १ ॥ प्राणम्मे पाह्यपानम्मे पाहि व्यानम्मे पाहि ॥ चक्षुर्म उर्व्याविभाहि श्रोत्रम्मे श्लोकय ॥ २ ॥ अपः पिन्वौषधीर्जिन्व द्विपाद वचतुष्पात्पाहि ॥ दिवो वृष्टिमेरया ॥ ३ ॥ २ ॥

मूर्धा वयः प्रजापतिश्छन्दःक्षत्रँवयो मयन्दञ्छन्दः ॥ विष्टम्भो वयोऽधि प तिश्छन्दो विश्वकर्मावयःपरमेष्ठीच्छन्दः ॥ १ ॥ बस्तोवयो विवलञ्छन्दो वृष्णि र्वयो विशालञ्छन्दः ॥ पुरुषो वयस्तन्द्रञ्छन्दो व्याघ्रोवयोना धृष्टञ्छन्दः ॥ २ ॥ सिँहो वयश्छदिश्छन्दः पष्ठवाड्वयो बृहतीच्छन्दः ॥ उक्षावयः ककुप्छन्दऋ षभो वयस्सतो बृहतीच्छन्दः ॥ ३ ॥ अनड्वान्वयः पङ्क्तिश्छन्दो धेनुर्वयो जगतीच्छन्दः ॥ त्र्यविर्वयस्त्रिष्टुप्छन्दो दित्यवाड्वयोविराट्छन्दः ॥ ४ ॥ पञ्चा

विर्वयो गायत्रीच्छन्दस्त्रिवत्सो वयं उष्णिक् छन्दः ॥ तुर्यवाड्वयोऽनुष्टुप्छन्दो
लोकम्पृणता अस्येन्द्रँविश्वाः ॥ ५ ॥ ३ ॥

इन्द्राग्नी अव्यथमानामिष्टकान्दृꣳहतँय्युवम् ॥ पृष्ठेन द्यावापृथिवी अन्तरि
क्षञ्चविबाधसे ॥ १ ॥ विश्वकर्मात्वा सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्ठे व्यचस्वतीम्प्रथ
स्वतीम् ॥ अन्तरिक्षँय्यच्छान्तरिक्षन्दृꣳहान्तरिक्षम्मा हिꣳसीः ॥ विश्वस्मै
प्राणायापानाय व्यानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरित्राय ॥ वायुष्ट्वाभिपातु मह्या
स्वस्त्या च्छर्दिषा शन्तमेन तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद ॥ २ ॥ राज्ञ्यसिप्राची
दिग्विराळसि दक्षिणादिक्सम्राळसि प्रतीची दिक्स्वराळस्युदीची दिगधिपत्न्य
सि बृहतीदिक् ॥ विश्वकर्मात्वा सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्ठे ज्योतिष्मतीम् ॥ वि
श्वस्मै प्राणायापानाय व्यानाय विश्वञ्ज्योतिर्यच्छ ॥ वायुष्टेऽधिपतिस्तयादेव

तयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद ॥ नभश्च नभस्यश्च वार्षिका ऋतू अग्नेरन्तः श्लेषोऽसि ॥
कल्पेतान्द्यावापृथिवीकल्पन्तामापओषधयः कल्पन्तामग्नयःपृथङ्ममज्यैष्ठ्याय स
व्रताः ॥ येअग्नयस्समनसोऽन्तरा द्यावापृथिवी इमे ॥ वार्षिका ऋतू अभिक
ल्पमाना इन्द्रमिवदेवा अभिसँविशन्तुतया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥ इ
षश्चोर्जश्च शारदा ऋतूअग्नेरन्तःश्लेषोऽसि ॥ कल्पेतान्द्यावापृथिवी कल्पन्तामा
पओषधयः कल्पन्तामग्नयःपृथङ्ममज्यैष्ठ्याय सव्रताः ॥ येअग्नयस्समनसोऽन्त
राद्यावापृथिवी इमे ॥ शारदा ऋतू अभिकल्पमाना इन्द्रमिव देवा अभिसँवि
शन्तु तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवे सीदतम् ॥ ३ ॥ ४

आयुर्मेपाहिप्राणम्मेपाह्यपानम्मेपाहिव्यानम्मेपाहि॥ चक्षुर्मेपाहि श्रोत्रम्मेपाहि
वाचम्मेपिन्वमनोमेजिन्वात्मानम्मेपाहिज्योतिर्मेयच्छ ॥ १ ॥ माच्छन्दः प्रमाच्छ

न्दः प्रतिमाच्छन्दो अस्त्री वयश्छन्दः ॥ पङ्क्तिश्छन्दउष्णिक्छन्दः ॥ २ ॥ बृहतीच्छन्दोऽनुष्टुप्छन्दो विराट्छन्दो गायत्रीच्छन्दः ॥ त्रिष्टुप्छन्दो जगतीच्छन्दः ॥ ३ ॥ पृथिवीच्छन्दोऽन्तरिक्षञ्छन्दो द्यौश्छन्दस्समाश्छन्दः ॥ नक्षत्राणिच्छन्दो वाक्छन्दः ॥ ४ ॥ मनश्छन्दः कृषिश्छन्दो हिरण्यञ्छन्दो गौश्छन्दः ॥ अजाच्छन्दोऽश्वश्छन्दः ॥ ५ ॥ अग्निर्देवता वातोदेवता सूर्योदेवता चन्द्रमादेवता ॥ वसवोदेवता रुद्रादेवता ॥ आदित्या देवता मरुतोदेवता विश्वेदेवादेवता बृहस्पतिर्देवता ॥ इन्द्रोदेवता वरुणोदेवता ॥ ६ ॥ ५

मूर्धासि राड्ध्रुवासि धरुणा धर्त्र्यसिधरणी ॥ आयुषेत्वा वर्चसेत्वा कृष्यैत्वा क्षेमायत्वा ॥ १ ॥ यन्त्रीराड्यन्त्र्यसि यमनी ध्रुवासि धरित्री ॥ इषेत्वोर्जेत्वा रय्यैत्वा पोषायत्वा ॥ लोकम्पृणता अस्येन्द्रँव्विश्वाः ॥ २ ॥ ६

आशुस्त्रिवृद्भान्तः पञ्चदशोव्योमा सप्तदशो धरुणं एकविꣳशः प्रतूर्तिरष्टादशः ॥ तपो नवदशोऽभीवर्तस्सविꣳशो वर्चो द्वाविꣳशस्सम्भरणस्त्रयोविꣳशो योनिश्चतुर्विꣳशः ॥ १ ॥ गर्भाः पञ्चविꣳश ओजस्त्रिणवः क्रतुरेकत्रिꣳशः प्रतिष्ठात्रयस्त्रिꣳशो ब्रध्नस्य विष्टपञ्चतुस्त्रिꣳशः ॥ नाकःषट्त्रिꣳशो विवर्तोऽष्टाचत्वारिꣳशो धर्त्रञ्चतुष्टोमः ॥ २ ॥ ७

अग्नेर्भागोऽसि दीक्षाया आधिपत्यम्ब्रह्मस्पृतन्त्रिवृत्स्तोमः ॥ इन्द्रस्य भागोऽसि विष्णोराधिपत्यङ्क्षत्रꣳस्पृतम्पञ्चदशस्तोमः ॥ १ ॥ नृचक्षसाम्भागोऽसि धातुराधिपत्यञ्जनित्रꣳस्पृतꣳसप्तदशस्तोमः ॥ मित्रस्य भागोऽसि वरुणस्याधिपत्यन्दिवो वृष्टिर्वातस्पृत एकविꣳशस्तोमः ॥ २ ॥ वसूनाम्भागोऽसि रुद्राणामाधिपत्यञ्चतुष्पात्स्पृतञ्चतुर्विꣳशस्तोमः ॥ आदित्यानाम्भागोऽसि मरुता

माधिपत्यङ्गर्भीस्पृताः पञ्चविꣳशस्तोमः ॥ ३ ॥ अदितेर्भागोऽसि पूष्ण आधि
पत्यमोजस्पृतन्त्रिणवस्तोमः ॥ देवस्य सवितुर्भागोऽसि बृहस्पतेराधिपत्यꣳ स
मीचीर्दिशस्पृताश्चतुष्टोमस्तोमः ॥ ४ ॥ यवानाम्भागोऽस्ययवानामाधिपत्यम्प्र
जास्पृताश्चतुश्चत्वारिꣳशस्तोमः ॥ ऋभूणाम्भागोऽसि विश्वेषान्देवानामाधिप
त्यम्भूतꣳस्पृतन्त्रयस्त्रिꣳशस्तोमः ॥ सहश्च सहस्यश्च हैमन्तिका ऋतूअग्नेरन्तः
श्लेषोऽसि ॥ कल्पेतान्द्यावापृथिवी कल्पन्तामाप ओषधयः कल्पन्तामग्नयः पृ
थङ्ममज्यैष्ठ्याय सव्रताः ॥ ये अग्नयस्समनसोऽन्तरा द्यावापृथिवी इमे ॥ हैम
न्तिका ऋतू अभिकल्पमाना इन्द्रमिव देवा अभिसँविशन्तु तयादेवतयाङ्गि
रस्वद्ध्रुवेसीदतम् ॥ ५ ॥ ८

एकयास्तुवत प्रजाअधीयन्त प्रजापतिरधिपतिरासीत्तिस्ृभिरस्तुवत ब्रह्मास्ृ

ज्यत ब्रह्मणस्पतिरधिपतिरासीत् ॥ पञ्चभिरस्तुवत भूतान्यसृज्यन्त भूताना
म्पतिरधिपतिरासीत्सप्तभिरस्तुवत सप्तऋषयोऽसृज्यन्त धाताधिपतिरासीत् ॥ १ ॥
नवभिरस्तुवत पितरोऽसृज्यन्तादितिरधिपत्न्यासीदेकादशभिरस्तुवत ऋतवोऽसृ
ज्यन्तार्त्तवा अधिपतय आसन् ॥ त्रयोदशभिरस्तुवत मासा असृज्यन्त सँव्व
त्सरोऽधिपतिरासीत्पञ्चदशभिरस्तुवत क्षत्रमसृज्यतेन्द्रोऽधिपतिरासीत् ॥ २ ॥ स
प्तदशभिरस्तुवत ग्राम्याः पशवोऽसृज्यन्त बृहस्पतिरधिपतिरासीन्नवदशभिरस्तु
वत शूद्रार्यावसृज्येतामहोरात्रे अधिपत्नी आस्ताम् ॥ एकविँशत्यास्तुवतैक
शफाः पशवोऽसृज्यन्त वरुणोऽधिपतिरासीत्त्रयोविँशत्यास्तुवत क्षुद्राःपशवोऽसृ
ज्यन्त पूषाधिपतिरासीत् ॥ ३ ॥ पञ्चविँशत्यास्तुवतारण्याःपशवोऽसृज्यन्त
वायुरधिपतिरासीत्सप्तविँशत्यास्तुवत द्यावापृथिवी व्यैताँव्वसवो रुद्राआदित्या

अनुव्यायꣳस्त एवाधिपतयआसन् ॥ नवविꣳशत्यास्तुवत वनस्पतयोऽसृज्यन्त सोमोऽधिपतिरासीदेकविꣳशतास्तुवत प्रजाअसृज्यन्त यवाश्चाय वाश्चाधिपतय आसन् ॥ त्रयस्त्रिꣳशतास्तुवत भूतान्यशाम्यन्प्रजापतिः परमेष्ठ्यधिपतिरासीत् ॥ लोकम्पृणता अस्येन्द्रँविश्वाः ॥ ४ ॥ ९ ॥ हरिःॐ

ध्रुवाक्षितिःपञ्च ॥ ५ ॥ सजूर्ऋतुभिस्तिस्रः ॥ ३ ॥ मूर्धावयःपञ्च ॥ ५ ॥ इन्द्राग्नीतिस्रः ॥ ३ ॥ आयुर्मेषट् ॥ ६ ॥ मूर्धासिद्वे ॥ २ ॥ आशुश्च ॥ २ ॥ अग्नेर्भागःपञ्च ॥ ५ ॥ एकयाचतस्रः ॥ ४ ॥ नवानुवाकेषुपञ्चत्रिꣳशत् ॥ ३५ ॥ इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसँहितापाठेपञ्चदशोऽध्यायः ॥ हरिःॐ

हरिः ॐ ॥ अग्ने जातान्प्रणुदानस्सपत्नान्प्रत्यजाताञ्जातवेदोनुदस्व ॥ अधिनो ब्रूहि सुमना अहेळꣳस्तवस्यामशर्मꣳस्त्रिवरूथ उद्भौ ॥ १ ॥ सहसा जा

तान्प्रणुदानस्सपत्नान्प्रत्यजातान्नुद जातवेदः ॥ आधिनो ब्रूहिसुमनस्यमानो वय

ᳲस्याम प्रणुदानस्सपत्नान् ॥ षोळशी स्तोम ओजो द्रविणञ्चतुश्चत्वारिᳲशस्तो

मोवर्चोद्रविणम्॥ २ ॥ अग्नेः पुरीषमस्यप्सोना मतान्त्वा विश्वे अभिगृणन्तुदेवाः॥

स्तोम पृष्ठा घृतवती हसीद प्रजावदस्मे द्रविणायजस्व ॥ ३ ॥ एवश्छन्दो वरि

वश्छन्दश्शम्भूश्छन्दः परिभूश्छन्दः ॥ आच्छच्छन्दो मनश्छन्दो व्यचश्छन्दः

॥ ४ ॥ सिन्धुश्छन्दस्समुद्रश्छन्दस्सरिरञ्छन्दः ॥ ककुप् छन्दस्त्रि ककुप् छन्दः

काव्यञ्छन्दो अङ्कुपञ्छन्दः ॥ ५ ॥ अक्षरपङ्क्तिश्छन्दः पदपङ्क्तिश्छन्दो विष्टा

रपङ्क्तिश्छन्दः क्षुरोभ्रजश्छन्दः ॥ आच्छच्छन्दःप्रच्छच्छन्दःसँय्यच्छन्दो वियच्छ

न्दः ॥ ६ ॥ बृहच्छन्दो रथन्तरञ्छन्दो निकायश्छन्दो विवधश्छन्दः ॥ गिरश्छ

न्दोभ्रजश्छन्दस्सᳲस्तुप् च्छन्दोऽनुष्टुप् छन्दः ॥७॥ एवश्छन्दो वरिवश्छन्दो

वयश्छन्दो वयस्कृच्छन्दः ॥ विष्पर्धाश्छन्दो विशालञ्छन्दश्छदिश्छन्दो दूरोहण
ञ्छन्दः ॥ तन्द्रञ्छन्दो अङ्काङ्कञ्छन्दः ॥ ८ ॥ १

रश्मिना सत्याय सत्याञ्जिन्वप्रेतिना धर्मणा धर्मञ्जिन्व ॥ अन्वित्यादिवा
दिवञ्जिन्व सन्धिनान्तरिक्षेणान्तरिक्षञ्जिन्व ॥ १ ॥ प्रतिधिना पृथिव्या पृथि
वीञ्जिन्वविष्टम्भेन वृष्ट्या वृष्टिञ्जिन्व ॥ प्रवयाह्वाहर्जिन्वानुयारात्र्या रात्रीञ्जि
न्व ॥ २ ॥ उशिजा वसुभ्यो वसूञ्जिन्व प्रकेतेनादित्येभ्यआदित्याञ्जिन्व ॥
तन्तुं नारायस्पोषेण रायस्पोषञ्जिन्वसꣳ सर्पेण श्रुताय श्रुतञ्जिन्व ॥ ३ ॥
ऐळेनौषधीभिरोषधीर्जिन्वोत्तमेन तनूभिस्तनूर्जिन्व ॥ वयोधसाधीतेनाधीतञ्जि
न्वाभि जिना तेजसा तेजोजिन्व ॥ ४ ॥ प्रतिपदसि प्राति पदेत्वानुपदस्यनुपदे
त्वा ॥ सम्पदासि सम्पदेत्वा तेजोऽसि तेजसेत्वा ॥ ५ ॥ त्रिवृदसित्रिवृतेत्वा

प्रवृद॑सि प्रवृतै॑त्वा ॥ विवृद॑सि विवृतै॑त्वा सवृद॑सि सवृतै॑त्वा ॥ ६ ॥ आक्रमो॑ऽस्या क्रमाय॑त्वा सङ्क्रमो॑ऽसि सङ्क्रमाय॑त्वा ॥ उत्क्रमो॑ऽस्युत्क्रमाय त्वोत्क्रान्तिरस्युत्क्रान्त्यै॑त्वा ॥ अधि॑पतिनोर्जोर्ज॑ञ्जिन्ववर्ष॑श्रीः क्षत्राय॑क्षत्रञ्जिन्व ॥ ७ ॥ २

राज्ञ्य॑सि प्राची दिग्वस॑वस्ते दे॒वा अधि॑पतयः ॥ अग्निर्हे॑तीनाम्प्र॑तिधर्ता ॥१॥ त्रिवृत्त्वा स्तोम॑ः पृथिव्याꣳश्र॑यत्वाज्य॑ मुक्थमव्य॑थायै स्तभ्नातु ॥ रथन्तरꣳसाम प्रतिष्ठित्या अन्तरि॑क्षे ॥ २ ॥ ऋष॑यस्त्वा प्रथमजा दे॒वेषु दि॒वो मात्रया वरि॑म्णा प्र॑थन्तु ॥ विधर्ता चायमधि॑पतिश्चते त्वासर्वे॑ सꣳविदाना नाक॑स्य पृष्ठे स्वर्गे लोके यज॑मानञ्च सादयन्तु ॥ ३ ॥ विराळ॑सि दक्षिणा दिग्रुद्रास्ते॑ दे॒वा अधि॑पतयः ॥ इन्द्रोहे॑तीनाम्प्र॑तिधर्ता ॥ ४ ॥ पञ्चदशस्त्वा स्तोम॑ः पृथिव्याꣳश्र॑यतु प्रउगमुक्थमव्य॑थायै स्तभ्नातु ॥ बृहत्साम प्रतिष्ठित्या अन्तरि॑

क्षे ॥ ५ ॥ ऋषयस्त्वा प्रथमजा देवेषु दिवो मात्रयावरिम्णा प्रथन्तु ॥ वि
धर्ता चायमधिपतिश्चते त्वासर्वे सँविदाना नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके यजमानञ्च
सादयन्तु ॥ ६ ॥ सम्राळसि प्रतीची दिगादित्यास्ते देवा अधिपतयः ॥ वरु
णो हेतीनाम्प्रतिधर्ता ॥ ७ ॥ सप्तदशस्त्वास्तोमः पृथिव्याँश्रयतु मरुत्वतीयमु
क्थमव्यथायै स्तभ्नातु ॥ वैरूपँ सामप्रतिष्ठित्या अन्तरिक्षे ॥ ८ ॥ ऋषयस्त्वा
प्रथमजादेवेषुदिवो मात्रयावरिम्णा प्रथन्तु ॥ विधर्ता चायमधिपतिश्चते त्वा
सर्वे सँविदाना नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके यजमानञ्च सादयन्तु ॥ ९ ॥ स्वराळ
स्युदीची दिङ्मरुतस्ते देवा अधिपतयः ॥ सोमो हेतीनाम्प्रतिधर्ता ॥ १० ॥ ए
कविँशस्त्वास्तोमः पृथिव्याँश्रयतु निष्केवल्य मुक्थमव्यथायै स्तभ्नातु ॥ वैरा
जँ सामप्रतिष्ठित्या अन्तरिक्षे ॥ ११ ॥ ऋषयस्त्वा प्रथमजा देवेषु दिवो मात्र

यावरिम्णा प्रथन्तु ॥ विधर्ता चायमधिपतिश्च तेत्वा सर्वैसँव्विदाना नाकस्य
पृष्ठे स्वर्गेलोके यजमानञ्चसादयन्तु ॥ १२ ॥ अधि पन्त्यासि बृहती दिग्विश्वे
ते देवाअधिपतयः ॥ बृहस्पतिर्हेतीनाम्प्रतिधर्ता ॥ १३ ॥ त्रिणवत्रयस्त्रिँशौ
त्वास्तोमौ पृथिव्याँश्रयताँव्वैश्वदेवाग्निमारुते उक्थेअव्यथायै स्तभ्नीताम् ॥
शाक्करैवते सामनी प्रतिष्ठित्याअन्तरिक्षे ॥ १४ ॥ ऋषयस्त्वा प्रथमजा देवेषु
दिवोमात्रया वरिम्णाप्रथन्तु ॥ विधर्ता चायमधिपतिश्चते त्वासर्वे सँव्विदाना
नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके यजमानञ्च सादयन्तु ॥ १५ ॥ ३

अयम्पुरो हरिकेशस्सूर्यरश्मिस्तस्य रथ गृत्सश्च रथौजाश्चसेनानीग्रामण्यौ ॥
पुञ्जिकस्थलाचं क्रतुस्थलाचाप्सरसौ दङ्क्ष्णवः पशवोहेतिः पौरुषेयो वधः प्रहे
तिः ॥ १ ॥ तेभ्योनमो अस्तु तेनोमृळयन्तु तेनोवन्तु ॥ तेयन्द्विष्मोयश्च

नोद्वेष्टि तमैषाञ्जम्भेदध्मः ॥ २ ॥ अयन्दक्षिणा विश्वकर्मा तस्यरथस्व नश्च
रथे चित्रश्चसेनानीग्रामण्यौ ॥ मेनकाच सहजन्या चाप्सरसौ यातुधाना हेतीर
क्षाꣳसि प्रहेतिः ॥३॥ तेभ्योनमो अस्तु तेनोमृळयन्तु तेनोवन्तु॥ तेयन्द्विष्मो य
श्चनोद्वेष्टि तमैषाञ्जम्भेदध्मः ॥४॥ अयम्पश्चाद्विश्वव्यचास्तस्य रथप्रोतश्चास
मरथश्चसेनानीग्रामण्यौ ॥ प्रम्लोचन्तीचानुम्लोचन्तीचाप्सरसौ व्याघ्राहेतिः स
र्पाःप्रहेतिः ॥५॥ तेभ्योनमो अस्तु तेनोमृळयन्तु तेनोवन्तु ॥ तेयन्द्विष्मो यश्च
नोद्वेष्टि तमैषाञ्जम्भेदध्मः ॥ ६ ॥ अयमुत्तरा त्सँय्यद्वसुस्तस्यतार्क्ष्यश्चारिष्टने
मिश्च सेनानीग्रामण्यौ ॥ विश्वाचीच घृताचीचाप्सरसा आपोहेतिर्वातः प्रहे
तिः ॥ ७ ॥ तेभ्योनमो अस्तु तेनोमृळयन्तु तेनोवन्तु ॥ तेयन्द्विष्मो यश्च
नोद्वेष्टि तमैषाञ्जम्भेदध्मः ॥ ८ ॥ अयमुपर्यर्वाग्वसुस्तस्य सेनजिच्च सुषेणश्च

सेनानीग्रामण्यौ ॥ उर्वशींच पूर्वचित्तिश्चाप्सरसा अवस्फूर्जन्हेति विंद्युत्प्रहे
तिः ॥ ९ ॥ तेभ्योनमो अस्तु तेनोमृळयन्तु तेनोऽवन्तु ॥ तेयन्द्विष्मो यश्च
नोद्वेष्टि तमेषाञ्जम्भेदध्मः ॥ १० ॥ ४ ॥

अग्निर्मूर्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयम् ॥ अपाᳪं रेताᳪं सिजिन्वति॥१॥
अयमग्निस्सहस्त्रिणो वाजस्य शतिनस्पतिः ॥ मूर्धाकवी रयीणाम् ॥ २ ॥ त्वाम
ग्ने पुष्करादध्यथर्वा निरमन्थत ॥ मूर्ध्नो विश्वस्य वाघतः ॥ ३ ॥ भुवोयज्ञ
स्य रजसश्चनेता यत्रा नियुद्भिस्सचसे शिवाभिः ॥ दिविमूर्धानन्दधिषे स्वर्षा
ञ्जिह्वामग्ने चकृषे हव्यवाहम् ॥ ४ ॥ अबोध्यग्निस्समिधा जनानाम्प्रति धेनु
मिवायतीमुषासम् ॥ यह्वाइव प्रवयामुज्जिहानाः प्रभानवस्सिस्रते नाकमच्छ
॥ ५ ॥ अवोचाम कवये मेध्याय वचो वन्दारुवृषभाय वृष्णे ॥ गविष्ठिरो न

मसा स्तोमममग्नौ दिवीव रुक्ममुरुव्यञ्चमश्रेत् ॥ ६ ॥ अयमिह प्रथमोधायिधा
तृभिर्होता यजिष्ठो अध्वरेष्वीड्यः ॥ यमप्नवानो भृगवो विरुरुचुर्वनेषु चित्रँव्वि
भ्वँव्विशेविशे ॥ ७ ॥ जनस्य गोपा अजनिष्ट जागृवि रग्निस्सुदक्षस्सुवितायन
व्यसे ॥ घृतप्रतीको बृहतादिविस्पृशाद्युमद्विभाति भरतेभ्यःशुचिः ॥ ८ ॥ त्वा
मग्ने अङ्गिरसो गुहा हितमन्वविन्दञ्छिश्रियाणँव्वनेवने ॥ सजायसे मथ्यमान
स्सहो महत्त्वामाहुस्सहसस्पुत्रमङ्गिरः ॥ ९ ॥ सखायस्सँव्वस्सम्यञ्चमिषँ स्तो
मञ्चाग्नये ॥ वर्षिष्ठाय क्षितीनामूर्जो नप्त्रे सहस्वते ॥ १० ॥ सँसमिद्युवसे
वृषन्नग्ने विश्वान्यर्यआ ॥ इळस्पदे समिध्यसे सनो वसून्याभरा ॥ ११ ॥ त्वा
मग्ने हविष्मन्तो देवम्मर्तास ईळते ॥ मन्येत्वा जातवेदसँ सहव्यावक्ष्यानुष
क् ॥ १२ ॥ त्वाश्विलश्रवस्तमहवन्ते विक्षुजन्तवः ॥ शोचिष्केशम्पुरुप्रियाग्ने

हव्याय वोढ्ळवे ॥ १३ ॥ एनावो अग्निन्नमसोर्जोनपातमाहुवे ॥ प्रियञ्चेति
ष्ठमरतिँ स्वध्वरँविश्वस्य दूतममृतम् ॥ १४ ॥ विश्वस्य दूतममृतँविश्वस्यदू
तममृतम् ॥ सयोजते अरुषा विश्वभोजसा सदुद्रवत्स्वाहुतः ॥ १५ ॥ सदु
द्रवत्स्वाहुतस्सदुद्रवत्स्वाहुतः ॥ सुब्रह्मा यज्ञस्सुशमी वसूनान्देवँराधो जना
नाम् ॥ १६ ॥ अग्ने वाजस्य गोमत ईशानस्सहसोयहो ॥ अस्मेधेहि जातवे
दो महिश्रवः ॥ १७ ॥ सईधानो वसुष्कविरग्निरीळेन्यो गिरा ॥ रेवदस्मभ्य
म्पुर्वणीकदीदिहि ॥ १८ ॥ क्षपोराजन्नुत त्मनाग्नेवस्तोरुतोषसः ॥ सतिग्म
जम्भ रक्षसोदह प्रति ॥ १९ ॥ भद्रोनो अग्निराहुतो भद्रारातिस्सुभगभद्रोअ
ध्वरः ॥ भद्रा उतप्रशस्तयः ॥ २० ॥ भद्रा उतप्रशस्तयो भद्रम्मनः कृणुष्व
वृत्रतूर्ये ॥ येनासमत्सु सासहः ॥ २१ ॥ येना समत्सु सासहोऽवस्थिरा तनु

हि भूरिशर्धताम् ॥ वनेमाते अभिष्टिभिः ॥ २२ ॥ अग्निन्तम्मन्येयोवसुरस्तँ
य्यँय्यन्ति धेनवः ॥ अस्तमर्वन्त आशवोऽस्तन्नित्यासो वाजिन इषꣳस्तोतृभ्य
आभर ॥ २३ ॥ सोअग्निर्यो वसुर्गृणे सँय्यमायन्ति धेनवः ॥ समर्वन्तो रघु
द्रुवस्सꣳसुजातासस्सूरयइषꣳस्तोतृभ्य आभर ॥ २४ ॥ उभेसुश्चन्द्र सर्पिषोद
र्वीश्रीणीष आसनि ॥ उतोन उत्पुपूर्या उक्थेषु शवसस्पत इषꣳस्तोतृभ्य आ
भर ॥ २५ ॥ अग्नेतमद्या श्वन्नस्तोमैः क्रतुन्नभद्रꣳहृदिस्पृशम् ॥ ऋध्यामात
ओहैः ॥ २६ ॥ अधाह्यग्ने क्रतोर्भद्रस्य दक्षस्य साधोः ॥ रथीर्ऋतस्य बृहतो
बभूथ ॥ २७ ॥ एभिर्नो अर्कैर्भवानो अर्वाङ्स्वर्णज्योतिः ॥ अग्नेविश्वेभिस्सु
मनाअनीकैः ॥ २८ ॥ अग्निꣳहोतारम्मन्येदास्वन्तँव्वसुꣳसूनुꣳसहसो जातवे
दसँव्विप्रन्न जातवेदसम् ॥ यऊर्ध्वयास्वध्वरो देवो देवाच्या कृपा ॥ घृतस्य

विभ्राष्टि मनुवष्टि शोचिषा जुह्वानस्य सर्पिषः ॥ २९ ॥ अग्ने त्वन्नो अन्तम उ
त्त्राता शिवोभवा वरूथ्यः ॥ वसुरग्निर्वसुश्रवाअच्छानाक्षिद्युमत्तमꣳरयिन्दाः ॥
तन्त्वा शोचिष्ठदीदिवस्सुम्नाय नूनमीमहे सखिभ्यः ॥ ३० ॥ ५

येन ऋषय स्तपसा सत्रमायन्निन्धाना अग्निꣳस्वराभरन्तः॥ तस्मिन्नहान्निदधे
नाके अग्निंय्यमाहुर्मनवस्तीर्णबर्हिषम् ॥ १ ॥ तम्पत्नीभिरनु गच्छेमदेवाः पुत्रै
र्भ्रातृभिरुतवा हिरण्यैः ॥ नाकङ्गृभ्णानास्सुकृतस्य लोके तृतीये पृष्ठे अधिरोच
ने दिवः ॥२॥ आवाचो मध्यमरुहद्भुरण्युरयमग्निस्सत्पतिश्चेकितानः ॥ पृष्ठे पृथि
व्या निहितो दविद्युतदधस्पदङ्कृणुतांय्ये पृतन्यवः ॥३॥ अयमग्निर्वीरतमो वयो
धास्सहस्त्रियो द्योततामप्रयुच्छन् ॥ विभ्राजमा नस्सरिरस्य मध्य उपप्रया
हिदिव्यानि धाम ॥ ४ ॥ सम्प्रच्यवध्वमुप सम्प्रया ताग्ने पथोदेव याना

न्कृणुध्वम् ॥ पुनः कृण्वाना पितरा युवानान्वाताꣳसीत्त्वयि तन्तुमेत
म् ॥ ५ ॥ उद्बुध्यस्वाग्ने प्रति जागृहित्वमिष्टापूर्ते सꣳसृजेथा मयञ्च ॥ अस्मि
न्त्सधस्थे अध्युत्तरस्मिन्विश्वेदेवा यजमानश्चसीदत ॥ ६ ॥ येन वहसि सहस्र
य्येनाग्ने सर्ववेदसम् ॥ तेनेमँय्यज्ञन्नो नयस्स्वर्देवेषु गन्तवे ॥ ७ ॥ अयन्तेयो
निर्ऋत्वियो यतो जातोअरोचथाः ॥ तञ्जानन्नग्न आरोहाथानोवर्धयारयिम् ॥८॥९

तपश्च तपस्यश्च शैशिरा ऋतू अग्नेरन्तः श्लेषोऽसि ॥ कल्पेतान्द्यावा पृथिवी
कल्पन्तामाप ओषधयः कल्पन्तामग्नयः पृथङ्मम ज्यैष्ठ्याय सव्रताः ॥ ये अग्नय
स्समनसोऽन्तरा द्यावापृथिवी इमे ॥ शैशिरा ऋतू अभिकल्पमाना इन्द्रमिवदेवा
अभिसँविशन्तुतया देवतयाङ्गिरस्वद् ध्रुवेसीदतम् ॥ परमेष्ठी त्वा सादयतु दिव
स्पृष्ठे ज्योतिष्मतीम् ॥ विश्वस्मै प्राणायापानाय व्यानाय विश्वञ्ज्योतिर्यच्छ ॥ सू

यस्तेऽधिपतिस्तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवासीद ॥ १ ॥ लोकम्पृणच्छिद्रम्पृणाथो
सीद ध्रुवात्वम् ॥ इन्द्राग्नी त्वा बृहस्पतिरस्मिन्योना असीषदन् ॥ २ ॥ ताअस्य
सूददोहसस्सोमꣳ श्रीणन्ति पृश्नयः ॥ जन्मन्देवानाँविशस्त्रिष्वारोचने दिवः ॥३॥
इन्द्रँविश्वा अवीवृधन्त्समुद्रव्यचं सङ्गिरः ॥ रथीतमꣳ रथीनाँवाजानाꣳ सत्प
तिम्पतिम् ॥ ४ ॥ प्रोथदश्वो नयवसेऽविष्यन्यदा महस्सँवरणाद्व्यस्थात् ॥ आद
स्य वातो अनुवातिशोचिरधस्मते व्रजनङ्कृष्णमस्ति ॥ ५ ॥ आयोष्ट्वा सदने
सादयाम्यवतश्छायायाꣳ समुद्रस्य हृदये ॥ रश्मीवतीम्भास्वती माया द्याम्भा
स्या पृथिवीमोर्वन्तरिक्षम् ॥ परमेष्ठी त्वा सादयतु दिवस्पृष्ठे व्यचस्वतीम्प्र
थस्वतीम् ॥ दिवँयच्छदिवन्दृꣳ हादिवम्माहिꣳसीः ॥ विश्वस्मै प्राणायापानाय
व्यानायो दानाय प्रतिष्ठायै चरित्राय ॥ सूर्यस्त्वाभिपातु मह्या स्वस्त्या च्छर्दिषा

शन्तमेनतया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवेसीदतम्॥६॥सहस्रस्य प्रमासि सहस्रस्य प्रति
मासि सहस्रस्योन्मासि॥ साहस्रोऽसि सहस्रायत्वा ॥ ७ ॥ ७ हरिः ॐ

अग्नेजातानष्ट ॥ ८ ॥ रश्मिनासत्यायसप्त ॥ ७ ॥ राज्ञ्यसिपञ्चदश ॥ १५ ॥
अयम्पुरोदश ॥ १० ॥ अग्निर्मूर्धात्रिꣳशत् ॥ ३० ॥ येन ऋषयोऽष्ट ॥ ८ ॥ तपश्च
सप्त ॥ ७ ॥ सप्तानुवाकेषुपञ्चाशीतिः ॥ ८५ ॥ युञ्जानोऽग्नेजातान्पञ्चाशीतिः
हरिः ॐ इति शुक्लयजुर्वेद काण्वसꣳहितापाठे षोळशोऽध्यायः

हरिः ॐ ॥ नमस्ते रुद्र मन्यवे उतोत इषवे नमः ॥ बाहुभ्यामुतते नमः॥१॥
या ते रुद्रशिवा तनूरघोरापापकाशिनी ॥ तया नस्तन्वाशन्तं मया गिरिशन्ता
भिचाकशीहि॥ २ ॥ या मिषुङ्गिरिशन्त हस्ते विभर्ष्यस्तवे ॥ शिवाङ्गिरित्रताङ्कुरु
माहिꣳसीः पुरुषञ्जगत् ॥३॥ शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छा वदामसि ॥ यथा

नस्सर्वमिज्जगदयक्ष्मꣳ सुमना असत् ॥४॥ अध्यवोचदधि वक्ता प्रथमो दैव्यो
भिषक् ॥ अहीꣳश्च सर्वाञ्जम्भ यन्त्सर्वाश्च यातुधान्योऽधराचीःपरासुव ॥ ५ ॥
असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रुस्सुमङ्गलः ॥ येचैनꣳ रुद्रा अभितो दिक्षु श्रि
तास्सहस्रशोऽवैषाꣳ हेळईमहे ॥ ६ ॥ असौयोऽवसर्पति नीलग्रीवो विलोहि
तः ॥ उतैनङ्गोपा अदृश्रन्नदृश्रन्नुदहार्यस्सदृष्टोमृळयातिनः ॥७॥ नमोऽस्तु
नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे ॥ अथो ये अस्य सत्वानो हन्तेभ्योऽकर
न्नमः ॥ ८ ॥ प्रमुञ्च धन्व नस्त्वमुभयो रात्न्योर्ज्याम् ॥ याश्चते हस्त इषे
वः पराता भगवोवप ॥ ९ ॥ विज्यन्धनुः कपर्दिनो विशल्यो बाणवाँ२उत ॥
अनेशन्नस्यया इषव आभुरस्य निषङ्गधिः ॥ १० ॥ परि ते धन्वनो हेतिरस्मा
न्वृणक्तु विश्वतः ॥ अथो यइषुधिस्त वारे अस्मन्निधेहितम् ॥ ११ ॥ याते

हेतिर्मीढ्ळुष्टम हस्ते बभूव ते धनुः ॥ तयास्मान्विश्वत स्त्वमयक्ष्मया परि भुज ॥ १२ ॥ अवतत्य धनुष्ट्वꣳ सहस्राक्ष शतेषुधे ॥ निशीर्य शल्यानाम्मुखा शिवोनस्सुमना भव ॥ १३ ॥ नमस्त आयुधा यानाततायं धृष्णवे ॥ उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यान्तवधन्वने ॥ १४ ॥ मानो महान्तमुत मानो अर्भकम्मान उक्षन्त मुतमान उक्षितम् ॥ मानोवधीः पितरम्मोत मातरम्मा नः प्रियास्तन्वो रुद्ररीरिषः ॥ १५ ॥ मानस्तो केतनयेमान आयुषिमानोगोषु मानो अश्वेषुरीरिषः ॥ मानो वीरान्रुद्र भामिनो वधीर्हविष्मन्तस्सद मित्त्वा हवामहे ॥ १६ ॥ १ ॥

नमो हिरण्यबाहवे सेनान्यै दिशाञ्चपतये नमोनमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः पशूनाम्पतये नमः ॥ नमःशष्पिञ्जराय त्विषीमते पथीनाम्पतये नमोनमो

हरिकेशायोपवीतिने पुष्टानाम्पतये नमः ॥ १ ॥ नमोबभ्लुशायाव्याधिनेऽन्ना
नाम्पतये नमोनमो भवस्य हेत्यैजगताम्पतयेनमः ॥ नमोरुद्रायाततायिने क्षेत्राणा
म्पतये नमोनमस्सूतायाहन्त्यै वनानाम्पतये नमः ॥ २ ॥ नमोरोहिताय स्थप
तये वृक्षाणाम्पतये नमोनमो भुवन्तये वारिवस्कृतायौषधीनाम्पतये नमः ॥ नमो
मन्त्रिणे वाणिजाय कक्षाणाम्पतये नमोनम उच्चैर्घोषायाक्रन्दयते पत्तीनाम्पतये
नमः ॥ ३ ॥ नमः कृत्स्नायताय धावते सत्वनाम्पतये नमोनमस्सहमानाय नि
व्याधिने आव्याधिनीनाम्पतये नमः ॥ नमः ककुभाय निषङ्गिणे स्तेनानाम्पतये
नमोनमो निचेरवे परिचरायारण्यानाम्पतये नमः ॥ ४ ॥ नमोवञ्चते परिवञ्च
ते स्तायूनाम्पतये नमोनमो निषङ्गिणे इषुधिमते तस्कराणाम्पतये नमः ॥ नम
स्सृकायिभ्यो जिघांसद्भ्यो मुष्णताम्पतये नमोनमोऽसि मद्भ्योनक्तञ्चरद्भ्यो

विकृन्तानाम्पतये नमः ॥ ५ ॥ २

नम उष्णीषिणे गिरिचराय कुलुञ्चानाम्पतये नमोनमइषुमद्भ्यो धन्वायिभ्य
श्च वोनमः ॥ नमआतन्वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यश्च वोनमोनम आयच्छद्भ्योऽ
स्यद्भ्यश्च वोनमः ॥ १ ॥ नमोविसृजद्भ्यो विध्यद्भ्यश्च वोनमोनमस्स्वपद्भ्यो
जाग्रद्भ्यश्च वोनमः ॥ नमः शयानेभ्य आसीनेभ्यश्च वोनमो नमस्तिष्ठद्भ्यो
धावद्भ्यश्चवोनमः ॥ २ ॥ नमस्सभाभ्यस्सभापतिभ्यश्च वोनमो नमोऽश्वेभ्योऽ
श्वपतिभ्यश्च वोनमः ॥ नम आव्याधिनीभ्यो विविध्यन्तीभ्यश्च वोनमोनम उ
गणाभ्यस्तृꣳहतीभ्यश्च वोनमः ॥ ३ ॥ नमोगणेभ्यो गणपतिभ्यश्च वोनमो
नमोव्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वोनमः ॥ नमोगृत्सेभ्यो गृत्सपतिभ्यश्च वोनमो
नमोविरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्चवोनमः ॥ ४ ॥ नमस्सेनाभ्यस्सेनानिभ्यश्च वोनमो

नमो रथिभ्यो अरथेभ्यश्च वोनमः ॥ नमःक्षतृभ्यस्सङ्ग्रही तृभ्यश्च वोनमोनमो महद्भ्यो अर्भकेभ्यश्च वोनमः ॥ ५ ॥ ३ ॥

नमस्तक्षभ्यो रथकारेभ्यश्च वोनमो नमःकुलालेभ्यः कर्मारेभ्यश्च वोनमः ॥ नमोनिषादेभ्यः पुञ्जिष्टेभ्यश्च वोनमो नमःश्वनिभ्यो मृगयुभ्यश्च वोनमः ॥ १ ॥ नमःश्वभ्यःश्वपतिभ्यश्च वोनमो नमोभवायच रुद्रायच ॥ नमश्शर्वायच पशुपतयेच नमोनीलग्रीवायच शितिकण्ठायच ॥ २ ॥ नमःकपर्दिनेच व्युप्तकेशाय च नमस्सहस्राक्षायच शतधन्वनेच ॥ नमोगिरिशायायच शिपिविष्टायच नमो मीढुष्टमाय चेषुमतेच ॥ ३ ॥ नमोह्रस्वायच वामनायच नमोबृहतेच वर्षीयसेच ॥ नमोवृद्धायच सवृधेच नमोऽग्र्यायच प्रथमायच ॥ ४ ॥ नमआशवेचाजिरायच नमश्शीघ्र्यायच शीभ्यायच ॥ नमऊर्म्यायचावस्वन्यायच न

मौनादे्यायच द्वीप्यायच ॥ ५ ॥ ४

नमोज्येष्ठायच कनिष्ठायच नमःपूर्वजायचापरजायच ॥ नमोमध्यमायचाप
गल्भायच नमोजघन्यायच बुध्न्यायच ॥१॥ नमस्सोभ्यायच प्रतिसर्यायच नमो
याम्यायच क्षेम्यायच ॥ नमः श्लोक्यायचावसान्यायच नमउर्वर्यायच खल्याय
च ॥ २ ॥ नमोवन्यायच कक्ष्यायच नमः श्रवायच प्रतिश्रवायच ॥ नमआशुषे
णायचाशुरथायच नमःशूरायचावभेदिनेच ॥ ३ ॥ नमोबिल्मिनेच कवचिनेच
नमोवर्मिणेच वरूथिनेच ॥ नमः श्रुतायच श्रुतसेनायच नमोदुन्दुभ्यायचाहन
न्यायच ॥ ४ ॥ नमोधृष्णवेच प्रमृशायच नमोनिषङ्गिणेचेषुधिमतेच ॥ नमस्ती
क्ष्णेषवेचायुधिनेच नमस्स्वायुधायच सुधन्वनेच ॥ ५ ॥ ५

नमस्स्रुत्यायचपथ्यायच नमःकाट्यायच नीप्यायच ॥ नमःकुल्यायच सर

स्यायच नमोनादेयायच वैशन्तायच ॥ १ ॥ नमःकूप्यायचावट्यायच नमई

ध्रयायचातप्यायच ॥ नमोमेघ्यायच विद्युत्यायच नमोवर्ष्यायचावर्ष्यायच ॥ २ ॥

नमोवात्यायच रेष्म्यायच नमोवास्तव्यायच वास्तुपायच ॥ नमस्सोमायच रुद्रा

यच नमस्ताम्रायचारुणायच ॥ ३ ॥ नमःशङ्गवेच पशुपतयेच नमउग्रायच भी

मायच ॥ नमोऽग्रेवधायच दूरेवधायच नमोहन्त्रेच हनीयसेच ॥ ४ ॥ नमो

वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो नमस्ताराय ॥ नमःशम्भवेच मयोभवेच नमःशङ्करायच

मयस्करायच नमःशिवायच शिवतरायच ॥ ५ ॥ ६ ॥

नमःपार्यायचावार्यायच नमःप्रतरणायचोत्तरणायच ॥ नमस्तीर्थ्यायच कू

ल्यायच नमश्शष्प्यायच फेन्यायच ॥ १ ॥ नमस्सिकत्यायच प्रवाह्यायच न

मःकिंशिलायच क्षयणायच ॥ नमःकपर्दिनेच पुलस्तिनेच नमइरण्यायच

प्रपथ्यायच ॥ २ ॥ नमोवृज्यायच गोष्ठ्यायच नमस्तल्प्यायच गेह्यायच ॥ न
मोहृद्यायच निवेष्प्यायच नमःकाट्यायच गह्वरेष्ठायच ॥ ३ ॥ नमःशुष्क्याय
चहरित्यायच नमःपाꣳसव्यायच रजस्यायच ॥ नमोलोप्यायचोलप्यायच नम
ऊर्व्यायच सूर्व्यायच ॥ ४ ॥ नमःपर्णायच पर्णशदायच नमउद्गुरमाणायचा
भिघ्नतेच ॥ नमआखिदतेच प्रखिदतेच नमइषुकृद्भ्यो धनुष्कृद्भ्यश्च वोनमः ॥
नमोवःकिरिकेभ्यो देवानाꣳहृदयेभ्यो नमोविचिन्वत्केभ्यो नमोविक्षिणत्केभ्यो
नमआनिर्हतेभ्यः ॥ ५ ॥ ७

द्रापे अन्धसस्पते दरिद्र नीललोहित ॥ आसाम्प्रजानामेषाम्पशूनाम्माभे
र्मारोङ्मो चनःकिञ्चनाममत् ॥ १ ॥ इमा रुद्राय तवसे कपर्दिने क्षयद्वीराय प्र
भरामहे मतीः ॥ यथाशमसद्द्विपदे चतुष्पदे विश्वम्पुष्टङ्ग्रामे अस्मिन्न नातु

रम् ॥ २ ॥ यातें रुद्रशिवा तनूश्शिवा विश्वाहा भेषजी ॥ शिव ऋतस्यंभेष
जी तयानो मृळजीवसें ॥ ३ ॥ परिणो हेती रुद्रस्य वृज्यात्परित्वेषस्य दुर्मति
र्महीगात् ॥ अवस्थिरा मघवंद्भ्यस्तनुष्व मीढ्वस्तोकाय तनयायमृळ ॥ ४ ॥
मीढ्ढुष्टम शिवतम शिवो नस्सुमना भव ॥ परमे वृक्ष आयुधन्निधाय कृत्तिं
व्वसान आचरपिनाकम्बिभ्रदागहि ॥ ५ ॥ विकिरिद्रविलोहित नमस्ते अस्तु
भगवः ॥ यास्तें सहस्रꣳ हेतयो न्यमस्मन्निवं पन्तुताः ॥ ६ ॥ सहस्राणिस
हस्रशो बाह्वोस्तव हेतयः ॥ तासामीशानो भगवःपराचीना मुखाकृधि ॥ ७ ॥
असङ्ख्याता सहस्राणि येरुद्रा अधिभूम्याम् ॥ तेषाꣳ सहस्रयोजनेऽवधन्वानि
तन्मसि ॥ ८ ॥ अस्मिन्महत्यर्णवेऽन्तरिक्षे भवा अधि ॥ तेषाꣳ सहस्रयोज
नेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ ९ ॥ नीलग्रीवाः शितिकण्ठा दिवꣳरुद्रा उपश्रिताः ॥

तेषाँ॒ सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ १० ॥ नीलग्रीवाश्शितिकण्ठाश्शर्वा
अधःक्षमा चराः ॥ तेषाँ॒ सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ ११ ॥ येवृक्षेषु
शष्पिञ्जरा नीलग्रीवा विलोहिताः ॥ तेषाँ॒ सहस्रयोजनेऽव धन्वानि तन्मसि
॥ १२ ॥ येभूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः ॥ तेषाँ॒सहस्रयोजनेऽव
धन्वानि तन्मसि ॥ १३ ॥ ये पथाम्पथिरक्षिण ऐळ बृदा आयुर्युधः ॥ तेषाँ
॒ सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ १४ ॥ येतीर्थानि प्रचरन्ति सृकाहस्ता
निषङ्गिणः ॥ तेषाँ॒ सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ १५ ॥ येऽन्नेषु विवि
ध्यन्ति पात्रेषु पिबतो जनान् ॥ तेषाँ॒ सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ १६ ॥
यएतावन्तश्च भूयाँ॒सश्च दिशोरुद्रावि तस्थिरे ॥ तेषाँ॒ सहस्रयोजनेऽवधन्वा
नितन्मसि ॥ १७ ॥ नमोऽस्तु रुद्रेभ्यो येदिवि येषाँवर्षमिषवः ॥ तेभ्योदश

प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीची र्दशोर्ध्वाः ॥ तेभ्यो नमो अस्तु तेनो मृळयन्तु तेनोऽवन्तु ॥ तेयन्द्विष्मो यश्चनो द्वेष्टितमेषाञ्जम्भेदध्मः ॥ नमोऽस्तुरुद्रेभ्यो येऽन्तरिक्षे येषाँव्वात इषवः ॥ तेभ्योदश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीची र्दशोदीची र्दशोर्ध्वाः ॥ तेभ्यो नमो अस्तु तेनोमृळयन्तु तेनोऽवन्तु ॥ तेयन्द्विष्मो यश्चनो द्वेष्टितमेषाञ्जम्भेदध्मः ॥ नमोऽस्तु रुद्रेभ्यो ये पृथिव्याँय्येषामन्नमिषवः ॥ तेभ्यो दशप्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वाः ॥ तेभ्यो नमो अस्तु तेनोमृळयन्तु तेनोऽवन्तु ॥ तेयन्द्विष्मो यश्च नोद्वेष्टि तमेषाञ्जम्भे दध्मः ॥ १८ ॥ ८ ॥ हरिःॐ

नमस्तेषोळश ॥ १६ ॥ नमोहिरण्यबाहवे ॥ ५ ॥ नमउष्णीषिणे ॥ ५ ॥ नमस्तक्षभ्यः ॥ ५ ॥ नमोज्येष्ठाय ॥ ५ ॥ नमस्त्रुत्याय ॥ ५ ॥ नमःपार्यायेति

पञ्चपञ्च ॥ ५ ॥ द्रापेअन्धसइत्यष्टादश ॥ १८ ॥ अष्टानुवाकेषुचतुःषष्टिः ॥६४॥ वृक्षो भूतः पथस्तीर्थं ह्यन्नञ्चैतावतोऽपिच ॥ नमोऽस्तु रुद्रंपूर्ववा उक्त्वा वाच्याः क्रमाद्दिवि ॥ १ ॥ अन्तरिक्षे पृथिव्यांचाध्याये सप्तदशोतथा ॥ एवं यःपठते रुद्र गणोभूत्वा वसेच्चिरम् ॥ २ ॥ इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसँहितापाठेसप्तदशोऽध्यायः

हरिःॐ अश्मन्नूर्जम्पर्वते शिश्रियाणामद्भ्य ओषधीभ्यो वनस्पतिभ्यो अधि सम्भृतम्पयः ॥ तान्न इषमूर्जन्धत्त मरुतस्सँरराणा अश्मँस्ते क्षुन्मयित ऊ र्ग्यन्द्विष्मस्तन्ते शुगृच्छतु ॥ १ ॥ इमामे अग्नइष्टका धेनवस्सन्त्वेकाच दशाच दशाच शतञ्च शतञ्च ॥ सहस्रञ्च सहस्रञ्चायुतञ्चायुतञ्च नियुतञ्च नियुत ञ्च ॥ २ ॥ अर्बुदञ्च न्यर्बुदञ्च समुद्रश्च मध्यञ्चान्तश्च परार्धश्च ॥ एता मे अग्नइष्टका धेनवस्सन्त्वमुत्रामुष्मिँल्लोके ॥ ३ ॥ ऋतवस्थ ऋतावृध ऋतु

छास्थं ऋतावृधः ॥ घृतश्च्युतो मधुश्च्युतो विराजोनाम कामदुघा अक्षीय
माणाः ॥ ४ ॥ समुद्रस्य त्वावकयाग्ने परिव्ययामसि ॥ पावको अस्मभ्यꣳ शि
वोभव ॥ ५ ॥ हिमस्यत्वा जरायुणाग्ने परिव्ययामसि ॥ पावको अस्मभ्यꣳशि
वोभव ॥ ६ ॥ उप ज्मन्नुप वेतसेऽवतरनदीष्वा ॥ अग्नेपित्तमपामसि मण्डूकिता
भिरागहि सेमन्नो यज्ञम्पावकवर्णꣳ शिवङ्कृधि ॥ ७ ॥ अपामिदन्ययनꣳ समुद्र
स्य निवेशनम् ॥ अन्याꣳस्ते अस्मत्तपन्तुहेतयः पावको अस्मभ्यꣳशिवोभव ॥८॥
अग्ने पावक रोचिषा मन्द्रयादेवजिह्वया ॥ आदेवान्वक्षि यक्षिच ॥ ९ ॥ सनः
पावकदीदिवोऽग्ने देवाँ२इहावह ॥ उप यज्ञꣳ हविश्चनः ॥ १० ॥ पावकयायाश्चित
यन्त्या कृपाक्षामन्रुरुच उषसोन भानुना ॥ तूर्वन्नया मन्नेतशस्यनूरण आयो घृ
णेन ततृषाणो अजरः ॥ ११ ॥ नमस्ते हरसे शोचिषे नमस्ते अस्त्वर्चिषे ॥

अन्याँ२ऽस्ते अस्मत्तपन्तु हेतयः पावको अस्मभ्यँ२ऽशिवोभव ॥ नृषदे वेळप्सुष
दे वेड्बर्हिषदे वेड्वनसदे वेट्स्वर्विदेवेट् ॥ १२ ॥ येदेवा देवानाँय्यज्ञिया य
ज्ञियानाँ२ऽसँव्वत्सरीणमुप भागमासते ॥ अहुतादोहविषो यज्ञे अस्मिन्त्स्वय
म्पिबन्तु मधुनो घृतस्य ॥ १३ ॥ येदेवा देवेष्वधि देवत्वमायन्ये ब्रह्मणः पु र
एतारो अस्य ॥ येभ्योनऋते पवतेधा मकिञ्चननते दिवोन पृथिव्या अधिस्नु
षु ॥ १४ ॥ प्राणदा अपानदा व्यानदा वर्चोदा वरिवोदाः ॥ अन्याँ२ऽस्ते अ
स्मत्तपन्तु हेतयः पावको अस्मभ्यँ२ऽशिवोभव ॥ १५ ॥ १ ॥

अग्निस्तिग्मेन शोचिषा या सद्विश्वन्यत्रिणम् ॥ अग्निनो वनुते रयिम् ॥ १ ॥
यइमाविश्वा भुवनानि जुह्वदृषिर्होता न्यसीदत्पिता नः ॥ स आशिषा द्रविण
मिच्छमानः प्रथमच्छदवराँ२ आविवेश ॥ २ ॥ किँ२स्विदासीदधिष्ठानमारम्भणङ्क

तमास्वित्कथासीत् ॥ यतो भूमिञ्जनयन्विश्वकर्मा विद्यामौर्णोन्महिना विश्वच
क्षाः ॥ ३ ॥ विश्वतश्चक्षुरुत विश्वतो मुखो विश्वतो बाहुरुत विश्वतस्पात् ॥ स
म्बाहुभ्यान्धमति सम्पतत्रै र्द्यावाभूमी जनयन्देव एकः ॥ ४ ॥ किँ स्विद्वनङ्क
उसवृक्ष आसयतो द्यावापृथिवी निष्टतक्षुः ॥ मनीषिणो मनसा पृच्छतेदुतद्यद
ध्यतिष्ठ द्भुवनानि धारयन् ॥ ५ ॥ याते धामानि परमाणि यावमायामध्यमा वि
श्वकर्मन्नुतेमा ॥ शिक्षा सखिभ्यो हविषिस्वधावस्व यँय्यजस्वतन्वँ्वृधानः ॥६॥
वाचस्पतिँविश्वकर्माणमूतये मनोजुवँवाजे अद्याहुवेम ॥ सनो विश्वानि हव
नानि जोषद्विश्वशम्भूरवसे साधुकर्मा ॥ ७ ॥ विश्वकर्मन्हविषा वा वृधानः
स्वयँय्यजस्व पृथिवीमुतद्याम् ॥ मुह्यन्त्वन्ये अभितस्सपत्ना इहास्माकम्मघवा
सूरिरस्तु ॥ ८ ॥ विश्वकर्मन्हविषा वर्धनेन त्रातारमिन्द्रमकृणोरयुध्यम् ॥

तस्मै विशस्समनमन्त पूर्वीरयमुग्रो विहव्यो यथासत् ॥ ९ ॥ २ ॥

चक्षुषः पितामनसा हिधीरो घृतमेने अजनन्नम्नमाने ॥ यदेदन्ता अदद्द
हन्त पूर्व आदिद्यावा पृथिवी अप्रथेताम् ॥ १ ॥ विश्वकर्मा विमना आद्विहा
या धाता विधाता परमोत सन्दृक् ॥ तेषामिष्टानि समिषामदन्ति यत्रा सप्त
ऋषीन्परएकमाहुः ॥ २ ॥ योनः पिताजनितायो विधाता धामानि वेद भुव
नानि विश्वा ॥ यो देवानान्नामधाएक एवतꣳ सम्प्रश्नम्भुवनायन्त्यन्या ॥ ३ ॥
तआयजन्त द्रविणꣳ समस्माऋषयः पूर्वे जरितारोनभूना ॥ असूर्ते सूर्ते रज
सि निषत्ते ये भूतानि समकृण्वन्निमानि ॥ ४ ॥ परो दिवा परएना पृथिव्या
परो देवेभिरसुरैर्यदस्ति ॥ कꣳस्विद्गर्भम्प्रथमन्दध्र आपो यत्र देवास्समपश्य
न्तपूर्वे ॥ ५ ॥ तमिद्गर्भम्प्रथमन्दध्रआपो यत्र देवास्समगच्छन्त विश्वे ॥

अजस्य नाभा अध्येकमर्पितँय्यस्मिन्विश्वानि भुवनानि तस्थुः ॥ ६ ॥ नतँविदाथय इमाजजानान्य द्युष्माकमन्तरम्बभूव ॥ नीहारेण प्रावृता जल्प्याचासुतृप उक्थशासँश्चरन्ति ॥ ७ ॥ विश्वकर्मा ह्यजनिष्ट देव आदिद्गन्धर्वो अभवद्द्वितीयः ॥ तृतीयः पिता जनितौषधीनामपाङ्गर्भँव्यदधात्पुरुत्रा ॥ ८ ॥ ३ ॥

आशुःशिशानो वृषभोन भीमो घनाघनःक्षोभणश्चर्षणीनाम् ॥ सङ्क्रन्दनोऽनि मिषएकवीरश्शतँसेना अजयत्साकमिन्द्रः ॥ १ ॥ सङ्क्रन्दनेनानि मिषेण जिष्णुना युत्कारेण दुश्च्यवनेन धृष्णुना ॥ तदिन्द्रेण जयत तत्सहध्वँय्युधो नरइषु हस्तेन वृष्णा ॥ २ ॥ सइषु हस्तैस्सनिषङ्गिभिर्वशीसँस्रष्टा सयुधइन्द्रो गणेन ॥ सँसृष्टजित्सोमपा बाहु शर्ध्युग्रधन्वा प्रतिहिताभिरस्ता ॥ ३ ॥ बृहस्पते परिदीया रथेन रक्षोहा मित्राँ२अपबाधमानः ॥ प्रभञ्जन्त्सेनाः प्रमृणो

युधाजयन्नस्माकमेध्यविता रथानाम् ॥ ४ ॥ बलविज्ञायस्थविरः प्रवीरस्सहस्वान्वाजी
सहमान उग्रः ॥ अभिवीरो अभिसत्वा सहोजा जैत्रमिन्द्र रथमातिष्ठ गोवित् ॥
५ ॥ गोत्रभिदङ्गोविदँ्वज्रबाहुञ्जयन्तमज्मप्रमृणन्तमोजसा ॥ इमꣳसजाता
अनुवीरयध्वमिन्द्रꣳ सखायो अनुसꣳरभध्वम् ॥ ६ ॥ अभि गोत्राणि सहसागा
हमानोऽदयो वीरश्शतमन्युरिन्द्रः ॥ दुश्च्यवनः पृतनाषाळ युध्योऽस्माकꣳ सेना
अवतु प्रयुत्सु ॥ ७ ॥ इन्द्रआसान्नेता बृहस्पतिर्दक्षिणा यज्ञः पुरएतु सोमः ॥
देवसेनानामभि भञ्जतीनाञ्जयन्तीनाम्मरुतो यन्त्वग्रम् ॥ ८ ॥ इन्द्रस्यवृष्णो
वरुणस्य राज्ञ आदित्यानाम्मरुताꣳ शर्धउग्रम् ॥ महामनसाम्भुवनच्यवानाङ्घो
षो देवानाञ्जयतामुदस्थात् ॥ ९ ॥ उद्धर्षय मघवन्नायुधान्युत्सत्वनाम्मा म
कानाम्मनाꣳसि ॥ उद्वृत्रहन्वाजिनाँवाजिनान्युद्रथानाञ्जयताँय्यन्तु घोषाः ॥

१० ॥ अस्माकमिन्द्रस्समृतेषु ध्वजेष्वस्माकँय्या इषवस्ता जयन्तु ॥ अस्मा
कँव्वीरा उत्तरे भवन्त्वस्माँ२उदेवा अवता हवेषु ॥ ११ ॥ अमीषाञ्चित्तम्प्रति
लोभयन्ती गृहाणाङ्गान्यप्वेपरेहि ॥ अभिप्रेहि निर्दहहृत्सुशोकैरन्धेना मित्रास्त
मसा सचन्ताम् ॥ १२ ॥ अवसृष्टा परापत शरव्ये ब्रह्म सꣳशिते ॥ गच्छा
मित्रान्प्रपद्यस्वमामीषाङ्कञ्चनोच्छिषः ॥ १३ ॥ प्रेता जयता नर इन्द्रोवश्शर्म
यच्छतु ॥ उग्रावस्सन्तु बाहवोऽनाधृष्या यथासथ ॥ १४ ॥ असौ यासेना
मरुतः परेषामभ्यैति नओजसा स्पर्धमाना ॥ ताङ्गूहततमसा पव्रते नयथा
मी अन्यो अन्यन्नजानन् ॥ १५ ॥ यत्र बाणा स्सम्पतन्ति कुमारा विशिखाइ
व ॥ तन्नइन्द्रो बृहस्पतिरदितिश्शर्म यच्छतु विश्वाहा शर्मयच्छतु ॥ १६ ॥
मर्माणिते वर्मणाच्छादयामि सोमस्त्वा राजा मृतेनानुवस्ताम् ॥ उरोर्वरीयोव

रुणस्तेकृणोतु जयन्तन्त्वानु देवामदन्तु ॥ १७ ॥ ४

उदेनमुत्तरान्नयाग्ने घृतेनाहुत ॥ रायस्पोषेण सꣳसृज प्रजयाच बहुङ्कृ
धि ॥ १ ॥ इन्द्रेमम्प्रतरान्नयसजातानामसद्वशी ॥ समेनꣳवर्चसा सृजदेवा
नाम्भागदाअसत् ॥ २ ॥ यस्य कुर्मो गृहे हविस्तमग्ने वर्धयात्वम् ॥ तस्मै दे
वा अधिब्रवन्नयञ्च ब्रह्मणस्पतिः ॥ ३ ॥ उदुत्वा विश्वे देवा अग्नेभरन्तु चि
त्तिभिः ॥ सनोभव शिवस्त्वꣳ सुप्रतीको विभावसुः ॥ ४ ॥ पञ्चदिशो दैवी
र्यज्ञमवन्तु देवीरपामतिन्दुर्मतिम्बाधमानाः ॥ रायस्पोषे यज्ञपतिमाभजन्ती
रायस्पोषे अधि यज्ञो अस्थात् ॥ ५ ॥ समिद्धे अग्ना अधिमामहान उक्थपत्र
ईड्योगृभीतः ॥ तप्तङ्घर्मम्परिगृह्या यजन्तोर्जा यद्यज्ञमयजन्त देवाः ॥ ६ ॥
दैव्याय धर्त्रे जोष्ट्रे देवश्रीः श्रीमणाश्शतपयाः ॥ परिगृह्य देवा यज्ञमायन्देवा

देवेभ्यो अध्वर्यन्तो अस्थुः ॥ ७ ॥ वीतꣳ हविश्शमितꣳ शमिता यजध्यै तु
रीयो यज्ञो यत्र हव्यमेति ॥ ततोवाका आशिषोनो जुषन्ताम् ॥ ८ ॥ सूर्य
रश्मिर्हरिकेशः पुरस्तात्सविता ज्योतिरुदयाँ२अजस्रम् ॥ तस्य पूषा प्रसवेया
ति विद्वान्त्सम्पश्यन्विश्वा भुवनानि गोपाः ॥ ९ ॥ विमान एषादिवो मध्य
आस्त आपप्रिवान्रोदसी अन्तरिक्षम् ॥ सविश्वाचीरभिचष्टे घृताचीरन्तरा पू
र्वमपरञ्च केतुम् ॥ १० ॥ उक्षा समुद्रो अरुणस्सुपर्णः पूर्वस्ययोनिम्पितुरा वि
वेश ॥ मध्ये दिवो निहितः पृश्निरश्मा विचक्रमे रजसस्पात्यन्तौ ॥ ११ ॥
इन्द्रँविश्वा अवीवृधन्त्समुद्रव्यचसङ्गिरः ॥ रथीतमꣳ रथीनाँवाजानाꣳ स
त्पतिम्पतिम् ॥ १२ ॥ देवहूर्यज्ञ आचवक्षत्सुम्नहूर्यज्ञ आचवक्षत् ॥ यक्षदग्नि
र्देवो देवाँ२आचवक्षत् ॥ १३ ॥ वाजस्य माप्रसव उद्ग्राभेणोदग्रभीत् ॥ अ

धा सपत्नानिन्द्रोमे निग्राभेणाधराँ२अकः ॥ १४ ॥ उद्ग्राभञ्च निग्राभञ्च ब्रह्मदेवा अवीवृधन् ॥ अधा सपत्नानिन्द्राग्नीमे विषूचीनान्व्यस्यताम् ॥ १५ ॥ ५ ॥

क्रमध्वमग्निनानाकमुख्यँ हस्तेषु बिभ्रतः ॥ दिवस्पृष्ठँ स्वर्गत्वा मिश्रादेवेभिराध्वम् ॥ १ ॥ प्राचीमनु प्रदिशम्प्रेहि विद्वानग्नेरग्ने पुरोअग्निर्भवेह ॥ विश्वा आशा दीद्यानो विभाह्यूर्जन्नो धेहि द्विपदे चतुष्पदे ॥ २ ॥ पृथिव्या अहमुदन्तरिक्षमारुहमन्तरिक्षाद्दिवमारुहम् ॥ दिवो नाकस्य पृष्ठात्स्वर्ज्योतिरगामहम् ॥ ३ ॥ स्वर्यन्तो नापेक्षन्त आद्याँ रोहन्ति रोदसी ॥ यज्ञँय्ये विश्वतोधारँ सुविद्वाँ सोवितेनिरे ॥ ४ ॥ अग्ने प्रेहि प्रथमो देव यताञ्चक्षुर्देवानामुतमर्त्यानाम् ॥ इयक्षमाणा भृगुभिस्सजोषास्स्वर्यन्तु यजमानास्स्वस्ति ॥ ५ ॥ नक्तोषासा समनसा विरूपे धापयेते शिशुमेकँ समीची ॥ द्यावाक्षामारुक्मो

अन्तर्विभाति देवा अग्निर्धारयन्द्रविणोदाः ॥ ६ ॥ अग्ने सहस्राक्ष शतमूर्धञ्छ
तन्ते प्राणास्सहस्रंव्यानाः ॥ त्वꣳसाहस्रस्य रायईशिषे तस्मैते विधेम वाजाय
स्वाहा ॥ ७ ॥ सुपर्णोऽसि गरुत्मान्पृष्ठे पृथिव्यास्सीद ॥ भासान्तरिक्षमापृ
णज्योतिषा दिवमुत्तभान तेजसा दिश उद्दृꣳह ॥ ८ ॥ आजुह्वानस्सुप्रतीकः
पुरस्तादग्ने स्वँय्योनिमासीद साधुया ॥ अस्मिन्त्सधस्थे अध्युत्तरस्मिन्विश्वे
देवा यजमानश्च सीदत ॥ ९ ॥ ताꣳसवितुर्वरेण्यस्यचित्रामाहँव्वृणेसुमतिंव्वि
श्वजन्याम् ॥ यामस्य कण्वो अदुहत्प्रपीनाꣳ सहस्रं धाराम्पयसा महीङ्गाम् ॥
१० ॥ विधेमते परमे जन्मन्नग्ने विधेमस्तोमैरवरे सधस्थे ॥ यस्माद्योनेरुदा
रिथा यजेतम्प्रत्वे हवीꣳषिजुहुरे समिद्धे ॥ ११ ॥ प्रेद्धो अग्ने दीदिहि पुरोनो
जस्रया सूर्म्याय विष्ठ ॥ त्वाꣳशश्वन्त उपयन्ति वाजाः ॥ १२ ॥ अग्नेत म

द्या श्वन्नस्तोमैः क्रतुन्न भद्रꣳ हृदिस्पृशम् ॥ ऋध्यामात ओहैः ॥ १३ ॥ चि
त्तिञ्जुहोमि मनसा घृतेन यथादेवा इहागमन्वीति होत्राऋता वृधः ॥ पत्येवि
श्वस्य भूमनो जुहोमि विश्वकर्मणे विश्वाहादाभ्यꣳहविः ॥ १४ ॥ सप्तते अग्ने
समिधस्सप्त जिह्वास्सप्त ऋषयस्सप्त धाम प्रियाणि ॥ सप्तहोत्रास्सप्तधात्वा य
जन्ति सप्तयोनीरापृणस्व घृतेनस्वाहा ॥ १५ ॥ ६

शुक्रज्योतिश्च चित्रज्योतिश्च सत्यज्योतिश्च ज्योतिष्माꣳश्च ॥ शुक्रश्चऋत
पाश्चात्यꣳहाः ॥ १ ॥ ईदृङ्चान्यादृङ्च सदृङ्चप्रतिसदृङ्च ॥ मितश्च सम्मि
तश्च सभराः ॥ २ ॥ ऋतजिच्च सत्यजिच्च सेनजिच्च सुषेणश्च ॥ अन्तिमित्र
श्चदूरे अमित्रश्च गणः ॥ ३ ॥ ऋतश्च सत्यश्च ध्रुवश्च धरुणश्च ॥ धर्ताच वि
धर्ताच विधारयः ॥ ४ ॥ ईदृक्षास एतादृक्षास ऊषुणस्सदृक्षासः प्रतिसदृक्षास

एतेन ॥ मितासश्च सम्मितासोनो अद्यसभरसो मरुतो यज्ञेअस्मिन् ॥ ५ ॥
स्वतवाँश्च प्रघासीचं सान्तपनश्च गृहमेधीचं ॥ क्रीळीचं शाकीचोज्जेषी ॥ ६ ॥
इन्द्रन्दैवीर्विशो मरुतोऽनुवर्त्मानोऽभवन्यथेन्द्रन्दैवीर्विशो मरुतोऽनुवर्त्मानोऽभव
न् ॥ एवमिमँय्यजमानन्दैवीश्च विशोमानुषीश्चानुवर्त्मानोभूयासुः ॥ ७ ॥ ७ हरिः ॐ
अश्मन्नूर्जम्पञ्चदश ॥ १५ ॥ अग्निस्तिग्मेननव ॥ ९ ॥ चक्षुषःपिताष्ट ॥ ८ ॥
आशुःशिशानस्सप्तदश ॥ १७ ॥ उदेनम्पञ्चदश ॥ १५ ॥ क्रमध्वमग्निनाच ॥ १५ ॥
शुक्रज्योतिश्चसप्त ॥ ७ ॥ सप्तानुवाकेषु षडशीतिः ॥ ८६ ॥ इतिशुक्लयजुर्वेदका
ण्वसँहितापाठेऽष्टादशोऽध्यायः ॥ हरिः ॐ

हरिः ॐ ॥ इमँस्तनमूर्जस्वन्तन्धयापाम्प्रपीनमग्ने सरिरस्य मध्ये ॥ उत्सञ्जु
षस्व शतधारमर्वन्त्समुद्रियँ सदनमाविशस्व ॥ १ ॥ घृतम्मिमिक्षे घृतमस्य

योनौर्घृते श्रितो घृतम्वस्य धाम ॥ अनुष्वधमावह मादयस्वस्वाहाकृतँव्वृषभ वक्षि हव्यम् ॥ २ ॥ समुद्रा दूर्म्मिर्मधु माँ२उदारदुपाꣳशुना सममृतत्वमानट् ॥ घृतस्य नाम गुह्यँय्यदस्ति जिह्वा देवानाममृतस्यनाभिः ॥ ३ ॥ वयन्नामप्रब्रवामा घृतस्यास्मिन्यज्ञे धारयामानमोभिः ॥ उपब्रह्मा शृणवच्छस्यमानञ्चतुःशृङ्गोऽवमीद्गौरएतत् ॥ ४ ॥ चत्वारि शृङ्गा त्रयो अस्य पादाद्वे शीर्षे सप्तहस्तासोअस्य ॥ त्रिधा बद्धो वृषभो रोरवीति महोदेवो मर्त्याँ२आविवेश ॥ ५ ॥ त्रिधा हितम्पणिभिर्गुह्यमानङ्गविदेवासो घृतमन्वविन्दन् ॥ इन्द्र एकꣳ सूर्य एकञ्जजान वेनादेकꣳ स्वधया निष्टतक्षुः ॥ ६ ॥ एताअर्षन्ति हृद्यात्समुद्राच्छतव्रजा रिपुणानावचक्षे ॥ घृतस्य धारा अभिचाकशीमि हिरण्ययो वेतसो मध्यआसाम् ॥ सम्यक्स्रवन्ति सरितो नधेना अन्तर्हृदा मनसा पूयमानाः ॥

एते अर्षन्त्यूर्मयो घृतस्य मृगा इवक्षिपणोरीषमाणाः ॥ ७ ॥ सिन्धोरिव प्राध्व
नेशूघनासो वातप्रमियःपतयन्ति यह्वाः ॥ घृतस्य धारा अरुषोनवाजी काष्ठा
भिन्दन्नूर्मिभिः पिन्वमानः ॥ ८ ॥ अभिप्रवन्त समने वयोषाःकल्याण्यस्स्म
यमानासो अग्निम्॥ घृतस्य धारास्समिधो नसन्तता जुषाणो हर्यतिजातवेदाः ॥
९ ॥ कन्याइव वहतुमे तवाउ अञ्ज्यञ्जाना अभिचाकशीमि ॥ यत्रसोमस्सू
यते यत्र यज्ञो घृतस्य धारा अभितत्पवन्ते ॥ १० ॥ अभ्यर्षत सुष्टुतिङ्गव्यमा
जिमस्मासु भद्राद्रविणानि धत्त ॥ इमँय्यज्ञन्नयत देवतानो घृतस्य धारामधु
मत्पवन्ते ॥ ११ ॥ धामन्ते विश्वम्भुवनमधि श्रितमन्तस्समुद्रे हृद्यन्तरायु
षि ॥ अपामनीके समिथेय आभृतस्तमश्या ममधुमन्तन्तऊर्मिम् ॥ १२ ॥ १
वाजश्चमे प्रसवश्चमे प्रयतिश्चमे प्रसितिश्चमे ॥ धीतिश्चमे क्रतुश्चमे स्वरश्च

मे श्लोकश्चमे ॥ श्रावश्चमे श्रुतिश्चमे ज्योतिश्चमे स्वश्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ १ ॥
प्राणश्चमेऽपानश्चमे व्यानश्चमेऽसुचमे ॥ चित्तञ्चम आधीतञ्चमे वाक्चमे मन
श्चमे ॥ चक्षुश्चमे श्रोत्रञ्चमे दक्षश्चमे बलञ्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २ ॥ ओ
जश्चमे सहश्चम आत्माचमे तनूश्चमे ॥ शर्मचमे वर्मचमेऽङ्गानिचमेऽस्थीनिच
मे ॥ परूꣳषिचमे शरीराणिचम आयुश्चमे जराचमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ३ ॥
ज्यैष्ठ्यञ्चम आधिपत्यञ्चमे मन्युश्चमे भामश्चमे ॥ अमश्चमेऽम्भश्चमे जेमाच
मे महिमाचमे वरिमाचमे प्रथिमाचमे वर्षिमाचमे द्राघिमाचमे ॥ वृद्धञ्चमे वृद्धि
श्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ४ ॥ २

सत्यञ्चमे श्रद्धाचमे जगच्चमे धनञ्चमे ॥ विश्वञ्चमे महश्चमे क्रीळाचमेमोद
श्चमे ॥ जातञ्चमे जनिष्यमाणञ्चमे सूक्तञ्चमे सुकृतञ्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ १ ॥

वित्तञ्चमे वेद्यञ्चमे भूतञ्चमेभविष्यच्चमे ॥ सुगञ्चमे सुपथ्यञ्चमऋद्धञ्चम ऋद्धि
श्चमे ॥ क्लृप्तञ्चमे क्लृप्तिश्चमे मतिश्चमेसुमतिश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २ ॥ य
न्ताचमे धर्ताचमे क्षेमश्चमे धृतिश्चमे ॥ विश्वञ्चमे महश्चमे सँविच्चमे ज्ञात्र
ञ्चमे ॥ सीरञ्चमे लयश्चमे सूश्चमे प्रसूश्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ३ ॥ शञ्च
मे मयश्चमे प्रियञ्चमेऽनुकामश्चमे ॥ कामश्चमे सौमनसश्चमे भगश्चमे द्रविणं
श्चमे ॥ भद्रञ्चमे श्रेयश्चमे वसीयश्चमे यशश्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ४ ॥ ३

ऊर्क्चमे सूनृताचमे पयश्चमे रसश्चमे ॥ घृतञ्चमे मधुचमे सग्धिश्चमे सपी
तिश्चमे ॥ कृषिश्चमे वृष्टिश्चमे जैत्रञ्चम औद्भिद्यञ्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ १ ॥
ऋतञ्चमेऽमृतञ्चमेऽयक्ष्मञ्चमेऽनामयच्चमे ॥ जीवातुश्चमे दीर्घायुत्वञ्चमेऽनमित्र
ञ्चमेऽभयञ्चमे ॥ सुगञ्चमे शयनञ्चमे सूषाश्चमे सुदिनञ्चमे यज्ञेनकल्पन्ता

म् ॥२ ॥ रयिश्चमे रायश्चमे पुष्टञ्चमे पुष्टिश्चमे ॥ विभुचमेप्रभुचमे पूर्णञ्चमे पूर्ण
तरञ्चमे ॥ कुयवश्चमेऽक्षितञ्चमेऽन्नञ्चमेऽक्षुच्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ३ ॥ व्रीहय
श्चमे यवाश्चमे माषाश्चमे तिलाश्चमे ॥ मुद्गाश्चमे खल्वाश्चमे प्रियङ्गवश्चमेऽणवश्चमे॥
श्यामाकाश्चमेनीवाराश्चमे गोधूमाश्चमे मसूराश्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ४ ॥ ४
अश्माचमे मृत्तिकाचमे गिरयश्चमे पर्वताश्चमे ॥ सिकताश्चमे वनस्पतय
श्चमे हिरण्यञ्चमेऽयश्चमे ॥ सीसञ्चमे त्रपुचमे श्यामञ्चमे लोहञ्चमे यज्ञेन
कल्पन्ताम् ॥ १ ॥ अग्निश्चम आपश्चमे वीरुधश्चम ओषधयश्चमे ॥ कृष्टपच्या
श्चमेऽकृष्टपच्याश्चमे ग्राम्याश्चमे पशवआरण्याश्चमे ॥ वित्तञ्चमे वित्तिश्चमे भू
तश्चमे भूतिश्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २ ॥ वसुचमे वसतिश्चमे कर्मचमे शक्ति
श्चमे ॥ अर्थश्चमे यामश्चम इत्याचमे गतिश्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ३ ॥५

अग्निश्चम इन्द्रश्चमे सोमश्चम इन्द्रश्चमे ॥ सविताचम इन्द्रश्चमे सरस्वतीचम
इन्द्रश्चमे ॥ पूषाचम इन्द्रश्चमे बृहस्पतिश्चम इन्द्रश्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥१॥
मित्रश्चम इन्द्रश्चमे वरुणश्चम इन्द्रश्चमे ॥ धाताचम इन्द्रश्चमे त्वष्टाचम इन्द्र
श्चमे ॥ मरुतश्चम इन्द्रश्चमे विश्वेचमे देवाइन्द्रश्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २ ॥
पृथिवीचम इन्द्रश्चमेऽन्तरिक्षञ्चम इन्द्रश्चमे ॥ द्यौश्चम इन्द्रश्चमे समाश्चम इन्द्र
श्चमे ॥ नक्षत्राणिचम इन्द्रश्चमे दिशश्चम इन्द्रश्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ३ ॥ ६

अ॰ शुश्चमे रश्मिश्चमेऽदाभ्यश्चमेऽधिपतिश्चमे॥उपा॰ शुश्चमेऽन्तर्यामश्चमऐन्द्रवा
यवश्चमे मैत्रावरुणश्चमे॥ आश्विनश्चमे प्रतिप्रस्थानश्चमे शुक्रश्चमे मन्थीचमे य
ज्ञेनकल्पन्ताम् ॥१॥ आग्रयणश्चमे वैश्वदेवश्चमे ध्रुवश्चमे वैश्वानरश्चमे ॥ ऐन्द्राग्न
श्चमे महावैश्वदेवश्चमे मरुत्वतीयाश्चमे निष्केवल्यश्चमे ॥ सावित्रश्चमे सार

ध्रुवतश्चमे पात्नीवतश्चमे हारियोजनश्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ २ ॥ स्रुचश्चमे चमसाश्चमे वायव्यानिचमे द्रोणकलशश्चमे ॥ ग्रावाणश्चमेऽधिषवणेचमे पूतभृच्चम आधवनीयश्चमे ॥ वेदिश्चमे बर्हिश्चमे स्वगाकारश्चमेऽवभृथश्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ३ ॥ अग्निश्चमे घर्मश्चमेऽर्कश्चमे सूर्यश्चमे ॥ प्राणश्चमेऽश्वमेधश्चमे पृथिवीचमेऽ दितिश्चमे ॥ दितिश्चमे द्यौश्चमेऽङ्गुलयः शक्वरयो दिशश्चमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ४ ॥ व्रतञ्चम ऋतवश्चमे सँवत्सरश्चमे तपश्चमे ॥ अहोरात्रे ऊर्वष्ठीवेबृहद्रथन्तरेचमे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ५ ॥ ७

एकाचमे तिस्रश्चमे तिस्रश्चमे पञ्चचमे पञ्चचमे सप्तचमे सप्तचमेनवचमे नवचम एकादशचमएकादश चमेत्रयोदशचमे त्रयोदशचमे ॥ पञ्चदशचमे पञ्चदशचमे सप्तदशचमे सप्तदशचमे नवदशचमेनवदशचम एकविँशतिश्चम एक

विꣳशतिश्च मे त्रयोविꣳशतिश्च मे त्रयोविꣳशतिश्च मे ॥ पञ्चविꣳशतिश्च मे पञ्चवि
ꣳशतिश्च मे सप्तविꣳशतिश्च मे सप्तविꣳशतिश्च मे नवविꣳशतिश्च मे नवविꣳशतिश्च
म एकत्रिꣳशच्च म एकत्रिꣳशच्च मे त्रयस्त्रिꣳशच्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥ १ ॥ चत
स्रश्च मेऽष्टौ च मेऽष्टौ च मे द्वादश च मे द्वादश च मे षोळश च मे षोळश च मे विꣳशति
श्च मे विꣳशतिश्च मे चतुर्विꣳशतिश्च मे चतुर्विꣳशतिश्च मेऽष्टाविꣳशतिश्च मेऽष्टाविꣳ
शतिश्च मे ॥ द्वात्रिꣳशच्च मे द्वात्रिꣳशच्च मे षट्त्रिꣳशच्च मे षट्त्रिꣳशच्च मे चत्वारि
ꣳशच्च मे चत्वारिꣳशच्च मे चतुश्चत्वारिꣳशच्च मे चतुश्चत्वारिꣳशच्च मेऽष्टाचत्वारिꣳश
च्च मे यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥ २ ॥ त्र्यविश्च मे त्र्यवी च मे दित्यवाट् च मे दित्यौही च मे ॥
पञ्चाविश्च मे पञ्चावी च मे त्रिवत्सश्च मे त्रिवत्सा च मे ॥ तुर्यवाट् च मे तुर्यौही च मे
यज्ञेन कल्पन्ताम् ॥ ३ ॥ पष्ठवाट् च मे पष्ठौही च म उक्षा च मे वशा च मे ॥ ऋष

भश्वश्च मे वेहच्च मेऽनड्वाँश्च मे धेनुश्च मे यज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ४ ॥ ८

वाजाय स्वाहा प्रसवाय स्वाहा पिजाय स्वाहा क्रतवे स्वाहा ॥ वसवे स्वाहा हर्पतये स्वाहा ॥ अहेमुग्धाय स्वाहा मुग्धाय वैनꣳशिनाय स्वाहा विनꣳशिन आन्त्यायनाय स्वाहान्त्याय भौवनाय स्वाहा भुवनस्यपतये स्वाहाधिपतये स्वाहा प्रजापतये स्वाहा ॥ १ ॥ इयन्ते राण्मित्राय यन्तासियमनः ॥ ऊर्ज्जेत्वा वृष्टचैत्वा प्रजानान्त्वाधिपत्याय ॥ २ ॥ आयुर्यज्ञेन कल्पताम्प्राणो यज्ञेन कल्पताञ्चक्षुर्यज्ञेन कल्पताꣳ श्रोत्रँय्यज्ञेन कल्पताम् ॥ वाग्यज्ञेन कल्पताम्मनो यज्ञेन कल्पतामात्मा यज्ञेन कल्पताम्पृष्ठँय्यज्ञेन कल्पताम् ॥ ब्रह्मयज्ञेन कल्पताँय्यज्ञो यज्ञेनकल्पताञ्ज्योतिर्यज्ञेन कल्पताꣳ स्वर्यज्ञेन कल्पताम् ॥ ३ ॥ स्तोमश्च यजुश्च ऋक्च सामच बृहच्चरथन्तरञ्च ॥ स्वर्देवा अगन्मामृता अभूम प्रजापतेः प्रजा अभूम वेट्

स्वाहा ॥ ४ ॥ ९ ॥ हरिः ॐ

इमꣳस्तनन्द्वादश ॥ १२ ॥ वाजश्चतस्रः ॥ ४ ॥ सत्यम् ॥४॥ ऊर्क्चंच ॥ ४ ॥ अश्माचातिस्रः ॥ ३ ॥ द्वितीयोऽग्निश्च ॥ ३ ॥ अꣳशुःपश्च ॥ ५ ॥ एकाच तस्रः ॥ ४ ॥ वाजायेतिच ॥ ४ ॥ नवानुवाकेषु त्रयश्चत्वारिꣳशत् ॥ ४३ ॥ देवसवितारिमꣳस्तनन्त्रयश्चत्वारिꣳशत् ॥ ४३ ॥ इतिशुक्लयजुर्वेद काण्वसँहितापाठे एकोनविंशत्यध्यायः ॥ हरिः ॐ ॥

वाजःप्राणस्यु रोजश्च ज्यैष्ठ्यं सत्यं क्रमेणहि ॥ वित्तं यन्ता शमूर्क्चंच ऋतंरयिस्तुव्रीहयः ॥ १ ॥ अश्माचाग्निर्वसूचाग्निर्मित्रोवै पृथिवीतथा ॥ अꣳशुस्त्वाग्रयणोहि स्रुचश्चाग्नि स्ततःपरम् ॥ २ ॥ व्रतञ्चैका चतस्रश्च ऽयविस्तु पष्ठवाट्चमे ॥ वाजायेयन्त आयुर्हि स्तोमोऽध्याये नवाधिके ॥ ४ ॥ दशैवं पठ

मानास्युर्यथासंख्यान्नरोऽपिये ॥ ते वै धन्यास्तु देवानामर्चनेनात्रसंशयः ॥ ४ ॥

हरिः ॐ ॥ वाजस्यनु प्रसवे मातरम्महीमदितिन्नाम वचसा करामहे ॥ यस्यामि
दँ विश्वम्भुवनमाविवेश तस्यान्नो देवस्सविता धर्मसाविषक् ॥ १ ॥ विश्वे अ
द्यमरुतो विश्वऊती विश्वे भवन्त्वग्नयस्समिद्धाः ॥ विश्वेनो देवा अवसागमन्तु
विश्वमस्तु द्रविणँ वाजो अस्मे ॥ २ ॥ वाजो नस्सप्त प्रदिशश्चतस्रोवा पराव
तः ॥ वाजोनो विश्वैर्देवैर्धनसाता इहावतु ॥ ३ ॥ वाजोनो अद्य प्रसुवातिदा
नँ वाजो देवाँ२ऋतुभिः कल्पयाति ॥ वाजोहि मासर्व वीरञ्चकार सर्वा आशा
वाजपतिर्भवेयम् ॥ ४ ॥ वाजः पुरस्तादुतमध्यतो नोवाजोदेवान्हविषा वर्धयाति ॥
वाजोहिमा सर्ववीरञ्चकार विश्वा आशा वाजपतिर्जयेयम् ॥ ५ ॥ सम्मासृजा
मिपयसा पृथिव्यास्सम्मासृजाम्यद्भिरोषधीभिः ॥ सोहँ वाजँ सनेयमग्ने ॥ ६ ॥

पयः पृथिव्याम्पय ओषधीषु पयो दिव्यन्तरिक्षे पयोधाः ॥ पयस्वतीः प्रदिशस्स
न्तु मह्यम् ॥ देवस्यत्वा सवितुःप्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ स
रस्वत्यै वाचो यन्तुर्यन्त्रेणाग्नेस्साम्राज्येनाभिषिञ्चामि ॥ ७ ॥ १

ऋताषाळृतधामाग्निर्गन्धर्वः ॥ तस्यौषधयोऽप्सरसो मुदोनाम ॥ सनइद
म्ब्रह्मक्षत्रम्पातु तस्मै स्वाहा वाट्ताभ्यस्स्वाहा ॥ १ ॥ सꣳहितो विश्वसामा सू
र्यो गन्धर्वः ॥ तस्यमरीचयोऽप्सरस आयुवो नाम ॥ सन इदम्ब्रह्म क्षत्रम्पा
तु तस्मै स्वाहा वाट्ताभ्यस्स्वाहा ॥ २ ॥ सुषुम्णस्सूर्यरश्मिश्चन्द्रमा गन्धर्वः ॥
तस्य नक्षत्राण्यप्सरसो भेकुरयो नाम ॥ सन इदम्ब्रह्म क्षत्रम्पातु तस्मै स्वा
हावाट्ताभ्यस्स्वाहा ॥ ३ ॥ इषिरो विश्वव्यचा वातो गन्धर्वः ॥ तस्यापो अप्स
रस ऊर्जो नाम ॥ सन इदम्ब्रह्म क्षत्रम्पातु तस्मै स्वाहा वाट्ताभ्यस्स्वाहा ॥ ४ ॥

भुज्युस्सुपर्णो यज्ञो गन्धर्वः ॥ तस्य दक्षिणा अप्सरसस्तावानाम ॥ सनइ
दम्ब्रह्म क्षत्रम्पातु तस्मै स्वाहा वाट्ताभ्यस्स्वाहा ॥ ५ ॥ प्रजापतिर्विश्वकर्मा
मनो गन्धर्वः ॥ तस्य ऋक्सामान्यप्सरस एष्टयो नाम ॥ सन इदम्ब्रह्म क्ष
त्रम्पातु तस्मै स्वाहा वाट्ताभ्यस्स्वाहा ॥ ६ ॥ सनो भुवनस्यपते प्रजापते य
स्यत उपरि गृहायस्य वेह ॥ अस्मै ब्रह्मणेऽस्मै क्षत्राय माहिशर्मयच्छ स्वाहा ॥७॥
समुद्रोऽसि नभस्वानार्द्रदानुश्शम्भूर्मयोभूरभिमा वाहि स्वाहा ॥ मारुतोऽसि
मरुताङ्गणश्शम्भूर्मयोभूरभिमावाहि स्वाहा ॥ अवस्यूरसिदुवस्वाञ्छम्भूर्मयोभू
रभिमावाहि स्वाहा ॥ ८ ॥ यास्ते अग्ने सूर्ये रुचो दिवमातन्वन्ति रश्मिभिः ॥
ताभिर्नो अद्यसर्वाभी रुचेजनाय नस्कृधि ॥ ९ ॥ यावो देवास्सूर्ये रुचोगोष्व
श्वेषु यारुचः ॥ इन्द्राग्नी ताभिस्सर्वाभी रुचन्नो धत्त बृहस्पते ॥ १० ॥ रुचन्नो

धेहि ब्राह्मणेषु रुचꣳ राजसुनस्कृधि ॥ रुचँव्विश्येषु शूद्रेषु मयि धेहि रुचारु
चेम् ॥ ११ ॥ तत्त्वायामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः ॥
अहेळमानो वरुणेह बोध्युरुशꣳ समान आयुःप्रमोषीः ॥ १२ ॥ स्वर्ण घर्मस्वाहा
स्वर्णार्कस्वाहा स्वर्णशुक्रस्वाहा ॥ स्वर्णज्योतिस्स्वाहा स्वर्णसूर्यस्स्वाहा ॥१३॥ २
अग्निंय्युनज्मि शवसा घृतेन दिव्यꣳसुपर्णँव्वयसा बृहन्तम् ॥ तेनगमेम ब्रध्न
स्यं विष्टपꣳस्वोरुहाणा अधिनाकमुत्तमम् ॥ १ ॥ इमौतेपक्षाअजरौ पतत्रिणो
याभ्याꣳ रक्षाꣳस्यपहꣳस्यग्ने ॥ ताभ्याम्पतेम सुकृतामुलोकँय्यत्र ऋषयो जग्मुः
प्रथमजाः पुराणाः ॥ २ ॥ इन्दुर्दक्षःश्येन ऋतावा हिरण्यपक्षःशकुनो भुरण्युः ॥
महान्त्सधस्थे ध्रुवआनिषत्तो नमस्ते अस्तु मामा हिꣳसीः ॥ ३ ॥ दिवो मूर्धासि
पृथिव्यानाभि रूर्गपामोषधीनाम् ॥ विश्वायुश्शर्म सप्रथा नमस्पथे ॥ ४ ॥ विश्व

स्य मूर्धन्नधितिष्ठ सिश्रितस्समुद्रे ते हृदयमप्स्वायुरपो दत्तो दधिम्भिन्त ॥ दिव
स्पर्जन्यादन्तरिक्षात्पृथिव्यास्ततो नो वृष्ट्याव ॥ ५ ॥ इष्टोयज्ञो भृगुभिराशीर्दा
वसुभिः ॥ तस्य न इष्टस्य प्रीतस्य द्रविणेहागमेः ॥ ६ ॥ इष्टो अग्निराहुतः पि
पर्तुन इष्टꣳहविः ॥ स्वगेदन्देवेभ्यो नमः ॥ ७ ॥ ३

यदाकूतात्समसुस्रो हृदो वामनसो वासम्भृतञ्चक्षुषोवा ॥ तदनुप्रेत सुकृता
मुलोकँय्यत्र ऋषयो जग्मुःप्रथमजाः पुराणाः ॥ १ ॥ एतꣳ संधस्थ परिते ददा
मि यमावहाच्छेवधिञ्जातवेदाः ॥ अन्वागन्ता यज्ञपतिर्वो अत्रतꣳ स्मजानीत
परमे व्योमन् ॥ २ ॥ एतञ्जानाथ परमे व्योमन्देवास्सधस्था विदरूपमस्य ॥
यदा गच्छात्पथिभिर्देवयानैरिष्टापूर्ते कृणवथा विरस्मै ॥ ३ ॥ उद्बुध्यस्वाग्ने प्र
तिजागृहि त्वमिष्टा पूर्ते सꣳसृजेथा मयञ्च ॥ अस्मिन्त्सधस्थे अध्युत्तरस्मिन्विश्वे

द्वा यजमानश्च सादत ॥ ४ ॥ यनवहासि सहस्रय्यनाग्नि सर्वे वेदसम् ॥ तेनेमँ
य्यज्ञन्नो नयस्वर्द्देवेषु गन्तवे ॥ ५ ॥ प्रस्तरेण परिधिना स्त्रुचा वेद्याच बर्हिषा
ऋचेमँय्यज्ञन्नो नयस्वर्द्देवेषुगन्तवे ॥ ६ ॥ यद्दत्तँय्यत्पराद्दानँय्यत्पूर्तँय्याश्चदक्षिणाः॥
तदग्निर्वैश्वकर्मणस्स्वर्द्देवेषु नोदधत् ॥ ७ ॥ यत्रधारा अनपेता मधोर्घृतस्य च
याः ॥ तदग्निर्वैश्वकर्मण स्स्वर्द्देवेषु नोदधत् ॥ ८ ॥ ये अग्नयः पाञ्चजन्या अ
स्याम्पृथिव्यामधि ॥ तेषामसित्वमुत्तमः प्रनो जीवातवेसुव ॥ ९ ॥ ४

वार्त्रहत्याय शवसे पृतनाषाह्यायच ॥ इन्द्रत्वावर्तयामसि ॥ १ ॥ सहदा
नुम्पुरुहूत क्षियन्तमहस्तमिन्द्र सम्पिणक्कुणारुम् ॥ अभि वृत्रँवर्धमानम्पियो
रुमपाद मिन्द्र तवसाजघन्थ ॥ २ ॥ विन इन्द्र मृधो जहिनीचायच्छ पृतन्य
तः ॥ यो अस्माँ२अभिदा सत्यधरङ्गमया तमः ॥ ३ ॥ मृगोन भीमः कुच

रो गिरिष्ठाः परावत आजगन्था परस्याः ॥ स्तृकꣳ सꣳशायं पविमिन्द्रतिग्मँव्वि
शत्रून्ताह्ळिविमृधो नुदस्व॥ ४ ॥ वैश्वानरोनं ऊतय आप्रयातु परावतः ॥ अ
ग्निर्नस्सुष्टुतीरुप ॥ ५ ॥ पृष्टो दिवि पृष्टो अग्निः पृथिव्याम्पृष्टो विश्वा ओषधी
राविवेश ॥ वैश्वानरस्सहसा पृष्टो अग्निस्सनोदिवा सरिषस्पातु नक्तम् ॥ ६ ॥
अश्यामतङ्कामममे तवोती अश्याम रयिꣳ रयिवस्सुवीरम् ॥ अश्याम वाजम
भिवाजयन्तोऽश्याम द्युम्नमजराजरन्ते ॥ ७ ॥ वयन्ते अद्यररिमाहि काममुत्ता
नहस्ता नमसोपसद्य ॥ यजिष्ठेन मनसा यक्षिदेवानस्त्रेधतामन्मना विप्रो
अग्ने ॥ ८ ॥ धामच्छदग्निरिन्द्रो ब्रह्मा देवो बृहस्पतिः ॥ सचेतसो विश्वेदे
वा यज्ञम्प्रावन्तुनःशुभे ॥ ९ ॥ त्वँय्यविष्ठ दाशुषोनृꣳःपाहि शृणुधी गिरः ॥
रक्षा तोकमुतत्मना ॥ १० ॥ ५ ॥ हरिःॐ

वाजस्यनुसप्त ॥ ७ ॥ ऋताषाद्त्रयोदश ॥ १३ ॥अग्निंय्युनज्मिसप्त ॥ ७ ॥ यदाकूतान्नव ॥ ९ ॥ वार्त्रहत्यायदश ॥ १० ॥ पञ्चानुवाकेषुषट्चत्वारिꣳशत् ॥ ४६ ॥ प्राणा वाजा होता यज्जा षट्चत्वारिꣳशत् ॥

ऋताषाड्वै चौषधयः संहितश्च मरीचयः ॥ सुषुम्णस्सूर्य रश्मिश्च नक्षत्राणीषिरोह्यपः ॥ १ ॥ भुज्युस्सुपर्णो यज्ञश्च दक्षिणाचाप्सरसस्तथा ॥ प्रजापतिश्च ऋक्सामानिसनो ज्ञेयुः क्रमादिति ॥ २ ॥

॥ इति द्वितीयोदशकःसमाप्तः ॥

॥ अथ तृतीयदशकप्रारंभः ॥

हरिः ॐ स्वाद्वीन्त्वा स्वादुना तीव्रान्तीव्रेणामृताममृतेन ॥ मधुमतीम्मधुम
ता सृजामि सꣳ सोमेन ॥ सोमोऽस्यश्विभ्याम्पच्यस्व सरस्वत्यै पच्यस्वेन्द्राय
सुत्राम्णे पच्यस्व ॥ १ ॥ परीतोषिञ्चता सुतꣳ सोमो य उत्तमꣳ हविः ॥ द
धन्वायो नर्यो अप्स्वन्तरा सुषाव सोममद्रिभिः ॥ २ ॥ वायोः पूतः पवित्रेण
प्राङ्क्सोमोअतिद्रुतः ॥ इन्द्रस्य युज्यस्सखा ॥ वायोः पूतः पवित्रेण प्रत्य
ङ्क्सोमो अतिद्रुतः ॥ इन्द्रस्य युज्यस्सखा ॥ ३ ॥ पुनातिते परिस्रुतꣳ सोमꣳ सू
र्यस्य दुहिता ॥ वारेण शश्वता तना ॥ ४ ॥ ब्रह्म क्षत्रम्पवते तेज इन्द्रियꣳ
सुरया सोमस्सुत आसुतो मदाय ॥ शुक्रेण देव देवताः पिपृग्धि रसेनान्नँय
जमानाय धेहि ॥ कुविदङ्गयवमन्तोयवञ्चिद्यथा दान्त्यनु पूर्वंवियूय ॥ इहे
हैषाङ्कृणुहि भोजनानि येबर्हिषो नम उक्तिन्न जग्मुः ॥ उपयामगृहीतोऽस्य

श्विभ्यान्त्वा सरस्वत्यै त्वेन्द्रायत्वा सुत्राम्णे ॥ एषते योनिस्तेजसेत्वा वीर्याय
त्वाबलायत्वा ॥ ५ ॥ नानाहि वान्देवहितꣳ सदस्कृतम्मासꣳ सृक्षाथाम्परमे व्यो
मन् ॥ सुरा त्वमसि शुष्मिणी सोमएष मामा हिꣳसीस्स्वाँय्योनिमाविशन्ती
॥ ६ ॥ उपयामगृहीतोऽस्याश्विनन्तेजस्सारस्वतँव्वीर्यमैन्द्रम्बलम् ॥ एषते योनि
र्मोदायत्वा नन्दायत्वा महसेत्वा ॥ ७ ॥ तेजोऽसि तेजो मयि धेहि वीर्यमसि
वीर्य्यम्मयि धेहि बलमसि बलम्मयिधेह्योजोऽस्योजो मयि धेहि ॥ मन्युरसिम
न्युम्मयि धेहि सहोऽसि सहो मयि धेहि ॥ ८ ॥ या व्याघ्रँव्विषूचिकोभौ वृक
श्च रक्षति ॥ श्येनम्पतत्रिणꣳ सिꣳहꣳ सेमम्पात्वꣳहसः ॥ ९ ॥ यदापिपेष
मातरम्पुत्रःप्रमुदितो धयन् ॥ एतत्तदग्ने अनृणो भवाम्यहतौ पितरौ मया ॥ १०॥
सम्पृचस्थसम्मा भद्रेण पृङ्क्त ॥ विपृचस्थाविमा पापेन पृङ्क्त ॥ ११ ॥ १

देवा यज्ञमतन्वत भेषजम्भिषजाश्विना ॥ वाचा सरस्वती भिषगिन्द्रायेन्द्रिया
णिदधतः ॥१॥ दीक्षायै रूपꣳ शष्पाणि प्रायणी यस्यतोक्मानि ॥ क्रयस्य रूपꣳ
सोमस्य लाजास्सोमाꣳ शवो मधु ॥ २ ॥ आतिथ्यरूपम्मासरम्महावीरस्य नग्न
हुः ॥ रूपमुपसदामेतत्तिस्रो रात्रीस्सुरासुता ॥ ३ ॥ सोमस्य रूपङ्क्रीतस्य परि
स्रुत्परिषिच्यते ॥ अश्विभ्यान्दुग्धम्भेषजमिन्द्रायैन्द्रꣳ सरस्वत्या ॥ ४ ॥ आसन्दी
रूपꣳ राजा सन्द्यैवेद्यै कुम्भीसुराधानी ॥ अन्तरउत्तरवेद्या रूपङ्कारोतरोभिष
क् ॥ ५ ॥ वेद्या वेदिस्समाप्यते बर्हिषा बर्हिरिन्द्रियम् ॥ यूपेन यूप आप्यते प्र
णीतो अग्निरग्निना ॥ ६ ॥ हविर्धानँय्यदश्विनाग्नीं ध्रँय्यत्सरस्वती ॥ इन्द्रायैन्द्रꣳ
सदस्कृतम्पत्नी शालङ्गार्हपत्यः ॥ ७ ॥ प्रैषेभिः प्रैषानाप्नोत्याप्रीभिराप्रीर्यज्ञस्य ॥
प्रयाजेभिरनु याजान्वषट्कारेभिराहुतीः ॥ ८ ॥ पशुभिः पशूनाप्नोति पुरोळाशै

हवीꣳष्या ॥ छन्दोभिस्सामिधेनीर्याज्याभिर्वषट्कारान् ॥९॥ धानाः करम्भस्सक्त
वः परीवापः पयो दधि ॥ सोमस्य रूपꣳहविषं आमिक्षा वाजिनम्मधु ॥ १० ॥
धानानाꣳ रूपङ्कुवलम्परी वापस्य गोधूमाः ॥ सक्तूनाꣳ रूपम्बदरमुपवाकाः कर
म्भस्य ॥ ११ ॥ पयसो रूपँय्यद्यवा दध्नो रूपङ्कर्कन्धूनि ॥ सोमस्य रूपँवा
जिनꣳ सौम्यस्य रूपमामिक्षा ॥ १२ ॥ आश्रावयेतिस्तोत्रियाः प्रत्याश्रावो अनु
रूपः ॥ यजेतिधाय्या रूपम्प्रगाथाये यजामहाः ॥ १३ ॥ अर्धऋचैरुक्थानाꣳ रूप
म्पदैराप्नोति निविदः ॥ प्रणवैश्शस्त्राणाꣳ रूपम्पयसा सोम आप्यते ॥ १४ ॥
अश्विभ्याम्प्रातस्सवनमिन्द्रेणैन्द्रम्माध्यन्दिनम् ॥ वैश्वदेवꣳ सरस्वत्या तृतीयमा
प्तꣳ सवनम् ॥ १५ ॥ ॥ वायव्यैर्वायव्यान्याप्नोति सतेन द्रोणकलशम् ॥ कु
म्भीभ्यामम्भृणौसुते स्थालीभिस्थालीराप्नोति ॥ १६ ॥ यजुर्भिराप्यन्ते ग्रहाग्रहै

स्तोमाश्च विष्टुतीः ॥ छन्दोभिरुक्था शस्त्राणिसाम्नावभृथआप्यते ॥ १७ ॥ इळाभिर्भक्षानाप्नोति सूक्तवाकेनाशिषः ॥ शँय्युना पत्नी सँय्याजान्त्समिष्ट यजुषा सꣳस्थाम् ॥ १८ ॥ व्रतेन दीक्षामाप्नोति दीक्षयाप्नोतिदक्षिणाम्॥ दक्षिणाश्रद्धामाप्नोति श्रद्धया सत्यमाप्यते ॥ १९ ॥ एतावद्रूपँय्यज्ञस्य यद्देवैर्ब्रह्मणाकृतम् ॥ तदेतत्सर्वमाप्नोति यज्ञेसौत्रामणीसुते ॥ २० ॥ २

सुरावन्तम्बर्हिषदꣳ सुवीरँय्यज्ञꣳ हिन्वन्ति महिषा नमोभिः ॥ दधानास्सोमन्दिवि देवतासु मदेमेन्द्रँय्यजमानास्स्वर्काः ॥ १ ॥ यस्ते रसस्सम्भृत ओषधीषु सोमस्य शुष्मस्सुरया सुतस्य ॥ तेन जिन्व यजमानम्मदेन सरस्वतीमश्विना इन्द्रमग्निम् ॥ २ ॥ यमश्विना नमुचेरासुरादधि सरस्वत्यसुनोदिन्द्रियाय ॥ इमन्तꣳ शुक्रम्मधुमन्तमिन्दुꣳ सोमꣳ राजानमिह भक्षयामि ॥ ३ ॥ यदत्र

रिसꣳ रसिनस्सुतस्ययदिन्द्रो अपिबच्छचीभिः ॥ अहन्तदस्य मनसा शिवेन
सोमꣳ राजानमिह भक्षयामि ॥ ४॥ पितृभ्यस्स्वधायिभ्यस्स्वधानमः पितामहे
भ्यस्स्वधायिभ्यस्स्वधानमः ॥ प्रपितामहेभ्यस्स्वधायिभ्यस्स्वधानमः ॥ ५ ॥
अक्षन्पितरोऽमीमदन्त पितरोऽतीतृपन्त पितरः ॥ पितरः शुन्धध्वम् ॥ ६ ॥ पुन
न्तुमा पितरस्सोम्यासः पुनन्तुमा पितामहाः पुनन्तु प्रपितामहाः ॥ पवित्रेण श
तायुषा ॥ ७ ॥ पुनन्तुमा पितामहाः पुनन्तु प्रपितामहाः ॥ पवित्रेण शता
युषा विश्वमायुर्व्यश्नवै ॥ ८ ॥ अग्न आयूꣳषि पवस आसुवोर्जमिषञ्चनः ॥
आरेबाधस्व दुच्छुनाम् ॥ ९ ॥ पुनन्तुमा देवजनाः पुनन्तु मनसाधियः ॥ पुन
न्तुविश्वा भूतानि जातवेदः पुनीहिमा ॥ १० ॥ पवित्रेण पुनीहिमा शुक्रेणदे
वदीद्यत् ॥ अग्ने क्रत्वा क्रतूꣳरनु ॥ ११ ॥ यत्ते पवित्रमर्चिष्यग्नेविततमन्तरा ॥

ब्रह्मतेन पुनातुमा ॥ १२ ॥ पवमानस्सो अद्यनः पवित्रेण विचर्षणिः ॥ यः
पोता सपुनातुमा ॥ १३ ॥ उभाभ्यान्देव सवितः पवित्रेण सवेनच ॥ माम्पु
नीहि विश्वतः ॥ १४ ॥ वैश्वदेवी पुनती देव्यागाद्यस्यामिमा बह्वयस्तन्वो वी
तपृष्ठाः ॥ तया मदन्तस्सधमादेषु वयꣳस्याम पतयोरयीणाम् ॥ १५ ॥ येस
मानास्समनसः पितरो यमराज्ये ॥ तेषाँल्लोकस्स्वधानमो यज्ञो देवेषु कल्पताम् ॥
१६ ॥ ये समानास्समनसो जीवा जीवेषु मामकाः ॥ तेषाꣳ श्रीर्मयि कल्पता
मस्मिँल्लोके शतꣳ समाः ॥ १७ ॥ द्वेसृती अश्रृणवम्पितृणामहन्देवानामुतमर्त्या
नाम् ॥ ताभ्यामिदँविश्वमेजत्समेति यदन्तरा पितरम्मातरञ्च ॥ १८ ॥ इदꣳ
हविः प्रजननम्मे अस्तु दशवीरꣳ सर्वगणꣳ स्वस्तये ॥ आत्मसनि प्रजासनि प
शुसनि लोकसन्यं भयसनि ॥ अग्निःप्रजाम्बहुलाम्मे करोत्वन्नम्पयो रेतो अ

स्मासुधत्त ॥ १९ ॥ ३

उदीरता मवर उत्परा स उन्मध्यमाः पितरस्सोम्यासः ॥ असुँय्य ईयुरं वृका
ऋतज्ञास्तेनोऽवन्तु पितरो हवेषु ॥ १ ॥ त्वꣳसोम प्रचिकितो मनीषात्वꣳरजिष्ठ
मनुनेषिपन्थाम् ॥ तवप्रणीती पितरो न इन्दोदेवेषु रत्नमभजन्तधीराः ॥ २ ॥
त्वया हिनः पितरस्सोम पूर्वे कर्माणि चक्रुःपवमान धीराः ॥ वन्वन्नवातः परिधी
ꣳरपोर्णु वीरेभिरश्वैर्मघवा भवानः ॥ ३ ॥ त्वꣳसोम पितृभिस्सँविदानोऽनुद्या
वापृथिवी आततन्थ ॥ तस्मै तइन्दो हविषा विधेम वयꣳस्याम पतयो रयीणा
म् ॥ ४ ॥ बर्हिषदःपितर ऊत्यर्वागिमा वोहव्या चकृमाजुषध्वम् ॥ त आगता व
सा शन्तमेनाथा नश्शँय्योररपो दधात ॥ ५ ॥ उपहूताः पितरस्सोम्यासो बर्हि
ष्येषु निधिषु प्रियेषु ॥ त आगमन्तुत इह श्रुवन्त्वधिब्रुवन्तुतेऽवन्त्वस्मान् ॥ ६ ॥

आहम्पितॄन्त्सु विदत्राँ२अवित्सिन पातञ्च विक्रमणञ्च विष्णोः ॥ बर्हिषदो
ये स्वधया सुतस्य भजन्त पित्वस्त इहागमिष्ठाः ॥ ७ ॥ अग्निष्वात्ताःपितर
एहगच्छत सदस्सदस्सदत सुप्रणीतयः ॥ अत्ता हवीꣳषि प्रयतानि बर्हिष्य
था रयिꣳ सर्ववीरन्दधातन ॥ ८ ॥ आयन्तुनः पितरस्सोम्यासोऽग्निष्वात्ताः प
थिभिर्देवयानैः ॥ अस्मिन्यज्ञे स्वधया मदन्तोऽधि ब्रुवन्तु तेऽवन्त्वस्मान् ॥ ९ ॥
येअग्निष्वात्ता येअनग्निष्वात्ता मध्ये दिवस्स्वधया मादयन्ते ॥ तेभ्यस्स्वराळसुनी
तिमेनाँय्यथा वशन्तन्वङ्कल्पयाति ॥ १० ॥ अग्निष्वात्ता नृतुमतो हवामहे नारा
शꣳसेसोम पीथँय्यआशुः ॥ तेनो विप्रासस्सुहवा भवन्तु वयꣳस्याम पतयोर
यीणाम् ॥ ११ ॥ आच्या जानु दक्षिणतो निषद्येमँय्यज्ञमभिगृणीत विश्वे ॥
माहिꣳसिष्ट पितरः केन चिन्नो यद्व आगः पुरुषता कराम ॥ १२ ॥ आसीना

सो अरुणीना मुपस्थे रयिन्धत्त दाशुषे मर्त्याय ॥ पुत्रेभ्यः पितरस्तस्य वस्वः
प्रयच्छतत इहोर्जन्दधात ॥ १३ ॥ यमग्ने कव्यवाह नत्वञ्चिन्मन्यसेरयिम् ॥
तन्नो गीर्भिः श्रवाय्यन्देवत्रा पनया युजम् ॥ १४ ॥ यो अग्निः कव्यवाहनः
पितॄन्यक्ष्द्दता वृधः ॥ प्रेदुहव्यानि वोचति देवेभ्यश्च पितृभ्य आ ॥ १५ ॥
त्वमग्न ईळितो जातवेदो वाड्ढव्यानि सुरभीणि कृत्वी ॥ प्रादाःपितृभ्यस्स्वध
या ते अक्षन्नद्धि त्वन्देव प्रयता हवीꣳषि ॥ १६ ॥ इदम्पितृभ्यो नमो अस्त्व
द्ययेपूर्वासो य उपरासईयुः ॥ ये पार्थिवे रजस्या निषत्ताये वा नूनꣳ सुवृज
ना सुविक्षु ॥ ॥ १७ ॥ ये चेह पितरो ये चनेह याꣳश्च विद्मयाँ२उ चनप्र वि
द्म ॥ त्वँवेत्थ यतिते जातवेदस्स्वधाभिर्यज्ञꣳ सुकृतञ्जुषस्व ॥ १८ ॥ अधा
यथानः पितरः परासः प्रत्नासो अग्नऋतमाशुषाणाः ॥ शुचीदयन्दीधिं तिमु

क्थ शासःक्षामाभिन्दन्तो अरुणीरप व्रन् ॥ १९ ॥ उशान्तस्त्वा निधीम ह्युश न्तस्समिधीमहि ॥ उशन्नु शत आवह पितॄन्हविषे अत्तवे ॥ २० ॥ अपाम्फे नेन नमुचेश्शिर इन्द्रोदवर्तयः ॥ विश्वायदजयस्पृधः ॥ २१ ॥ ४

सोमो राजामृतꣳ सुतऋ जीषेणाजहान्मृत्युम् ॥ ऋतेन सत्यमिन्द्रियँ विपा नꣳ शुक्रमन्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोऽमृतम्मधु ॥ १ ॥ अद्भ्यः क्षीरँ व्यपिब त्क्रुङाङ्गिरसो धिया ॥ ऋतेन सत्यमिन्द्रियँ विपानꣳ शुक्रमन्ध स इन्द्र स्येन्द्रियमिदम्पयोऽमृतम्मधु ॥ सोमं मद्भ्यो व्यपिब च्छन्दसा हꣳसः शुचिषत् ॥ ऋतेन सत्यमिन्द्रियँ विपानꣳ शुक्रमन्धस इन्द्रस्येन्द्रि यमिदम्पयोऽमृतम्मधु ॥ अन्नात्परि स्रुतो रसम्ब्रह्मणा व्यपिबत्क्षत्रम्पयस्सो मम्प्रजापतिः ॥ ऋतेन सत्यमिन्द्रियँ विपानꣳ शुक्रमन्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिद

म्पयोऽमृतम्मधु ॥ २ ॥ रेतो मूत्रँव्विजहाति योनिम्प्रविशदिन्द्रियम् ॥ गर्भो
जरायुणा वृत उल्बञ्जहाति जन्मना ॥ ऋतेन सत्यमिन्द्रियँव्विपानꣳ शुक्रम
न्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोऽमृतम्मधु ॥ ३ ॥ दृष्ट्वा रूपे व्याकरोत्सत्या नृ
ते प्रजापतिः ॥ अश्रद्धा मनृते दधाच्छ्रद्धाꣳ सत्ये प्रजापतिः ॥ ऋतेन सत्य
मिन्द्रियँव्विपानꣳ शुक्रमन्धस इन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोऽमृतम्मधु ॥ ४ ॥ वेदे
न रूपे व्व्यपिबत्सुता सुतौ प्रजापतिः ॥ ऋतेन सत्यमिन्द्रियँव्विपानꣳ शुक्रमन्ध
स इन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोऽमृतम्मधु ॥ दृष्ट्वा परिस्रुतो रसꣳ शुक्रेण शुक्रँव्व्य
पिबत्पयस्सोमम्प्रजापतिः ॥ ऋतेन सत्यमिन्द्रियँव्विपानꣳ शुक्रमन्धस इन्द्रस्ये
न्द्रियमिदम्पयोऽमृतम्मधु ॥ ५ ॥ ५

सीसेनतन्त्रम्मनसामनीषिणऊर्णासूत्रेणकवयोवयन्ति ॥ अश्विनायज्ञꣳसविता

सरस्वतीन्द्रस्यरूपँव्वरुणो भिषज्यन् ॥१॥ तदस्य रूपममृतँ शचीभिस्तिस्रोदधु र्देवतास्सँ रराणाः ॥ लोमानि शष्पैर्बहुधानतोक्मभिस्त्व गस्य माँ समभव न्नलाजाः ॥ २ ॥ तदश्विना भिषजारुद्रवर्तनी सरस्वती वयति पेशो अन्तरम् ॥ अस्थिमज्जा नम्मासैः कारोतरेण दधतो गवान्त्वचि ॥ ३ ॥ सरस्वती मनसा पेशलँव्वसुनासत्याभ्याँव्वयाति दर्शतँव्वपुः ॥ रसम्परिस्रुता नरोहितन्नग्नहुर्धीर स्तसरन्नवेम ॥ ४ ॥ पयसा शुक्रममृतञ्जनित्रँ सुरया मूत्राज्जनयन्त रेतः ॥ अपामतिन्दुर्मतिम्बाधमाना ऊवध्यँव्वातँ सव्वन्तदारात् ॥ ५ ॥ इन्द्रस्सुत्रा माहृदयेन सत्यम्पुरोळाशेन सविता जजान ॥ यकृत्क्लोमानँव्वरुणोभिषज्यन्म तस्ने वायव्यै र्नमिनाति पित्तम् ॥ ६ ॥ आन्त्राणि स्थालीर्मधु पिन्वमाना गु दाःपात्राणि सुदुघान धेनुः ॥ श्येनस्य पत्रन्नप्लीहा शचीभिरासन्दीनाभिरुदरन्न

माता ॥ ७ ॥ कुम्भो वनिष्ठुर्जनिता शचीभिर्यस्मिन्नग्रे योन्याङ्गर्भो अन्तः ॥ प्ला
शिर्व्यक्तश्शतधार उत्सोदुहेन कुम्भी स्वधाम्पितृभ्यः ॥ ८ ॥ मुखꣳ सदस्यशिर
इत्सतेन जिह्वापवित्रमश्विना सन्त्सरस्वती ॥ चप्पन्न पायुर्भिषगस्य वालो व
स्तिर्न शेपो हरसा तरस्वी ॥ ९ ॥ अश्विभ्याञ्चक्षुरमृतङ्ग्रहाभ्याञ्छागेन तेजो
हविषा शृतेन ॥ पक्ष्माणि गोधूमैः कुवलैरुतानि पेशोन शुक्रमसि तँव्वसा
ते ॥ १० ॥ अविर्न मेषो नसिवीर्याय प्राणस्य पन्था अमृतो ग्रहाभ्याम् ॥
सरस्वत्युपवाकैर्व्यानन्नस्यानि बर्हिर्बदरैर्जजान ॥ ११ ॥ इन्द्रस्य रूपमृषभो
बलाय कर्णाभ्याꣳ श्रोत्रममृतङ्ग्रहाभ्याम् ॥ यवान बर्हिर्भ्रुवि केसराणि कर्क
न्धुं जज्ञे मधु सारघम्मुखात् ॥ १२ ॥ आत्मन्नुपस्थे न वृकस्य लोम मुखे श्म
श्रूणि नव्याघ्रलोम ॥ केशान शीर्षं न्यशसे श्रियै शिखा सिꣳहस्य लोमत्वि

षिरिन्द्रियाणि ॥ १३ ॥ अङ्गान्यात्मन्भिषजा तदश्विनात्मानमङ्गैस्समधात्सर

स्वती ॥ इन्द्रस्यरूपꣳशतमानमायुश्चन्द्रेण ज्योतिरमृतन्दधानाः ॥ १४ ॥ सर

स्वती योन्याङ्गर्भमन्तरश्विभ्याम्पत्नी सुकृतम्बिभर्ति ॥ अपाꣳ रसेन वरुणो न

साम्नेन्द्रꣳ श्रियै जनयन्नप्सुराजा ॥ १५ ॥ तेजःपशूनाꣳ हविरिन्द्रियावत्परिस्रु

ता पयसा सारघम्मधु ॥ अश्विभ्यान्दुग्ध म्भिषजा सरस्वत्या सुता सुताभ्या

ममृतस्सोम इन्दुः ॥ १६ ॥ ६ ॥

क्षत्रस्य नाभिरसि क्षत्रस्य योनिरसि ॥ मात्वाहिꣳसीन्मामा हिꣳसीः ॥ निष

साद धृत व्रतो वरुणःपस्त्यास्वा ॥ साम्राज्याय सुक्रतुः ॥ मृत्योःपाहि विद्योत्पा

हि ॥ देवस्यत्वा सवितुःप्रसवेऽश्विनो र्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ १ ॥ अश्वि

नोर्भैषज्येन तेजसे ब्रह्मवर्चसा याभिषिञ्चामि सरस्वत्यै भैषज्येन वीर्याया न्ना

द्यांया भिषिञ्चामि ॥ इन्द्रस्येन्द्रियेण बलायश्रियै यशसेऽभिषिञ्चामि ॥ २ ॥
कोंऽसि कतमोंऽसि कस्मै त्वा कायंत्वा ॥ सुश्लोक सुमङ्गल सत्यराजन् ॥ ३ ॥
शिरोंमे श्रीर्यशो मुखन्त्विषिः केशाश्चश्मश्रूणि ॥ राजा मे प्राणो अमृतꣳसम्रा
ट्चक्षुर्विराट्श्रोत्रम् ॥ ४ ॥ जिह्वा मे भद्रँ व्वाङ्महोमनो मन्युस्स्वराड्भामः ॥
मोदाः प्रमोदा अङ्गुली रङ्गानि मित्रम्मे सहः ॥ ५ ॥ बाहूमे बलमिन्द्रियꣳ ह
स्तौ मे कर्म वीर्यम् ॥ आत्मा क्षत्रमुरो मम ॥ ६ ॥ पृष्ठी मे राष्ट्रमुदरमꣳ सौ
ग्रीवाश्च श्रोणी ॥ ऊरू अरत्नी जानुनी विशोमेऽङ्गानिसर्वतः ॥ ७ ॥ नाभिर्मे
चित्तँव्विज्ञानम्पायुर्मेऽपचितिर्भसत् ॥ आनन्दनन्दा आण्डौमे भगस्सौभाग्यम्प
सः ॥ ८ ॥ जङ्घाभ्याम्पद्भ्यान्धर्मोऽस्मि विशिराजा प्रतिष्ठितः ॥ प्राति क्षत्रे
प्रतितिष्ठामि राष्ट्रेप्रत्यश्वेषु प्रतितिष्ठामि गोषु ॥ ९ ॥ प्रत्यङ्गेषु प्रतितिष्ठाम्यात्मन्प्र

तिं प्राणेषुप्रतिं तिष्ठामि पुष्टे ॥ प्रतिद्यावा पृथिव्योःप्रतिं तिष्ठामि यज्ञे ॥ १० ॥ त्रयादेवा एकादश त्रयस्त्रिꣳशास्सुराधसः ॥ बृहस्पतिं पुरोहिता देवस्य सवितुस्सवे ॥ देवादेवै रवन्तुमा ॥ ११ ॥ प्रथमा द्वितीयै र्द्वितीया स्तृतीयै स्तृतीयां स्सत्येन ॥ सत्यँय्यज्ञेन यज्ञो यजुर्भि र्यजूꣳषि सामभिः ॥१२॥ सामान्यृग्भिर्ऋचः पुरोऽनु वाक्याभिः पुरोऽनुवाक्या याज्याभिर्याज्या वषट्कारैः ॥ वषट्कारा आहुतिभि राहुतयो मे कामान्त्समर्धयन्तु भूस्स्वाहा ॥ १३ ॥ लोमानि प्रयतिर्मम त्वङ्म आनति रागतिः ॥ माꣳसम्म उपनतिर्व स्वस्थिमज्जाम आनतिः ॥ १४ ॥ ७

हरिः ॐ॥

स्वाद्वीन्त्वैकादश ॥ ११ ॥ देवायज्ञँविंशतिः ॥ २० ॥ सुरावन्तमेकोनविंशतिः ॥ १९ ॥ उदीरतामेकविंशतिः ॥ २१ ॥ सोमोराजापञ्च ॥ ५ ॥ सीसेनतन्त्रं

षोळश ॥ १६ ॥ क्षत्रस्यनाभिश्चतुदश ॥ १४ ॥ सप्तानुवाकेषु षड्डुत्तरशतम् ॥ १०६ ॥ सोमोराजा त्वद्ध्यस्सोम मन्द्रयोन्नाद्रेत एवच ॥ दृष्ट्वा श्रद्धाचवेदेनदृष्ट्वापरि स्रुतोरसम् ॥ १ ॥ इति शुक्लयजुर्वेद काण्व सँहिता पाठे एक विंशत्यध्यायः ॥ हरिःॐ

हरिःॐ॥ यद्देवा देव हेळनन्देवा सश्चकृमा वयम् ॥ अग्निर्मातस्मा देनसो विश्वान्मुञ्च त्वꣳहसः ॥ १ ॥ यदि दिवा यदि नक्तमेनाꣳसि चकृमा वयम् ॥ वायुर्मा तस्मा देनसो विश्वान्मुञ्च त्वꣳहसः ॥ २ ॥ यदि जाग्रद्यदि स्वप्नएनाꣳसि चकृमा वयम् ॥ सूर्यो मातस्मा देनसो विश्वान्मुञ्च त्वꣳहसः ॥ ३ ॥ यद्ग्रामे यदरण्ये यत्सभायाँ य्यदिन्द्रिये ॥ यच्छूद्रे यदर्ये यदेनश्च कृमावयम् ॥ यदेकस्याधि धर्माणि तस्या वयजं नमासि ॥ यदापो अघ्न्या इति वरुणे तिश

पां महे ततो वरुणनो मुञ्च ॥ अवभृथ निचुम्पुण निचे रुरसि निचुम्पुण ॥
अवदेवैर्देव कृतमेनो यक्ष्य वमर्त्यैर्मर्त्यै कृतम्पुरु राव्णो देवरि षस्पाहि ॥ समु
द्रे ते हृदयमप्स्वन्तस्सन्त्वा विशन्त्वोषधी रुतापः ॥ सुमित्रियान आप ओष
धयस्सन्तु दुर्मित्रिया स्तस्मै सन्तु ॥ योऽस्मान्द्वेष्टियञ्च वयन्द्विष्मः ॥ ४ ॥
द्रुपदा दिवमुमुचान स्स्विन्नस्स्नातो मलादिव ॥ पूतम्पवित्रेणेवाज्य मापश्शु
न्धन्तु मैनसः ॥ ५ ॥ उद्व यन्तमं सस्परि स्वःपश्यन्त उत्तरम् ॥ देवन्देव
त्रासूर्य मगन्मज्योतिरुत्तमम् ॥ ६ ॥ अपो अद्यान्वचारिषꣳ रसेन समसृक्ष्म
हि ॥ पयस्वानग्न आगमन्त म्मासꣳ सृज वर्चसा प्रजयाचधनेनच ॥ एधोऽ
स्ये धिषीमहि समिदसि तेजोऽसि तेजो मयि धेहि ॥ ७ ॥ समाववर्ति पृथि
वी समुषा स्समु सूर्यः ॥ समु विश्वमिदञ्जगत् ॥ वैश्वानर ज्योतिर्भूयासꣳ

ठिवमून्कामान्व्यंश्नवै भूस्स्वाहा ॥ ८ ॥ १ ॥

अभ्यादधामि समिधमग्ने व्रतपते त्वयि ॥ व्रतञ्च श्रद्धाञ्चोपै मीन्धेत्वा दी
क्षितो अहम् ॥१॥ यत्र ब्रह्म चक्षत्रञ्च सम्यञ्चौ चरतस्सह ॥ तँल्लोकम्पुण्यम्प्रज्ञे
षँय्यत्र देवास्सहाग्निना ॥ २ ॥ यत्रेन्द्रश्च वायुश्च सम्यञ्चौ चरतस्सह ॥ तँल्लो
कम्पुण्यम्प्रज्ञेषँय्यत्र सेदिर्न विद्यते ॥ ३॥ अँशुनाते अँशुः पृच्यताम्परुषापरुः ॥
गन्धस्ते सोममवतु मदाय रसो अच्युतः ॥ ४ ॥ सिञ्चन्ति परिषिञ्चन्त्युत्सि
ञ्चन्ति पुनन्तिच ॥ सुरायै बभ्रवै मदे किन्त्वो वदति किन्त्वः ॥ ५ ॥ धाना
वन्तङ्करम्भिणमपूपवन्तमुक्थिनम् ॥ इन्द्र प्रातर्जुषस्वनः ॥ ६ ॥ बृहदिन्द्रा
य गायत मरुतो वृत्रहन्तमम् ॥ येन ज्योतिरजनयन्नृता वृधो देवन्देवाय जा
गृवि ॥ ७ ॥ अध्वर्यो अद्रिभिस्सुतँ सोमम्पवित्रआनय ॥ पुनीहीन्द्राय पा

तवे ॥ ८ ॥ २

योभूतानामधिपतिर्यस्मिँल्लोका अधिश्रिताः ॥ यईशे महतो महाᳬँस्तेन गृह्णा
मि त्वामहम्म यिगृह्णामि त्वामहम् ॥ १ ॥ उपयामगृहीतोऽस्याश्विभ्यान्त्वा
सरस्वत्यै त्वेन्द्रायत्वा सुत्राम्णे ॥ एषते योनिरश्विभ्यान्त्वा सरस्वत्यै त्वेन्द्रायत्वा
सुत्राम्णे ॥ २ ॥ प्राणपामे अपानपाश्चक्षुष्पाः श्रोत्रपाश्चमे ॥ वाचोमे विश्वभेषजोमने
सोऽसि विलायकः ॥३॥ आश्विनकृतस्यते सरस्वति कृतस्येन्द्रेण सुत्राम्णाकृतस्य ॥
उपहूत उपहूतस्य भक्षयामि ॥ ४ ॥ ३

समिद्ध इन्द्र उषसामनीके पुरोरुचा पूर्वकृद्वावृधानः ॥ त्रिभिर्देवैस्त्रिᳬँशता
वज्रबाहुर्जघान वृत्रँव्विदुरो ववार ॥ १ ॥ नराशᳬँसःप्रति शूरो मिमानस्तनूनपा
त्प्रति यज्ञस्यधाम ॥ गोभिर्वपावान्मधुना समञ्जन् हिरण्यैश्चन्द्री यजति प्रचे

ता: ॥ २ ॥ ईळितो देवैर्हरिवाँ२अभिष्टिराजुह्वानोहविषाशर्द्धमानः ॥ पुरन्दरोगो
त्रभिद्वज्रबाहुरायातु यज्ञमुपनो जुषाणः ॥ ३ ॥ जुषाणो बर्हिर्हरिवान्न इन्द्रः
प्राचीनꣳ सीदत्प्रदिशा पृथिव्याः ॥ उरुप्रथाः प्रथमानꣳ स्योनमादित्यैरक्तँव्वसु
भिस्सजोषाः ॥ ४ ॥ इन्द्रन्दुरः कवष्यो धावमाना वृषाणँय्यन्तु जनयस्सुपत्नीः ॥
द्वारो देवीरभितो विश्रयन्ताꣳसुवीरा वीरम्प्रथमानामहोभिः ॥ ५ ॥ उषासान
क्ता बृहती बृहन्तम्पयस्वती सुदुघेशूरमिन्द्रम् ॥ तन्तुन्ततम्पेशसा सँव्वयन्ती दे
वानान्देवँय्यजतस्सुरुक्मे ॥ ६ ॥ दैव्या मिमानामनुषः पुरुत्रा होतारा इन्द्रम्प्र
थमा सुवाचा ॥ मूर्धन्यज्ञस्य मधुना दधाना प्राचीनञ्ज्योतिर्हविषा वृधातः॥७॥
तिस्रो देवीर्हविषा वर्धमाना इन्द्रञ्जुषाणा जनयो नपत्नीः ॥ अच्छिन्नन्तन्तुम्प
यसा सरस्वतीळा देवीभारती विश्वतूर्तिः ॥ ८ ॥ त्वष्टा दधच्छुष्ममिन्द्राय वृ

ष्णोऽपाकोऽर्चिष्टुर्यशसे पुरूणि ॥ वृषा यजन्वृषणम्भूरि रेता मूर्धन्यज्ञस्य समन
क्तु देवान् ॥ ९ ॥ वनस्पतिरवसृष्टो नपाशैस्त्मन्या समञ्जञ्छमितानदेवः ॥
इन्द्रस्य हव्यैर्जठरम्पृणानस्स्वदातियज्ञम्मधुनाघृतेन ॥ १० ॥ स्तोकानामिन्दुम्प्र
ति शूर इन्द्रो वृषायमाणो वृषभस्तुराषाद् ॥ घृतप्रुषा मनसामोदमानास्स्वाहा
देवा अमृतामादयन्ताम् ॥ ११ ॥ ४

आयात्विन्द्रोवस उपन इहस्तुतस्स धमादस्तु शूरः ॥ वावृधानस्तविषीर्य
स्य पूर्वीर्द्यौर्नक्षत्र मभिभूति पुष्यात् ॥ १ ॥ आन इन्द्रो दूरादान आसादभिष्टि
कृदवसे यासदुग्रः ॥ ओजिष्ठेभिर्नृपतिर्वज्रबाहुस्सङ्गे समत्सु तुर्वणिःपृतन्यून् ॥ २॥
आन इन्द्रो हरिभिर्यात्वच्छार्वाचीनोऽवसे राधसेच ॥ तिष्ठाति वज्री मघवावि
रप्शीमँय्यज्ञमनु नोवाजसातौ ॥ ३ ॥ त्रातारमिन्द्रमवितारमिन्द्रꣳहवेहवेसुह

वꣳ शूरमिन्द्रम् ॥ ह्वयामि शक्रम्पुरुहूतमिन्द्रꣳ स्वस्तिनो मघवा धात्विन्द्रः ॥४॥
इन्द्रस्सुत्रामा स्ववाँ२अवोभिस्सुमृळीको भवतु विश्ववेदाः ॥ बाधतान्द्वेषो अ
भयङ्कृणोतु सुवीर्यस्य पतयस्स्याम ॥ ५ ॥ तस्य वयꣳ सुमतौ यज्ञियस्यापि
भद्रे सौमनसे स्याम ॥ स सुत्रामा स्ववाँ२इन्द्रो अस्मेआराच्चिद्द्वेषस्सनुतर्युयो
तु ॥ ६ ॥ आमन्द्रैरिन्द्रहरिभिर्याहि मयूररोमभिः ॥ मात्वाकेचिन्नियमन्वि
न्नपाशिनोति धन्वेव ताँ२इहि ॥ ७ ॥ एवेदिन्द्रँवृषणँवज्रबाहुँवसिष्ठासोअभ्य
र्चन्त्यर्कैः ॥ सनस्तुतो वीरवद्धातु गोमद्यूयम्पातस्वस्तिभिस्सदानः ॥ ८ ॥ ५
समिद्धो अग्निरश्विना तप्तो घर्मो विराट्सुतः ॥ दुहे धेनुस्सरस्वती सोमꣳ
शुक्रमिहेन्द्रियम् ॥ १ ॥ तनूपा भिषजा सुतेऽश्विनोभा सरस्वती ॥ मध्वारजाꣳ
सीन्द्रियमिन्द्राय पथिभिर्वहान् ॥२॥ इन्द्रायेन्दुꣳ सरस्वती नराशꣳसेन नग्नहुम् ॥

अधातामश्विना मधु भेषजम्भिषजा सुते ॥ ३ ॥ आजुह्वाना सरस्वतीन्द्रायै
न्द्रियाणि वीर्यम् ॥ इळाभिरश्विना इषꣳ समूर्जꣳ सꣳ रयिन्दधुः ॥ ४ ॥ अश्विना
नमुचेस्सुतꣳ सोमꣳ शुक्रम्परिस्रुता ॥ सरस्वती तमाभरद्बर्हिषेन्द्राय पातवे ॥ ५ ॥
कवष्यो नव्यचस्वतीरश्विभ्यान्नदुरो दिशः ॥ इन्द्रोन रोदसी उभेदुहे कामान्त्स
रस्वती ॥ ६ ॥ उषासानक्तमश्विनादिवेन्द्रꣳ सायमिन्द्रियैः ॥ सञ्जानाने सुपेशसा
समञ्जाते सरस्वत्या ॥ ७ ॥ पातन्नो अश्विनादिवा पाहि नक्तꣳ सरस्वती ॥ दै
व्या होतारा भिषजा पातमिन्द्रꣳ सचासुते ॥ ८ ॥ तिस्रस्त्रेधा सरस्वत्यश्विना
भारतीळा॥तीव्रम्परिस्रुता सोमामिन्द्राय सुषुवुर्मदम् ॥ ९ ॥ अश्विना भेषजम्म
धु भेषजन्नस्सरस्वती ॥ इन्द्रे त्वष्टा यशः श्रियꣳ रूपꣳ रूपमधुस्सुते ॥ १० ॥
ऋतुथेन्द्रो वनस्पतिश्शशमानःपरिस्रुता ॥ कीलालमश्विभ्याम्मधु दुहे धेनुस्सर

स्वती ॥ ११ ॥ गोभिर्न सोममश्विना मासरेण परिस्रुता ॥ समधातꣳ सरस्वत्या स्वाहेन्द्रे सुतम्मधु ॥ १२ ॥ ६

अश्विना हविरिन्द्रियन्नमुचेर्धिया सरस्वती ॥ आशुक्रमासुराद्वसुमघमिन्द्राय जभ्रिरे ॥ १ ॥ यमश्विना सरस्वती हविषेन्द्रमवर्द्धयन् ॥ स बिभेद बलम्मघन्नमुचा आसुरे सचा ॥ २ ॥ तमिन्द्रम्पशवस्सचाश्विनोभा सरस्वती॥ दधाना अभ्यनूषत हविषा यज्ञ इन्द्रियैः ॥३॥ य इन्द्र इन्द्रियन्दधुस्सविता वरुणो भगः ॥ स सुत्रामा हविष्पतिर्यजमानाय सश्चत ॥४॥ सविता वरुणो दधद्यजमानाय दाशुषे ॥ आदत्तनमुचेर्वसु सुत्रामा बलमिन्द्रियम् ॥५॥ वरुणःक्षत्रमिन्द्रियम्भगेन सविता श्रियम् ॥ सुत्रामा यशसा बलन्दधाना यज्ञमाशत ॥६॥ अश्विना गोभिरिन्द्रिय मश्वेभिर्वीर्यम्बलम् ॥ हविषेन्द्रꣳ सरस्वती यजमानमवर्द्धयन् ॥७॥

ताना सत्या सुपेशसा हिरण्य वर्तनी नरा ॥ सरस्वती हविष्मतीन्द्र कर्मसु नोऽ
वत ॥ ८ ॥ ताभिषजा सुकर्मणा सासुदुघा सरस्वती ॥ सर्वृत्रहा शतक्रतुरि
न्द्राय दधुरिन्द्रियम् ॥ ९ ॥ युवꣳ सुराममश्विना नमुचा आसुरे सचा ॥ विपि
पानास्सरस्वतीन्द्रङ्कर्मस्वावत ॥ १० ॥ पुत्रमिव पितरा अश्विनो भेन्द्रावथुःका
व्यैर्दꣳसनाभिः ॥ यत्सुरामँव्व्यपिबश्शचीभिस्सरस्वती त्वामघवन्नभिष्णक् ॥११॥
यस्मिन्नश्वास ऋषभासउक्षणो वशामेषा अवसृष्टास आहुताः ॥ कीलालपेसो
मपृष्ठाय वेधसे हृदामतिञ्जनयचारुमग्नये ॥ १२ ॥ अहाव्यग्ने हविरास्येते स्रुची
वघृतञ्चम्वीव सोमः ॥ वाजसनिꣳ रयिमस्मे सुवीरम्प्रशस्तन्धेहियशसम्बृहन्त
म् ॥ १३ ॥ ७

अश्विना तेजसा चक्षुः प्राणेन सरस्वती वीर्यम् ॥ वाचेन्द्रो बलेनेन्द्रायद

धुरिन्द्रियम् ॥ १ ॥ गोमद्दूषुणा सत्याश्वावद्यातमश्विना ॥वर्त्तीरुद्रानृपाय्यम् ॥ २ ॥
नयत्परोनान्तर आदधर्षद्वृषण्वसू ॥ दुश्शꣳ सोमत्यौरिपुः ॥ ३ ॥ तान आ
वोह्ळमश्विना रयिम्पिशङ्ग सन्दृशम् ॥ धिष्ण्यावरिवोविदम् ॥ ४ ॥ पाव
कानस्सरस्वती वाजेभिर्वाजिनीवती ॥ यज्ञँवष्टुधियावसुः ॥ ५ ॥ चोदयित्री
सूनृतानाञ्चेतन्ती सुमतीनाम् ॥ यज्ञन्दधे सरस्वती ॥ ६ ॥ महो अर्णस्स
रस्वती प्रचेतयति केतुना ॥ धियो विश्वा विराजति ॥ ७ ॥ इन्द्रायाहि चि
त्रभानो सुता इमे त्वायवः ॥ अण्वीभिस्तना पूतासः ॥ ८ ॥ इन्द्रायाहिधि
येषितो विप्रजूतस्सुतावतः ॥ उपब्रह्माणि वाघतः ॥ ९ ॥ इन्द्रायाहि तूतुजा
नउपब्रह्माणि हरिवः ॥ सुते दधिष्व नश्चनः ॥ १० ॥ अश्विना पिबताम्मधु
सरस्वत्या सजोषसा ॥ इन्द्रस्सुत्रामा वृत्रहा जुषन्ताꣳ सोम्यम्मधु ॥११॥ ८

हरिःॐ ॥

यद्देवाअष्ट ॥ ८ ॥ अभ्यादधामीतिच ॥८॥ योभूतानाञ्चतस्रः ॥ ४ ॥ सामिद्धइन्द्रएकादश ॥ ११ ॥ आयात्वष्ट ॥ ८ ॥ समिद्धोअग्निर्द्वादश ॥ १२॥ अश्विनाहविस्त्रयोदश ॥ १३ ॥ अश्विना तेजसैकादश ॥ ११ ॥ अष्टानुवाकेषुपञ्चसप्ततिः ॥ ७५ ॥ इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसँहितापाठेद्वाविंशत्यध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

हरिःॐ ॥ इमम्मे वरुण श्रुधीहवमद्याच मृळय ॥ त्वामवस्युराचके ॥ १ ॥ तत्त्वायामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः ॥ अहेळमानो वरुणेह बोध्युरुशꣳ समान आयुः प्रमोषीः ॥ २ ॥ त्वन्नोअग्ने वरुणस्य विद्वान्देवस्य हेळो अवयासिसीष्ठाः ॥ यजिष्ठोवह्नितमश्शोशुचानो विश्वाद्वेषाꣳसि प्रमुमुग्ध्यस्मत् ॥ ३ ॥ सत्वन्नो अग्नेऽवमोभवोतीनेदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ ॥ अ

वेयक्ष्वनो वरुणꣳ रराणोवी हिमृळीकꣳ सुहवोन एधि ॥ ४ ॥ महीमूषुमातरꣳ
सुव्रतानामृतस्य पत्नीमवसे हुवेम ॥ तुविक्षत्रामजरन्तीमुरूचीꣳ सुशर्माणमदि
तिꣳ सुप्रणीतिम् ॥ ५ ॥ सुत्रामाणम्पृथिवीन्द्यामनेहसꣳ सुशर्माणमदितिꣳ सु
प्रणीतिम् ॥ दैवीन्नावꣳ स्वरित्रामनागसमस्रवन्तीमारुहेमा स्वस्तये ॥ ६ ॥ सु
नावमारुहेयमस्रवन्तीमनागसम् ॥ शतारित्राꣳ स्वस्तये ॥ ७ ॥ आनोमित्रा
वरुणा घृतैर्गव्यूतिमुक्षतम् ॥ मध्वारजाꣳसि सुक्रतू ॥ ८ ॥ प्रबा हवासि स्तृत
श्रीवसेन आनो गव्यूतिमुक्षतङ्घृतेन ॥ आमाजनैश्रवयतँय्युवानाश्रतम्मेमित्रा
वरुणा हवेम ॥ ९ ॥ शन्नो भवन्तु वाजिनोहवेषु देवतातामितद्रवस्स्वर्काः ॥
जम्भयन्तोऽहिंव्वृकꣳ रक्षाꣳसि सनेम्यस्मद्युयवन्नमीवाः ॥ १० ॥ तेनोअर्वन्तो
हवनश्रुतो हवँव्विश्वे शृण्वन्तु वाजिनो मितद्रवः ॥ सहस्रसा मेधसाता इव

त्मना महो येधनꣳ समिथेषु जभ्रिरे ॥ ११ ॥ वाजे वाजेऽवत वाजिनो नोधने षुविप्राअमृता ऋतज्ञाः ॥ अस्यमध्वः पिबतमादयध्वन्तृप्तायात पथिभिर्देवयानैः ॥ १२ ॥ १

समिद्धो अग्निस्समिधा सुसमिद्धो वरेण्यः ॥ गायत्रीच्छन्द इन्द्रियन्त्र्यविर्गौर्वयोदधुः ॥ १ ॥ तनूनपाच्छुचिव्रतस्तनूपाश्चसरस्वती ॥ उष्णिहाच्छन्द इन्द्रियन्दित्यवाड्गौर्वयो दधुः ॥ २ ॥ इळाभिरग्निरीड्यस्सोमो देवो अमर्त्यः ॥ अनुष्टुप्छन्द इन्द्रियम्पञ्चाविर्गौर्वयो दधुः ॥ ३ ॥ सुबर्हिरग्निः पूषण्वान्त्स्तीर्णबर्हिरमर्त्यः ॥ बृहतीच्छन्द इद्रियन्त्रि वत्सोगौर्वयो दधुः ॥ ४ ॥ दुरो देवीर्दिशो महीर्ब्रह्मा देवो बृहस्पतिः॥पङ्क्तिश्छन्द इहेन्द्रियन्तुर्यवाड्गौर्वयो दधुः ॥ ५ ॥ उषे यह्वी सुपेशसा विश्वे देवा अमर्त्याः ॥ त्रिष्टुप्छन्द इहेन्द्रियम्पष्ठवाड्गौर्वयो

दधुः ॥ ६ ॥ दैव्या होतारा भिषजेन्द्रेण सयुजा युजा ॥ जगतीच्छन्द इन्द्रिय
मनड्वान्गौर्वयो दधुः ॥७॥ तिस्रइळा सरस्वती भारती मरुतो विशः ॥ विरा
ट्छन्द इहेन्द्रियन्धेनुर्गौर्नवयो दधुः ॥ ८ ॥ त्वष्टा तुरीपो अद्भुत इन्द्राग्नी पुष्टि
वर्धना ॥ द्विपदाच्छन्द इन्द्रियमुक्षागौर्नवयो दधुः ॥ ९ ॥ शमितानो वनस्पति
स्सविता प्रसुवन्भगम् ॥ ककुप् छन्द इहेन्द्रियँव्वशा वेहद्वयो दधुः ॥ १० ॥ स्वा
हा यज्ञँव्वरुणस्सुक्षत्रो भेषजङ्करत् ॥ अतिच्छन्दा इन्द्रियम्बृहदृषभोगौर्वयो
दधुः ॥ ११ ॥ २

वसन्तेन ऋतुना देवा वसवस्त्रिवृता स्तुताः ॥ रथन्तरेण तेजसा हविरिन्द्रे
वयो दधुः ॥ १ ॥ ग्रीष्मेण ऋतुना देवा रुद्राः पञ्चदशे स्तुताः ॥ बृहताय
शसा बलँ हविरिन्द्रे वयो दधुः ॥ २ ॥ वर्षाभि ऋतुना दित्या स्तोमे सप्त

दशे स्तुताः ॥ वैरूपेण विशौजसा हविरिन्द्रे वयो दधुः ॥ ३ ॥ शारदेन ऋ
तुना देवा एकविꣳश ऋभवं स्तुताः ॥ वैराजेन श्रिया श्रियꣳ हविरिन्द्रे वयो
दधुः ॥ ४ ॥ हेमन्तेन ऋतुना देवास्त्रिणवे मरुतं स्तुताः ॥ बलेन शक्करी
स्सहो हविरिन्द्रे वयो दधुः ॥ ५ ॥ शैशिरेण ऋतुना देवास्त्रय स्त्रिꣳशेऽ मृता
स्तुताः ॥ सत्येन रेवतीः क्षत्रꣳ हविरिन्द्रे वयो दधुः ॥ ६ ॥ ३ ॥

होता यक्षत्समिधाग्नि मिळस्पदेऽश्विनेन्द्रꣳ सरस्वती मजो धूम्रोन गोधूमैः
कुवलैर्भेषजम्मधु ॥ शष्पै र्न तेज इन्द्रिय म्पयस्सोमः परिस्रुता घृतम्मधु व्य
न्त्वा ज्यस्य होतर्यज ॥ १ ॥ होता यक्ष त्तनूनपा त्सरस्वतीमविर्मेषो नभेष
जम्पथा मधुमता भरन्नश्विनेन्द्राय वीर्यम् ॥ बदरै रुपवाका भिर्भेषजन्तो क्म
भिः पयस्सोमः परिस्रुता घृतम्मधु व्यन्त्वा ज्यस्य होतर्यज ॥ २ ॥ होता य

क्षन्नरा शꣳ सन्न नम्नहुम्पतिꣳ सुरया भेषजम्मेषस्सरस्वती भिषग्रथोन चन्द्र्य
श्विनो वपा इन्द्रस्य वीर्यम् ॥ बदरै रुपवाका भिर्भेषजन्तो क्मभिःपयस्सोमः
परिस्रुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ ३ ॥ होता यक्षदिळेळित आजु
ह्वा नस्सरस्वती मिन्द्रम्बलेन वर्धयन्नृषभेण गवेन्द्रियमश्विनेन्द्राय भेषजम् ॥
यवैःकर्कन्धु भिर्मधुलाजै र्नमास रम्पयस्सोमः परिस्रुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य
होतर्यज ॥ ४ ॥ होता यक्षद्बर्हि रूर्ण म्रदा भिषङ्ना सत्या भिषजा श्विना
श्वाशिशुमती भिषग्धेनुस्सरस्वती भिषक् ॥ दुह इन्द्राय भेषज म्पयस्सोमः
परिस्रुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ ५ ॥ होता यक्षद्दुरो दिशः
कवष्योन व्यचस्वती राश्विभ्यान्न दुरो दिश इन्द्रोन रोदसी दुघे दुहे धेनुस्सर
स्वत्यश्विनेन्द्राय भेषजम् ॥ शुक्रन्न ज्योतिरिन्द्रियम्पयस्सोमःपरिस्रुता घृतम्म

धु व्यन्त्वा ज्यस्य होतर्यज ॥ ६ ॥ होता यक्षत्सुपेशसोषेनक्तन्दिवाश्विना
समञ्जाते सरस्वत्या त्विषिमिन्द्रेन भेषजम् ॥ श्येनो न रजसा हृदाश्रियान
मासं रम्पयस्सोमः परिस्रुता घृतम्मधु व्यन्त्वा ज्यस्य होतर्यज ॥ ७ ॥ हो
ता यक्षद्दैव्या होतारा भिषजाश्विनेन्द्रन्न जागृवि दिवानक्तन्न भेषजैः ॥ शूषꣳ
सरस्वती भिषक्सीसेन दुह इन्द्रियम्पयस्सोमः परिस्रुता घृतम्मधु व्यन्त्वा ज्यस्य
होतर्यज ॥ ८ ॥ होता यक्षत्तिस्रो देवी न भेषजन्त्रयस्त्रिधा तवोपसो रूपमि
न्द्रे हिरण्ययमश्विनेळा न भारती ॥ वाचा सरस्वती मह इन्द्राय दुह इन्द्रि
यम्पय स्सोमः परिस्रुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ ९ ॥ होता यक्ष
त्सुरे तस मृषभन्नर्यां प सन्त्वष्टारमिन्द्र मश्विना भिषजन्न सरस्वती मोजो न
जूतिरिन्द्रि यँ वृको नरभसो भिषक् ॥ यशस्सुरया भेषजꣳ श्रिया न मासर

म्पयस्सोमः परिस्रुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ १० ॥ होता यक्षद्व
नस्पतिꣳ शमितारꣳ शतक्रतुम्भीमन्न मन्युꣳ राजानँ व्याघ्रन्नमसाश्विना ॥
भामꣳ सरस्वती भिषगिन्द्राय दुह इन्द्रियम्पयस्सोमः परिस्रुता घृतम्मधु व्य
न्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ ११ ॥ होता यक्षदग्निꣳ स्वाहाज्यस्य स्तोकानाꣳ स्वा
हा मेदसाम्पृथक्स्वाहा च्छागमश्विभ्याꣳ स्वाहा मेषꣳ सरस्वत्यै ॥ स्वाहर्षभ
भ मिन्द्राय सिꣳहाय सहस इन्द्रियꣳ स्वाहाग्निन्न भेषजꣳ स्वाहा सोम मि
न्द्रियम् ॥ स्वाहेन्द्रꣳ सुत्रामाणꣳ सवितारँवरुणम्भिषजाम्पतिꣳ स्वाहा वनस्प
तिम्प्रियम्पाथोन भेषजम् ॥ स्वाहा देवा आज्यपा जुषाणो अग्निर्भेषजम्पयस्सो
मः परिस्रुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ १२ ॥ ४

होता यक्षदश्विनौ छागस्य वपाया मेदसो जुषेताꣳ हविर्होतर्यज ॥ होता यक्ष

त्सरस्वतीम्मेषस्य वपायामेदसो जुषताँ॑ हविर्होतर्यज ॥ होता यक्षदिन्द्रमृष
भस्य वपायामेदसो जुषताँ॑ हविर्होतर्यज ॥ १ ॥ होता यक्षदश्विनौ सरस्वती
मिन्द्रँ॑ सुत्रामाणमिमेसोमाः॥सुरामाणश्छागैर्नमेषै ऋषभैस्सुताः ॥ शष्पैर्नतोक्म
भिर्लाजैर्महस्वन्तो मदामासरेण परिष्कृताः ॥ शुक्राः पयस्वन्तोऽमृताः प्रस्थिता
वो मधुश्च्युतस्तानाश्विना सरस्वतीन्द्रस्सुत्रामा वृत्रहा जुषन्ताँ॑ सोम्यम्मधु ॥
पिबन्तु मदन्तु व्यन्तु होतर्यज ॥ २ ॥ होता यक्षदश्विनौ छागस्य हविष
आत्ता मद्य मध्यतो मेद उद्भृतम्पुरा द्वेषोभ्यःपुरा पौरुषेय्याग्रृभः ॥ घस्तान्नू
नङ्घासे अज्राणाँय्यवस प्रथमानाँ॑ सुमत्क्षराणाँ॑ शत रुद्रियाणा मग्निष्वात्ताना
म्पीवो पवसनानाम् ॥ पार्श्वतःश्रोणितश्शिता मतउत्सादतोऽङ्गादङ्गादवत्तानाङ्क
रत एवाश्विनाजुषेताँ॑ हविर्होतर्यज ॥ होता यक्षत्सरस्वतीम्मेषस्य हविष आव

य द्य मध्यतो मेद उद्धृतम्पुरा द्वेषोभ्यः पुरापौरुषेय्या गृभः ॥ घसन्नूनङ्घासे
अज्राणाँय्यवस प्रथमानाᳪं सुमत्क्षराणाᳪं शत रुद्रियाणा मग्निष्वात्ता नाम्पीवो
पवसनानाम् ॥ पार्श्वतः श्रोणितः शिता मतउत्सादतोऽङ्गादङ्गा दवत्तानाङ्करदे
वᳪं सरस्वती जुषताᳪं हविर्होतर्यज ॥ होता यक्षदिन्द्रमृषभस्य हविष आवय
द्य मध्यतो मेद उद्धृतम्पुरा द्वेषोभ्यःपुरा पौरुषेय्या गृभः ॥ घसन्नूनङ्घासे अ
ज्राणाँय्यवसप्रथमानाᳪं सुमत्क्षराणाᳪंशतरुद्रियाणा मग्निष्वात्तानाम्पीवो पवस
नानाम् ॥ पार्श्वतःश्रोणितःशिता मतउत्सादतोऽङ्गादङ्गादवत्तानाङ्कर देवमिन्द्रो
जुषताᳪं हविर्होतर्यज ॥ ३ ॥ होता यक्षद्वनस्पतिं मभिहि पिष्टतमया रभिष्ठ
या रशनयाधित ॥ यत्राश्विनोश्छागस्य हविषः प्रिया धामानि यत्र सरस्वत्या
मेषस्य हविषः प्रिया धामानि यत्रेन्द्रस्य ऋषभस्य हविषः प्रिया धामानि ॥ यत्रा

ग्नेः प्रिया धामानि यत्र सोमस्य प्रिया धामानि यत्रेन्द्रस्य सुत्राम्णः प्रिया धामानि ॥ यत्र सवितुः प्रिया धामानि यत्र वरुणस्य प्रिया धामानि यत्र वनस्पतेः प्रिया पाथाᳬंसि ॥ यत्र देवानामाज्यपानाम्प्रिया धामानि यत्राग्नेर्होतुः प्रिया धामानि ॥ तत्रैतान्प्रस्तुत्येवो पस्तुत्येवो पावस्त्रक्षद्रभीयस इव कृत्वी कर्देवन्देवो वनस्पतिर्जुषताᳬं हविर्होतर्यज ॥ ४ ॥ होता यक्षदग्निᳬं स्विष्टकृतमयाळग्निरश्विनो श्छागस्य हविषः प्रियाधामान्ययाट् सरस्वत्या मेषस्य हविषः प्रियाधामान्ययाळिन्द्रस्य ऋषभस्य हविषः प्रिया धामानि ॥ अयाळग्नेः प्रिया धामान्ययाट्सोमस्य प्रिया धामान्ययाळिन्द्रस्य सुत्राम्णः प्रियाधामानि ॥ अयाट्सवितुः प्रिया धामान्ययाड्वरुणस्य प्रिया धामान्ययाड्वनस्पतेः प्रिया पाथाᳬंसि ॥ अयाड्देवानामाज्यपानाम्प्रिया धामानि यक्षदग्नेर्होतुः प्रिया धामानि ॥ यक्षत्स्वम्महिमान

मायं जतामेज्याइषः कृणोतु सो अध्वरा जातवेदा जुषताँ हविर्होतर्यज ॥५॥ ५
देवम्बर्हिस्सरस्वती सुदेवमिन्द्रे अश्विना ॥ तेजोन चक्षुरक्ष्योर्बर्हिषा दधु
रिन्द्रियँव्वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यज ॥ १ ॥ देवीर्द्वारो अश्विना भिषजेन्द्रे
सरस्वती ॥ प्राणन्नवीर्यन्नसि द्वारो दधुरिन्द्रियँव्वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तुयज
॥ २ ॥ देवी उषासा अश्विना सुत्रामेन्द्रे सरस्वती ॥ बलन्नवाचं मास्य उ
षाभ्यान्दधुरिन्द्रियँव्वसुवने वसु धेयस्य व्यन्तु यज ॥ ३ ॥ देवी जोष्ट्री सरस्व
त्यश्विनेन्द्रमवर्द्धयन् ॥ श्रोत्रन्नकर्णयोर्यशो जोष्ट्रीभ्यान्दधुरिन्द्रियँव्वसुवने व
सुधेयस्य व्यन्तु यज ॥ ४ ॥ देवी ऊर्जाहुती दुघे सुदुघेन्द्रे सरस्वत्यश्विनाभि
षजावतः ॥ शुक्रन्नज्योतिस्तनयो राहुती धत्त इन्द्रियँव्वसुवने वसुधेयस्य व्य
न्तुयज ॥ ५ ॥ देवा देवानाम्भिषजा होतारा इन्द्रमश्विना वषट्कारैस्सरस्व

ती त्विषिन्न हृदये मतिम् ॥ होतृभ्यान्दधुरिन्द्रियँव्वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु
यज ॥ ६ ॥ देवीस्तिस्रस्तिस्रो देवीरश्विनेळा सरस्वती ॥ शूषन्नमध्ये
नाभ्यामिन्द्राय दधुरिन्द्रियँव्वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यज ॥ ७ ॥ देव इन्द्रो
नराशꣳसस्त्रि वरूथस्सरस्वत्याश्विभ्यामीयते रथः ॥ रेतोन रूपममृतञ्जनित्र
मिन्द्राय त्वष्टा दधदिन्द्रियाणि वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यज ॥ ८ ॥ देवो
देवैर्वनस्पतिर्हिरण्य पर्णो अश्विभ्याꣳ सरस्वत्या सुपिप्पल इन्द्राय पच्यते मधु ॥
ओजोन जूतिर्ऋषभो नभामँव्वनस्पतिर्नो दधदिन्द्रियाणि वसुवने वसुधेयस्यव्य
न्तु यज ॥ ९ ॥ देवम्बर्हिर्वारितीना मध्वरे स्तीर्णमश्विभ्यामूर्णम्रदास्सरस्वत्या
स्योनमिन्द्रते सदः ॥ ईशायै मन्युꣳ राजानम्बर्हिषा दधुरिन्द्रियँव्वसुवने वसु
धेयस्य व्यन्तु यज ॥ १० ॥ देवो अग्निस्स्विष्ट कृद्देवा न्यक्षद्यथा यथꣳ होतारा

इन्द्रमश्विना वाचा वाचꣳ सरस्वती मग्निꣳ सोमꣳ स्विष्टकृत् ॥ स्विष्टइन्द्रस्सुत्रामा सविता वरुणो भिषगिष्टो देवो वनस्पतिस्स्विष्टादेवा आज्यपाः ॥ स्विष्टो अग्निरग्निना होताहोत्रे स्विष्टकृद्यशो नदधदिन्द्रिय मूर्जमपचितिꣳ स्वधाँव्वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यज ॥ ११ ॥ अग्निमद्यहोतारमवृणी तायँय्यजमानःपचन्पक्तीः पचन्पुरोळाशान्बध्नन्नश्विभ्याञ्छागꣳ सरस्वत्यै मेषमिन्द्राय ऋषभम् ॥ सुन्वन्नाश्विभ्याꣳ सरस्वत्या इन्द्राय सुत्राम्णे सुरासोमान् ॥ १२ ॥ सूपस्थाअद्यदेवो वनस्पतिरभवदाश्विभ्याञ्छागेन सरस्वत्यै मेषेणेन्द्राय ऋषभेण ॥ अक्षꣳस्तान्मे दस्तःप्रति पचतागृभीषतावी वृधन्त पुरोळाशैरपुरश्विना सरस्वतीन्द्रस्सुत्रामा सुरासोमान् ॥ १३ ॥ त्वामद्य ऋषआर्षेय ऋषीणान्नपाद वृणीतायँय्यजमानो बहुभ्य आसङ्गतेभ्य एषमे देवेषु वसुवार्यायक्ष्यतइति ॥ तायादेवा

देवदा नान्यदुस्तान्यस्मा आचशा स्वाचं गुरस्त्रेषितश्च होतरसिं भद्रवाच्यायप्रे षितो मानुषस्सूक्त वाकाय सूक्ताब्रूहि ॥ १४ ॥ ६ ॥ हरिःॐ ॥

इमम्मे वरुण द्वादश ॥ १२ ॥ समिद्धो अग्निरेकादश ॥ ११ ॥ वसन्तेन षट् ॥ ६ ॥ होतायक्षद्द्वादश ॥ १२ ॥ होतायक्षदश्विनो छागस्य पञ्च ॥ ५ ॥ देवम्बर्हिं श्चतुर्दश ॥ १४ ॥ षळनुवाकेषु षष्टिः ॥ ६० ॥ कृष्णइमम्मेषष्टिः

समिद्धोऽग्निर्गायत्री ऽयविस्वनून पोष्णिहाम् ॥ इळाभिरनुष्टुप्पश्चा विस्सुब र्हिर्बृहत्यथ ॥ १ ॥ विवत्सो हि दुरःपङ्क्ति श्छन्दो वै तुर्यवाट्तथा ॥ उषे त्रिष्टु प्पष्ठवाट्च दैव्या वै जगत्यथ ॥ २ ॥ अनड्वाँस्तिस्त्रइळा विराड्धेनुस्ततःपरम् ॥ त्वष्टानु द्विपदा मुक्षा शमिताच ककुब्वशा ॥ ३ ॥ स्वाहा यज्ञ मतिच्छन्दा बृह द्वौश्च वयोदधुः ॥ वसन्तेनच वसवो रथन्तर मितिस्मृताः ॥ ४ ॥ ग्रीष्मेण रुद्रा

बृहता वर्षादित्याःक्रमेणाहि ॥ वैरूपेणपुन बौध्याःशारदेनैकविंशः ॥ ५ ॥ वैरा
जेनाथ हेमन्त स्त्रिणवोहिबलेनच ॥ शैशिरेण त्रयस्त्रिंशो सत्येन रेवतीस्तथा ॥ ६ ॥
होतायक्ष त्समिच्छषैपे स्तनूनपाद्वदैरुप ॥ नरा शम्बदरे हीळे ळितश्चतु यवै
स्ततः ॥ ७ ॥ कर्कम्बर्हि दुहे वेहि दुरःशुक्रं सुपे श्यनः ॥ दैव्या शूषश्च तिस्रश्च
वाचा सरस्वती महः ॥ ८ ॥ सुरेतसं यशो वैच वनस्पतिंहिभामितः ॥ अग्नितु
ऋषभ मिन्द्रं स्वाहा देवा वदेत्क्रमम् ॥ ९ ॥ होता यक्षदश्विनौ छागस्याश्वि
नौ सरस्वतिम् ॥ होतायक्षदाश्विनौचच्छागस्याथ वनस्पतिम् ॥ १० ॥ अग्निं
स्विष्टकृतन्देवं बर्हिस्तेजोन चक्षुः ॥ देवीद्वारःप्राणन्देवी उषासा बलमतःपर
म् ॥ ११ ॥ देवीजोष्ट्री श्रोत्रन्देवी ऊर्जाहुती दुघेतथा ॥ शुक्रश्च देवा देवा
नां होता देवीस्तु तिस्रः ॥ १२ ॥ शूषश्च देव इन्द्रश्च रेतो देवश्च देवः ॥

ओजोन जूतिर्देवश्च बर्हिरीशा क्रमेणतु ॥ १३ ॥ देवोऽग्निस्विष्ट कृद्देवानग्निम
घसु न्वन्यथा ॥ सूपस्था अद्यदेऽवोथा क्षंस्तान्मेद एवाहि ॥ १४ ॥ त्वामद्यऋ
ष आर्षेय इतिनित्यं पठन्नरः ॥ स वाङ्गनिपुणोभूत्वा मोदतेहिसदा बुधः ॥ १५ ॥

हरिः ॐ ॥ तेजोऽसि शुक्रममृतमायुष्पाआयुर्मे पाहि ॥ देवस्य त्वा सवि
तुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णोहस्ताभ्यामाददे ॥ १ ॥ इमामगृभ्णन्रशनामृतस्य
पूर्व आयुषि विदथेषु कव्या ॥ सानो अस्मिन्त्सुत आबभूव ऋतस्य सामन्त्सर
मारपन्ती ॥ २ ॥ अभिधा असि भुवनमसियन्तासि धर्ता ॥ सत्वमग्निंवैश्वानर
ँ सप्रथ सङ्गच्छ स्वाहा कृतस्स्वगात्वा देवेभ्यः ॥ ३ ॥ प्रजापतये ब्रह्मन्नश्वम्भ
न्त्स्यामिदेवेभ्यःप्रजापतये तेन राध्यासम् ॥ तम्बधान देवेभ्यः प्रजापतये तेन
राध्नुहि ॥ प्रजापतये त्वा जुष्टम्प्रोक्षामीन्द्राग्निभ्यान्त्वा जुष्टम्प्रोक्षामि वायवे

त्वा जुष्टम्प्रोक्षामि विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यो जुष्टम्प्रोक्षामि सर्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यो जुष्टम्प्रोक्षामि ॥ ४ ॥ यो अर्वन्तञ्जिघांꣳसतितमभ्यमीतिवरुणः ॥ परो मर्तः परःश्वा ॥ ५ ॥ १

अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहा पाम्मोदाय स्वाहा सवित्रे स्वाहा वायवे स्वाहा विष्णवे स्वाहा ॥ इन्द्राय स्वाहा बृहस्पतये स्वाहा मित्राय स्वाहा वरुणाय स्वाहा ॥ १ ॥ २

हिङ्काराय स्वाहा हिङ्कृताय स्वाहा क्रन्दते स्वाहा वक्रन्दाय स्वाहा ॥ प्रोथते स्वाहा प्रप्रोथाय स्वाहा गन्धाय स्वाहा घ्राताय स्वाहा ॥ १ ॥ निविष्टाय स्वाहोपविष्टाय स्वाहा सन्दिताय स्वाहा वल्गते स्वाहा ॥ आसीनाय स्वाहा शयानाय स्वाहा स्वपते स्वाहा जाग्रते स्वाहा ॥ २ ॥ कूजते स्वाहा

प्रबुद्धाय स्वाहा विजृम्भमाणाय स्वाहा विचृत्ताय स्वाहा ॥ सꣳहानाय स्वा
होपस्थिताय स्वाहा यनाय स्वाहा प्रायणाय स्वाहा ॥ ३ ॥ यते स्वाहा धावते
स्वाहोद्द्रावाय स्वाहोद्द्रुताय स्वाहा ॥ शूकाराय स्वाहा शूकृताय स्वाहा निष
ण्णाय स्वाहोत्थिताय स्वाहा ॥ ४ ॥ जवाय स्वाहा बलाय स्वाहा विवर्तमा
नाय स्वाहा विवृत्ताय स्वाहा ॥ विधून्वानाय स्वाहा विधूताय स्वाहा शुश्रू
षमाणाय स्वाहा शृण्वते स्वाहा ॥ ५ ॥ ईक्षमाणाय स्वाहेक्षिताय स्वाहा वी
क्षिताय स्वाहा निमेषाय स्वाहा ॥ यदत्ति तस्मै स्वाहा यत्पिबति तस्मै स्वाहा
यन्मूत्रङ्करोति तस्मै स्वाहा कुर्वते स्वाहा कृताय स्वाहा ॥ ६ ॥ ३

तत्स वितुर्वरेण्यम्भर्गो देवस्य धीमहि ॥ धियो योनः प्रचोदयात् ॥ १ ॥
हिरण्यपाणि मूतये सवितार मुपह्वये ॥ सचेत्ता देवता पदम् ॥ २ ॥ देव

स्य चेतंतो महीम्प्रसं वितुर्हवामहे ॥ सुमतिꣳ सत्यराधसम् ॥ ३ ॥ सुष्टुतिꣳ
सुमती वृधो रातिꣳ सवितुरीमहे ॥ प्रदेवाय मतीविदे ॥ ४ ॥ रातिꣳ सत्प
तिम्महे सवितारमुपह्वये ॥ आसवन्देववीतये ॥ ५ ॥ देवस्य सवितुर्मतिमा
सवँविश्वदेव्यम् ॥ धियाभर्गम्मनामहे ॥ ६ ॥ अग्निꣳ स्तोमेन बोधय समि
धानो अमर्त्यम् ॥ हव्या देवेषु नोदधत् ॥ ७ ॥ सहव्यवाळमर्त्य उशिग्दूत
श्चनो हितः ॥ अग्निर्धिया समृण्वती ॥ ८ ॥ तन्त्वा घृतस्न ईमहे चित्रभानो
स्वर्विदम् ॥ देवाँ२आवीतये वह ॥ ९ ॥ अग्निन्दूतम्पुरो दधे हव्यवाह मुप
ब्रुवे ॥ देवाँ२आसादयादिह ॥ १० ॥ ४

अजी जनोहि पवमानसूर्यंविधारेशक्मना पयः ॥ गोजीरयारꣳहमाणः
पुरन्ध्या ॥ १ ॥ ५

विभूर्मात्ता प्रभूःपित्राश्वोऽसि हयोऽस्यत्योऽसि मयोऽस्यर्वासि सप्तिरसि वाज्य सि वृषासि नृमणाअसि ॥ ययुर्नामासि शिशुर्नामास्यादित्यानाम्पत्वान्विहि ॥ १ ॥ देवा आशा पाला एतन्देवेभ्योऽश्वम्मेधाय प्रोक्षितꣳ रक्षत ॥ इहरन्ति रिहरमता मिह धृतिरिहस्व धृतिस्स्वाहा ॥ २ ॥ ६

काय स्वाहा कस्मै स्वाहा कतमस्मै स्वाहा ॥ स्वाहाधिमाधीताय स्वाहा मनःप्रजापतये स्वाहा चित्तँविज्ञाताय ॥१ ॥ अदित्यै स्वाहादित्यै मह्यैस्वाहादित्यै सुमृळीकायै स्वाहा ॥ सरस्वत्यै स्वाहा सरस्वत्यै पावकायै स्वाहा सरस्वत्यै बृहत्यै स्वाहा ॥ २ ॥ पूष्णे स्वाहा पूष्णे प्रपथ्याय स्वाहा पूष्णेन रन्धिषाय स्वाहा ॥ त्वष्ट्रे स्वाहा त्वष्ट्रे तुरीपाय स्वाहा त्वष्ट्रे पुरुरूपाय स्वाहा ॥ विष्णवे स्वाहा विष्णवे निभूयपाय स्वाहा विष्णवे शिपिविष्टाय स्वाहा ॥ ३ ॥ विश्वो

देवस्य नेतुर्मर्तो वुरीत सख्यम् ॥ विश्वो रायइषुध्यति द्युम्नँव्वृणीत पुष्यसे स्वाहा ॥ ४ ॥ ७

आब्रह्मन्ब्राह्मणो ब्रह्मवर्चसी जायतामाराष्ट्रे राजन्यः ॥ शूरइषव्योतिव्याधी महारथो जायताम् ॥ १ ॥ दोग्ध्रीधेनुर्वोढानड्वानाशुस्सप्तिः पुरन्धिर्योषा ॥ जिष्णूरथेष्ठास्सभेयो युवास्य यजमानस्य वीरो जायताम् ॥ २ ॥ निकामेनिकामे नःपर्जन्यो वर्षतु फलवत्योन ओषधयःपच्यन्ताम् ॥ योगक्षेमोनःकल्पताम् ॥३॥ ८

प्राणाय स्वाहापानाय स्वाहा व्यानाय स्वाहा ॥ चक्षुषे स्वाहा श्रोत्राय स्वाहा वाचे स्वाहा मनसे स्वाहा ॥ १ ॥ ९

प्राच्यैदिशे स्वाहार्वाच्यै दिशे स्वाहा दक्षिणायै दिशे स्वाहार्वाच्यै दिशे स्वाहा ॥ प्रतीच्यै दिशे स्वाहार्वाच्यै दिशे स्वाहोदीच्यै दिशे स्वाहार्वाच्यै

दिशे स्वाहा ॥ ऊर्ध्वायै दिशे स्वाहार्वाच्यै दिशे स्वाहावाच्यै दिशे स्वाहा
र्वाच्यै दिशे स्वाहा ॥ १ ॥ १० ॥

अद्भ्यस्स्वाहा वार्भ्यस्स्वाहोदकाय स्वाहा तिष्ठन्तीभ्यस्स्वाहा स्रवन्तीभ्य
स्स्वाहा स्यन्दमानाभ्यस्स्वाहा ॥ कूप्याभ्यस्स्वाहा सूद्याभ्यस्स्वाहा धार्याभ्य
स्स्वाहार्णवाय स्वाहा समुद्राय स्वाहा सरिराय स्वाहा ॥ १ ॥ ११ ॥

वाताय स्वाहा धूमाय स्वाहाभ्राय स्वाहा मेघाय स्वाहा विद्योतमानाय
स्वाहा स्तनयते स्वाहा ॥ अवस्फूर्जते स्वाहा वर्षते स्वाहा वर्षते स्वाहो
ग्रँवर्षते स्वाहा शीघ्रँवर्षते स्वाहोद्गृह्णते स्वाहोद्गृहीताय स्वाहा ॥ प्रुष्ण
ते स्वाहा शीकायते स्वाहा प्रुष्वाभ्यस्स्वाहा ह्रादुनीभ्यस्स्वाहा नीहाराय
स्वाहा ॥ १ ॥ १२ ॥

अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहेन्द्राय स्वाहा पृथिव्यै स्वाहान्तरिक्षाय स्वाहा ॥ दिवे स्वाहा दिग्भ्यस्स्वाहाशाभ्यस्स्वाहोर्व्यै दिशे स्वाहार्वाच्यै दिशे स्वाहा ॥ १ ॥ १३ ॥

नक्षत्रेभ्य स्स्वाहा नक्षत्रियेभ्यस्स्वाहाहोरात्रेभ्यस्स्वाहार्धमासेभ्यस्स्वाहा ॥ मासेभ्यस्स्वाहं ऋतुभ्यस्स्वाहार्तवेभ्यस्स्वाहा सँव्वत्सराय स्वाहा द्यावा पृथिवी भ्याꣳ स्वाहा ॥ १ ॥ चन्द्राय स्वाहा सूर्याय स्वाहा रश्मिभ्यस्स्वाहा वसु भ्यस्स्वाहा ॥ रुद्रेभ्यस्स्वाहादित्येभ्यस्स्वाहा मरुद्भ्यस्स्वाहा विश्वेभ्यो देवे भ्यस्स्वाहा ॥ २ ॥ १४ ॥

मूलेभ्यस्स्वाहा शाखाभ्यस्स्वाहा वनस्पतिभ्यस्स्वाहा ॥ पुष्पेभ्यस्स्वाहा फलेभ्यस्स्वाहौषधीभ्यस्स्वाहा ॥ १ ॥ १५ ॥

पृथिव्यै स्वाहान्तरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहा सूर्याय स्वाहा ॥ चन्द्राय स्वाहा नक्षत्रेभ्यस्स्वाहाद्भ्यस्स्वाहौषधीभ्यस्स्वाहा ॥ वनस्पतिभ्यस्स्वाहा परिप्लवेभ्यस्स्वाहा चराचरेभ्यस्स्वाहा सरीसृपेभ्यस्स्वाहा ॥ १ ॥ १६ ॥

असवे स्वाहा वसवे स्वाहा विभुवेस्वाहा विवस्वते स्वाहा ॥ गणश्रियेस्वाहा गणपतये स्वाहा भिभुवे स्वाहाधिपतये स्वाहा ॥ १ ॥ शूषायस्वाहा सꣳसर्पाय स्वाहा चन्द्राय स्वाहा ज्योतिषे स्वाहा ॥ मलिम्लुचाय स्वाहा दिवापतयेतेस्वाहा ॥ २ ॥ १७

मधवे स्वाहा माधवाय स्वाहा शुक्रायस्वाहा शुचये स्वाहा ॥ नभसेस्वाहा नभस्याय स्वाहेषाय स्वाहोर्जाय स्वाहा ॥ सहसे स्वाहा सहस्याय स्वाहा तपसे स्वाहा तपस्याय स्वाहाꣳहसस्पतये स्वाहा ॥ १ ॥ १८

वाजाय स्वाहा प्रसवाय स्वाहापिजाय स्वाहा क्रतवे स्वाहा ॥ स्वस्स्वाहामूर्ध्ने स्वाहा व्यश्नुविनेस्वाहा ॥ अन्त्याय स्वाहान्त्यायनाय स्वाहा भौवनाय स्वाहा भुवनस्य पतये स्वाहाधिपतये स्वाहा प्रजापतये स्वाहा ॥ १ ॥ १९

आयुर्यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा प्राणोयज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहापानोयज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा व्यानो यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा ॥ उदानो यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा समानो यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा चक्षुर्यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा श्रोत्रँय्यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा ॥ वाग्यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा मनोयज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहात्मा यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा पृष्ठँय्यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा ॥ ब्रह्मयज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा यज्ञो यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा ज्योतिर्यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा स्वर्यज्ञेन कल्पताꣳ स्वाहा ॥ १ ॥ २०

एकस्मै स्वाहा द्वाभ्याᳪं स्वाहाशतायस्वाहैकं शताय स्वाहा ॥ व्युष्ट्यै स्वाहा स्वर्गाय स्वाहा ॥ १ ॥ २० ॥ हरिःॐ

तेजोऽसिपञ्च ॥ ५ ॥ अग्नय एका ॥ १ ॥ हिङ्कारायषट् ॥ ६ ॥ तत्सवितुर्दश ॥ १० ॥ अजीजनोह्येका ॥ १ ॥ विभूर्द्वे ॥२॥ कायचतस्त्रः ॥ ४ ॥ आब्रह्मंस्तिस्त्रः ॥ ३ ॥ प्राणाय ॥ १ ॥ प्राच्यै ॥ १ ॥ अद्भ्यः ॥ १ ॥ वाताय ॥ १ ॥ अग्नय इत्येकैका ॥ १ ॥ नक्षत्रेभ्योद्वे ॥ २ ॥ मूलेभ्यः ॥ १ ॥पृथिव्या इत्येकैका ॥ १ ॥ असवेद्वे ॥ २ ॥ मधवे ॥ १ ॥ वाजाय ॥ १ ॥ आयुर्यज्ञेन ॥ १ ॥ एकस्मा इत्येकैका ॥ १ ॥ एकविंशत्यनुवाकेषु सप्तचत्वारिᳪंशत् ॥ ४७ ॥ एषते तेजोऽसीतिच सप्तचत्वारिᳪं शत् ॥ इति शुक्ल यजुर्वेद काण्व संहिता पाठे चतुर्विंशत्यध्यायः ॥ हरिः ॐ ॥

हरिः ॐ ॥ हिरण्यगर्भस्समवर्तताग्रे भूतस्य जातःपतिरेक आसीत् ॥ सदा
धार पृथिवीन्द्यामुतेमाङ्कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ १ ॥ उपयामगृहीतोऽसि
प्रजापतयेत्वा जुष्टङ्गृह्णाम्येषते योनिस्सूर्यस्ते महिमा ॥ यस्तेहन्त्सँव्वत्सरे म
हिमासम्बभूवयस्ते वाया अन्तरिक्षे महिमासम्बभूव ॥ यस्ते दिविसूर्ये महिमास
म्बभूव तस्मैते महिम्ने प्रजापतये स्वाहा देवेभ्यः ॥ २ ॥ १

यः प्राणतो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगतो बभूव ॥ य ईशे अस्य
द्विपद श्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ १ ॥ उपयामगृहीतोऽसि प्रजा
पतयेत्वा जुष्टङ्गृह्णाम्येषते योनिश्चन्द्रमास्ते महिमा ॥ यस्ते रात्रौ सँव्वत्सरे
महिमासम्बभूव यस्ते पृथिव्या माग्नौमहिमा सम्बभूव ॥ यस्ते नक्षत्रेषु चन्द्र
मसि महिमा सम्बभूव तस्मैते महिम्ने प्रजापतये देवेभ्यस्स्वाहा ॥ २ ॥ २ ॥

युञ्जन्ति ब्रध्न मरुषञ्चरन्तम्परि तस्थुषः ॥ रोचन्ते रोचना दिवि ॥ १ ॥
युञ्जन्त्यस्य काम्या हरी विपक्षसा रथे ॥ शोणा धृष्णू नृवाहसा ॥ २ ॥ यद्वा
तो अपो अगनीगन्प्रियामिन्द्रस्य तन्वम् ॥ एतꣳ स्तोतरनेन पथा पुनरश्वमा
वर्तयासि नः ॥ ३ ॥ वसवस्त्वाञ्जन्तु गायत्रेण च्छन्दसा रुद्रास्त्वाञ्जन्तु त्रै
ष्टुभेन च्छन्दसा ॥ आदित्या स्त्वाञ्जन्तु जागतेन च्छन्दसा ॥ ४ ॥ भूर्भुव
स्स्व र्लाजी३ञ्छाची३न्यव्ये गव्ये ॥ एतदन्नं मत्त देवा एतदन्नं मद्धि प्रजा
पते ॥ ५ ॥ कस्स्वि देका कीचरतिक उस्विज्जायते पुनः ॥ किꣳ स्विद्धि मस्य
भेषजङ्किम्वा वपनम्महत् ॥ ६ ॥ सूर्य एका कीचरति चन्द्रमा जायते पुनः ॥
अग्निर्हिमस्य भेषजम्भूमिरावपनम्महत् ॥ ७ ॥ कास्विदासीत्पूर्वचित्तिःकिꣳ
स्विदासीद्बृहद्वयः ॥ कास्विदासीत्पिलिप्पिला कास्विदासीत्पिशङ्गिला ॥ ८ ॥

द्यौरासीत्पूर्वचित्तिरश्व आसीद्बृहद्वयः ॥ अविरासीत्पिलिप्पिला रात्रिरासीत्पिशङ्गिला ॥ ९ ॥ ३

वायुष्ट्वा पचतैरवत्वसितग्रीवश्छागैः ॥ न्यग्रोधश्चमसैश्शल्मलिर्वृध्या ॥ १ ॥ एषस्यराथ्यो वृषा पड्भिश्चतुर्भिरेदगन् ॥ ब्रह्माकृष्णश्चनोऽवतु नमोऽग्नये ॥ २ ॥ सꣳशितो रश्मिना रथस्सꣳशितो रश्मिना हयः ॥ सꣳशितो अप्स्वप्सुजा ब्रह्मा सोम पुरोगवः ॥ ३ ॥ स्वयँवाजिꣳस्तन्वङ्कल्पयस्व स्वयँय्यजस्व स्वयञ्जुषस्व ॥ महिमातेऽन्येन नसन्नशे ॥४॥ नवाउएतन्म्रियसे नरिष्यसि देवाँ२इदेषि पथिभिस्सुगेभिः ॥ यत्रासते सुकृतो यत्रतेय युस्तत्र त्वा देवस्सविता दधातु ॥५॥ अग्निः पशुरासीत्तेनायजन्त सएतँल्लोकमजय द्यस्मिन्नग्निः ॥ सते लोकोभविष्यति तज्जेष्यसि पिबैता अपः ॥ वायुः पशुरासीत्तेनायजन्त सएतँल्लोकमजयद्यस्मि

न्वायुः ॥ सतेँ लोकोभविष्यति तञ्जेष्यसि पिबेता अपः ॥ सूर्यः पशुरासीत्तेना यजन्त सएतँल्लोकमजय द्यस्मिन्त्सूर्यः ॥ सतेलोको भविष्यति तञ्जेष्यसि पिबेता अपः ॥ ६ ॥ ४

प्राणाय स्वाहापानाय स्वाहा व्यानाय स्वाहा ॥ अम्बे अम्बिकेऽम्बालिके नमानयति कश्चन ॥ ससस्त्यश्वकस्सुभद्रिकाङ्काम्पील वासिनीम् ॥ १ ॥ गणानान्त्वा गणपतिँ हवामहे प्रियाणान्त्वा प्रियपतिँ हवामहे ॥ निधीनान्त्वा निधिपतिँ हवामहे वसो मम ॥ २ ॥ आह मजानि गर्भधमात्वमजासि गर्भधम् ॥ ताउभौ चतुरः पदस्सम्प्रसारयाव ॥ स्वर्गे लोके प्रोर्णवाथाँव्वृषावाजी रेतो धारेतो दधातु ॥ ३ ॥ ५

उत्सक्थ्या अवगुदन्धेहि समञ्जिश्चारयावृषन् ॥ यस्त्रीणाञ्जीं वभोजनः ॥ १ ॥

यका सकौशकुन्तिकाहलगिति वञ्चति ॥ आहन्ति गभेपसो निगल्गलीतिधा
रका ॥ २ ॥ यकौसकौ शकुन्तकआहलगिति वञ्चति ॥ विवक्षत इवते मुखमध्व
र्यो मानस्त्वमभिभाषथाः ॥ ३ ॥ माताचते पिताचतेऽग्रंवृक्षस्यरोहतः॥ प्रति
लामीतिते पिता गभे मुष्टिमतꣳसयत् ॥ ४ ॥ माताचते पिता चतेऽग्रे वृक्षस्य
क्रीळतः ॥ विवक्षत इवते मुखम्ब्रह्मन्मा त्वँव्वदो बहु ॥ ५ ॥ ऊर्ध्वामेनामु
च्छ्रापयगिरौ भारꣳ हरन्निव ॥ अथास्यै मध्यं मेधताꣳ शीते वाते पुनन्निव ॥ ६ ॥
ऊर्ध्वमेनमुच्छ्रयताद्गिरौ भारꣳ हरन्निव ॥ अथास्य मध्यमेजतु शीते वाते पुन
न्निव ॥ ७ ॥ यदस्या अꣳहुभेद्याः कृधुस्थूलमुपातसत् ॥ मुष्का इदस्या ए
जतो गोशफे शकुलाइव ॥ ८ ॥ यद्देवासो ललामं गुम्प्राविष्टीमिनमाविषुः ॥ स
क्थ्नादे दिश्यते नारी सत्यस्याक्षि भुवो यथा ॥ ९ ॥ यद्धरिणो यव मत्तिन

पुष्ट म्पशु मन्यते ॥ शूद्रा यदर्यं जारा नपोषाय धनायति ॥ १० ॥ यद्धरि
णो यव मत्तिन पुष्टम्बहु मन्यते ॥ शूद्रो यदर्यांयै जारो नपोष मनु मन्य
ते ॥ ११ ॥ दधि क्राव्णो अकारिषञ्जिष्णो रश्वस्य वाजिनः ॥ सुरभिनो मुखा
करत्प्रण आयूंषि तारिषत् ॥ १२ ॥ ६ ॥

गायत्री त्रिष्टुब्जगत्यनुष्टुप्पङ्क्त्यासह ॥ बृहत्युष्णिहा ककुप्सूचीभिश्शम्य
न्तु त्वा ॥ १ ॥ द्विपदाया श्चतुष्पदा स्त्रिपदायाश्च षट्पदाः ॥ विच्छन्दायाश्च
सच्छन्दास्सूचीभिश्शम्यन्तु त्वा ॥ २ ॥ महानाम्न्योरेवत्यो विश्वा आशाः प्रभू
वरीः ॥ मैघीर्विद्युतो वाचस्सूचीभिश्शम्यन्तु त्वा ॥ ३ ॥ नार्यस्ते पत्न्यो लोम
विचिन्वन्तु मनीषया ॥ देवानाम्पत्न्यो दिशस्सूचीभिश्शम्यन्तु त्वा ॥ ४ ॥ रज
ता हरिणीस्सीसा युजोयुज्यन्ते कर्मभिः ॥ अश्वस्यवाजिनस्त्वचिसिमाश्शम्यन्तु

शम्यन्तीः ॥ ५ ॥ कुविदङ्गयवमन्तो यवञ्चिद्यथादान्त्यनुपूर्वंव्वियूय ॥ इहेहैषा ङ्कृणुहि भोजनानि ये बर्हिषो नमउक्तिन्न जग्मुः ॥ ६ ॥ ७

कस्त्वाच्छ्यतिकस्त्वा विशास्ति कस्ते गात्राणि शम्यति ॥ कउते शमिता कविः ॥ १ ॥ ऋतवस्त ऋतुथा पर्व शमितारो विशासतु ॥ सँव्वत्सरस्य ते जसा शमीभिश्शम्यन्तु त्वा ॥ २ ॥ अर्द्धमासाः परूँषि ते मासा आच्छ्यन्तु शम्यन्तः ॥ अहोरात्राणि मरुतो विलिष्टँ सूदयन्तुते ॥ ३ ॥ दैव्या अध्वर्य वस्त्वाच्छ्यन्तु विचशासतु ॥ गात्राणि पर्व शस्ते सिमाः कृण्वन्तु शम्यन्तीः ॥ ४ ॥ द्यौस्ते पृथिव्यन्तरिक्षँव्वायुश्छिद्रम्पृणातु ते ॥ सूर्यस्ते नक्षत्रैस्सह लोकङ्कृणोतु साधुया ॥ ५ ॥ शन्ते परेभ्यो गात्रेभ्यश्शमस्त्ववरेभ्यः ॥ शमस्थभ्यो मज्जभ्यश्शम्वस्तु तन्वै तव ॥ ६ ॥ ८ ॥

कास्स्वि देकाकी चरति कउस्विज्जायते पुनः ॥ किँ स्विद्धिमस्य भेषजाङ्किम्वा वपनम्महत् ॥ १ ॥ सूर्य एकाकी चरति चन्द्रमा जायते पुनः ॥ अग्निर्हिमस्य भेषजम्भूमिरावपनम्महत् ॥ २ ॥ किँ स्वित्सूर्य समञ्ज्योतिः किँ समुद्र समँ सरः ॥ किँ स्वित्पृथिव्यै वर्षीयः कस्य मात्रा नाविद्यते ॥ ३ ॥ ब्रह्म सूर्य समञ्ज्योति द्यौस्समुद्र समँ सरः ॥ इन्द्रःपृथिव्यै वर्षीयान्गोस्तु मात्रा नाविद्यते ॥४॥ पृच्छामि त्वाचितये देव सखय दि्त्वमत्र मनसा जगन्थ ॥ येषु विष्णु स्त्रिषुपदेष्वेष्टस्तेषु विश्वम्भुवन माविवेशा ॥ ५ ॥ अपि तेषु त्रिषुपदे ष्वस्मियेषु विश्वम्भुवनमाविवेश ॥ सद्यः पर्यैमि पृथिवी मुतद्या मेकेनाङ्गेन दिवो अस्य पृष्ठम् ॥ ६ ॥ केष्वन्तः पुरुष आविवेश कान्यन्तः पुरुषे अर्पितानि ॥ एतद् ब्रह्मन्नुप वह्लामसि त्वाकिँ स्विन्नः प्रतिवोचास्यत्र ॥ ७ ॥ पञ्चस्वन्तः पुरु

षआ विंवेशतान्यन्तः पुरुषे अर्पितानि ॥ एत त्वात्र प्रतिमन्वानो अस्मिन मायया भवस्युत्तरोमत् ॥ ८ ॥ ९ ॥

का स्विदासीत्पूर्वचित्तिः कि ँ स्विदासीद्बृहद्वयः ॥ का स्विदासीत्पिलिप्पिला कास्विदासीत्पिशङ्गिला ॥ १ ॥ द्यौरासीत्पूर्व चित्तिरश्व आसीद्बृहद्वयः ॥ अविरासीत्पिलिप्पिला रात्रिरासीत्पिशङ्गिला ॥ २ ॥ का ईमरे पिशङ्गिला का ईङ्कुरु पिशङ्गिला ॥ क ईमास्कन्दं मर्षति क ईम्पन्थाँ व्विसर्पति ॥ ३ ॥ अजारे पिशङ्गिला श्वावित्कुरु पिशङ्गिला ॥ शश आस्कन्दं मर्षत्यहिः पन्थाँ व्विसर्पति ॥ ४ ॥ कत्यस्य विष्ठाः कत्यक्षराणि कति होमासः कतिधा समिद्धः ॥ यज्ञस्य त्वा विदथा पृच्छमत्र कति होतार ऋतुशो यजन्ति ॥ ५ ॥ षळस्य विष्ठाश्शतमक्षराण्यशीतिर्होमास्सामिधो ह तिस्रः ॥

यज्ञस्य ते विदथा प्रब्रवीमि सप्त होतार ऋतुशो यजन्ति ॥ ६ ॥ को अस्य
वेद भुवनस्य नाभिङ्को द्यावा पृथिवी अन्तरिक्षम् ॥ कस्सूर्यस्यवेदबृहतो ज
नित्रङ्को वेद चन्द्रमसँय्यतो जाः ॥ ७ ॥ वेदाहमस्य भुवनस्य नाभिँव्वेद
द्यावापृथिवी अन्तरिक्षम् ॥ वेद सूर्यस्य बृहतो जनित्रमथो वेद चन्द्रमसँय्य
तो जाः ॥ ८ ॥ पृच्छामि त्वा परमन्तम्पृथिव्याः पृच्छामि यत्र भुवनस्य
नाभिः ॥ पृच्छामि त्वा वृष्णो अश्वस्य रेतः पृच्छामि वाचः परमँव्योम ॥ ९ ॥
इयँव्वेदिः परो अन्तः पृथिव्या अयँय्यज्ञो भुवनस्य नाभिः ॥ अयꣳ सोमो
वृष्णो अश्वस्य रेतो ब्रह्मा यँव्वाचःपरमँव्योम ॥ १० ॥ सुभूस्स्वयम्भूः प्रथ
मोऽन्तर्महत्यर्णवे ॥ दधेह गर्भमृत्वियँय्यतो जातःप्रजापतिः ॥ ११ ॥ होता
यक्षत्प्रजापतिꣳ सोमस्य महिम्नः ॥ जुषताम्पिबतु सोमꣳ होतर्यज ॥ १२ ॥

प्रजापते नत्वदेतान्यन्यो विश्वा रूपाणि परिता बभूव ॥ यत्कामास्ते जुहुम स्तन्नो अस्तु वयꣳ स्याम पतयो रयीणाम् ॥ १३ ॥ १० ॥ हरिःॐ

हिरण्यगर्भोद्वे ॥ २ ॥ यःप्राणतश्च ॥ २ ॥ युञ्जन्ति नव ॥ ९ ॥ वायुष्ट्वा षट् ॥ ६ ॥ प्राणाय तिस्रः ॥ ३ ॥ उत्सक्थ्या द्वादश ॥ १२ ॥ गायत्री षट् ॥६॥ कस्त्वाच ॥ ६ ॥ कस्स्विदष्ट ॥ ८ ॥ कास्वित्त्रयोदश ॥ १३ ॥ दशानुवाकेषु सप्तषष्टिः ॥ ६७ ॥ द्विपदाया महानाम्न्यो नार्यस्ते रजतास्तथा॥ कुविदंत्विहच ब्रूयाद्यथा क्रममनुस्मरन् ॥ १ ॥ इति शुक्लयजुर्वेद काण्वसंहिता पाठे पञ्चविंश त्यध्यायः ॥ हरिः ॐ

हरिःॐ॥ अश्वस्तूपरोगो मृगस्ते प्राजापत्याः कृष्णग्रीव आग्नेयोरराटे ॥ पुर स्तात्सारस्वती मेष्यधस्ताद्धन्वोः ॥ १ ॥ आश्विना अधोरामौ बाह्वोस्सौमा पौष्ण

श्श्यामोनाभ्याँ सौर्य्यामौ॥ श्वेतश्च कृष्णश्च पार्श्वयोः ॥ २ ॥ त्वाष्ट्रौ लोमशस
क्थौ सक्थ्योर्वायव्यः श्वेतःपुच्छ इन्द्राय स्वपस्याय वेहद्वैष्णवो वामनः ॥ रोहि
तोधूम्ररोहितः कर्कन्धुरोहितस्ते सौम्या बभ्ररुणबभ्रश्शुकबभ्रस्ते वारुणाः ॥३॥
शितिरन्ध्रोऽन्यतश्शितिरन्ध्रस्समन्त शितिरन्ध्रस्ते सावित्राश्शिति बाहुरन्यतश्शि
तिबाहुस्समन्ताशिति बाहुस्ते बार्हस्पत्याः ॥ पृषती क्षुद्रपृषतीस्थूलपृषतीतामै
त्रावरुण्यः ॥ ४ ॥ शुद्धवालस्सर्वशुद्ध वालोमणिवालस्त आश्विनाः ॥ श्येतश्श्ये
ताक्षोऽरुणस्ते रुद्राय पशुपतये कर्णायामाः ॥ ५ ॥ अवलिप्ता रौद्रा नभोरूपाः
पार्जन्याः ॥ पृश्निस्तिरश्चीनं पृश्निरूर्ध्वपृश्निस्ते मारुताः ॥ ६ ॥ फल्गूलोहितोर्णी
पलक्षीतास्सारस्वत्यः ॥ प्लीहाकर्णश्शुण्ठा कर्णोऽध्यालोहकर्णस्ते त्वाष्ट्राः ॥ ७ ॥
कृष्णग्रीवश्शिति कक्षोऽञ्जिसक्थस्त ऐन्द्राग्नाः॥कृष्णाञ्जिरल्पाञ्जिर्महाञ्जिस्त उ

षस्याः ॥ ८ ॥ शिल्पावैश्वदेव्यो रोहिण्य स्त्र्यवयो वाचे विज्ञाता अदित्यै ॥ सरूपाधात्रे वत्सतर्यौ देवानाम्पत्नीभ्यः ॥ ९ ॥ १

कृष्णग्रीवा आग्नेयाश्शितिभ्रवो वसूनाᳬ रोहिता रुद्राणाम् ॥ श्वेता अवरोकिण आदित्यानान्नभो रूपाः पार्जन्याः ॥ १ ॥ उन्नत ऋषभो वामनस्त ऐन्द्रा वैष्णवा उन्नतश्शिति बाहुश्शिति पृष्ठस्त ऐन्द्रा बार्हस्पत्याः ॥ शुकरूपा वाजिनाः कल्माषा आग्निमारुताश्श्यामाःपौष्णाः ॥ २ ॥ एता ऐन्द्राग्ना द्विरूपा अग्नीषोमीया वामना अनड्वाह आग्ना वैष्णवाः ॥ वशा मैत्रावरुण्योऽन्यत एन्यो मैत्र्यः ॥ ३ ॥ कृष्णग्रीवा आग्नेया बभ्रवस्सौम्याःश्वेतावायव्या अविज्ञाता अदित्यै ॥ सरूपा धात्रे वत्सतर्यौ देवानाम्पत्नीभ्यः ॥ ४ ॥ कृष्णा भौमाधूम्रा आन्तरिक्षा बृहन्तो दिव्याः ॥ शबलावै द्युतास्सिध्मास्तारकाः ॥ ५ ॥ २

धूम्रान्वसन्तायालभते श्वेतान्ग्रीष्माय कृष्णान्वर्षाभ्योऽरुणाञ्छरदे ॥ पृषतो
हेमन्ताय पिशङ्गाञ्छिशिराय ॥ १ ॥ त्र्यवयो गायत्र्यै पञ्चावयस्त्रिष्टुभे दित्यवाहो
जगत्यै ॥ त्रिवत्सा अनुष्टुभे तुर्यवाहउष्णिहे ॥ २ ॥ पष्ठवाहो विराज उक्षाणो
बृहत्या ऋषभाःककुभे ॥ अनड्वाहःपङ्क्त्यै धेनवोऽतिच्छन्दसे ॥ ३ ॥ कृष्ण
ग्रीवा आग्नेया बभ्रवस्सौम्या उपध्वस्तास्सावित्रा वत्सतर्यस्सारस्वत्यश्श्यामाःपौ
ष्णाः ॥ पृश्नयो मारुता बहुरूपा वैश्वदेवा वशा द्यावापृथिवीयाः ॥ ४ ॥ उक्ता
स्संश्चरा एताऐन्द्राग्नाः ॥ कृष्णावारुणाः पृश्नयो मारुताः कायास्तूपराः ॥ ५ ॥३
अग्नयेऽनीकवते प्रथमजानालभते मरुद्भ्यस्सान्तपनेभ्यस्सवात्यान्मरुद्भ्यो
गृहमेधिभ्यो बष्किहान् ॥ मरुद्भ्यः क्रीळिभ्यस्संसृष्टान्मरुद्भ्यस्स्वतवद्भ्योऽ
नुसृष्टान् ॥ १ ॥ उक्तास्संश्चरा एता ऐन्द्राग्नाः ॥ प्राशृङ्गामाहेन्द्राबहुरूपा

वैश्वकर्मणाः ॥ २ ॥ धूम्रा बभ्रुनीकाशाः पितृणाꣳ सोमवताम्बभ्रवो धूम्रनी
काशाः पितृणाम्बर्हिषदाम् ॥ कृष्णा बभ्रुनीकाशाः पितृणामग्निष्वात्ताना
ङ्कृष्णाःपृषन्तस्त्रैयम्बकाः ॥ ३ ॥ उक्तास्सञ्चरा एताश्शुनासीरीयाः ॥ श्वेता
वायव्याःश्वेतास्सौर्याः ॥ ४ ॥ वसन्तायकपिञ्जलानालभते ग्रीष्माय कलवि
ङ्कान्वर्षाभ्यस्तित्तिरीञ्छरदे वर्तिकाः ॥ हेमन्ताय ककराञ्छिशिराय विकक
रान् ॥ ५ ॥ ४ ॥

समुद्राय शिशुमारानालभते पर्जन्याय मण्डूकानद्भ्यो मत्स्यान् ॥ मित्राय
कुलीपयान्वरुणाय नाक्रान् ॥ १ ॥ सोमाय हꣳसानालभते वायवे बलाका इन्द्रा
ग्निभ्याङ्क्रुञ्चान् ॥ मित्राय मद्गून्वरुणायचक्रवाकान् ॥ २ ॥ अग्नये कुटरूना
लभते वनस्पतिभ्य उलूकानग्नीषोमाभ्याञ्चाषान् ॥ अश्विभ्याम्मयूरान्मित्रा वरु

णाभ्याङ्कपोतान् ॥ ३ ॥ सोमाय लबानालभतेत्वष्ट्रे कौलीकान्गोषादीर्देवानाम्प
त्नीभ्यः ॥ कुलीका देवजामिभ्योऽग्नये गृहपतये पारुष्णान् ॥ ४ ॥ अह्नेपारा वता
नालभते रात्र्यैसीचापूरहोरात्रयोस्सन्धिभ्यो जतूः ॥ मासेभ्यो दात्यौहान्त्संव
त्सराय महतस्सुपर्णान् ॥ ५ ॥ ५

भूम्या आखूनालभतेऽन्तरिक्षाय पाङ्क्त्रान्दिवेकशान् ॥ दिग्भ्यो नकुलान्ब
भ्रुकानवान्तरदिशाभ्यः ॥ १ ॥ वसुभ्य ऋश्यानालभते रुद्रेभ्यो रुरूना
दित्येभ्योन्यङ्कून् ॥ विश्वेभ्यो देवेभ्यःपृषतान्त्साध्येभ्यःकुलुङ्गान् ॥ २ ॥
ईशानाय परस्वत आलभते मित्राय गौरान्वरुणाय महिषान् ॥ बृहस्पतये गव
याꣳ स्त्वष्टुउष्ट्रान् ॥ ३ ॥ प्रजापतये पुरुषान्हस्तिन आलभते वाचेप्लुषीन् ॥
चक्षुषे मशकाञ्छ्रोत्राय भृङ्गाः ॥ ४ ॥ प्रजापतयेच वायवे च गोमृगो वरुणा

आरण्यो मेषोयमाय कृष्णो मनुष्यराजाय मर्कटः ॥ शार्दूलाय रोहिद्दृषभाय गवयीक्षि प्रश्येनाय वर्तिकानीलङ्गोःक्रिमिस्समुद्राय शिशुमारो हिमवते हस्ती ॥ ५ ॥ ६

मयुःप्राजापत्य उलोहलिक्ष्णो वृषदंशस्ते धात्रे दिशाङ्कङ्को धुङ्क्षाग्नेयी ॥ कलविङ्को लोहिताहिःपुष्कर सादस्तेत्वाष्ट्रा वाचे क्रुञ्चः ॥ १ ॥ सोमाय कुलुङ्ग आरण्योऽजोनकुलश्शकाते पौष्णाः क्रोष्टा मायोरिन्द्रस्यगौरमृगः ॥ पिद्वोन्यङ्कुः कक्कटस्तेऽनुमत्यै प्रतिश्रुत्कायै चक्रवाकः ॥ २ ॥ सौरी बलाका शार्गस्सृजयश्शया ण्डकस्ते मैत्रास्सरस्वत्यै शारिःपुरुषवाक्श्वाविद्भौमी ॥ शार्दूलो वृकः पृदाकुस्ते मन्यवे सरस्वते शुकःपुरुष वाक् ॥ ३ ॥ सुपर्णः पार्जन्य आतिर्वाहसोदर्विदाते वायवे बृहस्पतये वाचस्पतये पैङ्गराजोऽलजआन्तरिक्षः ॥ प्लवो मद्गुर्मत्स्यस्तेन

दीपतयै द्यावापृथिवी यंःकूर्मः ॥ ४ ॥ पुरुषमृगश्चन्द्रमसो गोधा कालकादार्वा घाटस्ते वनस्पतीनाङ्कृक वाकुंस्सावित्रो हꣳसोवातस्य ॥ नाक्रोमकरः कुलीपय स्ते कूपारस्य ह्रियैशल्यकः ॥ ५ ॥ ७

एण्यह्नो मण्डूको मूषिका तित्तिरिस्तेसर्पाणाँल्लोपाश आश्विनः कृष्णो राऽयै ॥ ऋक्षो जतूस्सुषिलीकात इतर जनानाअहे का वैष्णवी ॥ १ ॥ अन्य वापोऽर्ध मासानामृश्यो मयूर स्सुपर्णस्ते गन्धर्वाणामपामुद्रो मासाङ्कश्यपः ॥ रोहित्कुण्डृ णाची गोलत्ति कातेऽप्सरसाम्मृत्यवेऽसितः ॥ २ ॥ वर्षा हू ऋतूनामाखुः कशो मान्थालस्ते पितृणाम्बलाया जगरो वसूनाङ्कपिञ्जलः ॥ कपोत उलूकश्शशास्ते निर्ऋत्यै वरुणायारण्यो मेषः ॥ ३ ॥ श्वित्र आदित्यानामुष्ट्रो घृणीवान्वार्ध्रीन सस्ते मत्या अरण्याय सृमरोरुरू रौद्रः ॥ कयिः कुटरु दात्यौ हस्ते वाजिना

क्कामाय पिकः ॥ ४ ॥ खड्गो वैश्वदेवश्श्वा कृष्णः कर्णो गर्दभस्तरक्षुस्ते रक्ष
सा मिन्द्राय सूकरः ॥ सिꣳहो मारुतः कृकलासःपिप्पकाशकुनिस्ते शरव्यायै
विश्वेषान्देवानाम्पृषतः ॥ ५ ॥ ८ ॥ हरिःॐ

अश्वस्तू परो नव ॥ ९ ॥ कृष्ण ग्रीवाः पञ्च ॥ ५ ॥ धूम्रान्वसन्ताय ॥ ५ ॥
अग्नयेऽनीकवते ॥ ५ ॥ समुद्राय शिशुमारान् ॥ ५ ॥ भूम्याआखून् ॥५॥ मयुः
प्राजापत्यः॥५॥ एण्यह्वइतिच पञ्च पञ्च ॥५॥ अष्टानुवाकेषु चतुश्चत्वारिंशत् ॥४४॥
शितिभ्रवश्च श्वेतास्तूपध्वस्ता यथाक्रमम्॥ कृष्णस्तथाचप्राश्टृङ्गाः शुनासीरी वदे
द्बुधः ॥ १ ॥ इति शुक्लयजुर्वेद काण्व संहितापाठे षड्विंशत्यध्यायः हरिः ॐ

हरिःॐ॥ शादन्दद्भिरवं कान्दन्तमूलैर्मृदम्बस्वैस्ते गान्दꣳष्ट्राभ्याꣳ सरस्वत्या
अग्रजिह्वाञ्जिह्वायां उत्सादम्॥ अवक्रन्देन तालु वाजꣳ हनुभ्यामप आस्येन वृ

षणमाण्डाभ्याम् ॥ १ ॥ आदित्याञ्श्मश्रुभिः पन्थानम्भ्रूभ्यान्द्यावापृथिवी वर्त्तो
भ्याँविद्युतङ्कनीनकाभ्याम् ॥ शुक्लाय स्वाहा कृष्णाय स्वाहा पार्याणि पक्ष्माण्य
वार्या इक्षवोऽवार्याणिपक्ष्माणिपार्या इक्षवः ॥ २ ॥ १

वातम्प्राणेनापानेन नासिके उपयाममधरेणौष्ठेन सदुत्तरेण ॥ प्रकाशेनान्तर
मनूकाशेन बाह्यन्निवेष्यम्मूर्ध्नास्तन यित्नुन्निर्बाधेनाशनिम्मस्तिष्केण विद्युतङ्कनी
नकाभ्याम् ॥ १ ॥ कर्णाभ्याᳬ श्रोत्रᳬ श्रोत्राभ्याङ्कर्णौ तेदनीमधरकण्ठेनापःशु
ष्ककण्ठेन चित्तम्मन्याभिः ॥ अदितिᳬ शीर्ष्णा निर्ऋतिन्निर्जर्ज्जल्येन शीर्ष्णासङ्
क्रोशैः प्राणान्रेष्माणᳬ स्तुपेन ॥ २ ॥ २

मशकान्केशैरिन्द्रᳬ स्वपसा वहेन बृहस्पतिᳬ शकुनि सादेन कूर्मान् ॥
शफैराक्रमणᳬ स्थूराभ्यामृक्षराभिःकपिञ्जलान् ॥ १ ॥ जवञ्जङ्घाभ्यामध्वानम्बा

ह्रुभ्याञ्जाम्बीलेनारण्यमग्निर्मतिरुग्भ्याम् ॥ पूषणन्दोर्भ्यामाश्विनाअँ् सांभ्याँ् रुद्रँ् रोराभ्याम् ॥२॥ ३

अग्नेः पक्षतिर्वायोर्निपक्षतिरिन्द्रस्य तृतीया पाञ्चतुर्थी ॥ अदित्यै पञ्चमी न्द्राण्यै षष्ठी मरुताँ् सप्तमी बृहस्पतेरष्टमी ॥ अर्यम्णो नवमी धातुर्दशमीन्द्र स्यैकादशी वरुणस्य द्वादशी यमस्य त्रयोदशी ॥ १ ॥ ४ ॥

इन्द्राग्नयोः पक्षतिस्सरस्वत्यै निपक्षतिर्मित्रस्य तृतीया सोमस्य चतुर्थी ॥ निर्ऋत्यै पञ्चम्यग्नीषोमयोः षष्ठी सर्पाणाँ् सप्तमी विष्णोरष्टमी ॥ पूष्णो नवमी त्वष्टुर्दशमीन्द्रस्यैकादशी वरुणस्य द्वादशी यम्यै त्रयोदशी ॥ द्यावापृथिव्योर्दक्षिणम्पार्श्वँविश्वेषान्देवाना मुत्तरम् ॥ १ ॥ ५ ॥

मरुताँ् स्कन्धा विश्वेषान्देवानाम्प्रथमा कीकसा रुद्राणान्द्वितीया दित्यानां

न्तृतीयांवायोः पुच्छं मग्नीषोमयो भसदौ ॥ क्रुञ्चौ श्रोणिभ्यामिन्द्राबृहस्पती
ऊरुभ्याम्मित्रावरुणा अल्गाभ्यामा क्रमणꣳ स्थूराभ्याम्बलङ्कुष्ठाभ्याम् ॥ १ ॥ ६

पूषणंव्वनिष्ठुनान्धाहीन्स्थूल गुदया सर्पान्गुदाभिर्विह्रुत आन्त्रैरपो व
स्तिना वृषणमाण्डाभ्याम् ॥ वाजिनꣳ शेपेन प्रजाꣳ रेतसा चाषान्पित्तेन प्रद
रान्पायुना कूश्माञ्छकपिण्डैः ॥ १ ॥ ७ ॥

इन्द्रस्य क्रोळोऽदित्यै पाजस्यन्दिशाञ्जत्रवोऽदित्यै भसत् ॥ जीमूतान्हृद
यौपशेनान्तरिक्षम्पुरी तता ॥ १ ॥ नभ उदर्येण चक्रवाकौ मतस्नाभ्यान्दिवं
व्वृक्काभ्याङ्गिरीन्प्लाशिभिः ॥ उपलान्प्लीह्ना वल्मीकान्क्लोमभिर्ग्लौभिर्गुल्मान्हि
राभिस्स्रवन्तीः ॥ हृदान्कुक्षिभ्याꣳ समुद्रमुदरेण वैश्वानरम्भस्मना ॥ २ ॥ ८

विधृतिन्नाभ्या घृतꣳ रसेनापो यूष्णामरीचीर्विप्रुड्भिर्नीहारमूष्मणा शीनंव्वसं

याप्रष्वाअश्रुभिः ॥ ह्रादुनीर्दूषीकाभिरस्ना रक्षाᳫँसि चित्राण्यङ्गैर्नक्षत्राणि रूपेण
पृथिवीन्त्वचा जुम्बकाय स्वाहा ॥ १ ॥ ९

हिरण्यगर्भस्समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ॥ सदाधार पृथि
वीन्द्यामुते माङ्कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ १ ॥ यः प्राणतो निमिषतो महित्वै
क इद्राजा जगतो बभूव ॥ य ईशेअस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषा
विधेम ॥ २ ॥ यस्येमे हिमवन्तो महित्वा यस्य समुद्रᳫँ रसया सहाहुः ॥ यस्ये
माः प्रदिशो यस्य बाहू कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ ३ ॥ यआत्मदाबलदाय
स्य विश्वे उपासते प्रशिषँय्यस्य देवाः ॥ यस्य च्छायामृतँय्यस्य मृत्युः कस्मै
देवाय हविषा विधेम ॥ ४ ॥ १०

आ नो भद्राः क्रतवो यन्तु विश्वतोऽदब्धासो अपरीता स उद्भिदः ॥ देवा

नो यथा सदमिद्वृधे असन्नप्रायुवो रक्षितारो दिवेदिवे ॥ १ ॥ देवानाम्भद्रा
सुमति ऋजूयतान्देवानाꣳ रातिरभि नो निवर्त्तताम् ॥ देवानाꣳ सख्यमुप से
दिमा वयन्देवा न आयुः प्रतिरन्तु जीवसे ॥ २ ॥ तान्पूर्व्वया निविदा हूमहे
वयम्भगम्मित्रमदितिन्दक्षं मस्त्रिधम् ॥ अर्य्यमणँ व्वरुणꣳ सोमंमश्विना सर
स्वती नस्सुभगा मयस्करत् ॥ ३ ॥ तन्नो वातो मयोभुवातु भेषजन्तन्माता
पृथिवी तत्पिताद्यौः ॥ तद्ग्रावाणस्सोमसुतो मयो भुवस्तदश्विना शृणुतन्धि
ष्ण्या युवम् ॥ ४ ॥ तमीशा नञ्जग तस्तस्थुषस्पतिं न्धियञ्जिन्वमवसे हूमहे व
यम् ॥ पूषा नो यथा वेदसामसद्वृधे रक्षिता पायुरदब्धस्स्वस्तये ॥ ५ ॥
स्वस्तिन इन्द्रो वृद्धश्रवास्स्वस्तिनः पूषा विश्ववेदाः ॥ स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरि
ष्टनेमिस्स्वस्तिनो बृहस्पतिर्दधातु ॥ ६ ॥ पृषदश्वा मरुतः पृश्निमातरः शुभँय्या

वांनो विदथेषु जग्मयः ॥ अग्नि जिह्वा मनवस्सूरं चक्षसो विश्वेनो देवा अव
सागमन्निह ॥ ७ ॥ भद्रङ्कर्णेभिः शृणुयामदेवा भद्रम्पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ॥
स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाꣳसस्तनूभिर्व्यशेम देवहितँय्यदायुः ॥ ८ ॥ शत मिन्नु
शरदो अन्ति देवा यत्रानश्चक्राजरसन्तनूनाम् ॥ पुत्रासो यत्र पितरो
भवन्ति मानो मध्यारीरिषतायुर्गन्तोः ॥ ९ ॥ अदितिर्द्यौरदितिरन्तरिक्षमदिति
र्माता स पिता स पुत्रः ॥ विश्वे देवा अदितिः पञ्चजना अदितिर्जातमदिति
र्जनित्वम् ॥ १० ॥ ११

मानो मित्रो वरुणो अर्यमायुरिन्द्र ऋभुक्षा मरुतः परिख्यन् ॥ यद्वाजिनो
देव जातस्य सप्तेः प्रवक्ष्यामो विदथे वीर्याणि ॥ १ ॥ यन्निर्णिजा रेक्णसा प्रा
वृतस्य रातिङ्गृभीताम्मुखतो नयन्ति ॥ सुप्राङजो मेम्यद्विश्वरूप इन्द्रापूष्णोः

प्रियमप्येति पाथः ॥ २ ॥ एष च्छागः पुरो अश्वेन वाजिना पूष्णो भागोनी
यते विश्वदेव्यः ॥ अभिप्रियँय्यत्पुरोळाशमर्वतात्वष्टे देनꣳ सौश्रवसाय जिन्व
ति ॥ ३ ॥ यद्धविष्यमृतुशो देवयानन्त्रिर्मानुषाः पर्यश्वन्नयन्ति ॥ अत्रापूष्णः
प्रथमो भाग एति यज्ञन्देवेभ्यः प्रतिवेदयन्नजः ॥ ४ ॥ होताध्वर्युरावया अ
ग्निमिन्धो ग्रावग्राभ उतशꣳस्ता सुविप्रः ॥ तेन यज्ञेन स्वरङ्कृतेन स्विष्टेन वक्ष
णा आपृणध्वम् ॥ ५ ॥ यूपव्रस्काउत ये यूपवाहाश्चषालँय्ये अश्वयूपाय तक्ष
ति ॥ ये चार्वते पचनꣳ सम्भरन्त्युतो तेषामभिगूर्तिर्न इन्वतु ॥ ६ ॥ उप प्रा
गात्सुमन्मेधायि मन्म देवानामाशा उप वीतपृष्ठः ॥ अन्वेनँविप्रा ऋषयोम
दन्ति देवानाम्पुष्टे चकृमा सुबन्धुम् ॥ ७ ॥ यद्वाजिनो दाम सन्दानमर्वतो
या शीर्षण्या रशना रज्जुरस्य ॥ यद्वाघास्य प्रभृतमास्ये तृणꣳ सर्वा ता ते

अपि देवेष्वस्तु ॥८॥ १२

यदश्वस्य क्रविषो मक्षिकाशयद्वा स्वरौस्वधितौ रिप्तमस्ति ॥ यद्धस्तयोश्श
मितुर्यन्नखेषु सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ॥ १ ॥ यदूवध्यमुदरस्यापवातिय आ
मस्य क्रविषो गन्धो अस्ति ॥ सुकृता तच्छमितारः कृण्वन्तूतमेधꣳ शृतपाकम्प
चन्तु ॥ २ ॥ यत्ते गात्रादग्निना पच्यमानादभि शूलन्निहतस्यावधावति ॥ मा
तद्भूम्यामाश्रिषन्मा तृणेषु देवेभ्यस्तदुशद्भ्यो रातमस्तु ॥३॥ ये वाजिनम्परिप
श्यन्ति पक्वँय्य ईमाहुस्सुरभिर्निर्हरेति ॥ ये चार्वतो माꣳसभिक्षामुपासत उतो
तेषामभि गूर्तिर्न इन्वतु ॥ ४ ॥ यन्नीक्षणम्माꣳस्पचन्या उखाया या पात्राणि
यूष्ण आसेचनानि ॥ ऊष्मण्यापिधाना चरूणामङ्कास्सूनाः परिभूषन्त्यश्वम् ॥५॥
मा त्वाग्निर्ध्वनयीद्धूमगन्धिर्मोखा भ्राजन्त्यभि विक्त जघ्रिः ॥ इष्टँवीतमभिगूर्तं

ठ्वषट्कृतन्तन्देवासः प्रतिं गृभ्णन्त्यश्वम् ॥ ६ ॥ निक्रमणन्निषदनँठ्विवर्तनँय्य
च्च पड्वीशमर्वतः ॥ यच्चपपौ यच्चं घासिञ्जघास सर्वा ता ते अपिदेवे
ष्वस्तु ॥ ७ ॥ १३

यदश्वाय वासं उपस्तृणन्त्यधीवासँय्याहिरण्यान्यस्मै ॥ सन्दानमर्वन्तम्प
ड्वीशम्प्रिया देवेष्वायामयान्ति ॥ १ ॥ १४ ॥

इमानु कम्भुवनासीषधामेन्द्रश्च विश्वेच देवाः ॥ आदित्यैरिन्द्रस्सगणो म
रुद्भिरस्मभ्यम्भेषजा करत् ॥ यज्ञञ्च नस्तन्वञ्च प्रजाञ्चादित्यैरिन्द्रस्सह सीष
धाति ॥ १ ॥ अग्ने त्वन्नो अन्तम उत त्राता शिवोभवावरूथ्यः ॥ वसुरग्नि
र्वसुश्रवा अच्छानक्षिद्युमत्तमँ रयिन्दाः ॥ तन्त्वा शोचिष्ठ दीदिवस्सुम्नाय नू
नमीमहे सखिभ्यः ॥ २ ॥ १५ ॥ हरिःॐ

शादन्दद्भिर्द्वे ॥ २ ॥ वातम्प्राणेन ॥ २ ॥ मशकान्केशैरितिचद्वेद्वे ॥ २ ॥ अग्नेः पक्षतिरेका ॥ १ ॥ इन्द्राग्न्योःपक्षतिः ॥१॥ मरुताᳬंस्कन्धाः ॥१॥ पूषणँव्वनिष्ठुने त्येकैका ॥ १ ॥ इन्द्रस्यक्रोळोद्वे ॥२॥ विधृतिमेका ॥१॥ हिरण्यगर्भश्चतस्रः ॥४॥ आनोदश ॥ १० ॥ मानोऽष्ट ॥ ८ ॥ यदश्वस्यसप्त ॥ ७ ॥ यदश्वायैका ॥ १ ॥ इमानुकन्द्वे ॥ २ ॥ पञ्चदशानुवाकेषु पञ्चचत्वारिᳬंशत् ॥४५॥ इतिशुक्लयजुर्वेद काण्वसँहितापाठे सप्तविंशतितमोऽध्यायः ॥हरिःॐ ॥

हरिःॐ ॥ अग्निश्च पृथिवी च सन्नते ते मे सन्नमतामदो वायुश्चान्तरिक्षञ्च सन्नते ते मे सन्नमतामद आदित्यश्च द्यौश्च सन्नते ते मे सन्नमतामद आपश्च वरुणश्च सन्नते ते मे सन्नमतामदः ॥ सप्त सᳬंसदो अष्टमी भूतसाधनी ॥१॥ सकामाँ२अध्वनस्कुरु संज्ञानमस्तु मेऽमुना ॥ यथेमाँव्वाचङ्कल्याणीमावदानि

जनेभ्यः ॥ २ ॥ ब्रह्मराजन्याभ्याᳫं शूद्राय चार्याय च स्वाय चारणाय च ॥ प्रियो देवानान्दक्षिणायै दातुरिह भूयासमयम्मे कामस्समृध्यता मुप मादो न मतु ॥ ३ ॥ १

बृहस्पते अति यदर्यो अर्हाद्द्युमद्विभाति क्रतुमज्जनेषु ॥ यद्दीदयच्छवस ऋतप्रजात तदस्मासु द्रविणन्धेहिचित्रम् ॥ उपयामगृहीतोऽसि बृहस्पतयेत्वैष ते योनिर्बृहस्पतये त्वा ॥ १ ॥ २

इन्द्र गोमन्निहायाहि पिबा सोमᳫं शतक्रतो ॥ विद्यद्भिर्ग्रावभिस्सुतम् ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्राय त्वा गोमत एष ते योनिरिन्द्राय त्वा गोमते ॥ १ ॥ ३

ऋतावानँवैश्वानरमृतस्य ज्योतिषस्पतिम् ॥ अजस्रङ्घर्ममीमहे ॥ उपयाम गृहीतोऽसि वैश्वानराय त्वैष ते योनिर्वैश्वानराय त्वा ॥ १ ॥ ४

वैश्वानरꣳ हवामह ऋतस्य ज्योतिषस्पतिम् ॥ अजस्रङ्घर्ममीमहे ॥ उपयामगृहीतोऽसि वैश्वानराय त्वैष ते योनिर्वैश्वानराय त्वा ॥ १ ॥ ५

वैश्वानरो न ऊतय आप्रयातु परावतः ॥ अग्निरुक्थेन वाहसा ॥ उपयामगृहीतोऽसि वैश्वानराय त्वैष ते योनिर्वैश्वानराय त्वा ॥ १ ॥ ६

वैश्वानरस्य सुमतौ स्याम राजा हि कम्भुवनानामभिश्रीः ॥ इतो जातो विश्वमिदँव्विचष्टे वैश्वानरो यतते सूर्येण ॥ उपयामगृहीतोऽसि वैश्वानराय त्वैष ते योनिर्वैश्वानराय त्वा ॥ १ ॥ ७

मरुत्वाँ२इन्द्र वृषभो रणाय पिबा सोमं मनुष्वधम्मदाय ॥ आसिञ्चस्व जठरे मध्व ऊर्मिन्त्वꣳ राजासि प्रतिपत्सुतानाम् ॥ उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा मरुत्वंत एषते योनिरिन्द्रायत्वा मरुत्वंते ॥ १ ॥ ८

महाँ२इन्द्रो वज्रहस्तःषोळशी शर्मयच्छतु ॥ हन्तु पाप्मानँय्योऽस्मान्द्वेष्टि ॥
उपयामगृहीतोऽसीन्द्रायत्वा षोळशिनं एषते योनिरिन्द्रायत्वा षोळशिने ॥१॥ ९

अग्निर्ऋषिः पवमानःपाञ्चजन्यः पुरोहितः ॥ तमीमहे महागयम् ॥१॥ १०

अनु वीरैरनु पुष्यास्म गोभि रन्वश्वैरनु सर्वेण पुष्टैः ॥ अनु द्विपदानु चतु
ष्पदा वयन्देवा नो यज्ञमृतु थानयन्तु ॥ १ ॥ ११

आनो गोत्रा दर्द्दहि गोपते गास्समस्मभ्यँ सनयो यन्तु वाजाः ॥ दिव
क्षा असि वृषभ सत्यशुष्मोऽस्मभ्यँ सुमघवन्बोधि गोदाः ॥ १ ॥१२॥ हरिःॐ॥

अग्निश्चतिस्त्रः ॥३॥ बृहस्पतएका ॥ १ ॥ इन्द्रगोमन् ॥१॥ ऋतावानम् ॥ १॥
वैश्वानरम् ॥ १ ॥ वैश्वानरः ॥ १ ॥ वैश्वानरस्यसुमतौ ॥१॥ मरुत्वाँ२इन्द्रः ॥१॥
महाँ२इन्द्रः ॥ १ ॥ अग्निर्ऋषिः ॥ १ ॥ अनुवीरैः ॥१॥ आनोगोत्राइत्येकैका ॥१॥

द्वादशानुवाकेषु चतुर्दश ॥१४॥ इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसँहितापाठेअष्टविंशतितमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

हरिःॐ ॥ समा स्त्वाग्न ऋतवो वर्धयन्तुसँव्वत्सरा ऋषयो यानि सत्या ॥ सन्दिव्व्येनदीदिहि रोचनेन विश्वा आभाहि प्रदिशश्चतस्रः ॥१॥ सञ्चेध्यस्वाग्ने प्रचबोधयैनमुच्चतिष्ठ महते सौभगाय ॥ माच रिषदुपसत्तातेऽअग्ने ब्रह्माणस्ते यशसस्सन्तु मान्ये ॥ २ ॥ त्वामग्ने वृणते ब्राह्मणा इमे शिवो अग्ने सँव्वरणे भवा नः ॥ सपत्नहानो अभिमातिजिच्चस्वे गये जागृह्यप्रयुच्छन् ॥ ३ ॥ इहैवाग्ने अधि धारया रयिम्मात्वा निक्रन्पूर्वचितो निकारिणः ॥ क्षत्रमग्ने सुयममस्तु तुभ्यमुपसत्ता वर्धतान्ते अनिष्टृतः ॥ ४ ॥ क्षत्रेणाग्ने स्वायुस्सँरभस्व मित्रेणाग्ने मित्रधेयेयतस्व ॥ सजातानाम्मध्यमस्था एधि राज्ञामग्ने विहव्व्यो दीदिहीह ॥५॥

अति निहो अति स्त्रिधोऽत्यचित्तिमत्यरातिमग्ने ॥ विश्वाह्यग्ने दुरिता सहस्वाथा
स्मभ्यꣳ सहवीरꣳ रयिन्दाः ॥ ६ ॥ अनाधृष्यो जातवेदा अनिष्टृतो विराळग्ने
क्षत्रभृद्दीदिहीह ॥ विश्वा आशाः प्रमुञ्चन्मानुषीर्भियश्शिवाभिरद्य परिपाहिनो
वृधे ॥ ७ ॥ बृहस्पते सवितर्बोधयैनꣳ सꣳशितञ्चित्सन्तराꣳ सꣳशिशाधि ॥
वर्धयैनम्महते सौभगाय विश्वे एनमनुमदन्तु देवाः ॥ ८ ॥ अमुत्रभूयादथय
द्यमस्य बृहस्पते अभिशस्तेरमुञ्चः ॥ प्रत्यौहतामश्विना मृत्युमस्माद्देवानामग्ने
भिषजा शचीभिः ॥ ९ ॥ उद्वयन्तमसस्परिस्वःपश्यन्त उत्तरम् ॥ देवन्देव
त्रा सूर्यमगन्मज्योतिरुत्तमम् ॥ १० ॥ १

ऊर्ध्वा अस्य समिधो भवन्त्यूर्ध्वा शुक्राशोचीꣳष्यग्नेः ॥ द्युमत्तमा सुप्रतीकस्य
सूनोः ॥ १ ॥ तनूनपादसुरो विश्ववेदा देवो देवेषु देवः ॥ पथो अनक्त मध्वा

घृतेन ॥ २ ॥ मध्वा यज्ञन्नक्षसे प्रीणानो नराशꣳसो अग्ने ॥ सुकृद्देवस्सविता
विश्ववारः ॥ ३ ॥ अच्छायमेति शवसा घृतेनेळानो वह्निर्नमसा ॥ अग्निꣳ स्रुचो
अध्वरेषु प्रयत्सु ॥ ४ ॥ स यक्षदस्य महिमानमग्नेस्सईम्मन्द्रा सुप्रयसः ॥ वसु
श्चेतिष्ठो वसुधातमश्च ॥ ५ ॥ द्वारोदेवीरन्वस्य विश्वे व्रता ददन्ते अग्नेः ॥ उरु
व्यचसो धाम्ना पत्यमानाः ॥ ६ ॥ ते अस्य योषणे दिव्ये नयोना उषासा
नक्ता ॥ इमँय्यज्ञमवतामध्वरन्नः ॥ ७ ॥ दैव्या होतारा ऊर्ध्वमध्वरन्नोऽग्नेर्जिह्वा
माभि गृणीतम् ॥ कृणु तन्नस्स्विष्टिम् ॥ ८ ॥ तिस्रो देवीर्बर्हिरेदꣳ सदन्त्विळा
सरस्वती भारती ॥ महीगृणाना ॥ ९ ॥ तन्नस्तुरीपमद्भुतम्पुरुक्षु त्वष्टा सुवीर
म् ॥ रायस्पोषँव्विष्यतु नाभिमस्मे ॥ १० ॥ वनस्पतेऽवसृजा रराणस्त्मना देवेषु ॥
अग्निर्हव्यꣳ शमिता सूदयाति ॥ ११ ॥ अग्ने स्वाहा कृणुहि जातवेद इन्द्राय ह

व्यम् ॥ विश्वेदेवा हविरिदञ्जुषन्ताम् ॥ १२ ॥ २

पीवो अन्नारयि वृधस्सुमेधाः श्वेतास्सिषक्ति नियुतामभिश्रीः ॥ ते वायवे
समनसो वितस्थुर्विश्वेन्नरस्स्वपत्यानिचक्रुः ॥ १ ॥ राये नु यञ्जज्ञतूरोदसी
मेराये देवी धिषणा धाति देवम् ॥ अध वायुन्नियुतस्सश्चत स्वा उतश्वेतंव
सु धितिन्निरेके ॥ २ ॥ वायुरग्रे गा यज्ञप्रीस्साकङ्गन्मनसा यज्ञम् ॥ शिवो
नियुद्भिश्शिवाभिः ॥ ३ ॥ प्रयाभिर्यासि दाश्वाꣳसमच्छा नियुद्भिर्वाय इष्टये
दुरोणे ॥ निनो रयिꣳ सु भोजसँय्युवस्व निवीरङ्गव्यमश्व्यञ्चराधः ॥४॥ वायो
ये ते सहस्रिणो रथासस्तेभिरागहि ॥ नियुत्वान्त्सोमपीतये ॥ ५ ॥ एक
याच दशभिश्च स्वभूते द्वाभ्यामिष्टये विꣳशती च ॥ तिसृभिश्च वहसे त्रिꣳ
शताचनियुद्भिर्वाय इहताविमुञ्च ॥ ६ ॥ नियुत्वान्वाय आगह्ययꣳ शुक्रो

अयामि ते ॥ गन्तासि सुन्वतो गृहम् ॥ ७ ॥ वायो शुक्रो अयामिते मध्वो अग्रन्दिविष्टिषु ॥ आयाहि सोमपीतये स्पार्हो देव नियुत्वता॥८॥ आ नो नियुद्भिश्शतिनीभिरध्वरꣳ सहस्रिणीभिरुपयाहि यज्ञम् ॥ वायो अस्मिन्त्सवने मादयस्व यूयम्पात स्वस्तिभिस्सदा नः ॥ ९ ॥ तव वायवृतस्पते त्वष्टुर्जामातरद्भुत ॥ अवाꣳस्यावृणीमहे ॥ १० ॥ ३

हिरण्य गर्भ इत्येषः ॥ ये नद्यौरुग्रा पृथिवीच दृह्ळा येन स्वस्तभितꣳ ये न नाकः ॥ यो अन्तरिक्षे रजसो विमानः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ १ ॥ यङ्क्रन्दसी अवसा तस्तभाने अभ्यैक्षेताम्मनसा रेजमाने ॥ यत्राधिसूर उदितो विभाति कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ २ ॥ आपो ह यद्बृहतीर्विश्वमायन्गर्भन्दधाना जनयन्तीरग्निम् ॥ ततो देवानाꣳ समवर्तता सुरेकः कस्मै देवा

य हविषा विधेम ॥ ३ ॥ यश्चिदापो महिना पर्यपश्यद्दक्षन्दधाना जनयन्तीर्य ज्ञम् ॥ यो देवेष्वधि देव एक आसीत्कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ मानो हिꣳसीज्जनिता यः पृथिव्या यो वादिवꣳ सत्यधर्मा जजान ॥ यश्चापश्चन्द्रा बृहतीर्जजान कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ प्रजापते नत्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परिता बभूव ॥ यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तुवयꣳ स्यामपतयो र यीणाम् ॥ ४ ॥ ४

अग्न आयूꣳषि पवस आसुवोर्जमिषञ्चनः ॥ आरेबाधस्व दुच्छुनाम् ॥१॥ अग्ने पवस्व स्वपा अस्मे वर्चस्सुवीर्यम् ॥ दधद्रयिम्मायिपोषम् ॥ २ ॥ अग्नि र्ऋषिःपवमानः पाञ्चजन्यः पुरोहितः ॥ तमीमहे महागयम् ॥ ३ ॥ अभित्वा शूरनोनुमोऽदुग्धा इव धेनवः ॥ ईशानमस्य जगतस्स्वर्दृशमीशानमिन्द्र तस्थु

षः ॥ ४ ॥ नत्वावाँ२अन्यो दिव्योन पार्थिवोन जातोन जनिष्यते ॥ अश्वा
यन्तो मघवन्निन्द्र वाजिनो गव्यन्तस्त्वा हवामहे ॥ ५ ॥ त्वामिद्धि हवामहे
सातौ वाजस्य कारवः ॥ त्वाँव्वृत्रेष्विन्द्र सत्पतिन्नरस्त्वाङ्काष्ठास्ववर्वतः ॥ ६ ॥
सत्वन्नश्चित्र वज्रहस्त धृष्णुया महस्तवानो अद्रिवः ॥ गामश्वँ रथ्यमिन्द्र स
ङ्किर सत्रावाजन्न जिग्युषे ॥ ७ ॥ कया नश्चित्र आभुवदूती सदावृधस्सखा ॥
कया शचिष्ठया वृता ॥ ८ ॥ कस्त्वा सत्यो मदानाम्मँहिष्ठो मत्सदन्धसः ॥
दृह्ळाचिदारु जेवसु ॥ ९ ॥ अभीषुणस्सखीनामविता जरितॄणाम् ॥ शतम्भ
वास्यूतये ॥ १० ॥ यज्ञायज्ञावो अग्नये गिरा गिरा चदक्षसे ॥ प्रप्रवयममृ
तञ्जातवेदसम्प्रियम्मित्रन्नशँसिषम् ॥ ११ ॥ ऊर्जो नपातँसहिना यमस्म
युर्दाशेम हव्यदातये ॥ भुवद्वाजेष्वविता भुवद्वृध उतत्राता तनूनाम् ॥ १२ ॥ ५

सँव्वत्सरोऽसि परिवत्सरोऽसीदावत्सरोऽसीद्वत्सरोऽसि वत्सरोऽसि ॥ उषसस्ते कल्पन्तामहोरात्रास्ते कल्पन्तामर्धमासास्ते कल्पन्ताम्मासास्ते कल्पन्तामृतवस्ते कल्पन्ताᳬं सँव्वत्सरस्ते कल्पताम् ॥ १ ॥ प्रेत्या एत्यै सञ्चाञ्च प्रचसारय ॥ सुपर्णचिदसि तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवस्सीद ॥ २ ॥ ६ ॥ हरिःॐ

समास्त्वा दश ॥ १० ॥ ऊर्ध्वा द्वादश ॥ १२ ॥ पीवो अन्नादश ॥ १० ॥ हिरण्यगर्भश्चतस्रः ॥ ४ ॥ अग्नआयूᳬंषिद्वादश ॥ १२ ॥ सँव्वत्सरोद्वे ॥ २ ॥ षडनुवाकेषु पञ्चाशत् ॥ ५० ॥ इषेदेवस्य समाःपञ्चाशत् ॥ इति शुक्लयजुर्वेद काण्व संहितापाठे एकोनत्रिंशतितमोऽध्यायः ॥ हरिः ॐ ॥

हरिःॐ॥होतायक्षत्समिधेन्द्रमिळस्पदे नाभा पृथिव्या अधि ॥ दिवो वर्ष्मन्त्समिध्यत ओजिष्ठश्चर्षणी सहाँ व्वे त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ १ ॥ होतायक्ष

त्तनूनपातमूतिभिर्जेतारमपं राजितम् ॥ इन्द्रन्देवꣳ स्वर्विदम्पथिभिर्मधुमत्त
मैर्नराशꣳसेन तेजसा वे त्वाज्यस्य होतर्यज ॥२॥ होतायक्षदिळाभिरिन्द्रमीळितमा
जुह्वानममर्त्यम् ॥ देवो देवैस्सवीर्यो वज्रहस्तः पुरन्दरो वे त्वाज्यस्य होतर्यज ॥३॥
होता यक्षद्बर्हिषीन्द्रन्निषद्वरव्वृषभन्नर्यापसम् ॥ वसुभी रुद्रैरादित्यैस्सयु
ग्भिर्बर्हिरासदद्वे त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ ४ ॥ होता यक्षदोजोन वीर्यꣳ सहो द्वार
इन्द्रमवर्धयन् ॥ सुप्रायणा अस्मिन्यज्ञे विश्रयन्तामृतावृधो द्वार इन्द्राय मीढ्ढु
षे व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ ५ ॥ होता यक्षदुषे इन्द्रस्य धेनू सुदुघे मातरा
मही ॥ स वातरौ न तेजसा वत्समिन्द्रमवर्धताँव्वीतामाज्यस्य होतर्यज ॥ ६ ॥
होतायक्षद्दैव्या होतारा भिषजा सखा या हविषेन्द्रम्भिषज्यतः ॥ कवी
देवौ प्रचेतसा इन्द्राय धत्त इन्द्रियँव्वीतामाज्यस्य होतर्यज ॥ ७ ॥ होता यक्ष

त्तिस्रो देवी र्न भेषजन्त्वयं त्रिधातवोपस इळा सरस्वती भारती महीः ॥ इन्द्र
पत्नीर्हविष्मतीर्व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ ८ ॥ होता यक्षत्त्वष्टारमिन्द्रन्देव
म्भिषजꣳ सुयजङ्घृत श्रियम् ॥ पुरु रूपꣳ सुरेतसम्मघोन मिन्द्राय त्वष्टा द
धदिन्द्रियाणि वे त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ ९ ॥ होता यक्षद्वनस्पतिꣳ शमितारꣳ
शतक्रतुन्धियो जोष्टारमिन्द्रियम् ॥ मध्वा समञ्जन्पथिभिस्सुगेभिस्स्वदाति य
ज्ञम्मधुना घृतेन वे त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ १० ॥ होता यक्षदिन्द्रꣳ स्वाहाज्य
स्य स्वाहा मेदसस्स्वाहा स्तोकानाꣳ स्वाहा स्वाहा कृतीनाꣳ स्वाहा हव्यसूक्ती
नाम् ॥ स्वाहा देवा आज्यपाजुषाणा इन्द्र आज्यस्य व्यन्तु होतर्यज ॥ ११ ॥ १

देवम्बर्हिरिन्द्रꣳ सुदेवन्देवैर्वीरवत्स्तीर्णव्वेद्यामवर्धयत् ॥ वस्तो र्वृतम्प्राक्तो
र्भृतꣳराया बर्हिष्मतोऽत्यगाद्वसु वने वसुधेयस्य वेतुयज ॥ १ ॥ देवीर्द्वार इन्द्रꣳ

सवाते वीड्वीर्यामिन्द्रवर्धयन् ॥ आवत्सेन तरुणेन कुमारेणं च मीवता पार्वाणꣳ रेणुकंकाटन्नुदन्तॉंव्वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यजं ॥ २ ॥ देवी उषासा नक्ते न्द्रैव्यज्ञे प्रयत्यंह्वताम् ॥ दैवीर्विशः प्रायांसिष्टाꣳ सुप्रीते सुधिते वसुवने वसुधे यस्य वीतॉंय्यजं ॥ ३ ॥ देवी जोष्ट्री वसुधिती देवमिन्द्रमवर्धताम् ॥ अयाव्य न्याघा द्वेषाꣳस्यान्यावंक्षद्वसु वार्याणि यजमानाय शिक्षिते वंसुवने वसुधेयस्य वीतॉंय्यजं ॥ ४ ॥ देवी ऊर्जाहुती दुघे सुदुघे पयसेन्द्रमवर्धताम् ॥ इषमूर्जमन्या वंक्षत्सग्धिꣳ सपीतिमन्या नवेन पूर्वन्दयमाने पुराणेन नवमधातामूर्जमूर्जाहुती ऊर्जयमाने वसुवार्याणि यजमानाय शिक्षिते वंसुवने वसुधेयस्य वीतॉंय्यजं ॥५॥ देवा दैव्या होतारा देवमिन्द्रमवर्धताम् ॥ हताघशꣳसा आभार्ष्टांव्वसुवार्याणि यजमानाय शिक्षितो वंसुवने वसुधेयस्य वीतॉंय्यजं ॥ ६ ॥ देवी स्तिस्रास्तिस्रो

देवीः पतिमिन्द्रमवर्धयन् ॥ अस्पृक्षद्द्वारती दिवꣳ रुद्रैर्यज्ञꣳ सरस्वतीळा वसुम
ती गृहान्वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यज ॥ ७ ॥ देवइन्द्रो नराशꣳसस्त्रि वरूथ
स्त्रिबन्धुरो देवमिन्द्रमवर्धयत् ॥ शतेन शितिपृष्ठानामाहितस्सहस्रेण प्रवर्तते मित्रा
वरुणेदस्यहोत्रमर्हतोबृहस्पतिस्तोत्रमाश्विनाध्वर्यवँवसुवने वसुधेयस्यवेतुयज ॥८॥
देवो देवैर्वनस्पतिर्हिरण्यपर्णो मधुशाखस्सुपिप्पलोदेवमिन्द्रमवर्धयत् ॥ दिवम
ग्रेणास्पृक्षदान्तरिक्षम्पृथिवीमदृꣳहीद्वसुवने वसुधेयस्य वेतुयज ॥ ९ ॥ देवम्ब
र्हिर्वारितीनान्देवमिन्द्रमवर्धयत् ॥ स्वासस्थमिन्द्रेणासन्नमन्या बर्हीꣳष्यभ्यभू
द्वसुवने वसुधेयस्य वेतु यज ॥ १० ॥ देवो अग्निस्स्विष्टकृद्देवमिन्द्रमवर्धयत् ॥
स्विष्टङ्कुर्वन्स्विष्टकृत्स्विष्टमद्य करोतुनो वसुवने वसुधेयस्य वेतु यज ॥ ११ ॥
अग्निमद्य होतारमवृणीतायँयजमानः पचन्पक्तीः पचन्पुरोळाशम्बध्नन्निन्द्रायच्छा

गम् ॥ सूपस्था अद्य देवो वनस्पतिरभवदिन्द्रायच्छागेन ॥ अघत्तम्मेदस्तः
प्रति पचताग्रभीदवीवृधत पुरोळाशेन ॥ त्वामद्यऋषे ॥ १२ ॥ २

होता यक्षत्समिधानम्महद्यशस्सुसमिद्धँवरेण्यमग्निमिन्द्रँव्वयो धसम् ॥
गायत्रीञ्छन्द इन्द्रियन्त्र्यविङ्गाँव्वयो दधद्वेत्वाज्यस्य होतर्यज ॥ १ ॥ होताय
क्षत्तनूनपातमुद्भिदँय्यङ्गर्भमदितिर्दधे शुचिमिन्द्रँव्वयोधसम् ॥ उष्णिहञ्छन्द
इन्द्रियन्दित्यवाहङ्गाँव्वयो दधद्वेत्वाज्यस्य होतर्यज ॥ २ ॥ होता यक्षदीळेन्य
मीळितँव्वृत्रहन्तमामिळाभिरीड्यꣳ सहस्सोममिन्द्रँव्वयो धसम् ॥ अनुष्टुभञ्छ
न्द इन्द्रियम्पञ्चाविङ्गाँव्वयो दधद्वेत्वाज्यस्य होतर्यज ॥ ३ ॥ होता यक्षत्सुब
र्हिषम्पूषण्वन्तममर्त्यꣳ सीदन्तम्बर्हिषि प्रियेऽमृतेन्द्रँव्वयोधसम् ॥ बृहतीञ्छ
न्द इन्द्रियन्त्रिवत्सङ्गाँव्वयो दधद्वे त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ ४ ॥ होता यक्षद्व्य

चस्वतीस्सुप्रायणा ऋता वृधो द्वारो देवीर्हिरण्ययीर्ब्रह्माणमिन्द्रँ्वयोधसम् ॥ प
ङ्क्तिञ्छन्दइहेन्द्रियन्तुर्यवाहङ्गाँव्वयोदधद्व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ ५ ॥ होता
यक्षत्सुपेशसा सुशिल्पे बृहती उभेनक्तोषासान दर्शते विश्वामिन्द्रँ्वयोधसम् ॥
त्रिष्टुभञ्छन्द इहेन्द्रियम्पष्ठ वाहङ्गाँव्वयो दधद्वीतामाज्यस्य होतर्यज ॥ ६ ॥
होता यक्षत्प्रचेतसा देवानामुत्तमँय्यशो होतारा दैव्या कवी सयुजेन्द्रँ्वयोधसं
म् ॥ जगतीञ्छन्द इन्द्रियमनड्वाहङ्गाँव्वयो दधद्वीतामाज्यस्य होतर्यज ॥ ७ ॥
होता यक्षत्पेशस्वतीस्तिस्रोदेवीर्हिरण्ययीर्भारतीर्बृहतीर्महीःपतिमिन्द्रँ्वयोधसम् ॥
विराजञ्छन्द इहेन्द्रियन्धेनुङ्गान्नवयो दधद्व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ ८ ॥ होता
यक्षत्सुरेतसन्त्वष्टारम्पुष्टिवर्धनꣳ रूपाणि बिभ्रतम्पृथक्पुष्टिमिन्द्रँ्वयोधसम् ॥
द्विपदञ्छन्द इन्द्रियमुक्षाणङ्गान्नवयो दधद्वे त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ ९ ॥

होतायक्षद्वनस्पतिँ शमितारँ शतक्रतुँ हिरण्यपर्णमुक्थिनँ रशनाम्बि
भ्रतँवशिम्भगमिन्द्रँव्वयोधसम् ॥ ककुभञ्छन्द इहेन्द्रियँव्वशाँव्वेहतङ्गाँव्वयो
दधद्वेत्वाज्यस्य होतर्यज ॥ १० ॥ होतायक्षत्स्वाहा कृतीरग्निङ्गृहपतिम्पृथग्वरु
णम्भेषजङ्कविङ्क्षत्रमिन्द्रँव्वयोधसम् ॥अतिच्छन्दसञ्छन्द इन्द्रियम्बृहदृषभङ्गाँ
व्वयोदधद्व्यन्त्वाज्यस्य होतर्यज ॥ ११ ॥ ३

देवम्बर्हिर्वयो धसन्देवमिन्द्रमवर्धयत् ॥ गायत्र्या च्छन्दसेन्द्रियञ्चक्षुरिन्द्रे
वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्यवेतु यज ॥ १ ॥ देवीर्द्वारो वयोधसँ शुचिमिन्द्र
मवर्धयन् ॥ उष्णिहाच्छन्दसेन्द्रियम्प्राणमिन्द्रे वयो दधद्वसुवनेवसु धेयस्य व्य
न्तु यज ॥ २ ॥ देवी उषासा नक्ता देवमिन्द्रँव्वयो धसन्देवी देवमवर्धताम् ॥
अनुष्टुभाच्छन्दसेन्द्रियम्बलमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वीताँय्यज ॥ ३ ॥

देवी जोष्ट्री वसुधिती देवमिन्द्रँ्वयोधसन्देवी देवमवर्धताम् ॥ बृहत्या च्छन्द
सेन्द्रियꣳश्रोत्रमिन्द्रेवयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वीताँय्यज ॥ ४ ॥ देवी ऊर्जा
हुती दुघे सुदुघे पयसेन्द्रँ्वयो धसन्देवी देवमवर्धताम् ॥ पङ्क्त्या च्छन्दसे
न्द्रियꣳ शुक्रमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वीताँय्यज ॥ ५ ॥ देवा दैव्या
होतारा देवमिन्द्रँ्वयो धसन्देवौ देवमवर्धताम् ॥ त्रिष्टुभाच्छन्दसेन्द्रियन्त्वि
षिमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसु धेयस्यवीताँय्यज ॥ ६ ॥ देवीस्तिस्रस्तिस्रो देवी
र्वयो धसस्पतिमिन्द्रमवर्धयन् ॥ जगत्या च्छन्दसेन्द्रियꣳ शूषमिन्द्रे वयो दध
द्वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु यज ॥ ७ ॥ देवो नराशꣳसो देवमिन्द्रँ्वयो धस
न्देवो देवमवर्धयत् ॥ विराजा च्छन्दसेन्द्रियꣳ रूपमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने व
सुधेयस्य वेतु यज ॥ ८ ॥ देवो वनस्पतिर्देवमिन्द्रँ्वयो धसन्देवो देवमवर्ध

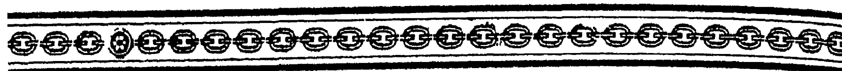
यत् ॥ द्विपदा च्छन्दसेन्द्रियम्भगमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु
यज ॥ ९ ॥ देवम्बर्हिर्वारितीनान्देवमिन्द्रँव्वयो धसन्देवन्देवमवर्धयत् ॥
ककुभा च्छन्दसेन्द्रियँय्यश इन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु यज ॥ १० ॥
देवो अग्निस्स्विष्टकृद्देवमिन्द्रँव्वयो धसन्देवो देवमवर्धयत् ॥ अतिच्छन्दसा
च्छन्दसेन्द्रियङ्क्षत्रमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु यज ॥ ११ ॥
अग्निमद्य होतारमवृणीतायँय्यजमानः पचन्पक्तीः पचन्पुरोळाशम्बध्नन्निन्द्राय
वयो धसे छागम् ॥ सूपस्था अद्यदेवो वनस्पतिरभवदिन्द्राय वयो धसे छागेन ॥
अघत्तम्मेदस्तःप्रति पचताग्रभीदवी वृधतपुरोळाशेन ॥ त्वामद्य ऋषे ॥ १२ ॥
४॥हरिः ॐ ॥

होतायक्षदेकादश ॥ ११ ॥ देवम्बर्हिर्द्वादश ॥ १२ ॥ होतायक्षदेकादश ॥११॥

देवम्बर्हिर्द्वादश ॥ १२ ॥ चतुरनुवाकेषु षट्चत्वारिंशत् ॥ ४६ ॥ प्राणाय
वाजस्य होतायज्जग्रतः षट्चत्वारिंशत् ॥ कारिकांतु प्रवक्ष्यामि जनानां हितका
म्यया ॥ आदावेतांच स्मृत्वाथ ब्रूयाद्येनं क्रमाद्बुधः ॥ १ ॥ होतायक्षत्समी दैवत
नूनपातमूतिभिः ॥ इळाभिर्बर्हिर्षीन्द्रश्चचतुर्णावेतु विद्यते॥२॥ओजोव्यन्तुद्युषे दै
व्यानयोर्वीतां वदेत्सदा ॥ तिस्रो व्यन्तुच त्वष्टारं वनस्पतिंवेतु कथ्यते ॥ २ ॥
इंद्रव्यंत्वितिचब्रूयादनुवाकेप्रथमे तथा ॥ अर्धर्चाद्द्वितीयेतु वक्ष्यते प्रथमंपदम्॥४॥
देवंबर्हिर्वस्तोर्वेतु देवीर्द्वारावत्सयोस्तथा ॥ व्यंत्वाथ देवी उषासा नक्तादेवीर्विश
स्ततः ॥ ५ ॥ देवीजोष्ट्र्यथ चायावीदेवीऊर्जाहुतीतथा ॥ इषमूर्जं चापिदेवा दै
व्याहताघशं सदा ॥६॥ चतुर्वीतामितिज्ञेयं देवीस्तिस्रोऽस्पृक्षदिह॥ देव इन्द्रश्श
तेनाथ देवोदेवैर्दिवंतथा ॥ ७ ॥ देवंबर्हिश्च स्वासस्थं देवोऽग्निस्विष्टकृत्तथा ॥ स्वि

ष्टकुर्वंश्च पंचानामेतासां वेतुसर्वदा ॥ ८ ॥ अग्निमद्य सुपस्थाश्चाघ
त्वामद्ययथाक्रमम् ॥ तृतीयेतु प्रवक्ष्यामि पुनरर्द्धर्चशःक्रमात् ॥ ९ ॥
होतायक्षत्समीहैव गायत्रींस॒यवींततः ॥ तनूनपातमुष्णीहं दित्यवाहं यथाक्रमम्
॥ १० ॥ ईळेन्यंचानुष्टुभंतुसुपंचावीं सुबर्हिषम् ॥ बृहती वित्सांमध्येतु उक्त्वा वेतु
चतुस्त्रषु ॥ ११ ॥ व्यचस्वतीं पंक्तिंचाथ तुर्यवाहंच व्यंतुहि ॥ सुपेशसा त्रिष्टुभंच
पष्ठवाहसमंतथा ॥ १२ ॥ प्रचेतसाचजगतीमनड्वाहं तदुत्तरम् ॥ द्वयोर्वीतां चाधि
गम्य पेशस्वतीश्चसर्वदा ॥ १३ ॥ विराजव्यंतु धेनुंहि सुरेतसमथापिच ॥ द्विपदं
बोध्यमुक्षाणं वनस्पतिं ककुभंवशाम् ॥ १४ ॥ तयोस्तु वेत्विहब्रूयात्स्वाहा कृतीर्य
थाक्रमम् ॥ व्यंत्वातिच्छन्दसंपूर्वमेवं ज्ञेयं तृतीयके ॥ १५ ॥ पुनरन्यं प्रवक्षामि
ह्यनुवाकं चतुर्थकम् ॥ देवं बर्हिश्च गाय॒या चक्षुर्वेतु सदाबुधः ॥ १६ ॥ देवीर्द्वा

रस्तूष्णिहाच प्राणंव्यंतु वदेत्क्रमम् ॥ देव्युषासानुष्टुभाच बलंवीतां वदेत्स
दा ॥ १७ ॥ देवी जोष्ट्रीबृहत्याथश्रोत्रंवीतांच कथ्यते ॥ देवीऊर्जाहुती पंक्त्या
शुक्रंवीतां क्रमेणतु ॥ १८ ॥ देवादैव्याश्च वीतांतु त्रिष्टुभाथ त्विषीहतु ॥ देवी
स्तिस्रःपतिं व्यंतु जगत्याशूषमुत्तरे ॥ १९ ॥ देवो नराशंवेत्वाथविराजारूपमित्य
पि ॥ देवो वनस्पतिर्वेतु द्विपदांचभगंस्मृतम् ॥ २० ॥ देवंबर्हिश्च ककुभा यशो
वेति क्रमेणच ॥ देवोऽग्निरतिच्छन्दसाक्षत्रं वेतुनित्यशः ॥ २१ ॥ अग्निमद्यसुप
स्थाश्चाघत्तात्त्वामृच एवहि ॥ एवं विंशतिमेऽध्यायेऽनुवाकेषु चतुस्त्रषु ॥ २२ ॥
यःस्मरेत्कारिकांप्रेक्ष्यवारंवारं बुधोयदा ॥ सनरो निश्चलोभूत्वा वक्तुं शक्नोतिसर्व
दा ॥ ॥ इति शुक्लयजुर्वेद काण्व संहितापाठे विंशतिमोऽध्यायः ॥ हरिः ॐ

॥ इति तृतीयोदशकःसमाप्तः ॥

॥ अथ चतुर्थदशकप्रारंभः ॥

हरिःॐ ॥ समिद्धो अञ्जन्कृदरम्मतीनाङ्घृतमग्ने मधुमत्पिन्वमानः ॥ वाजी व
हन्वाजिनञ्जातवेदो देवानाँव्वक्षि प्रियमा सधस्थम् ॥ १ ॥ घृतेनाञ्जन्त्सम्पथो
देवयानान्प्रजानन्वाज्यप्येतु देवान् ॥ अनु त्वा सप्तेप्रदिशस्सचन्ताᳬ स्वधामस्मै
यजमानाय धेहि ॥ २ ॥ ईड्यश्चासि वन्द्यश्च वाजिन्नाशुश्चासि मेध्यश्च सप्ते ॥
अग्निष्ट्वा देवैर्वसुभिस्सजोषाःप्रीतँव्वह्निव्वहतु जातवेदाः ॥ ३ ॥ स्तीर्णम्बर्हिस्सुष्टु
रीमा जुषाणोरु पृथुप्रथमानम्पृथिव्याम् ॥ देवेभिर्युक्तमदितिस्सजोषास्स्योनङ्कृ
ण्वाना सुविते दधातु ॥ ४ ॥ एता उवस्सुभगा विश्वरूपा विपक्षोभिश्श्रय
माणा उदातैः ॥ ऋष्वास्सतीः कवषश्शुम्भमाना द्वारोदेवीस्सुप्रायणा भव
न्तु ॥ ५ ॥ अन्तरा मित्रावरुणा चरन्ती मुखँय्यज्ञानामभि सँव्विदाने ॥ उ
पासा वाᳬसुहिरण्येसुशिल्पे ऋतस्य योना इह सादयामि ॥ ६ ॥ प्रथमा वाᳬ

सरथिना सुवर्णा देवौ पश्यन्तौ भुवनानि विश्वा ॥ अपिप्रियश्चोदनात्वाम्मिमा
ना होतारा ज्योतिः प्रदिशा दिशन्ता ॥ ७ ॥ आदित्यै नो भारती वष्टु यज्ञꣳ
सरस्वती सह रुद्रैर्न आवीत् ॥ इळोपहूता वसुभिस्सजोषा यज्ञन्नो देवीरमृते
षु धत्त ॥ ८ ॥ त्वष्टा वीरन्देवकामञ्जजान त्वष्टुरर्वा जायत आशुरश्वः ॥
त्वष्टेदꣳ विश्वम्भुवनञ्जजान बहोः कर्तारमिह यक्षिहोत : ॥ ९ ॥ अश्वो घृते
न त्मन्यासमक्त उप देवाँ३ऋतुशः पाथ एतु ॥ वनस्पतिर्देवलोकम्प्रजानन्नग्नि
नाहव्या स्वदितानि वक्षत् ॥ १० ॥ प्रजापतेस्तपसा वावृधानस्सद्यो जातो दधि
षे यज्ञमग्ने ॥ स्वाहा कृतेन हविषापुरोगा याहिसाध्या हविरदन्तुदेवाः ॥११॥ १
केतुङ्कृण्वन्नकेतवे पेशो मर्या अपेशसे ॥ समुषद्भिरजायथाः ॥ १ ॥ जीमूत
स्येव भवति प्रतीकँय्यद्वर्मी याति समदामुपस्थे ॥ अनाविद्धया तन्वा जयत्वꣳ

सत्वा वर्मणो महिमापिं पर्तु ॥ २ ॥ धन्वंना गा धन्वंनाजिञ्जयेम धन्वंना तीव्रा
स्समदों जयेम ॥ धनुश्शत्रोरपकामङ्कृणोति धन्वंना सर्वाः प्रदिशों जयेम ॥३॥
ते आचरंन्ती समंनेव योषा मातेवं पुत्रम्बिभृतामुपस्थे ॥ अप शत्रून्विध्यताँ
सँविदाने आर्त्नी इमे विष्फुरन्ती अमित्रान् ॥ ४ ॥ वक्ष्यन्ती वेदागंनीगन्ति
कर्णम्प्रियँ सखायम्परिषस्वजाना ॥ योषेव शिङ्क्ते वितताधि धन्वञ्ज्या इ
यँ समंने पारयंन्ती ॥ ५ ॥ अहिंरिव भोगैः पर्यैति बाहुञ्ज्याया हेतिम्परिबा
धमानः ॥ हस्तघ्नो विश्वा वयुनानि विद्वान्पुमान्पुमाँ सम्परिंपातु विश्वतः ॥६॥
बह्वीनाम्पिता बहुरंस्य पुत्रश्चिश्चाकृणोति समंनावगत्यं ॥ इषुधिस्सङ्काःपृतनाश्च
सर्वाः पृष्ठे निनंद्धो जयति प्रसूतः ॥ ७ ॥ सुपर्णंव्वस्तेमृगो अंस्या दन्तो गो
भिस्सन्नंद्धा पतति प्रसूता ॥ यत्रानरस्सश्च विच द्रवन्ति तत्रास्मभ्यमिषवश्शर्म

मेयꣳसन् ॥ ८ ॥ वनस्पते वीड्वङ्गोहि भूया अस्मत्सखा प्रतरणस्सुवीरः ॥ गो
भिस्सन्नद्धो असिवीळयस्वास्थातातेꣳ जयतु जेत्वानि ॥ ९ ॥ रथे तिष्ठन्नयति वा
जिनः पुरो यत्रयत्र कामयते सुषारथिः ॥ अभी शूनाम्महिमानम्पनायत मनः प
श्चादनु यच्छन्ति रश्मयः ॥ १० ॥ आजङ्घन्ति सान्वेषाञ्जघनाँ२उपजिघ्नते ॥ अ
श्वाजनि प्रचेतसोऽश्वान्त्समत्सु चोदय ॥ ११ ॥ उपश्वासय पृथिवीमुतद्याम्पुरु
त्रातेꣳ मनुताँ्विष्ठितञ्जगत् ॥ सदुन्दुभे सजूरिन्द्रेणदेवैर्दूराद्दवीयोअपसेधशत्रू
न् ॥ १२ ॥ २

यदक्रन्दः प्रथमञ्जायमान उद्यन्त्समुद्रादुतवा पुरीषात् ॥ श्येनस्य पक्षा
हरिणस्य बाहू उपस्तुत्यम्महि जातन्तेꣳ अर्वन् ॥ १ ॥ यमेन दत्तन्त्रितएनमा
युनगिन्द्र एणम्प्रथमो अध्यतिष्ठत् ॥ गन्धर्वो अस्य रशनामगृभ्णात्सूरादश्वं

ऽवसवो निरतष्ट ॥ २ ॥ आसि यमो अस्यादित्यो अर्वन्नसि त्रितो गुह्येन व्रते
न ॥ असि सोमेन समया विपृक्त आहुस्ते त्रीणिदिवि बन्धनानि ॥ ३ ॥
त्रीणि त आहुर्दिवि बन्धनानि त्रीण्यप्सुत्रीण्यन्तस्समुद्रे ॥ उतेवमे वरुणश्छ
न्त्स्यर्वन्यत्रा त आहुः परमञ्जनित्रम् ॥ ४ ॥ इमा ते वाजिन्नव मार्जनानीमा
शफानां॒ सनितुर्निधाना ॥ अत्रा ते भद्रा रशना अपश्यमृतस्ययया अभिरक्ष
न्ति गोपाः ॥ ५ ॥ आत्मानन्ते मनसारादजानामवो दिवा पतयन्तम्पतङ्गम् ॥
शिरो अपश्यम्पाथिभिस्सुगेभिररेणुभिर्जेहमानम्पतात्रि ॥ ६ ॥ अत्रा ते रूपमुत्त
ममपश्याञ्जिगीषमाणमिष आ पदे गोः ॥ यदा ते मर्तो अनु भोगमानळा
दिद्ग्रसिष्ठ ओषधीरजीगः ॥ ७ ॥ अनु त्वा रथो अनु मर्यो अर्वन्ननु गावोऽ
नुभगः कनीनाम् ॥ अनु व्राता सस्तव सख्यमीयुरनुदेवा ममिरे वीर्यन्ते ॥ ८ ॥

हिरण्यशृङ्गोऽयो अस्य पादा मनो जवा अवर इन्द्र आसीत् ॥ देवा इदस्य
हविरद्यमायन्यो अर्वन्तम्प्रथमो अध्यतिष्ठत् ॥ ९ ॥ ईर्मान्तासः सिलिकमध्य
मासस्सꣳशूरणासो दिव्यासो अत्याः ॥ हꣳसा इव श्रेणिशो यतन्ते यदाक्षि
षुर्दिव्यमज्ममश्वाः ॥ १० ॥ तव शरीरम्पतयिष्णर्व्वन्तव चित्तँव्वात इव ध्र
जीमान् ॥ तव शृङ्गाणि विष्ठिता पुरुत्रारण्येषु जर्भुराणाचरन्ति ॥ ११ ॥ उप
प्रागाच्छसनँव्वाज्यर्वा देवद्रीचा मनसा दीध्यानः ॥ अजः पुरो नीयते नाभिर
स्यानु पश्चात्कवयो यन्तिरेभाः ॥ १२ ॥ उप प्रागात्परमँय्यत्सधस्थमर्वाँ२अ
च्छा पितरम्मातरञ्च ॥ अद्या देवाञ्जुष्टतमो हि गम्या अथाशास्ते दाशुषे
वार्य्याणि ॥ १३ ॥ ३ ॥

समिद्धो अद्य मनुषो दुरोणे देवो देवान्यजसि जातवेदः ॥ आच वह मित्र

महाँश्चिकित्वान्त्वन्दूतः कविरसि प्रचेताः ॥ १ ॥ तनूनपात्पथ ऋतस्य यानान्म
ध्वा समञ्जन्त्स्वदयासुजिह्व ॥ मन्मानि धीभिरुत यज्ञमृन्धन्देवत्राचकृणुह्यध्वर
न्नः ॥ २ ॥ नराशꣳसस्य महिमानमेषामुप स्तोषाम यजतस्य यज्ञैः ॥ ये सुक्र
तवश्शुचयो धियन्धास्स्वदन्तिदेवा उभयानि हव्या ॥ ३ ॥ आजुह्वान ईड्यो
वन्द्यश्चाया ह्यग्ने वसुभिस्सजोषाः ॥ त्वन्देवानामसि यह्व होता स एनान्यक्षी
षितो यजीयान् ॥ ४ ॥ प्राचीनम्बर्हिः प्रदिशा पृथिव्या वस्तो रस्या वृज्यते
अग्रे अह्नाम् ॥ व्युप्रथते वितरँव्वरीयो देवेभ्यो अदितये स्योनम् ॥ ५ ॥
व्यचस्वतीरुर्विया विश्रयन्ताम्पतिभ्यो नजनयश्शुम्भमानाः ॥ देवीर्द्वारो बृह
तीर्विश्वमिन्वा देवेभ्यो भवत सुप्रायणाः ॥ ६ ॥ आसुष्वयन्ती यजते उपाके
उषासानक्ता सदतान्नियोनौ ॥ दिव्ये योषणे बृहती सुरुक्मे अधिश्रियꣳशुक्र

पिशन्दधाने ॥ ७ ॥ दैव्या होतारा प्रथमा सुवाचामिमाना यज्ञम्मनुषो यज
ध्यै ॥ प्रचोदयन्ता विदथेषु कारूप्राचीनञ्ज्योतिः प्रदिशा दिशन्ता ॥ ८ ॥
आनो यज्ञम्भारती तूयमेत्विळा मनुष्वदिह चेतयन्ती ॥ तिस्रो देवीर्ब
र्हिरेदꣳ स्योनꣳ सरस्वती स्वपसस्सदन्तु ॥ ९ ॥ यइमे द्यावापृथिवी
जनित्री रूपैरपिꣳ शद्भुवनानि विश्वा ॥ तमद्य होतरिषितो यजीयान्दे
वन्त्वष्टारमिह यांक्षिविद्वान् ॥ १० ॥ उपावसृज त्मन्या समञ्जन्देवा
नाम्पाथ ऋतुथा हवीꣳषि ॥ वनस्पतिश्शमिता देवो अग्निस्स्वदन्तु हव्यम्मधु
ना घृतेन ॥ ११ ॥ सद्यो जातो व्यमिमीत यज्ञमग्निर्देवानामभवत्पुरोगाः ॥ अ
स्यहोतुः प्रदिश्यृतस्यवाचिस्वाहा कृतꣳहविरदन्तुदेवाः ॥ १२ ॥ ४

अग्नये गायत्राय त्रिवृते राथन्तरायाष्टाकपाल इन्द्राय त्रैष्टुभाय पञ्चदशायबा

हैतायैकादशकपालो विश्वेभ्यो देवेभ्यो जागतेभ्यस्सप्तदशेभ्यो वैरूपेभ्यो द्वाद
शकपालो मित्रावरुणाभ्यामानुष्टुभाभ्यामेकविꣳशाभ्याँवैराजाभ्याम् ॥ पयस्या
बृहस्पतये पाङ्क्ताय त्रिणवाय शाक्वराय चरुस्सवित्र औष्णिहाय त्रयस्त्रिꣳशाय
रैवताय द्वादशकपालःप्राजापत्यश्चरुरदित्यै विष्णुपत्न्यै चरुरग्नये वैश्वानराय द्वा
दशकपालोऽनुमत्या अष्टाकपालः ॥ १ ॥ ५

आग्नेयःकृष्णग्रीवस्सारस्वती मेषी बभ्रुस्सौम्यः पौष्णश्श्यामः शितिपृष्ठो बार्ह
स्पत्यःशिल्पोवैश्वदेवः ॥ ऐन्द्रोऽरुणो मारुतः कल्माष ऐन्द्राग्नस्सꣳहितोऽधोरा
मस्सावित्रो वारुणः कृष्ण एकशितिपात्पेत्वः ॥ १ ॥ ६

अग्नयेऽनीकवते रोहिताञ्जिरनड्वानधोरा मौसावित्रौ पौष्णौरजतनाभी वैश्व
देवौ पिशङ्गौतूपरौ ॥ मारुतः कल्माष आग्नेयः कृष्णोऽजस्सारस्वतीमेषीवारुणः

पेत्वः ॥ १ ॥ ७ ॥ हरिःॐ ॥

समिद्धोअञ्जन्नेकादश ॥ ११ ॥ केतुङ्कृण्वन्द्वादश ॥ १२ ॥ यदक्रन्दस्त्रयोदश ॥ १३ ॥ समिद्धोअद्यद्वादश ॥ १२ ॥ अग्नयेगायत्राय ॥ १ ॥ आग्नेयःकृष्णग्रीवः ॥ १ ॥ अग्नयेऽनीकवतइत्येकैका ॥ १ ॥ सप्तानुवाकेष्वेकपञ्चाशत् ॥ ५१ ॥

इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसँहितापाठेएकत्रिंशतिमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

हरिःॐ ॥ अस्याजरासो दमामरित्रा अर्चद्धूमासो अग्नयःपावकाः ॥ श्वितीचयः श्वात्रासो भुरण्यवो वनर्षदो वायवो नसोमाः ॥ १ ॥ हरयो धूमकेतवो वातजूता उपद्यवि॥यतन्ते वृथगग्नयः ॥ २ ॥ यजानो मित्रावरुणा यजा देवाँ२ ऋतम्बृहत् ॥ अग्ने यक्षि स्वन्दमम् ॥ ३ ॥ युक्ष्वाहि देवहूतमाँ२अश्वाँ२अग्ने रथीरिव ॥ निहोता पूर्व्यस्सदः ॥ ४ ॥ द्वे विरूपे चरतस्स्वर्थे अन्यान्या वत्समुपधा

पयेते ॥ हरिरन्यस्याम्भवति स्वधावाञ्छुक्रो अन्यस्यान्ददृशे सुवर्चाः ॥ ५ ॥ अ
यमिह प्रथमो धायि धातृभिर्होता यजिष्ठो अध्वरेष्वीड्यः ॥ यमप्नवानो भृगवो
विरुरुचुर्वनेषु चित्रँविभ्वँविशेविशे ॥ ६ ॥ त्रीणि शतात्रीसहस्राण्यग्निन्त्रिँ श
च्चदेवा नवचासपर्यन् ॥ औक्षन्घृतैरस्तृणन्बर्हिरस्मा आदिद्धोतारन्न्य सादय
न्त ॥ ७ ॥ मूर्धानन्दिवो अरतिम्पृथिव्या वैश्वानरमृत आजातमग्निम् ॥ कविँ
सम्राजमतिथिञ्जनानामासन्नापात्रञ्जनयन्त देवाः ॥ ८ ॥ अग्निर्वृत्राणि जङ्घनद्
द्रविणस्युर्विपन्यया ॥ समिद्धःशुक्रआहुतः ॥ ९ ॥ विश्वेभिस्सोम्यम्मध्वग्न इन्द्रे
ण वायुना ॥ पिबा मित्रस्य धामभिः ॥ १० ॥ आयदिषे नृपतिन्तेजआनट्शु
चिरेतो निषिक्तन्द्यौरभीके ॥ अग्निश्शर्धमनवद्यँय्युवानँ स्वाध्यञ्जनयत्सूदय
च्च ॥ ११ ॥ अग्ने शर्धमहते सौभगाय तवद्युम्नान्युत्तमानि सन्तु ॥ सञ्जास्पत्यँ

सुयममाकृणुष्व शत्रूयतामभितिष्ठा महाꣳसि ॥ १२ ॥ त्वाꣳ हिमन्द्रतममर्कशो
कैर्ववृमहे महिनःश्रोष्यग्ने ॥ इन्द्रन्नत्वा शवसा देवता वायुम्पृणन्ति राधसानृत
माः ॥ १३ ॥ त्वेअग्ने स्वाहुत प्रियासस्सन्तु सूरयः ॥ यन्ता रोये मघवानो ज
नाना मूर्वान्दयन्त गोनाम् ॥ १४ ॥ श्रुधि श्रुत्कर्ण वह्निभिर्देवैरग्नेसयावभिः ॥
आसीदन्तु बर्हिषि मित्रो अर्यमा प्रातर्यावाणो अध्वरम् ॥ १५ ॥ विश्वेषामदि
तिर्यज्ञियानाँ्विश्वेषामतिथिर्मानुषाणाम् ॥ अग्निर्देवानामव आवृणानस्सुमृळी
को भवतु जातवेदाः ॥ १६ ॥ महो अग्नेस्समिधानस्य शर्मण्यनागा मित्रे वरुणे
स्वस्तये ॥ श्रेष्ठेस्याम सवितुस्सवीमनि तद्देवानामवो अद्यावृणीमहे ॥ १७ ॥ १

आपश्चित्पिप्युस्तर्यो न गावो नक्षन्नृतञ्जरिता रस्त इन्द्र ॥ याहि वायुर्न नि
युतो नो अच्छात्वꣳ हिधीभिर्दयसे विवाजान् ॥ १ ॥ गाव उपावतावतम्मही य

ज्ञस्यंरप्सुदा ॥ उभाकर्णा हिरण्यया ॥ २ ॥ यदद्य सूर उदितेऽनागा मित्रो अर्य
मा ॥ सुवातिसविता भगः ॥ ३ ॥ आसुते सिञ्चत श्रियꣳ रोदस्योरभिश्रियम् ॥
रसादधीत वृषभम् ॥ तम्प्रत्नथायँव्वेनश्चोदयत् ॥ ४ ॥ आतिष्ठन्तम्परि विश्वे अ
भूषञ्छ्रियो वसानश्चरति स्वरोचिः ॥ महत्तद्वृष्णो असुरस्य नामाविश्वरूपो अमृ
तानि तस्थौ ॥ ५ ॥ प्रवो महे मन्दमानायान्धसोऽर्चाविश्वानराय विश्वाभुवे ॥
इन्द्रस्य यस्य सुमखꣳ सहोमहिश्रवो नृम्णञ्चरोदसी सपर्यतः ॥ ६ ॥ बृहन्निदि
ध्मएषाम्भूरि शस्तम्पृथुस्वरुः ॥ येषामिन्द्रो युवासखा ॥ ७ ॥ इन्द्रेहि मत्स्यन्ध
सोविश्वेभिस्सोमपर्वभिः ॥ महाँ२ अभिष्टिरोजसा ॥ ८ ॥ इन्द्रोवृत्रमवृणोच्छर्द्धनी
तिःप्रमायिनाममिनाद्वर्पणीतिः ॥ अहन्व्यꣳ समुशधग्वनेष्वाविर्धेना अकृणोद्रा
म्याणाम् ॥ ९ ॥ कुतस्त्वमिन्द्रमाहिनस्सन्नेको यासि सत्पते किन्तइत्था ॥ सम्पृ

च्छसे समराणःशुभानैर्वौचेस्तन्नो हरिवो यत्तेअस्मे ॥ महाँ२इन्द्रोय ओजसा क
द्राचनस्तरीरसि कदाचन प्रयुच्छसि ॥ १० ॥ आतत्त इन्द्रा यर्वःपनन्ताभिय ऊ
र्वङ्गोमन्तन्तितृत्सान् ॥ सकृत्स्वँय्ये पुरुपुत्राम्महीँ सहस्त्रधाराम्बृहतीन्दुदुक्ष
न् ॥ ११ ॥ इमान्ते धियम्प्रभरे महो महीमस्य स्तोत्रे धिषणा यत्तआनजे ॥
तमुत्सवेच्च प्रसवेच्च सासहिमिन्द्रन्देवासश्शवसामदन्ननु ॥ १२ ॥ २

विभ्राड्बृहत्पिबतु सोम्यम्मध्वायुर्दधद्यज्ञपता अविह्रुतम् ॥ वातजूतो यो अ
भिरक्षतित्मना प्रजाःपुपोष पुरुधा विराजति ॥ १ ॥ उदुत्यञ्जातवेदसन्देवँव्वह
न्ति केतवः ॥ दृशे विश्वाय सूर्यम् ॥ २ ॥ येना पावक चक्षसा भुरण्यन्तञ्ज
नाँ२अनु ॥ त्वँव्वरुण पश्यसि ॥ ३ ॥ दैव्या अध्वर्यू आगतँ रथेन सूर्यत्वचा॥
मध्वा यज्ञँ समञ्जाथे ॥ तम्प्रत्नथायँव्वेनश्चोदयाच्चित्रन्देवानाम् ॥ ४ ॥ आन

इळाभिर्विदथेसुशस्ति विश्वानरस्सविता देव एतु ॥ अपियथा युवानो मत्संथा
नो विश्वञ्जगदभि पित्वे मनीषा ॥ ५ ॥ यदद्य कच्चंवृत्रहन्नुदगाअभि सूर्य ॥
सर्वन्तदिन्द्र तेवशे ॥ ६ ॥ तरणिर्विश्वदर्शतो ज्योतिष्कृदसि सूर्य ॥ विश्वमा
भासि रोचनम् ॥ ७ ॥ तत्सूर्यस्य देवत्वन्तन्महित्वम्मध्या कर्तोर्विततꣳसञ्जभा
र ॥ यदेदयुक्त हरितस्सधस्थादाद्रात्रीवासस्तनुते सिमस्मै ॥ ८ ॥ तन्मित्रस्य
वरुणस्याभिचक्षे सूर्यो रूपङ्कृणुते द्योरुपस्थे ॥ अनन्तमन्यद्रुशदस्य पाजः कृ
ष्णमन्यद्धरितस्सम्भरन्ति ॥ ९ ॥ बण्महाँ२असि सूर्यबळादित्य महाँ२असि ॥
महस्ते सतो महिमा पनस्यतेऽद्धादेव महाँ२असि ॥ १० ॥ बट्सूर्य श्रवसा म
हाँ२असि सत्रा देव महाँ२असि ॥ मह्ना देवानामसुर्यः पुरोहितो विभुज्योतिर
दाभ्यम् ॥ ११ ॥ श्रायन्त इव सूर्यंविश्वेदिन्द्रस्य भक्षत ॥ वसूनि जाते जने

मान ओजसा प्रतिभागन्नदीधिम ॥ १२ ॥ अद्या देवा उदिता सूर्यस्य निरꣳहे
सः पिपृता निरवद्यात् ॥ तन्नो मित्रो वरुणो मामहन्तामदितिस्सिन्धुः पृथिवी
उतद्यौः ॥ १३ ॥ आकृष्णेन रजसा वर्तमानो निवेशयन्नमृतम्मर्त्यञ्च ॥ हिरण्य
येन सविता रथेना देवो याति भुवनानि पश्यन् ॥ १४ ॥ ३

प्रवावृजे सुप्रया बर्हिरेषामा विश्पतीवबीरिट इयाते ॥ विशामक्तोरुषसः पूर्व
हूतौ वायुः पूषास्वस्तये नियुत्वान् ॥१॥ इन्द्रवायू बृहस्पतिम्मित्राग्निम्पूषणम्भ
गम् ॥ आदित्यान्मारुतङ्गणम् ॥२॥ वरुणः प्राविता भुवन्मित्रो विश्वाभिरूतिभिः ॥
करतान्नस्सुराधसः ॥ ३ ॥ अधिन इन्द्रैषाँ विष्णो सजात्यानाम् ॥ इतामरुतोअ
श्विना ॥ तम्प्रत्नथायँ वेनश्चोदयध्येदेवास आन इळाभिर्विश्वेभिस्सोम्यम्मध्वो
मासश्चर्षणीधृतः ॥ ४ ॥ अग्न इन्द्र वरुण मित्र देवाश्शर्द्धः प्रयन्त मारुतोत

विष्णो ॥ उभा नासत्या रुद्रो अधग्नाःपूषाभगस्सरस्वती जुषन्त ॥ ५ ॥ इन्द्राग्नी
मित्रावरुणादितिꣳ स्वः पृथिवीन्द्यामम्मरुतःपर्वताँ२अपः ॥ हुवे विष्णुम्पूषणम्ब्रह्म
णस्पतिम्भगन्नुशꣳ सꣳ सवितारमूतये ॥ ६ ॥ अस्मे रुद्रा मेहना पर्वतासो वृत्र
हत्ये भरहूतौ सजोषाः ॥ यश्शꣳसते स्तुवते धायि पज्र इन्द्र ज्येष्ठा अस्माँ२अ
वन्तु देवाः ॥७॥ अर्वाञ्चो अद्या भवता यजत्रा आवो हार्दिभयमानोव्ययेयम् ॥
त्राध्वन्नो देवा निजुरो वृकस्य त्राध्वङ्कर्तादवपदो यजत्राः ॥ ८ ॥ विश्वे अद्य म
रुतो विश्व ऊती विश्वे भवन्त्वग्नयस्समिद्धाः ॥ विश्वेनो देवा अवसागमन्तु वि
श्वमस्तुद्रविणँव्वाजो अस्मे ॥ ९ ॥ विश्वे देवाः शृणुतेमꣳ हवम्मेये अन्तरिक्षे य
उपद्यविष्ठ ॥ ये अग्निजिह्वा उतवा यजत्रा आसद्यास्मिन्बर्हिषि मादयध्वम् ॥१०॥
देवेभ्योहि प्रथमँय्यज्ञियेभ्योऽमृतत्वꣳ सुवसि भागमुत्तमम् ॥ आदिद्दामानꣳ स

वितर्व्यूर्णुषे नूचीनाजीविता मानुषेभ्यः ॥ ११ ॥ ४

प्रवायुमच्छा बृहती मनीषा बृहद्रयिंविश्ववारꣳ रथप्राम् ॥ द्युत द्यामानियु
तः पत्यमानः कविः कविमियक्षसि प्रयज्यो ॥ १ ॥ इन्द्रवायू इमे सुताउपप्रयो
भिरागतम् ॥ इन्दवोवा मुशन्तिहि ॥ २ ॥ मित्रꣳ हुवे पूतदक्षँवरुणञ्चरिशाद
सम् ॥ धियङ्घृताचीꣳ साधन्ता ॥ ३ ॥ दस्रा युवाकवस्सुता नासत्या वृक्तबर्हि
षः ॥ आयातꣳ रुद्रवर्तनी ॥ तम्प्रत्नथायँवेनश्चोदयत् ॥ ४ ॥ विदद्यदी सरमा
रुग्णमद्रेर्महि पाथः पूर्व्यꣳ सध्र्यक्कः ॥ अग्रन्नयत्सुपद्यक्षराणा मच्छारवम्प्रथमा
जानतीगात् ॥ ५ ॥ नहि स्पशमविदन्नन्यमस्माद्वैश्वानरात्पुर एतारमग्नेः ॥ एमे
नमवृधन्नमृता अमर्त्यँवैश्वानरङ्क्षैत्रजित्याय देवाः ॥ ६ ॥ उग्रा विघनिना मृ
धइन्द्राग्नी हवामहे ॥ तानो मृळात ईदृशे ॥ ७ ॥ उपास्मै गायता नरः पवमा

नायेन्द्वे ॥ अभिदेवाँ२इयंक्षते ॥ ८ ॥ ये त्वाहिहत्ये मघवन्नवर्धन्ये शाम्बरे ह
रिवो ये गइष्टौ ॥ येत्वा नूनमनुमदन्ति विप्राः पिबेन्द्र सोमꣳ सगणो मरुद्भिः
॥ ९ ॥ जनिष्ठा उग्रस्सहसे तुराय मन्द्र ओजिष्ठो बहुलाभिमानः ॥ अवर्धन्निन्द्रं
म्मरुतश्चिदत्र माता यद्वीरन्दधनद्धनिष्ठा ॥ १० ॥ आतूनं इन्द्र वृत्रहन्नस्माकम
र्धमागहि ॥ महान्महीभिरूतिभिः ॥ ११ ॥ त्वमिन्द्र प्रतूर्तिष्वभि विश्वा असि
स्पृधः ॥ अशस्तिहा जनिता विश्वतूरसि त्वन्तूर्य तरुष्यतः ॥ १२ ॥ अनुते शु
ष्मन्तुरयन्तमीयतुःक्षोणी शिशुन्नमातरा ॥ विश्वास्ते स्पृधः श्नथयन्त मन्यवेवृत्रँ
य्यदिन्द्र तूर्वसि ॥ १३ ॥ यज्ञो देवानाम्प्रत्येति सुम्नमादित्यासो भवता मृळय
न्तः ॥ आवोऽर्वाची सुमतिर्ववृत्यादꣳहोश्चिद्या वरिवो वित्तरासत् ॥१४॥ अदब्धे
भिस्सवितःपायुभिष्ट्वꣳ शिवेभिरद्य परिपाहिनो गयम् ॥ हिरण्यजिह्वस्सुविताय

नव्यसे रक्षा माकिर्नो अघशꣳ सईशत ॥ १५ ॥ ५

प्रवीरया शुचयो दद्रिरेवामध्वर्युभिर्मधुमन्तस्सुतासः ॥ वह वायो नियुतो याह्यच्छा पिबा सुतस्यान्धसो मदाय ॥ ॥ १ ॥ गाव उपावतावतम्मही यज्ञस्य रप्सुदा ॥ उभा कर्णा हिरण्यया ॥२॥ काव्ययोराजानेषु क्रत्वा दक्षस्य दुरोणे ॥ रिशादसा सधस्थआ ॥ ३ ॥ दैव्या अध्वर्यू आगतꣳ रथेन सूर्यत्वचा ॥ मध्वा यज्ञꣳ समञ्जाथे ॥ तम्प्रत्नथायँव्वेनश्चोदयत् ॥४॥ तिरश्चीनो विततो रश्मिरेषा मधःस्विदासी३दुपरिस्विदासी३त्॥ रेतोधा आसन्महिमान आसन्त्स्वधा अवस्तात्प्रयतिः परस्तात् ॥ ५ ॥ आरोदसी अपृणदा स्वर्महज्जातँयदेनमपसो अधारयन् ॥ सोअध्वराय परिणीयते कविरत्योन वाजसातये चनोहितः ॥ ६ ॥ उक्थेभिर्वृत्रहन्तमा याया मन्दाना चिदा गिरा ॥ आङ्गूषैराविवासतः ॥ ७ ॥ उपन

स्सूनवो गिरःशृण्वन्त्वमृतस्यये ॥ सुमृळीका भवन्तुनः ॥ ८ ॥ ब्रह्माणि मेमत
यश्शꣳ सुतासःशुष्म इयर्ति प्रभृतो मेअद्रिः ॥ आशासते प्रतिहर्यन्त्युक्थेमाहरी
वहतस्ता नोअच्छ ॥ ९ ॥ अनुत्तमाते मघवन्न किर्नुनत्वा वाँ२अस्ति देवतावि
दानः ॥ नजायमानो नशतेन जातो यानि करिष्या कृणुहि प्रवृद्ध ॥ ॥ १० ॥
तदिदास भुवनेषु ज्येष्ठँय्यतो जज्ञउग्रस्त्वेष नृम्णः ॥ सद्यो जज्ञानो निरिणाति
शत्रूननुयँविश्वे मदन्त्यूमाः ॥११॥ इमा उत्वा पुरूवसो गिरो वर्धन्तु याममं ॥
पावकवर्णाः शुचयो विपश्चितोऽभिस्तोमैरनूषत ॥ १२ ॥ यस्यायँविश्व आर्यो
दासःशेवधिपा अरिः ॥ तिरश्चिदर्ये रुशमे पवीरवि तुभ्येत्सो अज्यतेरयिः ॥१३॥
अयꣳ सहस्रमृषिभिस्सहस्कृतस्समुद्र इव पप्रथे ॥ सत्यस्सो अस्य महिमा गृणे
शवो यज्ञेषु विप्रराज्ये ॥ १४ ॥ अदब्धेभिस्सवितः पायुभिष्ट्वꣳ शिवेभिरद्यपरि

पाहिनो गर्यम् ॥ हिरण्यजिह्वस्सुविताय नव्यसे रक्षामाकिर्नो अघशꣳ सईश
त ॥ १५ ॥ ६ ॥ हरिःॐ ॥

अस्याजरासस्सप्तदश ॥ १७ ॥ आपश्चिद्द्वादश ॥१२॥ विभ्राट्चतुर्दश ॥१४॥ प्रवावृजएकादश ॥ ११ ॥ प्रवायुम्पञ्चदश ॥ १५ ॥ प्रवीरयेतिच ॥ १५ ॥ षडनुवाकेषुचतुरशीतिः ॥ ८४ ॥ इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसँहितापाठेद्वात्रिंशतिमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

हरिःॐ ॥ यज्जाग्रतो दूरमुदैति दैवन्तदु सुप्तस्य तथैवैति ॥ दूरङ्गमञ्ज्योतिषाञ्ज्योतिरेकन्तन्मे मनश्शिवसङ्कल्पमस्तु ॥ १ ॥ पितुन्नुस्तोषम्महो धर्माणन्तविषीम् ॥ यस्य त्रितो व्योजसा वृत्राँव्विपर्वमर्दयत् ॥२॥ अन्विदनुमते त्वम्मन्यासैशञ्च नस्कृधि ॥ क्रत्वे दक्षाय नोहिनु प्रणआयूꣳषितारिषः ॥ ३ ॥ सिनीवा

लि पृथुष्टुके यादेवानामसि स्वसा ॥ जुषस्व हव्यमाहुतम्प्रजान्देविदिदिड्ढिनः
॥ ४ ॥ पञ्च नद्यस्सरस्वतीमपियन्ति सस्रोतसः ॥ सरस्वती तुपञ्चधासो देशेऽ
भवत्सरित् ॥ ५ ॥ त्वमग्ने प्रथमो अङ्गिराऋषिर्देवोदेवानामभवश्शिवस्सखा॥तव
व्रते कवयो विद्मनापसोऽजायन्त मरुतो भ्राजदृष्टयः ॥ ६ ॥ त्वन्नोअग्ने तवदेव
पायुभिर्मघोनो रक्षतन्वश्च वन्द्य ॥ त्राता तोकस्य तनये गवामस्यनिमेषꣳ रक्ष
माणस्तव व्रते ॥ ७ ॥ उत्तानायामवभरा चिकित्वान्त्सद्यःप्रवीतावृषणञ्जजान ॥
अरुषस्तूपोरुशदस्य पाज इळायास्पुत्रो वयुनेऽजनिष्ट ॥ ८ ॥ इळायास्त्वा पदेव
यन्नाभा पृथिव्या अधि ॥ जातवेदो निधीमह्यग्ने हव्याय वोढवे ॥ ९ ॥ प्रमन्म
हेशवसानाय शूषमाङ्गूषङ्गिर्वणसे अङ्गिरस्वत् ॥ सुवृक्तिभिस्तुवत ऋग्मियाया
र्चामार्कन्नरे विश्रुताय ॥ १० ॥ प्रवो महे महिनमो भरध्वमाङ्गूष्यꣳ शवसाना

यसाम ॥ येनानःपूर्वे पितरः पदज्ञा अर्चन्तो अङ्गिरसोगा अविन्दन् ॥ ११ ॥ इ
च्छान्तित्वा सोम्यासस्सखायस्सुन्वन्ति सोमन्दधति प्रयाᳬसि ॥ तितिक्षन्ते अ
भिशस्तिञ्जनानामिन्द्र त्वदा कश्चन हिप्रकेतः ॥ १२ ॥ नते दूरे परमा
चिद्रजाᳬस्या तु प्रयाहि हरिवो हरिभ्याम् ॥ स्थिराय वृष्णे सवना
कृते मा युक्ता ग्रावाणस्समिधाने अग्नौ ॥ १३ ॥ अषाह्ळँय्युत्सु
पृतना सुपप्रिᳬ स्वर्षामप्साँव्वृजनस्य गोपाम् ॥ भरेषुजाᳬ सुक्षितिᳬ सुश्र
वसञ्जयन्तन्त्वामनुमदेम सोम ॥ १४ ॥ सोमो धेनुᳬ सोमो अर्वन्तमाशुᳬ
सोमो वीरङ्कर्मण्यन्ददाति ॥ सादन्य्यँव्विदथ्यᳬ सभेयम्पितृश्रवणँय्योददाश
दस्मै ॥ १५ ॥ त्वमिमा ओषधीस्सोम विश्वास्त्वमपो अजनयस्त्वङ्गाः ॥ त्वमात
तन्थोर्वन्तरिक्षन्त्वञ्ज्योतिषा वितमो ववर्थ ॥ १६ ॥ देवेन नोमनसा देवसोम

रायो भागꣳ सहसावन्नभियुध्य ॥ मात्वातनदीशिषे वीर्यस्योभयेभ्यःप्रचिकित्सा
गइष्टौ ॥ १७ ॥ अष्टौ व्यख्यत्ककुभः पृथिव्यास्त्री धन्व योजना सप्त सिन्धून् ॥
हिरण्याक्षस्सविता देव आगाद्दधद्रत्नादाशुषेवार्याणि॥१८॥हिरण्यपाणिस्सविता
विचर्षणिरुभे द्यावापृथिवी अन्तरीयते ॥ अपामीवाम्बाधते वेतिसूर्यमभि
कृष्णेन रजसा द्यामृणोति ॥ १९ ॥ हिरण्यहस्तो असुरस्सुनीथस्सुमृळीकस्स्ववा
यात्वर्वाङ् ॥ अपसेधन्रक्षसो यातुधानानस्थाद्देवः प्रति दोषङ्गृणानः ॥२०॥ येते
पन्थास्सवितःपूर्व्यासोऽरेणवस्सुकृता अन्तरिक्षे ॥ तेभिर्नोअद्यपथिभिस्सुगेभीरक्षा
चनो अधिच ब्रूहि देव ॥ २१ ॥ उभा पिबतमश्विनो भानश्शर्म यच्छतम् ॥ अ
विद्रियाभिरूतिभिः ॥ २२ ॥ अप्नस्वतीमश्विना वाचमस्मे कृतन्नो दस्रा वृषणा
मनीषाम् ॥ अद्यूत्येऽवसेनिह्वये वाँव्वृधे चनो भवतँव्वाजसातौ ॥ २३ ॥ द्युभि

रक्तुभिः परिपातमस्मानरिष्टेभिरश्विना सौभगेभिः ॥ तन्नो मित्रो वरुणो माम
हन्तामदितिस्सिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ॥ २४ ॥ आकृष्णेन रजसा वर्तमानो निवेश
यन्नमृतम्मर्त्यञ्च ॥ हिरण्ययेनसविता रथेना देवोयातिभुवनानिपश्यन् ॥२५॥१
आरात्रि पार्थिवꣳ रजः पितुरप्रायिधामभिः ॥ दिवस्सदाꣳसि बृहती विति
ष्ठस आत्वेषँव्वर्तते तमः ॥ १ ॥ उषस्तच्चित्रमाभरास्मभ्यँव्वाजिनीवति ॥ येन
तोकञ्च तनयञ्च धामहे ॥ २ ॥ प्रातर्जितम्भगमुग्रꣳ हुवेम वयम्पुत्रमदितेर्यो
विधर्ता ॥ आध्रश्चिद्यम्मन्यमानस्तुरश्चिद्राजा चिद्यम्भगम्भक्षीत्याह ॥ ३ ॥ पूष
न्तवव्रते वयन्नरिष्येम कदाचन ॥ स्तोतारस्त इहस्मसि ॥ ४ ॥ पथस्पथःपरि
पतिंव्वचस्या कामेन कृतो अभ्यानळर्कम् ॥ सनो रासच्छुरुधश्चन्द्राग्राधियन्धिय
ꣳसीषधाति प्रपूषा ॥ ५ ॥ त्रीणिपदा विचक्रमे विष्णुर्गोपा अदाभ्यः ॥ अतो

धर्माणि धारयन् ॥ ६ ॥ तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवाꣳ सस्समिन्धते ॥ विष्णो
र्यत्परमम्पदम् ॥ ७ ॥ घृतवती भुवनानामभिश्रियोर्वी पृथ्वीमधुदुघे सुपेशसा ॥
द्यावापृथिवीवरुणस्य धर्मणा विष्कभिते अजरे भूरिरेतसा ॥ ८ ॥ ये नस्सप
त्नाअपते भवन्त्विन्द्राग्निभ्यामव बाधामहे तान् ॥ वसवो रुद्रा आदित्या उपरि
स्पृशम्मोग्रञ्चेत्तारमधिराजमक्रन् ॥९ ॥ आनासत्यात्रिभिरेकादशैरिहदेवेभिर्यात
म्मधुपेयमश्विना ॥ प्रायुस्तारिष्टन्नीरपाꣳसि मृक्षतꣳ सेधतन्द्वेषो भवतꣳ सचा
भुवा ॥ १० ॥ एषवस्तोमो मरुत इयङ्गीर्मान्दार्यस्य मान्यस्य कारोः ॥ एषायो
सीष्ट तन्वे वयाँ ꣳविद्यामेषँꣳवृजनञ्जीरदानुम् ॥ ११ ॥ सहस्तोमास्सहछन्दसआ
वृतस्सहप्रमा ऋषयस्सप्त दैव्याः॥पूर्वेषाम्पन्थामनुदृश्य धीरा अन्वालेभिरे रथ्यो
नरश्मीन् ॥ १२ ॥ आयुष्यꣳवर्चस्यꣳ रायस्पोषमौद्भिदम् ॥ इदꣳ हिरण्यँꣳवर्चस्व

जैवायाविशतादुमाम्॥१३॥नतद्रक्षांꣳसिनपिशाचास्तरन्तिदेवानामोजः प्रथमजꣳ
ह्येतत् ॥ योबिभर्तिदाक्षायणꣳ हिरण्यꣳ सदेवेषु कृणुते दीर्घमायुस्समनु
ष्येषु कृणुते दीर्घमायुः ॥ १४ ॥ यदाबध्नन्दाक्षायणाहिरण्यꣳ शतानीकाय सुम
नस्यमानाः ॥ तन्म आबध्नामि शतशारदायायुष्माञ्जरदष्टिर्यथासम् ॥१५॥ उत
नोऽहिर्बुध्न्यःशृणोत्वज एकपात्पृथिवी समुद्रः ॥ विश्वे देवा ऋतावृधोहुवानास्तु
तामन्त्राः कविशस्ता अवन्तु ॥ १६ ॥ इमा गिर आदित्येभ्यो घृतस्नूस्सनाद्राज
भ्यो जुह्वाजुहोमि ॥ शृणोतु मित्रो अर्यमा भगोनस्तुविजातो वरुणो दक्षो अꣳ
शः ॥ १७ ॥ सप्त ऋषयः प्रतिहिताश्शरीरे सप्तरक्षन्ति सदमप्रमादम् ॥ सप्ता
पस्स्वपतो लोकमीयुस्तत्र जागृतो अस्वप्नजौ सत्रसदौच देवौ ॥ १८ ॥ उत्तिष्ठ
ब्रह्मणस्पते देवयन्तस्त्वेमहे॥उपप्रयन्तुमरुतस्सुदानव इन्द्रप्राशूर्भवा सचा॥१९॥

प्रनूनम्ब्रह्मणस्पतिर्मन्त्रंवदत्युक्थ्यम् ॥ यस्मिन्निन्द्रो वरुणो मित्रो अर्यमा देवा ओकाँसि चक्रिरे ॥ २० ॥ ब्रह्मणस्पते त्वमस्य यन्ता सूक्तस्य बोधितनयञ्च जिन्व ॥ विश्वन्तद्भद्रँय्यदवन्ति देवा बृहद्वदेम विदथेसुवीराः ॥ यइमाविश्वा विश्वकर्मायोनःपिताऽन्नपतेऽन्नस्य नोदेहि ॥ २१ ॥ २ हरिःॐ

यज्जाग्रतःपञ्चविंशतिः ॥ २५ ॥ आराऽयेकविंशतिः ॥ २१ ॥ द्वयोरनुवाकयोः षट्चत्वारिंशत् ॥ ४६ ॥ प्राणायवाजस्यहोतायज्जाग्रतश्चषट्चत्वारिंशत् ॥ इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसँहितापाठेत्रयस्त्रिंशतिमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

हरिः ॐ॥देव सवितः प्रसुव यज्ञम्प्रसुव यज्ञपतिम्भगाय ॥ दिव्यो गन्धर्वः केतपूः केतन्नः पुनातु वाचस्पतिर्वाचन्नस्स्वदतु ॥ १ ॥ तत्सवितुर्वरेण्यम्भर्गो देवस्य धीमहि ॥ धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ २ ॥ विश्वानि देव सवि

न्दुरितानिपरा सुव ॥ यद्भद्रन्तन्न आसुव ॥ ३ ॥ विभक्तारँ हवामहे वसोश्चि
त्रस्य राधसः ॥ सवितारन्नृचक्षसम् ॥ ४ ॥ ब्रह्मणे ब्राह्मणङ्क्षत्राय राजन्यम्मरु
द्भ्यो वैश्यन्तपसेशूद्रन्तमसे तस्करन्नारकाय वीरहणम् ॥ पाप्मने क्लीबमाक्रया
या अयोगूङ्कामाय पुँश्चलूमतिक्रुष्टाय मागधम् ॥ ५ ॥ नृत्ताय सूतङ्गीताय शै
लूषन्धर्माय सभाचरन्नरिष्ठायै भीमलम् ॥ नर्माय रेभँ हसाय कारिमानन्दाय
स्त्रीषखम्प्रमदे कुमारी पुत्रम्मेधायै रथकारन्धैर्याय तक्षाणम् ॥ ६ ॥ तपसे कौ
लालम्मायायै कर्मारँ रूपाय मणिकारँ शुभे वपँ शरव्यायाइषुकारँ हेत्यै
धनुष्कारम् ॥ कर्मणेज्याकारान्दिष्टाय रज्जुसर्जम्मृत्यवे मृगयुमन्तकाय श्वनिन
म् ॥ ७ ॥ नदीभ्यः पौञ्जिष्टमृक्षीकाभ्यो नैषादम्पुरुषव्याघ्रायदुर्मदङ्गन्धर्वाप्सरो
भ्यो व्रात्यम् ॥ प्रयुग्भ्य उन्मत्तँ सर्पदेवजनेभ्योऽप्रतिपदमयेभ्यः कितवमीर्यता

याअक्षितवम्पिशाचेभ्यो बिदलकारींय्यातुधानेभ्यःकण्टकीकारीम् ॥ ८ ॥ १

सन्धये जारङ्गेहायोपपतिमार्त्यै परिवित्तन्निर्ऋत्यै परिविविदानमराध्याएदिधिषुः पतिन्निष्कृत्यै पेशस्कारीꣳ सञ्ज्ञानाय स्मरकारीम् ॥ प्रकामोद्यायोपसदँव्वर्णायानुरुधम्बलायो पदाम्॥१॥उत्सादेभ्यःकुब्जम्प्रमुदे वामनन्द्वार्भ्यस्स्रामꣳ स्वप्नायान्धमधर्माय बधिरम्पवित्रायाभिषजम् ॥ प्रज्ञानाय नक्षत्रदर्शमाशिक्षायै प्रश्निनमुपशिक्षायां अभिप्रश्निनम्मर्यादायै प्रश्नविवाकम् ॥२॥ अर्मेभ्यो हस्तिपञ्जवायाश्वपम्पुष्ट्यै गोपालँव्वीर्यायाविपालन्तेजसेऽजपालमिरायै कीनाशम् ॥ कीलालाय सुराकारम्भद्राय गृहपꣳ श्रेयसे वित्तधमाध्यक्षायानुक्षत्तारम् ॥३॥ भायैदार्वाहारम्प्रभायाअग्न्येधम्ब्रध्नस्यविष्टपाय।भिषेक्तारँव्वर्षिष्ठायनाकाय परिवेष्टारम् ॥ देवलोकाय पेशितारम्मनुष्यलोकाय प्रकरितारꣳ सर्वेभ्यो लोकेभ्य उपसेक्तार

र्व ऋत्यै वधायोपमन्थितारम्मेधाय वासः पल्पूलीम्प्रकामाय रजयित्रीम् ॥४॥
ऋतये स्तेनहृदयँ᳖वैरहत्याय पिशुनँ᳖विविक्त्यै क्षत्तारमौपद्रष्ट्र्यायानुक्षत्तारम्ब
ळायानु चरम्भूम्ने परिष्कन्दम् ॥ प्रियाय प्रियवादिनमरिष्ट्या अश्वसादꣳ स्व
र्गाय लोकाय भागदुघँ᳖वर्षिष्ठाय नाकाय परिवेष्टारम् ॥ ५ ॥ २

मन्यवेऽ यस्तापङ्क्रोधाय निसरँय्योगाय योक्तारꣳ शोकायाभिसर्त्तारङ्क्षेमा
य विमोक्तारमुत्कूलनिकूलेभ्यस्त्रिष्ठिनम् ॥ वपुषे मानस्कृतꣳ शीलायाञ्जनीकारी
न्निर्ऋत्यैकोशकारीँय्यमायासूम् ॥ १ ॥ यमाय यमसूमथर्वभ्योऽवतोकाꣳ सँ᳖व
त्सराय पर्यायिणीम्परिवत्सरायाविजातामिदावत्सरायातीत्वरीमिद्वत्सरायातिष्क
द्वरीम् ॥ वत्सराय विजर्जराꣳ सँ᳖वत्सराय पलिक्नीमृभुभ्योऽजिनसन्धꣳ साध्येभ्य
श्चर्मम्नम् ॥ २ ॥ सरोभ्यो धैवरमुपस्थावराभ्यो दाशँ᳖वैशन्ताभ्यो बैन्दन्नड्वला

भ्यः शौष्कलम् ॥ पाराय मार्गारमवाराय कैवर्त्तन्तीर्थेभ्य आन्दं विषमेभ्यो मैनालम्॥
स्वनेभ्यः पर्णकङ्गुहाभ्यः किरातꣳ सानुभ्यो जम्भकम्पर्वतेभ्यः किम्पूरुषम् ॥३॥
बीभत्सायै पौल्कसँवर्णाय हिरण्यकारन्तुलायै वाणिजम्पश्चादोषाय ग्लाविनँ
विश्वेभ्यो भूतेभ्यः सिध्मलम् ॥ भूत्यै जागरणमभूत्यै स्वपनमार्त्यै जनवादिनँ
व्यृद्ध्या अपगल्भꣳ सꣳशराय प्रच्छिदम् ॥ ४ ॥ अक्षराजाय कितवङ्कृताया आदि
नवदर्शन्त्रेतायै कल्पिनन्द्वापरायाधिकल्पिनमास्कन्दाय सभास्थाणुम्मृत्यवे गोव्य
च्छमन्तकाय गोघातम् ॥ क्षुधे यो गां विकृन्तन्तम्भिक्षमाण उपतिष्ठति दुष्कृता
य चरकाचार्यम्पाप्मने सैलगम् ॥ ५ ॥ ३

प्रतिश्रुत्काया अर्त्तनङ्घोषाय भषमन्ताय बहुवादिनमनन्ताय मूकꣳ शब्दा
याळम्बराघातम् ॥ महसे वीणावादङ्क्रोशाय तूणवध्ममवरस्पराय शङ्खध्मँव

नाय वनपमन्यतोऽरण्यायदावपम् ॥ १ ॥ नर्माय पुंश्चलूँ हसायकारीँय्यादसे शाबल्याङ्ग्रामण्यङ्गणकमभि क्रोशकन्तान्महसे ॥ वीणावादम्पाणिघ्नन्तूणवध्म न्तान्नृत्तायानन्दाय तलवम् ॥ २ ॥ अग्नयेऽपीवानम्पृथिव्यै पीठसर्पिणँव्वायवे चाण्डालमन्तरिक्षायवꣳशनर्तिनन्दिवेखलतिꣳ सूर्याय हर्यक्षम् ॥ नक्षत्रेभ्यः कि मिरञ्चन्द्रमसे किलासमह्ने शुक्लम्पिङ्गाक्षꣳ रात्र्यै कृष्णम्पिङ्गाक्षम् ॥ ३ ॥ अथै तानष्टौ विरूपानालभतेति शुक्लञ्चाति कृष्णञ्चाति दीर्घञ्चाति ह्रस्वञ्च॥ अति स्थूलञ्चाति कृशञ्चाति कुल्वञ्चाति लोमशञ्चाशूद्रा अब्राह्मणास्ते प्राजापत्याः॥ मागधःपुंश्चलीक्लीबःकितवोऽशूद्राअब्राह्मणास्ते प्राजापत्याः ॥४॥ ४ ॥ हरिःॐ

देवसवितरष्ट ॥ ८ ॥ सन्धयेजारम्पञ्च ॥५॥ मन्यवेच ॥ ५ ॥ प्रातिश्रुत्का यै चतस्रः ॥ ४ ॥ चतुरनुवाकेषु द्वाविंशतिः ॥ २२ ॥ इति शुक्लयजुर्वेदकाण्व

सांहितापाठे चतुस्त्रिंशतिमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

हरिःॐ ॥ सहस्रशीर्षा पुरुषस्सहस्राक्षस्सहस्रपात् ॥ सभूमिँ सर्वतस्पृत्वा
त्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ॥ १ ॥ पुरुष एवेदँ सर्वय्यद्भूतय्यच्च भाव्यम् ॥ उतामृत
त्वस्येशानो यदन्नेनातिरोहति ॥ २ ॥ एतावानस्य महिमातो ज्यायाँश्चपूरुषः ॥
पादोऽस्य विश्वा भूतानि त्रिपादस्यामृतन्दिवि ॥ ३ ॥ त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुषः पा
दोऽस्येहाभवत्पुनः ॥ ततो विष्वङ्व्यक्रामत्साशनानशने अभि ॥ ४ ॥ ततो वि
राळजायत विराजो अधि पूरुषः ॥ सजातो अत्यरिच्यत पश्चाद्भूमिमथो पुरः ॥५॥
तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतस्सम्भृतम्पृषदाज्यम् ॥ पशूँस्ताँश्चक्रे वायव्यानारण्या ग्रा
म्याश्चये ॥ ६ ॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतऋचस्सामानि जज्ञिरे ॥ छन्दाँसि जज्ञिरे
तस्माद्यजुस्तस्मादजायत ॥ ७ ॥ तस्मादश्वा अजायन्त येके चोभयादतः ॥

गावोह जज्ञिरे तस्मात्तस्माज्जाता अजावयः ॥ ८ ॥ तँय्यज्ञम्बर्हिषि प्रौक्षन्पुरुष
ञ्जातमग्रतः॥ तेन देवा अयजन्त साध्या ऋषयश्चये ॥ ९ ॥ यत्पुरुषँव्व्यदधुः क
तिधा व्व्यकल्पयन् ॥ मुखङ्किमस्यासीत्किम्बाहूकिमूरू पादा उच्येते ॥ १० ॥ ब्रा
ह्मणोऽस्य मुखमासीद्बाहूराजन्यः कृतः ॥ ऊरू तदस्य यद्वैश्यः पद्भ्याँ शूद्रोअ
जायत ॥ ११ ॥ चन्द्रमामनसो जातश्चक्षोस्सूर्यो अजायत ॥ श्रोत्राद्वायुश्च प्राण
श्चमुखादग्निरजायत ॥ १२ ॥ नाभ्या आसीदन्तरिक्षँ शीर्ष्णो द्यौस्समवर्तत ॥
पद्भ्याम्भूमिर्दिशः श्रोत्रात्तथा लोकाँ२अकल्पयन् ॥ १३ ॥ यत्पुरुषेण हविषा देवा
यज्ञमतन्वत॥ वसन्तोऽस्यासीदाज्यङ्ग्रीष्म इध्मश्शरद्धविः ॥ १४ ॥ सप्तास्यास
न्परिधयस्त्रिस्सप्त समिधः कृताः ॥ देवा यद्यज्ञन्तन्वाना अबध्नन्पुरुषम्पशुम् ॥ १५ ॥
यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ॥ तेह नाकम्महिमान

स्सचन्त यत्र पूर्वे साध्यास्सन्ति देवाः ॥ १६ ॥ १

अद्भ्यस्सम्भृतः पृथिव्यै रसाच्च विश्वकर्मणस्समवर्तताग्रे ॥ तस्य त्वष्टा विदधद्रूपमेति तन्मर्त्यस्य देवत्वमाजानमग्रे ॥ १ ॥ वेदाहमेतम्पुरुषम्महान्त मादित्यवर्णन्तमसःपरस्तात् ॥ तमेवविदित्वाति मृत्युमेति नान्यःपन्था विद्य तेऽयनाय ॥ २ ॥ प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तरजायमानो बहुधा विजायते ॥ तस्य योनिम्परिपश्यन्ति धीरास्तस्मिन्हतस्थुर्भुवनानि विश्वा ॥ ३ ॥ यो देवेभ्य आतपति यो देवानाम्पुरोहितः ॥ पूर्वो यो देवेभ्यो जातो नमो रुचाय ब्राह्मये ॥ ४ ॥ रुचम्ब्राह्मञ्जनयन्तो देवा अग्रे तदब्रुवन् ॥ यस्त्वैवम्ब्राह्मणो विद्यात्तस्य देवा असन्वशे ॥ ५ ॥ श्रीश्चते लक्ष्मीश्च पत्न्या अहोरात्रे पार्श्वे नक्षत्राणि रूपमश्विनौ व्यात्तम् ॥ इष्णन्निषाणामुम्म इषाण सर्वलोकम्म

इषाण ॥ ६ ॥ २ ॥

तदेवाग्निस्तदादित्यस्तद्वायुस्तदु चन्द्रमाः ॥ तदेव शुक्रन्तद्ब्रह्म तदापस्तत्प्रजापतिः ॥ १ ॥ सर्वेनिमेषा जज्ञिरे विद्युतः पुरुषादधि ॥ नैनमूर्ध्वन्नतिर्यञ्चन्न मध्ये परिजग्रभत् ॥ २ ॥ नतस्य प्रतिमा अस्ति यस्यनाम महद्यशः ॥ हिरण्यगर्भ इत्येषः॥३॥एषोहदेवः प्रदिशोऽनु सर्वाः पूर्वोह जातस्सउगर्भे अन्तः ॥ स एव जातस्सजनिष्यमाणः प्रत्यङ्जनास्तिष्ठति सर्वतो मुखः ॥ यस्मान्नजातइत्येषः॥४॥वेनस्तत्पश्यन्निहितं तद्गुहा सद्यत्र विश्वम्भवत्येकनीळम् ॥ तस्मिन्निदꣳ सञ्चविचैति सर्वꣳ सओतःप्रोतश्च विभूःप्रजासु ॥ ५ ॥ प्रतद्वोचेदमृतन्नु विद्वान्गन्धर्वो धाम विभृतङ्गुहा सत् ॥ त्रीणि पदानि निहितागुहास्ययस्तानि वेद सपितुः पितासत् ॥ ६ ॥ सनो बन्धुर्जनिता सविधाता धामानि वेद भुव

नानि विश्वा ॥ यत्रदेवा अमृतमानशानास्तृतीये धामन्नध्यैरयन्त ॥ ७ ॥ परी
त्यभूतानि परीत्य लोकान्परीत्यसर्वाःप्रदिशोदिशश्च ॥ उपस्थाय प्रथमजा मृत
स्यात्मनात्मानमभिसँव्विवेश ॥ ८ ॥ परिद्यावापृथिवी सद्यइत्वा परिलोकान्पारि
दिशःपरिस्वः ॥ ऋतस्य तन्तुँव्विततँव्विचृत्य तदपश्यत्तदभवत्तदासीत् ॥ ९ ॥
सदसस्पति मद्भुतम्प्रियमिन्द्रस्य काम्यम् ॥ सनिम्मेधामयासिषꣳ स्वाहा ॥१०॥
याम्मेधान्देवगणाः पितरश्चोपासते ॥ तयामामद्य मेधयाग्ने मेधाविनङ्कुरु स्वा
हा ॥ ११ ॥ इदम्मे ब्रह्मच क्षत्रञ्चोभे श्रियमश्नुताम् ॥ मयि देवा दधतुश्रिय
मुत्तमान्तस्यैते स्वाहा ॥ १२ ॥ ३

अपेतो यन्तु पणयोऽसुम्ना देवपीयवः ॥ अस्य लोकस्सुतावतः ॥ १ ॥ द्युभि
रहोभिरक्तुभिर्व्यक्तँय्यमो ददात्ववसानमस्मै ॥ सविता ते शरीरेभ्यः पृथिव्याँ

ह्णोकमिच्छतु ॥ तस्मै युज्यन्तामुस्त्रियाः ॥ २ ॥ वायुःपुनातु सविता पुना
त्वग्नेर्भ्राजसा सूर्यस्य वर्चसा ॥ विमुच्यन्तामुस्त्रियाः ॥ ३ ॥ अश्वत्थेवो नि
षदनम्पर्णेवो वसतिष्कृता ॥ गोभाज इत्किलासथ यत्सनवथ पूरुषम् ॥ ४ ॥
सविता ते शरीराणि मातुरुपस्थ आवपतु ॥ तस्मै पृथिवि शम्भव ॥ प्रजा
पतौ त्वा देवतायामुपोदके लोके निदधाम्यसौ ॥ ५ ॥ परम्मृत्यो अनुपरे
हि पन्थाँय्यस्तेऽअन्य इतरो देवयानात् ॥ चक्षुष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि मानः
प्रजाꣳ रीरिषो मोत वीरान् ॥ ६ ॥ शँव्वातश्शꣳहिते घृणिश्शन्ते भवन्त्विष्ट
काः ॥ शन्ते भवन्त्वग्नयः पार्थिवासो मात्वाभि शूशुचन् ॥ ७ ॥ कल्पन्ता
न्ते दिशस्तुभ्यमापःशिवतमास्तुभ्यम्भवन्तु सिन्धवः ॥ अन्तरिक्षꣳ शिवन्तुभ्य
ङ्कल्पन्तान्ते दिशस्सर्वाः ॥ ८ ॥ अश्मन्वती रीयते सꣳरभध्वमुत्तिष्ठत प्रतर

तासखायः ॥ अग्ने जहीमोऽशिवाये असंञ्छिवान्वयमुत्तरेमाभिवाजान् ॥९॥अपा
घमप किल्बिषमपकृत्यामपो रपः॥अपा मार्ग त्वमस्मदप दुःष्वप्न्यँ सुव॥१०॥
सुमित्रियान आप ओषधयस्सन्तु दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु ॥ योऽस्मान्द्वेष्टि यञ्च
वयन्द्विष्मः ॥ ११ ॥ अनड्वाहमन्वारभामहे स्वस्तये ॥ सन इन्द्रइव देवेभ्यो
वह्निस्सन्तारणो भव ॥ १२ ॥ उद्वयन्तमसस्परिस्वःपश्यन्तउत्तरम् ॥ देवन्देवत्रा
सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम् ॥ १३ ॥ अग्नआयूँषि पवस आसुवोर्जमिषञ्चनः ॥
आरे बाधस्वदुच्छुनाम् ॥ १४ ॥ आयुष्मानग्ने हविषा वृधानो घृतप्रतीको घृतयो
निरेधि ॥ घृतम्पीत्वा मधुचारु गव्यम्पितेव पुत्रमभिरक्षतादिमान्त्स्वाहा ॥१५॥
इमञ्जीवेभ्यः परिधिन्दधामि मैषान्नु गादपरो अर्थमेतम् ॥ शतञ्जीवन्तुशरदः
पुरूचीरन्तर्मृत्युन्दधताम्पर्वतेन ॥ १६ ॥ परीमे गामनेषत पर्यग्निमहृषत ॥ देवे

स्वंकृत श्रवःकइमाँ२आदधर्षति ॥ १७ ॥ क्रव्यादमग्निम्प्रहिणोमिदूरँय्यमराज्य
ङ्गच्छतु रिप्रवाहः॥इहैवायमितरो जातवेदा देवेभ्यो हव्यँव्वहतु प्रजानन् ॥१८॥
वहवपाञ्जातवेदः पितृभ्यो यत्रै नान्वेत्थ निहितान्पराके ॥ मेदसःकुल्या उपता
न्त्स्रवन्तु सत्या एषामाशिषस्सन्तु कामास्स्वाहा ॥ १९॥ स्योनापृथिविनो भवा
नृक्षरा निवेशनी ॥ यच्छा नश्शर्म सप्रथाः ॥ अपनश्शोशुचदघम् ॥२०॥ अस्मा
त्त्वमधि जातोऽसि त्वदयञ्जायताम्पुनः ॥ असौ स्वर्गाय लोकाय स्वाहा ॥ अप
नश्शोशुचदघम् ॥ २१ ॥ ६ ॥ हरिःॐ

सहस्रशीर्षाषोडश ॥ १६ ॥ अद्भ्यस्सम्भृतःषट् ॥ ६॥ तदेवाग्निर्द्वादश ॥१२॥
अपेतोयन्त्वेकविंशतिः ॥२१॥ चतुरनुवाकेषुपञ्चपञ्चाशत् ॥५५॥ अग्नेस्तनूरसि
सहस्रशीर्षाचपञ्चपञ्चाशत् ॥ इति शुक्लयजुर्वेद काण्वसँहितापाठेपञ्चविंशति

तमोऽध्यायः ॥ हरिः ॐ

हरिः ॐ ॥ ऋचँ॑वाचम्प्रप॑द्ये मनो॒ यजुः॒ प्रप॑द्ये॒ साम॑ प्राण॒म्प्रप॑द्ये॒ चक्षुः॒श्रोत्र॒
म्प्रप॑द्ये ॥ वागोजः॑स्स॒होजो॒ मयि॑ प्राणापा॒नौ ॥ १ ॥ यन्मे॑ छि॒द्रञ्चक्षु॑षो॒ हृद॑य
स्य॒मन॑सो॒ वाति॑तृण्ण॒म्बृह॒स्पति॑र्मे॒ तद्द॑धातु ॥ शन्नो॑भवतु॒ भुव॑नस्य॒ यस्पतिः॑ ॥२॥
भूर्भु॒वस्स्वः॑ ॥ तत्स॑वि॒तुर्वरे॑ण्य॒म्भर्गो॑दे॒वस्य॑ धीमहि ॥ धियो॒योनः॑ प्रचो॒दया॑त् ॥३॥
कया॑नश्चि॒त्र आभु॑वदू॒ती स॒दावृ॑ध॒स्सखा॑ ॥ कया॒ शचि॑ष्ठया वृ॒ता॥४॥कस्त्वा॑स॒त्यो
मदा॑ना॒म्मँ॑हिष्ठो मत्स॒दन्ध॑सः ॥ दृ॒ह्ळाचि॑ दा॒रु॒जेवसु॑ ॥ ५ ॥ अभी॒षुण॒स्सखी॑
नामवि॒ता ज॑रितॄ॒णाम् ॥ श॒तम्भ॑वास्यू॒तिभिः॑ ॥ ६ ॥ कया॒ त्वन्न॑ ऊ॒त्याभि प्रम॑
न्दसे वृषन् ॥ कया॑ स्तो॒तृभ्य॒ आभ॑र ॥ ७ ॥ इन्द्रो॒ विश्व॑स्य राजति ॥ शन्नो॑
अस्तु द्वि॒पदे॒ शञ्चतु॑ष्पदे ॥ ८ ॥ शन्नो॑ मि॒त्रश्शँ॑वरु॑ण॒श्शन्नो॑ भवत्वर्य॒मा ॥ श

न्नइन्द्रो बृहस्पतिश्शन्नो विष्णुरुरुक्रमः ॥ ९ ॥ शन्नो वातः पवताᳬशन्नस्तपतु सूर्यः ॥ शन्नः कनिक्रदद्देवः पर्जन्यो अभि वर्षतु ॥ १० ॥ अहानि शम्भवन्तु नश्शᳬरात्रिः प्रतिधीयताम् ॥ शन्न इन्द्राग्नी भवतामवोभिश्शन्न इन्द्रावरुणा रातहव्या ॥ शन्न इन्द्रापूषणा वाजसातौ शमिन्द्रासोमा सुविताय शँय्योः ॥ ११ ॥ शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये ॥ शँय्योरभिस्रवन्तुनः ॥ १२ ॥ स्योना पृथिविनो भवानृक्षरा निवेशनी ॥ यच्छानश्शर्म सप्रथाः ॥ १३ ॥ आपोहिष्ठा मयोभुवस्तान ऊर्जे दधातन ॥ महे रणाय चक्षसे ॥ १४ ॥ योवश्शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेहनः ॥ उशतीरिव मातरः ॥ १५ ॥ तस्मा अरङ्गमामवो यस्यक्षयाय जिन्वथ ॥ आपोजनयथाचनः ॥१६॥ द्यौश्शान्तिरन्तरिक्षᳬ शान्तिः पृथिवी शान्तिरापश्शान्तिरोषधयश्शान्तिः ॥ वनस्पतयश्शान्तिश्शान्तिरेवशान्तिः ॥१७॥

दृतेदृꣳहमामित्रस्य माचक्षुषा सर्वाणि भूतानि समीक्षन्ताम् ॥ मित्रस्याहञ्चक्षु
षासर्वाणि भूतानि समीक्षे ॥ मित्रस्य चक्षुषा समीक्षामहे ॥१८॥ दृतेदृꣳहमा ॥
ज्योक्ते सन्दृशि जीव्यासञ्ज्योक्ते सन्दृशिजीव्यासम् ॥ १९ ॥ नमस्ते हरसे शो
चिषेनमस्ते अस्त्वर्चिषे ॥ अन्याꣳस्ते अस्मत्तपन्तु हेतयःपावको अस्मभ्यꣳ शि
वोभव ॥ २० ॥ नमस्ते अस्तु विद्युते नमस्तेस्तनयित्नवे ॥ नमस्ते भगवन्नस्तु
यतस्स्वस्समीहसे ॥ २१ ॥ यतो यतस्समीहसे ततोनो अभयङ्कुरु ॥ शन्नःकुरु
प्रजाभ्योऽभयन्नः पशुभ्यः ॥ २२ ॥ सुमित्रियान आप ओषधयस्सन्तुदुर्मित्रिया
स्तस्मै सन्तु ॥ योऽस्मान्द्वेष्टियञ्च वयन्द्विष्मः ॥२३॥ तच्चक्षुर्देवहितम्पुरस्ताच्छु
क्रमुच्चरत् ॥ पश्येम शरदश्शतञ्जीवेम शरदश्शतꣳ शृणुयामशरदश्शतम् ॥२४॥
॥१॥ हरिःॐ ॥

ऋचँव्वाचमित्येकानुवाकेचतुर्विंशतिः ॥ २४ ॥ इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसँहिता
पाठे षट्त्रिंशतितमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ॥

हरिःॐ ॥ देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनो र्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥
आददे नारिरसि ॥ १ ॥ युञ्जते मन उत युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृह
तो विपश्चितः ॥ विहोत्रा दधे वयुनाविदेक इन्मही देवस्य सवितुःपरि
ष्टुतिः ॥ २ ॥ देवी द्यावा पृथिवी मखस्य वामद्यशिरो राध्यासन्देवयजने पृ
थिव्याः ॥ मखायत्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥ ३ ॥ देव्यो वम्रियो भूतस्य प्र
थमजा मखस्य वोऽद्य शिरो राध्यासन्देव यजने पृथिव्याः ॥ मखाय त्वा म
खस्य त्वा शीर्ष्णे ॥ ४ ॥ इयत्यग्र आसीर्मखस्य तेऽद्यशिरो राध्यासन्देवयज
ने पृथिव्याः ॥ मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥ ५ ॥ इन्द्रस्यौजस्थ म

खस्यं वोऽद्यशिरों राध्यासन्देवयजने पृथिव्याः ॥ मखायं त्वा मखस्यं त्वा शीर्ष्णे ॥ मखायं त्वा मखस्यं त्वा शीर्ष्णे ॥ मखायं त्वा मखस्यं त्वा शीर्ष्णे ॥ ६ ॥

प्रैतु ब्रह्मणस्पतिः प्रदेव्येतु सूनृता ॥ अच्छावीरन्नर्यम्पङ्क्तिराधसन्देवा यज्ञन्नयन्तुनः ॥ मखायं त्वा मखस्यं त्वा शीर्ष्णे ॥ मखायं त्वा मखस्यं त्वा शीर्ष्णे ॥ मखायं त्वा मखस्यं त्वा शीर्ष्णे ॥ ७ ॥

मखस्य शिरोऽसि ॥ मखायं त्वा मखस्यं त्वा शीर्ष्णे ॥ मखस्य शिरोऽसि ॥ मखायं त्वा मखस्यं त्वा शीर्ष्णे ॥ मखस्य शिरोऽसि ॥ मखायं त्वा मखस्यं त्वा शीर्ष्णे ॥ मखायं त्वा मखस्यं त्वा शीर्ष्णे मखायं त्वा मखस्यं त्वा शीर्ष्णे मखायं त्वा मखस्यं त्वा शीर्ष्णे ॥ ८ ॥

अश्वस्य त्वा वृष्णश्शक्ना धूपयामि देवयजने पृथिव्याः ॥ मखायं त्वा मखस्यं त्वा शीर्ष्णे ॥ अश्वस्य त्वा वृष्णश्शक्ना धूपयामि देवय

जने पृथिव्याः ॥ मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥ अश्वस्य त्वा वृष्णश्श
क्ना धूपयामि देवयजने पृथिव्याः ॥ मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे ॥ मखा
य त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे मखाय त्वा मखस्य त्वा शीर्ष्णे मखाय त्वा मखस्य
त्वाशीर्ष्णे ॥ ९ ॥ ऋजवेत्वा साधवेत्वा सुक्षित्यैत्वा ॥ मखायत्वा मखस्यत्वा शी
र्ष्णे ॥ मखायत्वा मखस्यत्वा शीर्ष्णे॥मखायत्वा मखस्यत्वा शीर्ष्णे ॥ १० ॥ १
यमाय त्वा मखाय त्वा सूर्यस्य त्वा तपसे ॥ देवस्त्वा सविता मध्वानक्तु
पृथिव्यास्सꣳ स्पृशस्पाहि ॥ अर्चिरसि शोचिरसि तपोऽसि ॥ १ ॥ अनाधृ
ष्टा पुरस्तादग्नेराधिपत्य आयुर्मेदाः पुत्रवती दक्षिणत इन्द्रस्याधिपत्ये प्रजाम्मे
दाः ॥ सुषदापश्चाद्देवस्य सवितुराधिपत्ये चक्षुर्मेदा आश्रुतिरुत्तरतो धातुराधि
पत्ये रायस्पोषम्मेदाः ॥ विधृतिरुपरिष्टाद्बृहस्पते राधिपत्य ओजोमेदा विश्वा

भ्यो मानाष्ट्राभ्य स्पाहिमनो रक्षांसि ॥ २ ॥ स्वाहा मरुद्भिः परिश्रीयस्व दि

वस्सꣳ स्पृशस्पाहि॥मधु मधु मधु ॥ ३ ॥ २

गर्भो देवानाम्पिता मतीनाम्पतिःप्रजानाम् ॥ सन्देवो देवेन सवित्रागतसꣳ

सूर्येण रोचते ॥ १ ॥ समग्निरग्निनागत सन्दैवेन सवित्रासꣳ सूर्येणारोचिष्ट ॥

स्वाहा समग्निस्तपसागत सन्दैव्येन सवित्रासꣳ सूर्येणारूरुचत ॥ २ ॥ धर्ता

दिवो विभाति तपसस्पृथिव्यान्धर्ता देवो देवानाममर्त्यस्तपोजाः ॥ वाचमस्मे

नियच्छ देवायुवम् ॥३॥ अपश्यङ्गोपामनिपद्यमानमाचपराच पथिभिश्चरन्तम् ॥

ससध्रीचीस्सविषूचीर्वसान आवरीवर्ति भुवनेष्वन्तः ॥ ४ ॥ विश्वासाम्भुवाम्पते

विश्वस्य मनसस्पते विश्वस्य वचसस्पते सर्वस्य वचसस्पते ॥ देवश्रुत्त्वन्देवघर्म

देवो देवान्पाह्यत्रप्रावीरनु वान्देव वीतये ॥ मधु माध्वीभ्याम्मधुमाधूचीभ्याम् ॥

हृदे त्वा मनसे त्वा दिवे त्वा सूर्याय त्वा ॥ ऊर्ध्वो अध्वरन्दिवि देवेषु धेहि ॥ ५ ॥ पिता नोऽसि पिता नो बोधि नमस्ते अस्तु मामा हिꣳसीः ॥ त्वष्टृमन्तस्त्वा सपेम पुत्रान्पशून्मयि धेह्यरिष्टाहꣳ सहपत्या भूयासम् ॥ ६ ॥ अहः केतुना जुषताꣳ सुज्योतिर्ज्योतिषा स्वाहा ॥ रात्रिः केतुना जुषताꣳ सुज्योतिर्ज्योतिषा स्वाहा ॥ ७ ॥ ३ ॥ हरिःॐ ॥

देवस्य त्वा दश ॥१०॥ यमाय तिस्रः ॥ ३ ॥ गर्भोदेवानां सप्त ॥ ७ ॥ =यनुवाकेषु विंशतिः ॥ २० ॥ इति शुक्लयजुर्वेद काण्व संहितापाठे सप्तत्रिंश तितमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

हरिःॐ॥ देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ॥ आददेऽदित्यै रास्नासि ॥ १ ॥ इळ एह्यदित एहि सरस्वत्येहि ॥ असावेह्य

सावेह्यसावेहि ॥ २ ॥ अदित्यै रास्नासीन्द्राण्या उष्णीषः ॥ पूषासि घर्माय
दीष्व ॥ ३ ॥ अश्विभ्याम्पिन्वस्व सरस्वत्यै पिन्वस्वेन्द्राय पिन्वस्व ॥ स्वाहे
न्द्रवत्स्वाहेन्द्रवत्स्वाहेन्द्रवत् ॥ ४ ॥ यस्ते स्तनश्शशयो योमयोभूर्योरत्नधा वसु
विद्यस्सुदत्रः ॥ येन विश्वा पुष्यसि वार्याणि सरस्वतितमिह धातवेऽकः ॥ उर्व
न्तरिक्षमन्वेमि ॥ ५ ॥ गायत्रञ्छन्दोऽसि त्रैष्टुभञ्छन्दोऽसि द्यावापृथिवीभ्यान्त्वा
परिगृह्णाम्यन्तरिक्षेणोपयच्छामि ॥ इन्द्राश्विना मधुनस्सारघस्य घर्मम्पात वस
वोयजतवाट् ॥ स्वाहा सूर्यस्य रश्मये वृष्टिवनये ॥ ६ ॥ १

समुद्रायत्वा वाताय स्वाहा सरिरायत्वा वाताय स्वाहा ॥ अनाधृष्यायत्वा
वाताय स्वाहा प्रतिधृष्यायत्वा वाताय स्वाहा ॥ अवस्यवेत्वा वाताय स्वाहा शि
मिदायत्वा वाताय स्वाहा ॥ १ ॥ इन्द्रायत्वा वसुमते रुद्रवते स्वाहेन्द्रायत्वादि

द्व्यवते स्वाहा ॥ इन्द्रायत्वाभिमातिघ्ने स्वाहा सवित्रेत्व ऋभुमते विभुमते वाज
वतेस्वाहा बृहस्पतयेत्वा विश्वदेव्यावते स्वाहा ॥ २ ॥ यमाय त्वाङ्गिरस्वते पितृ
मतेस्वाहा ॥ स्वाहा घर्माय स्वाहा घर्मःपित्रे ॥ ३ ॥ विश्वा आशा दक्षिणसत्स
र्वान्देवानयाळिह ॥ स्वाहा कृतस्य घर्मस्य मधोः पिबतमश्विना ॥ ४ ॥ दिवि
धाइमँय्यज्ञमिमँय्यज्ञन्दिविधाः॥स्वाहाग्नयेयज्ञियायशँय्यजुर्भ्यः।५।अश्विनाघर्मम्पा
तँ हार्द्दानमहर्दिवाभिरूतिभिः ॥ तन्त्रायिणे नमो द्यावापृथिवीभ्याम् ॥६॥ अ
पातामश्विना घर्ममनुद्यावापृथिवी अमँसाताम् ॥ इहैवरातयस्सन्तु ॥ ७ ॥ इ
षे पिन्वस्वोर्जे पिन्वस्व ब्रह्मणे पिन्वस्व क्षत्राय पिन्वस्व द्यावापृथिवीभ्याम्पिन्व
स्व ॥ धर्मासि सुधर्मामेन्यस्मे नृम्णानि धारय ब्रह्म धारय क्षत्रन्धारय विशन्धा
रय ॥ ८ ॥ २

स्वाहा पूष्णे शरसे स्वाहा ग्रावभ्यस्स्वाहा प्रतिरवेभ्यः ॥ स्वाहा पितृभ्य ऊर्ध्वबर्हिभ्यो घर्मपावभ्यस्स्वाहा द्यावापृथिवीभ्याꣳ स्वाहा विश्वेभ्यो देवेभ्यः ॥१॥ स्वाहा रुद्राय रुद्रहूतये स्वाहा सञ्ज्योतिषाज्योतिः ॥ अहः केतुनाजुषताꣳ सुज्योतिज्योतिषास्वाहारात्रिःकेतुनाजुषताꣳ सुज्योतिज्योतिषास्वाहा ॥ मधु हुतमिन्द्रतमे अग्ना अश्यामते देवघर्म नमस्ते अस्तुमामा हिꣳसीः ॥ २ ॥ ३

अभीमम्महिमा दिवँव्विप्रो बभूव सप्रथाः ॥ उतश्रवसा पृथिवीꣳ सꣳसीदस्वमहाँ२असि रोचस्वदेव वीतमः ॥ विधूममग्ने अरुषम्मियेध्य सृजप्रशस्त दर्शतम् ॥ १ ॥ ४

यातें घर्म दिव्या शुग्या गायत्र्याꣳ हविर्धाने ॥ सात आप्यायतान्निष्ट्याय तान्तस्यै ते स्वाहा ॥ यातें घर्मान्तारिक्षे शुग्या त्रिष्टुभ्याम्नीध्रे ॥ सात आप्याय

तान्निष्ट्यायतान्तस्यै ते स्वाहा ॥ याते घर्मपृथिव्याꣳ शुग्याजगत्याꣳ सदस्या ॥
सात आप्यायतान्निष्ट्यायतान्तस्यै ते स्वाहा ॥ १ ॥ क्षत्रस्यत्वा परस्पाय ब्रह्मण
स्तन्वम्पाहि ॥ विशस्त्वा धर्मणा वयमनुक्रामाम सुविताय नव्यसे ॥ २ ॥ चतु
स्स्रक्तिर्नाभिर्ऋतस्य सप्रथास्सनो विश्वायुस्सप्रथास्सनस्सर्वायुस्सप्रथाः ॥ अपद्वे
षोअपह्वरोऽन्यव्रतस्य सश्चिम ॥ ३ ॥ घर्मैतत्ते पुरीषन्तेन वर्धस्वचा चप्यायस्व॥
वर्धिषीमहिच वयमाचप्यासिषीमहि ॥ ४ ॥ अचिक्रदद्वृषा हरिर्महान्मित्रो नद
र्शतः ॥ सꣳसूर्येण दिद्युतदुदधिर्निधिः ॥ ५ ॥ सुमित्रियान आपओषधयस्सन्तु
दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु ॥ योऽस्मान्द्वेष्टि यञ्च वयन्द्विष्मः ॥ ६ ॥ उद्वयन्तमसस्प
रिस्वः पश्यन्त उत्तरम् ॥ देवन्देवत्रा सूर्यमगन्मज्योतिरुत्तमम् ॥ एधोऽस्येधिषी
महि समिदसि तेजोऽसि तेजो मयि धेहि ॥ ७ ॥ ५

यावती द्यावा पृथिवी यावच्च सप्त सिन्धवो वितस्थिरे ॥ तावन्तमिन्द्र ते ग्रहमूर्जा गृह्णाम्यक्षितं तम्मयि गृह्णाम्यक्षितम् ॥ १ ॥ मयि त्यदिन्द्रियम्बृहन्म यि दक्षो मयि क्रतुः ॥ घर्मस्त्रिशुग्विराजति विराजाज्योतिषा सह ब्रह्मणा तेज सा सह ॥ पयसो रेत आभृतन्तस्य दोहमशीमह्युत्तरामुत्तराꣳ समाम् ॥ २ ॥ ६

त्विषस्सँव्वृक्क्त्वे दक्षस्य ते सुषुम्णस्य ते सुषुम्णाग्निहुतः ॥ इन्द्र पीतस्य प्रजापति भक्षितस्य मधुमत उपहूत उपहूतस्य भक्षयामि ॥ १ ॥ ७ ॥ हरिःॐ

देवस्य त्वा षट् ॥ ६ ॥ समुद्रायत्वाष्ट ॥ ८ ॥ स्वाहापूष्णेद्वे ॥ २ ॥ अ भीममेका ॥ १ ॥ याते सप्त ॥ ७ ॥ यावती द्वे ॥ २ ॥ त्विषस्सँव्वृगेका ॥ १ ॥ सप्तानुवाकेषु सप्तविंशतिः ॥ २७ ॥ इति शुक्लयजुर्वेद काण्व संहितापाठे अष्टा त्रिंशोऽध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

हरिःॐ ॥ स्वाहा प्राणेभ्यस्साधिपतिकेभ्यः पृथिव्यै स्वाहाग्नये स्वाहान्तारि
क्षाय स्वाहा वायवे स्वाहा दिवे स्वाहा सूर्याय स्वाहा ॥ दिग्भ्यस्स्वाहा च
न्द्राय स्वाहा नक्षत्रेभ्यस्स्वाहाद्भ्यस्स्वाहा वरुणाय स्वाहा ॥ नाभ्यै स्वाहा पूता
यस्वाहा ॥ १ ॥ १

वाचे स्वाहा प्राणाय स्वाहा प्राणाय स्वाहा ॥ चक्षुषे स्वाहा च
क्षुषे स्वाहा श्रोत्राय स्वाहा श्रोत्राय स्वाहा ॥ १ ॥ मनसःकाममाकूतिंव्वाचस्स
त्यमशीय ॥ पशूनाँ रूपमन्नस्य रसो यशःश्रीःश्रयताम्मयिस्वाहा ॥ २ ॥ २

प्रजापतिस्साम्भ्रियमाणस्सम्राट्सम्भृतो वैश्वदेवस्सँ सन्नो घर्मःप्रवृक्तस्तेज
उद्यत आश्विनः पयस्यानीयमाने पूषा विष्यन्दमाने मारुतःक्वथन् ॥ मैत्रश्शर
सि सन्ताय्यमाने वायव्यो ह्रियमाण आग्नेयो ह्रूयमानो वाग्घुतः ॥ १ ॥ ३ ॥

सविता प्रथमेऽहन्नग्निर्द्वितीये वायुस्तृतीय आदित्यश्चतुर्थे चन्द्रमाःपञ्चम ऋतुःषष्ठे मरुतस्सप्तमे बृहस्पतिरष्टमे ॥ मित्रोनवमे वरुणो दशम इन्द्रएकादशे विश्वेदेवा द्वादशे ॥ १ ॥ ४

उग्रश्चभीमश्चध्वान्तश्चधुनिश्च ॥ सासह्वाꣳश्चाभियुग्वाचविक्षिपस्स्वाहा ॥१॥५

अग्निꣳ हृदयेनाशनिꣳ हृदयाग्रेण पशुपतिङ्कृत्स्न हृदयेन भवँयक्ना ॥ शर्वम्मतस्नाभ्या मीशानम्मन्युना महादेवमन्तः पर्शव्ये नोग्रन्देवँव्वनिष्ठुना वसिष्ठ हनुश्शिङ्गीनि कोश्याभ्याम् ॥ १ ॥ ६

उग्रँल्लोहितेन मित्रꣳ सौव्रत्येन रुद्रन्दौर्व्रत्येनेन्द्रम्प्रक्रीडेन मरुतो बलेन साध्यान्प्रमुदा ॥ भवस्य कण्ठ्यꣳ रुद्रस्यान्तःपार्श्व्यम्महादेवस्ययकृच्छर्वस्य वनिष्ठुः पशुपतेः पुरीतत् ॥ १ ॥ ७

लोमभ्यस्स्वाहा लोमभ्यस्स्वाहा त्वचे स्वाहा त्वचे स्वाहा लोहिताय स्वाहा लोहिताय स्वाहा मेदसे स्वाहा मेदसे स्वाहा ॥ माꣳसेभ्यस्स्वाहा माꣳसेभ्यस्स्वाहा स्नावभ्यस्स्वाहा स्नावभ्यस्स्वाहास्थभ्यस्स्वाहास्थभ्यस्स्वाहा मज्जभ्यस्स्वाहा मज्जभ्यस्स्वाहा ॥ रेतसे स्वाहा पायवे स्वाहा ॥ १ ॥ ८

आयासाय स्वाहा प्रायासाय स्वाहा सँय्यासाय स्वाहा वियासाय स्वाहोद्यासाय स्वाहा ॥ शुचेस्वाहा शोचते स्वाहा शोकाय स्वाहा ॥ १ ॥ तपसे स्वाहा तप्यमानाय स्वाहा तप्ताय स्वाहा ॥ निष्कृत्यै स्वाहा प्रायश्चित्यै स्वाहा भेषजाय स्वाहा ॥ २ ॥ यमाय स्वाहान्तकाय स्वाहा मृत्यवेस्वाहा ॥ ब्रह्महत्यायै स्वाहा विश्वेभ्यो देवेभ्यस्स्वाहा द्यावापृथिवीभ्याꣳस्वाहा ॥ ३ ॥ ९ हरिःॐ॥

स्वाहाप्राणेभ्यएका ॥ १ ॥ वाचेद्वे ॥ २ ॥ प्रजापतिस्सम्भ्रियमाणः ॥ १ ॥ स

विता प्रथमे ॥ १ ॥ उग्रश्च ॥ १ ॥ अग्निꣳ हृदयेन ॥ १ ॥ उग्रँल्लोहितेन ॥ १ ॥
लोमभ्यस्स्वाहाचेत्येकैका ॥१॥ आयासायतिस्रः ॥३॥ नवानुवाकेषुद्वादश ॥१२॥
इतिशुक्लयजुर्वेद काण्वसँहितापाठे एकोनचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ हरिः ॐ ॥

हरिः ॐ ॥ ईशावास्यमिदꣳ सर्वंयत्किञ्च जगत्याञ्जगत् ॥ तेन त्यक्तेन भु
ञ्जीथा मागृधःकस्यस्विद्धनम् ॥ १ ॥ कुर्वन्नेवेह कर्माणि जिजीविषे च्छतꣳ
समाः ॥ एवन्त्वयि नान्यथेतोऽस्ति न कर्म लिप्यतेनरे ॥ २ ॥ असुर्या नाम
ते लोका अन्धेन तमसा वृताः ॥ ताꣳस्ते प्रेत्याभिगच्छन्ति येके चात्महनो
जनाः ॥ ३ ॥ अनेजदेकम्मनसोजवीयो नैनद्देवा आप्नुवन्पूर्वमर्शत् ॥ तद्धा
वतोऽन्यानत्येति तिष्ठत्तस्मिन्नपो मातरिश्वा दधाति ॥ ४ ॥ तदेजति तन्नैज
ति तद्दूरे तद्वन्तिके ॥ तदन्तरस्य सर्वस्य तदुसर्वस्यास्य बाह्यतः ॥ ५ ॥ य

स्तु सर्वाणि भूतान्यात्मन्नेवानुपश्यति॥ सर्वभूतेषुचात्मानन्ततो नविजुगुप्सते॥६॥
यस्मिन्त्सर्वाणि भूतान्यात्मैवाभूद्विजानतः ॥ तत्रकोमोहःकश्शोक एकत्वमनुप
श्यतः॥७॥सपर्यगाच्छुक्रम कायमव्रणमस्नाविरꣳ शुद्ध मपापविद्धम् ॥कविर्मनीषी
परिभूस्स्वयम्भूर्याथातथ्यतोऽर्थान्व्यदधाच्छाश्वतीभ्यस्समाभ्यः ॥ ८ ॥ अन्धन्तमः
प्रविशन्ति ये विद्यामुपासते ॥ ततो भूय इवते तमोय उविद्यायाꣳ रताः ॥ ९॥
अन्यदेवाहुर्विद्ययान्यदाहुरविद्यया ॥ इति शुश्रुम धीराणाँय्येनस्तद्विचचक्षि
रे ॥ १० ॥ विद्याञ्चाविद्याञ्चयस्तद्वेदो भयꣳ सह ॥ अविद्यया मृत्युन्तीर्त्वा वि
द्ययामृतमश्नुते ॥ ११ ॥ अन्धन्तमःप्रविशन्ति ये सम्भूतिमुपासते ॥ ततोभूय
इवते तमोय उसम्भूत्याꣳ रताः ॥ १२ ॥ अन्यदेवा हुस्सम्भवादन्यदाहुरसम्भ
वात् ॥ इतिशुश्रुम धीराणाँय्येनस्तद्विचचक्षिरे ॥ १३ ॥ सम्भूतिञ्च विनाशञ्च

यस्तद्वेदो भयꣳ सह ॥ विनाशेन मृत्युन्तीर्त्वा सम्भूत्यामृतमश्नुते ॥ १४ ॥ हिरण्मयेन पात्रेण सत्यस्यापिहितम्मुखम् ॥ तत्त्वम्पूषन्नपावृणु सत्य धर्माय दृष्टये ॥ १५ ॥ पूषन्नेकर्षेयमसूर्य प्राजापत्य व्यूहरश्मीन्त्समूह तेजो यत्ते रूपङ्कल्याणतमन्तत्ते पश्यामि ॥ योऽसावसौपुरुषस्सोऽहमस्मि ॥ १६॥ वायुरनिलममृतमथेदम्भस्मान्तꣳ शरीरम् ॥ ओ३म्क्रतोस्मर कृतꣳ स्मरक्रतो स्मर कृतꣳ स्मर ॥ १७॥ अग्ने नय सुपथा राये अस्मान्विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ॥ युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठान्ते नम उक्तिँविधेम ॥१८॥ १ हरिःॐ॥

ईशावास्यमित्येकानुवाके अष्टादश ॥१८॥ इति शुक्लयजुर्वेद काण्वसँहिता पाठे चत्वारिंशातितमोऽध्यायः ॥ हरिःॐ ॥

॥ इतिशुक्लयजुर्वेदकाण्वसँहिता समाप्ता. ॥

इयं सँहिता वे.शा.रा.रा. सुब्रह्मण्यशास्त्री, घनपाठी, वेदशालाध्यापकः, आनन्दवन;
वे. शा. रा. रा. सुब्रह्मण्यशास्त्री, घनपाठी, वेदशालाध्यापकः, कंची; वे. शा.
रा.रा. चिदंबरशास्त्री, घनपाठी, इंजिकोल्ले; वे.शा.रा.रा.गुरुनाथभट्ट
ऐनापूर, मुरगोड; वे.शा.रा.रा. शंकरावधानी हावनूर, वेद
शालाद्वितीयाध्यापकः, आनन्दवन; वे. शा. रा. रा.
नारायणशास्त्री शाडंवीकर, संस्कृतशालाद्विती-
याध्यापकः, आनन्दवन, इत्येतैः
संस्कृता–संशोधिताच.

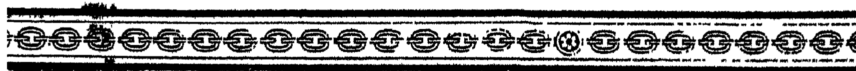
सा-आनन्दवन–अगड्यां "श्री शेषाचल" मुद्रणालये
यल्लो गुड्डो कुलकर्णी, एतैः मुद्रायित्वा प्रकाशिता.
शकाब्दाः १८३६. सन् 1915.
मौल्यं—रूप्यचतुष्टयम् (४–०–०).

॥ इति चतुर्थोंदशकःसमाप्तः ॥

॥इति शुक्लयजुर्वेदकाण्वसंहिता॥